

FĂRÎNTELE ARSENIE BOCA

”CĂVINTE VII”

DEVA - 2006

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ARSENIE BOCA, protosinghel

Cuvinte vii / părintele Arsenie Boca - Ed. a 2-a, rev. - Deva:
Charisma, 2006

ISBN (10) 973-88006-1-7 ; ISBN (13) 978-973-88006-1-8

821.135.1-97

28

Ediție îngrijită de:

Episcop Dr. DANIIL STOENESCU

Tehnoredactare text: Monahia Maria Suci

Tehnoredactare computerizată: Tudor Raicu, Virgil Oțelaru

© Editura Charisma

Deva, Str. Nicolae Iorga nr. 24, tel./fax: 0254.212626

www.arsenieboca.ro e-mail: office@arsenieboca.ro

ISBN-10: 973-88006-1-7

ISBN-13: 978-973-88006-1-8

Toate drepturile asupra prezentei lucrări aparțin Editurii Charisma.
Reproducerea integrală sau parțială a textelor sau ilustrațiilor este posibilă
numai cu acordul prealabil scris al Editurii Charisma.

PĂRINTELE ARSENIE BOCA

„C U V Î N T E V Î I”

Tipărită cu binecuvântarea
Prea Sfințitului Dr. DANIIL STOENESCU
Episcop-locțiitor de Vârșeț

DEVA
2006

„CAZANIILE” DE LA PRISLOP

„Pe cel ce va birui îl voi face stâlp în templul Dumnezeului Meu și afară nu va mai ieși și voi scrie pe el Numele Dumnezeului Meu și numele cetății Dumnezeului Meu – al noului Ierusalim, care se pogoară din cer, de la Dumnezeul Meu – și Numele Meu cel nou.”
(Apocalipsă 3,12)

Cuvintele dumnezeiești ale Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos adresate și trimise din insula Patmos prin sfântul apostol și evanghelist Ioan, ucenicul iubit al Domnului, îngerului-episcop al Bisericii primare din Filadelfia, se potrivesc tuturor sfinților din veac și până în veac, **„care sunt priviți ca stâlpi”** (Galateni 2,9) ai Bisericii lui Iisus Hristos, în care au crezut, pe care L-au mărturisit ca Fiul al lui Dumnezeu și pentru care au pătimit, au suferit și chiar și-au jertfit viața. Nu este întâmplător nici neamul, nici vremurile în care, din care și pentru care Dumnezeu ridică sfinți și **„stâlpi de foc”** ca slujitori și mărturisitori ai Lui într-o lume și într-o vreme plină de **„stâlpi de sare”**. Fiecare sfânt, biruitor în războiul nevăzut sau în „lupta cea bună” (I Timotei 6,12; II Timotei 4,7) prin Iisus Hristos, „fără de care nu putem face nimic” (cf. Ioan 15,5), este cu adevărat un „stâlp” în templul cel ceresc al lui Dumnezeu, în templul Bisericii Ortodoxe a lui Iisus Hristos, în templul Neamului – sau în nevăzuta „Catedrală a mântuirii Neamului” – și în templul teologiei apostolice, patristice, postpatristice și neopatristice. Un astfel de „stâlp” a fost, este și va fi în templul ortodoxiei și spiritualității românești și Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie Boca (1910-1989).

Între „Cărarea Împărăției” scrisă în anii '40 la sfânta mănăstire „Brâncoveanu” Sâmbăta de Sus și pictura de la biserica din Drăgănescu lucrată în anii '70-80, opera Părintelui Arsenie se întregește prin Manuscrisul de 267 de pagini al Sfinției Sale, fără titlu, aflat la Așezământul Monahal de la Sinaia și care cuprinde 137 de predici duminicale și la sfintele sărbători, meditații evanghelice și cuvinte duhovnicești în spirit filocalic, pe care cu umilință și cu smerenie am îndrăznit a le numi pregătindu-le pentru tipar „**CUVINTE VII**” (Faptele Apostolilor 7,38 ed. brit.), după unica expresie biblică aflată în cuvântarea sfântului întâiului mucenic și arhidiacon Ștefan, din ziua revelației din Sinedriu și a muceniciei sale. Unele sunt cunoscute, circulând de zeci de ani în popor, nu fără mutilări, deformări, inexactități sau lipsuri. Din păcate, astfel de variante au și văzut lumina tiparului în volume și ediții care lasă mult de dorit și care nu se ridică la exigențele și nivelul unor lucrări care poartă pecetea numelui Părintelui Arsenie. De aceea am socotit de cuviință „să dăm tiparului cele ce sunt ale tiparului”, dar nu oricum, ci după manuscrisul unic, originar și original, scris cu multă atenție, frumusețe și dragoste de însuși Părintele Arsenie prin grafia miniaturală a Sfinției Sale, irepetabilă și inconfundabilă.

Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie „a grăit, purtat fiind de Duhul Sfânt” (cf. II Petru 1,21), tâlcuind „**Legea lui Hristos**” (I Corinteni 9,21; Galateni 6,2), de aceea și cuvintele Sfinției Sale „dau har celor ce le ascultă” (Efeseni 4,29), purtând „**roada Duhului**” (Galateni 5,22), „**roada luminii**” (Efeseni 5,9) și „**roada dreptății**” (Filipeni 1,11) și desfășurându-se, în cuprinsul lor, între cele două pietre de hotar ale teologiei și teologhisirii: „**Plinirea vremii**” (Galateni 4,4) și „**Iconomia plinirii vremurilor**” (Efeseni 1,10). În ele găsim din belșug atât „**lapte**”, cât și „**bucate tari**”, după cuvintele sfântului apostol Pavel (I Corinteni 3,2; Evrei 5,12), de aceea putem mărturisii și adeveri, că „am cunoscut un om în Hristos...” (cf. II Corinteni 12,2).

Toate cele 137 de cuvinte duhovnicești, de dimensiuni și extensiuni diferite, s-au născut în liniștea chiliei Părintelui Arsenie de la stăreția veche a sfintei mănăstiri de la Sâmbăta de Sus, cu vedere spre munții Făgărașului și în taina chiliei Părintelui Arsenie de la sfânta mănăstire Prislop, cu deschidere înspre dealurile Prislopului și au fost scrise „cu timp și fără timp” (II Timotei 4,2) între 25 noiembrie 1946 și 27 martie 1950, în duhul comentariilor patristice: al sfântului Ioan

Gurădeaur la Evanghelia de la Matei, al sfântului Ambrozie al Mediolanului la Evanghelia de la Luca și al sfântului Chiril al Alexandriei la Evanghelia de la Ioan. Volumul-manuscris al Părintelui Arsenie cu conținut exclusiv evanghelic, izvorăște din îndemnul și cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos: „**Cercetați Scripturile**, și socotiți că în ele aveți viață veșnică. Și acelea sunt care mărturisesc despre Mine” (Ioan 5,39), de aceea se integrează pe deplin în corpusul teologic neopatristic ortodox. Volumul se deschide cu un cuvânt despre „Tânărul bogat” și se încheie cu un cuvânt intitulat „Paharul și Botezul”. Șapte cuvinte sunt scrise la sfânta mănăstire Sâmbăta: 25 noiembrie 1946, 5 și 12 septembrie 1948, 14 septembrie 1949, 5 și 6 noiembrie 1949 și un cuvânt de la Sâmbăta fără dată. Două cuvinte au fost scrise la Oradea în 5 și 6 iunie 1949; două la Arad în 14 și 15 august 1949; două la Brașov în 7 și 13 noiembrie 1949; cinci la Sibiu în 3, 4, 14, 15 și 16 noiembrie 1949; cinci la Bixadul Oltului între 8 și 12 noiembrie 1949 și câte unul la: București în 22 mai 1949; Obreja în 27 mai 1949 și Covasna în 11 noiembrie 1949. Prin urmare, din cele 137 de cuvinte duhovnicești sau meditații, doar 26 n-au fost scrise la Prislop, precum celelalte 111 titluri, de aceea, pe drept cuvânt ne-am intitulat prologul sau precuvântarea Noastră arhierească la predicile, cuvintele și meditațiile Părintelui Arsenie: „**Cazaniile de la Prislop**”. După locul și data când au fost scrise, s-ar putea desena o hartă a itinerariilor cu rost ale Părintelui Arsenie între 1948-1950. Desigur acestea sunt doar o parte, partea esențială și partea care s-a păstrat, din numărul de Dumnezeu știut al predicilor și tâlcuirilor Părintelui Arsenie din vremea celor nouă ani de slujire la Sâmbăta și zece ani de slujire la Prislop. Am respectat ordinea cronologică a cuvintelor și nuanțele limbii române de la jumătatea secolului XX.

Despre valoarea teologică, bogăția duhovnicească, precizia și concizia specifică gândirii, vorbirii și scrisului Părintelui Arsenie și despre importanța omiletică și catehetică a acestor „**CUVINTE VII**”, cuvinte cu putere multă, care ne luminează și ne limpezesc „cărările cele de demult” (Ieremia 6,16) ale sfinților Părinți, pentru Biserica Ortodoxă Română, nici nu mai este nevoie să vorbim și să insistăm. Și prin aceste cuvinte duhovnicești, ca și prin alte manuscrise, desene și schițe păstrate cu sfințenie și cu evlavie la Așezământul Monahal de la Sinaia până la vremea rânduită pentru fiecare, Părintele Arsenie este „**străjerul cel**

sfânt” (Daniel 4,13 și 23 ed. brit.) al Bisericii și al neamului nostru, într-o vreme și într-o lume în care parcă „timpurile și-au ieșit din matcă” (Shakespeare). Izvorâte din Cuvântul lui Dumnezeu și din Evanghelia Mântuitorului nostru Iisus Hristos, rostite și scrise în cel mai curat duh filocalic, ortodox și patristic, după predania Bisericii, cele 137 de cuvinte duhovnicești ale Părintelui nostru Arsenie, purtătoare de „**fulgere, glasuri și tunete**” ale harului Duhului Sfânt (cf. Apocalipsă 4,5), asemănătoare într-un fel și cu „Cuvintele ascetice” ale sfântului Isaac Sirul și cu Catehezele sfântului Teodor Studitul și cu cele ale sfântului Simeon Noul Teolog, sunt „**ca o răcoare de adiere și de rouă**” pentru sufletul și viața noastră duhovnicească, prin care îngerul Domnului ce s-a pogorât din cer în mijlocul cuptorului celui de foc al Babilonului și „a stins văpaia” celor 49 de coși ai vâlvătăii cuptorului (Cântarea celor trei tineri 1,23-26). Având ca filon de aur învățătura creștină despre „înnoirea vieții” (Romani 6,4) prin „înnoirea minții” (Romani 12,2), aceste cuvinte duhovnicești ne împărtășesc și ne fac să simțim „răbdarea și mângâierea care vin din Scripturi” (Romani 15,4). „**Cum este crinul între spini...**” (Cântarea Cântărilor 2,2) – prin puritate, frumusețe, sfințenie, iubire, lumină și bunămireasmă – așa s-ar putea intitula o carte-testament cu mărturii despre personalitatea, teologia și viața Părintelui Arsenie.

„Și pe când Petru încă vorbea aceste cuvinte, Duhul Sfânt s-a pogorât peste toți cei ce ascultau Cuvântul” (Faptele Apostolilor 10,44). Veșnică recunoștință autorului, Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie, binemeritată răsplătire ostenitorilor și binecuvântare cititorilor.

TÂNĂRUL BOGAT

- 1 -

Un tânăr frământat de întrebări; de cea mai mare întrebare: ce să fac să moștenesc viața cea veșnică ? Auzise de „Proorocul”. Se apropie de Mântuitorul cu cuviință, ca unul ce era de neam bun:

- „Învățătorule bune, ce să fac să moștenesc viața cea veșnică ?” Mântuitorul îi întrerupe întrebarea: „Ce mă numești «bun» – singur Dumnezeu e bun”. – Ca și când ar fi vrut să-l corecteze de mai înainte în părerea ce-o avea tânărul despre bunătate sau chiar despre bunătatea sa. (Sunt oameni care se bat în piept că-s cinstiți. Așa o fi; dar să nu creadă că cinstea e numai atâta câtă o au ei. Cinstea și bunătatea câtă o avem noi e o măsură prea mică față de mărimea ei adevărată, cum sunt acestea numai la Dumnezeu). Iată cum îl ridică dintr-o dată la o înțelegere mai adevărată despre bunătate. Mântuitorul știa sigur că tânărul nu-L cunoaște, ci-L socotește numai ca pre un Prooroc în Israel.

- „Știi poruncile Legii ?” (Și i le spune Mântuitorul pe scurt: să nu curvești, să nu ucizi, să nu furi și celelalte; începe cu porunca ce l-ar primejdui mai mult – tânăr fiind.) Deci dacă vrei să intri în viață, ține poruncile. Tânărul „voind să se îndrepteze” – unii din părinți spun: vrând să se laude înaintea Mântuitorului, mărturisește că toate acestea le-a păzit din tinerețele sale. E de crezut; familiile alese păzesc poruncile legii. Totuși tânărul acesta, deși împlinise poruncile, stăruia în el nemulțumirea cu sine însuși și cu omeneasca sa bunătate.

- „Vrei să fii desăvârșit ? Mergi vinde-ți averile tale și le împarte săracilor și vei avea comoară în cer, și vino urmează-Mi Mie !”

La nimeni până aci n-a cerut lisus să-și vândă averile ! Tânărul voia mai mult decât intrarea în viață, de pe urma împlinirii poruncilor.

„Vrei să fii desăvârșit ?” – împlinește sfaturile !

Pe cuvântul acesta se întemeiază călugăria !

Deci iată ce făgăduință dau călugării: că împlinesc mai mult decât poruncile; se făgăduiesc să îplinească sfaturile: al sărăciei, al viețuirii curate și al urmării Mântuitorului, ascultători făcându-se lui Dumnezeu și povățuitorilor lor.

Aci tânărul, luat oarecum pe neașteptate, nu și-a dat seama Cine îl cheamă și la ce îl cheamă. N-a adâncit răspunsul Mântuitorului și a plecat întristat.

Mântuitorul, dând din cap, a văzut că era lipit cu inima de bogăție și n-a cugetat destul de adânc. Și a zis ucenicilor cuvântul acesta: „Cât de anevoie vor intra bogății în Împărăția lui Dumnezeu”, – gândindu-se la ispitele și primejdiile bogăției. Atunci au zis ucenicii: „Doamne, dar cine poate să se mântuiască ?” Era credința la cei vechi că bogății se pot mântui mai ușor, ca unii ce au miei și boi și pot aduce jertfe, pe când cei săraci n-au de unde aduce jertfe.

„Ceea ce la oameni e cu neputință, e cu putință la Dumnezeu !” Jertfele oamenilor nu pot să-i mântuiască, ci numai jertfa de pe Cruce a Mântuitorului ne este dată spre mântuire.

Înțelesul bogăției:

Nu sărăcia te mântuiește, nici bogăția nu te osândește; precum nici bogăția nu te mântuiește, nici sărăcia nu te osândește, ci cum ai sufletul tău și față de bogăție și față de sărăcie. Ești sărac și zorit cu gândul după avere, iată că nu te mântuiește sărăcia ta. Ești bogat, dar desfăcut cu inima de bogăția ta, iată că nu te primejduiește bogăția ta. Cum stai cu sufletul și față de una și față de alta, de la asta atârna mântuirea sau osânda ta.

Iată împărați care s-au mântuit: sfântul împărat Constantin și maica sa, Elena; împărăteasa Irina; sfântul Ioan Gurădeaur era de neam înalt și având bogăție; sfântul Vasile avea bogăție, dar avea inima dezlipită de ea și trăia ca și cum n-ar fi avut-o. Sfântul Vasile a întemeiat din averea sa primul spital.

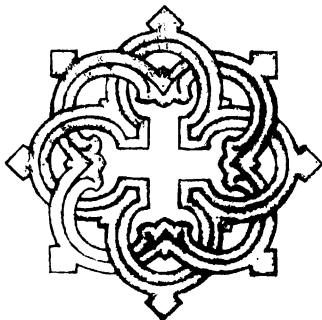
Maica Domnului nu era o cerșetoare. Sfântul Marcu avea case în Ierusalim. Pescarii aveau oameni angajați.

Mai departe știm din predanie despre tânărul acela, că după Răstignirea Mântuitorului și după Înviere, dovedindu-și dumnezeirea Sa, după Înălțare și după Pogorârea Duhului Sfânt, a auzit și el despre toate acestea și abia atunci și-a dat seama cine era Cel cu care vorbise el și nu L-a înțeles. Iar când a văzut uciderea lui Ștefan și liniștea lui cerească,

precum și propoveduirea pe față și fără nici o frică a Apostolilor, a venit acasă și s-a mărturisit creștin, lepădându-se de toate, așa cum îl sfătuisese Iisus.

Sâmbăta,
25.XI.1946

Rezumat după omilia
I.P.S. Mitropolit Nicolae Bălan

„MÂNAȚI MAI ADÂNC !”

- 2 -

Cu aceste cuvinte a sfârșit Iisus zdroaba de toată noaptea a unor pescari, întorcându-o într-o așa bucurie, încât printr-însa au cunoscut că Iisus e Dumnezeu, Stăpânul mărilor și al vietăților dintr-însa.

Oricine dintre noi poate că s-ar mulțumi cu atâta; cu bucuria că Dumnezeu i-a ajutat la necaz, cu recunoștința pentru un moment.

Simon pescarul a mai făcut ceva: și-a simțit toată nevrednicia sa de om în preajma lui Dumnezeu, și, neputând scăpa de simțământul nevredniciei, a spus o vorbă, care poate fi și potrivită și nepotrivită:

„Doamne, ieși de la mine, că om păcătos sunt !”

Domnul, nu numai că nu l-a ascultat să se ducă de la el, dar l-a chemat la Sine, printre primii ucenici. L-a chemat din marea peștilor, unde n-a avut necaz decât o noapte, în marea societății omenești: apostol, pescar de oameni, unde „necazurile Evangheliei” țin toată viața.

Ca pescar de oameni, ca vestitor al Evangheliei lui Dumnezeu, s-a îndoit de câteva ori în misiunea sa. Odată – dorind el – Iisus l-a chemat pe valuri. În curtea lui Pilat de trei ori s-a lepădat de Iisus. Iar ultima dată – spune o predanie – Petru, văzând urgia prigoanei lui Neron-Cezarul, a fugit, vrând să scape. Atunci, spune predania, Iisus i s-a arătat mergând spre cetate. Petru-„pescarul”, cum îl numeau creștinii în ascuns – L-a întrebat: „Unde mergi Doamne ?” Iar Iisus i-a răspuns: „Merg la Roma să mă răstignesc a doua oară !” Petru și-a înțeles greșala și dojana pe care i-a făcut-o Iisus.

Întors de Dumnezeu iarăși la misiunea sa, la necazurile morții pentru Viață, sigur că, – după cuvântul ce-l auzise odinioară: „mână mai adânc” – a simțit din nou nevrednicia sa de om și bucuria pe care i-a făcut-o Dumnezeu, bucurie care a covârșit necazul firii, cu adâncurile rostului dumnezeiesc. În necazurile, pline de bucurie, ale Evangheliei, mult mai multă roadă a adus creștinătății moartea sa mucenicească pentru Iisus, decât dacă și-ar fi cruțat viața pentru sine.

Iată ce rosturi au avut cuvintele lui Iisus „mână mai adânc”, în viața și misiunea ucenicului Său Petru-„Pescarul”.

*

Ce învățăminte putem desprinde noi din cuvântul lui Iisus: „mânați mai adânc” ?

- Că în toată strădania noastră bună, să mănăm mai adânc. Necazul, piedicile sau încercările sunt puse ca să le trecem, iar nu ca să ne oprim sau să ne întoarcem păgubași.

- Încercările de tot felul sunt binecuvântate de Dumnezeu și trimise oamenilor, cu rostul ca din prilejul lor să ne întâlnim cu El, căci de la El primim puterea neobișnuită, care întoarce necazul în bucurie.

- Că întotdeauna, ori de câte ori ne întâlnim cu Dumnezeu în necazuri, toate sunt chemări de-a-I fi mai aproape, de-a-I fi ucenici, de-a nu tăcea binefacerile Sale către noi. – Că mare trebuință au oamenii, confrății noștri, de mărturia noastră, precum că în încercări e mai aproape Dumnezeu de noi și noi de El.

- Să mănăm deci mai adânc rosturile vieții acesteia și ale tuturor încercărilor ei, că sfârșitul lor e moartea păcatului și întâlnirea nedespărțită cu Dumnezeu.

- Că fără găsirea lui Dumnezeu în încercările vieții, viața noastră ar fi o noapte de zdroabă zadarnică, mai zadarnică decât odinioară cea a lui Simon pescarul.

Nu pricepem viața fără Dumnezeu. Dar Îl pricepem pe Dumnezeu din necazurile vieții – bune toate – și din ele propoveduim pe Dumnezeu.

- Și propoveduiți-L și voi !

Sâmbăta

5.IX.48 Duminecă; Luca 5,1-11.

O ÎNTREBARE IUBIRII

- 3 -

„Căci așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3,16).

- De ce L-a dat Dumnezeu pe Fiul Său, Iisus, spre jertfă, „și încă jertfă de cruce” ?

- Pentru că singurul grai care mai poate răzbi până la inima oamenilor, s-a dovedit că nu mai rămâne altul, decât Jertfa Cuiva pentru ei.

Când moare cineva pentru tine, pe acela nu-l poți uita niciodată.

La începutul unuia dintre războaie ieșise o lege că poți lipsi de la război dacă îți găsești un înlocuitor. Greu de găsit înlocuitor la moarte. Era undeva un om, cu o casă de copii, dar necredincios și trebuia să plece la război. Când la plecare, iată vine la el un tânăr și-i spune: „Eu sunt singur, chiar dacă mor după mine nu plânge nimeni; merg eu în locul d-tale la război !” S-a dus tânărul. După oarecare vreme tânărul cade rănit de moarte și cum ajunge acasă moare.

Mormântul său era mereu împodobit cu flori și nimeni nu știa cine i le pune, până când într-o noapte a fost găsit necredinciosul că-i ducea flori la mormânt.

- Bine, dar tu nu crezi în Dumnezeu !

- Ba acum cred, fiindcă numai Dumnezeu i-a putut da tânărului acestuia iubirea de mine și de copiii mei, ca să meargă el în locul meu la moarte, și asta numai Dumnezeu a mai făcut-o, când a trimis pe Fiul Său să moară în locul nostru !

Întrebarea:

Dacă așa de mult ne iubește Dumnezeu, cum se face că viața noastră e așa de apăsată de tot felul de încercări ? Sau, punând întrebarea cu cuvintele Scripturii: De ce „pe cel ce-l iubește Dumnezeu

il ceartă, iar pe cine-l primește îl bate” ? Cu alte cuvinte, dacă așa de mult ne iubește Dumnezeu, de ce-i viața noastră așa de necăjită ?

- Fiindcă „pe cât sunt de departe răsăriturile de la apusuri așa sunt de departe judecățile Mele de judecățile voastre” (Psalmul 102,12; Isaia 55,8-9) – zice Domnul ! O mică pildă: altfel sunt judecățile unui tată care-și ia la rost copiii, decât e socoteala copiilor. Dar când copiii vin la minte deplină, atunci înțeleg care a fost judecata tatălui lor când le-a dat bătaie.

(Sf. Marcu Ascetul, Filocalia I, pedeapsa – întărire.)

Așa și noi, cât suntem înfășurați în trup, suntem destul de legați într-o înțelegere trupească a vieții, într-o înțelegere pruncească. Dar când vom scăpa de muritorul acesta de pe noi, atunci cu mare recunoștință vom mulțumi lui Dumnezeu pentru toate încercările la câte ne-a supus cât eram în lume.

Trebuie, prin urmare, să lungim vederea până dincolo de zarea vieții acesteia, până în cealaltă împărăție, că altfel nu putem pricepe necazurile vieții acesteia, și, nepricepând-o pe aceasta prin cealaltă, n-o putem răbda.

Dar, dacă o înțelegem așa cum este, pe una în legătură cu alta, atunci oricum ar fi de necăjită, capătă o valoare neprețuită. Și atunci se întâmplă un lucru minunat: omul iubește necazurile și pe toți cei ce-l necăjesc îndeosebi. De-acum creștinul stă liniștit pe conducerea lui Dumnezeu și vede că orice cruce a vieții sale este o mărturie a iubirii părintești a lui Dumnezeu; orice cruce e o treaptă a desăvârșirii.

Deci dacă ne împărtășim cu Sfânta Jertfă a Domnului, ne împărtășim cu Taina Iubirii supreme a lui Dumnezeu, împărtășire, care, printre alte daruri, are și pe acesta: că ne ridică de la înțelegerea pruncească a vieții la înțelegerea pe care o avea Iisus, în temeiul căreia Îi suntem următori convinși și liniștiți, oricât de neliniștită ar fi marea vieții de aici.

Știm Cui credem și știm Cine-i la cârmă !

ZIUA CRUCII

- 4 -

Într-una din cântările Bisericii, alcătuită după Psalmii lui David, preamărim pe Dumnezeu în cuvintele: „Sfânt este Domnul Dumnezeuul nostru; înălțați pe Domnul Dumnezeuul nostru, și vă închinați așternutului picioarelor Lui, că Sfânt este”. O altă cântare bisericească, preamărind crucea, zice: „Acum vedem așternutul unde au stătut picioarele Tale Stăpâne...” „Astăzi cu adevărat cuvântul cel de Dumnezeu grăitor al lui David a luat sfârșit, că iată arătat ne închinăm și așternutului preacuratelor Tale picioare.”

Deci până la răstignirea Domnului pe cruce, crucea era lemnul morții celei mai de ocară. Prin sfințele Sale patimi, Iisus a schimbat ocară în slavă, încât Apostolul Pavel nu găsea alt cuvânt în care să se laude decât în Crucea Domnului, muștrând pe cei ce sunt vrăjmașii crucii.

Deci lemnul crucii a fost prevestit prin prooroci, prin Moise și prin David. Prin proorocul David ne poruncește să ne închinăm Crucii, așternutului picioarelor Lui, că sfânt este.

Oare de ce zice despre Cruce că e așternut numai al picioarelor Lui ? – Fiindcă Iisus S-a răstignit pe Cruce nu cu ființa Sa dumnezeiască, ci cu firea omenească, Adam cel nou, ceea ce în graiul profetului e tot una cu picioarele lui Dumnezeu.

Să lămurim ceva și din înțelesul crucii ca suferință.

Suferința, necazurile, încercările sunt cea mai necunoscută cruce, deși fiecare are de dus câte una. Mai toți se roagă lui Dumnezeu să-i scape de cruce. Nu e bine așa. E semn că oamenii nu-i cunosc rostul și nu-i cunosc pe sfinți. Iată de pildă ce spune sfântul Marcu Ascetul, că prin aceasta se cunoaște dacă o are cineva, dacă primește cu bucurie necazurile. Tot acest sfânt ne spune despre crucea încercărilor, că pentru trei pricini vin asupra noastră: 1. ca pedeapsă pentru păcatele făcute

(„pedeapsă” în graiul bătrânilor înseamnă învățare de minte); 2. pentru ferirea de cele ce altfel le-am face; și 3. pentru întărirea virtuții. „Să nu spui că se poate câștiga virtutea fără necazuri: căci virtutea necercată în necazuri nu e întărită !” (Filocalia I, p. 236. 66).

Cea mai grea încercare a vieții este necazul morții. Cum stăm față de o asemenea încercare ? Ar trebui să stăm și mai liniștiți ca față de cruce; fiindcă Mântuitorul, prin moartea Sa, a schimbat nu numai rostul crucii din ocară în slavă, ci a schimbat și rostul morții și l-a făcut bun. Până la Iisus moartea era o pedeapsă dată firii omenești, plată a păcatului. De la înfrângerea morții, prin învierea Omului nou, moartea, cea mai grea încercare a vieții acesteia, s-a schimbat în moarte a păcatului și a izbăvirii firii omenești. Așa ne învață sf. Maxim Mărturisitorul.

Iată de ce prăznuind Crucea vorbim de înviere și a morții omorâre.

Acestea sunt cunoștințe duhovnicești care dau curaj vieții acesteia, îi dau înțeles și o liniște cu atât mai mare cu cât e mai involburată marea societății omenești.

Iată pe ce temelie stăm, în praznicul Înălțării, când zicem:

„Crucii Tale ne închinăm Stăpâne și sfântă Învierea Ta o lăudăm și o mărim !”...

Sâmbăta,

14 sept. 49 Ziua Crucii.

OAMENI CARE „AU LĂSAT TOTUL”

- 5 -

„Trăgând luntrile la țarm, au lăsat totul și au mers după El”.

(Luca 5,11)

1. „Toată noaptea ne-am trudit și n-am prins nimic, dar

2. pe cuvântul Tău voi lăsa mreжіle jos.”

3. Pescuitul minunat.

4. Au lăsat totul: (luntri, pești, casă, părinți, nevestă) și au mers după El. Au simțit că nu-i chema un om, om ca oarecare, ci îi chema un Om ca nimeni altul. Dumnezeu se făcuse om. Un om sărac, bun, blând și de-o nemaivăzută smerenie. Prin acestea se străvedea Dumnezeu; sufletul lor simțea și pe loc s-a aprins de o mare dragoste de El, cât au uitat toate și nu le-au mai trebuit acelea, ci numai pe El.

Este prin urmare o sete, o foame, o trebuință a sufletului, care nu se stâmpără cu nimic altceva decât numai cu Dumnezeu; iar când Îl găsește nu-i mai trebuie nimic din cele de aici, ci pe toate le lasă și urmează Lui.

Mântuitorul Iisus cheamă ucenicii – urmașii Apostolilor – până la sfârșitul veacurilor. Durerea este, că deși noi Îl cunoaștem și știm cui credem, noi nu lăsăm nimic din ale noastre și totuși ne ținem că-I urmăm Lui. De aceea întunecul necunoștinței de Dumnezeu și de noi înșine s-a întărit, și tot mai grea se face noaptea fără de Dumnezeu. Și așa iată că lumea întreagă se trudește toată noaptea și nu prinde minte deloc. Oamenii se revarsă unii peste alții în valuri de mare, cum nu s-a mai văzut mai mare potop de valuri.

Dacă lăsăm lucrurile să meargă în voia valurilor și nu vom face ca Simon pescarul de odinioară: „După cuvântul Tău...” truda oamenilor va fi din ce în ce mai zadarnică; noaptea necunoștinței de Dumnezeu din ce în ce mai întunecoasă, – și aceasta pentru înmulțirea fărădelegilor. – Știu că și astăzi lasă oamenii toate, dar neurmând pe nimeni. Și bătaia e așa

de mare cât sare pământul în bucăți. Iar pământul, după graiul Scripturii, e inima oamenilor.

Aceia de bucurie că au aflat pe Domnul au lăsat toate și erau fericiți, urmând pe Domnul. Cei din zilele noastre, care lasă toate de urgență prăpădului, fiindcă n-au urmat pe Domnul, au vai peste vai.

*

Se răresc păstorii. „Iată vin zile zice Domnul Dumnezeu, în care voi trimite foamete pe pământ, nu foamete de pâine și nu sete de apă, ci de auzit cuvintele Domnului” (Amos 8,11). Ce e de făcut ? Răspuns: Copii curați, neîncărcați de atâtea păcate părințești, mai străvezii spre Dumnezeu, în stare să lase toate pentru dragostea de Dumnezeu și Evanghelia Sa.

Iată de unde începe chemarea Apostolilor, a propoveduitorilor de Dumnezeu neînfrițați și în stare a purta necazurile Evangheliei: de la noi toți. Roade și nu frunze ! Soarta apostoliei în lumea aceasta e împreună cu primejdie de moarte. Dar dragostea de Dumnezeu ne desface de orice dragoste de pământ sau grijă de viață.

Întâlnirea cu Mântuitorul schimbă pe oricine. Iar cine L-a întâlnit, nu poate să nu-L propoveduiască, să aibă și alții parte de neasemănata bucurie de a-L urma pe El toată stadia vieții.

*

După Înviere:

Maria Magdalena, Petru; Luca și Cleopa spre Emaus.

Saul pe drumul Damascului.

Toți avem datoria de a-L propovedui cu cuvântul, cu fapta, dar mai ales cu dragostea. Iar dacă vremea ne-o va cere, să ne ajute să lăsăm toate cu bucurie pentru Dumnezeu, și să-I urmăm Lui, și în veacul de acum și în cel viitor.

Chemarea ucenicilor lui Iisus în lume:

Matei 10. Faptele Apostolilor 26,16-18.

SFÂNTUL VASILE CEL MARE:

– UN IERARH DE ATITUDINE –

- 6 -

Se scriu lucrurile acestea, mărturie pentru creștinii care vor să înțeleagă că trăim cele mai bune vremuri de mântuire. Iată dovada istorică:

La anul 313 de la Hristos, Împăratul Constantin a dat edictul de la Milano, prin care recunosc creștinismul printre religiile de stat. Mare bucurie în creștinătate ! Dar... cum au scăpat creștinii de sub grijă, de îndată ce au trecut din ilegalitate la libertate, la persoană juridică, viața morală a creștinilor începu să se destrame. Cum și-au primit averile înapoi – urmașii mucenicilor –, puțini au mai rămas care să nu se încovoie cu dragostea mai mult spre lumea aceasta.

Deci de îndată ce-au ieșit de prin găurile pământului la larg, de îndată ce-au scăpat de prigoanele Cezarilor, cu un cuvânt de îndată ce-au ieșit din împrejurarea de jertfă a vieții, când adică nu mai era o primejdie a mărturisi creștinismul pe față, s-a întâmplat că și dragostea de Dumnezeu și grija de suflet, până la așa măsură răciseră, încât au început creștinii a se lua după un rătăcit, Arie, care tăgăduia dumnezeirea Mântuitorului, – chiar piatra cea din capul unghiului, prin care stă sau cade cineva din creștinism.

De îndată ce creștinismul, mai bine zis creștinii fură lăsați la larg, se înmulți și înclinarea de-a cădea din creștinism. (Nu știu cum, dar parcă nu e nimic pe lume fără o rânduială; a venit și pentru aceștia o căpetenie, după care să se ia.) Parcă de-aici începe judecata, care desparte oile de capre. Ar fi fost mare mirare să nu se arate și o atare ispită de necredință, de vreme ce, odată cu Împăratul Constantin, au trecut, cu numele, la creștinism, două treimi din imperiu. Era „la modă” să ai credința împăratului; – deși toți acești creștini cu numele, cu puțin înainte s-ar fi îngrozit de primejdiile mărturisirii lui Hristos. Deci nu e de mirare ca toți aceștia, la care se mai adaugă și urmașii lui Constantin,

ba chiar și mulți episcopi, să se trezească la un moment dat, mărturisind o credință alături de creștinism, totuna cu necredința. Nu e greu de-a înțelege cum au ajuns lucrurile astfel.

Când viața aceasta e încurajată de statornicia bogăției, de negrija întâmplărilor, omul se strică; iar o viață stricată de patimi strică și mintea, care, odată stricată, nu mai deosebește adevărul de minciună sau binele de rău, ci le zice tocmai întors: răului bine și minciunii adevăr.

Încetând prigoanele, așa se stricaseră purtările creștinilor și așa se întindea tăgăduirea dumnezeirii Mântuitorului, încât – zice un istoric al vremii –, dacă Dumnezeu n-ar fi trimis pe sfinții Vasile, Grigorie și Ioan, ar fi trebuit să vie Hristos a doua oară. (Căci fărădelegile grăbesc Judecata). Iar un filosof creștin din vremea noastră, făcând o supra-privire asupra istoriei creștinismului, la fel găsește că, creștinii au trecut cu succes prima ispită ridicată împotriva creștinismului: ispita persecuțiilor, dar n-au trecut cu același succes și ispita a doua, a triumfului (asupra păgânismului).

E și explicabil: prima ispită a întâlnit în față creștini adevărați, care se hotărâseră într-un fel cu viața aceasta: s-o jertfească pentru Dumnezeu; pe când ispita a doua, a triumfului, pentru care trebuie să fii înțelept s-o ocolești, a găsit în față o mare turmă de creștini figuranți.

Dar iată cum Providența a descălcit lucrurile: pentru cei credincioși a trimis pe sfinți; iar pentru figuranți, și îndeosebi arieni, a trimis pe împăratul Iulian Apostatul, care din creștin s-a declarat păgân și vrăjmaș al lui Hristos. Ba ca să-și bată joc de o proorocie a Mântuitorului, a întreprins un război în calea la Ierusalim, ca să zidească templul lui Solomon. În luptă însă s-a trezit cu o săgeată otrăvită în piept. Aceasta l-a îngrozit și l-a făcut să strige: „M-ai învins Galileene !”

Deci toți cei ce tăgăduiau dumnezeirea Mântuitorului, ca să facă pe placul împăratului apostat, ca să fie „la modă” s-au lepădat de creștinism.

Dar parcă era un făcut: toți cei ce s-au lepădat de Hristos nu se mulțumeau numai cu lepădarea lor, ci urmăreau și lepădarea altora; iar dacă aceia se împotriveau, vrajba era gata și începea prigoana.

Iată focul în care se lămuresc credincioșii, iată firul de legătură cu înaintașii lor – mucenicii.

Sunt vremuri, și împrejurări în toate vremurile, când, a spune adevărul și a propovedui îndreptarea, îți pot pune viața în primejdie de

moarte. Așa s-au întâmplat lucrurile în zilele lui Ioan Botezătorul și a lui Irod și așa s-a întâmplat în zilele sf. Ioan Gurădeaur și a împărătesei Eudoxia, fiindcă Ioan cerea dreptul văduvei împotriva împărătesei. Sfântul Ioan Gurădeaur a avut odată, apărând văduva, cuvintele acestea: „Iarăși se tulbură Irodiada, iarăși cere pe tîpsie capul lui Ioan...!” Pentru curajul său de-a apăra săracul împotriva lăcomiei bogatului sf. Ioan a trebuit să ia calea exilului, prigonit de împărăteasă, până când, sfârșit de puteri, a murit pe drum.

Iar Eudoxia era ariană.

Un creștinism fără recunoașterea lui Iisus ca Dumnezeu și Stăpân al lumii, nu-ți obligă viața la a o face mai curată. Iar cu cât viața se face mai necurată, cu atâta te-ntuneci dinspre Dumnezeu până la a-L tăgădui cu totul și a I te face vrăjmaș declarat. Viața trăită pământește, fără grijă, la asta te duce.

*

Spre o atare stăvilire a răutății a trimis Dumnezeu pe Sfinții Trei Ierarhi. Ei au fost sarea vremii lor care au oprit firea oamenilor de-a se strica cu totul. E de la sine înțeles că firea omenească, povârnită spre păcat, tocmai de aceea nu-i poate suferi. Dar ei n-au grijă că nu-s pe placul lumii. În ei arde luminos, înainte, misiunea care le-a dat-o Dumnezeu, de-a fi sare făpturii și martorii lui Dumnezeu între oameni.

Ca să scurtăm cuvântul alegem din viața sf. Vasile câteva momente de mare înălțime morală, prin care se dovedește a fi cu adevărat mare dascăl al lumii și Ierarh.

Era prin anul 372, când însuși Împăratul Valens merse în Cezareea Capadociei, unde păstorea sf. Vasile, cu gând să-l abată de la dreapta credință la arianism. Sf. Vasile îi răspunse liniștit că ține credința pe care au mărturisit-o sf. Părinți la Niceea (325) și că nimeni nu are putere să dea altă mărturisire de credință peste aceea.

Primind un atare răspuns, Împăratul Valens căuta pricină ca să-l exileze pe sfânt, știind că numai el susține dreapta credință în Asia Mică și că, dacă n-ar fi el, pe ceilalți ușor i-ar putea câștiga fie prin momele, fie prin înfricoșări.

Împăratul duse cu sine și pe Modestus, prefectul pretorienilor (Siguranța imperiului) și pe episcopul Evippius din Galatia, care era arian. Pe acesta îl duse ca să provoace scandalul, ca apoi prefectul să

poată interveni cu armata. Evippius vru să slujească într-o biserică din Cezareea, dar sf. Vasile nu-l lăasă până nu subscrise afurisaniiile date de soborul de la Niceea asupra arienilor. Acela se plânse împăratului, care trimise la sf. Vasile pe prefectul pretorienilor, ca să-l atragă la arianism, iar dacă nu va putea cu buna să-l înfricoșeze cu amenințări.

- Ce îndrăzneală ai tu să te împotrivești religiei Împăratului ? – îi zise prefectul.

- Eu nu văd nici o îndrăzneală și nici nu știu care este religia Împăratului, ca să mă împotrivesc ei. Eu știu că și Împăratul e creat de Dumnezeu ca și mine și prin urmare și el trebuie să aibă aceeași religie pe care o am eu și credincioșii mei.

Prefectul începu cu ademeniri, zicând:

- Uite, n-ai vrea tu să fii în mărire, asemenea Împăratului ? O vei putea avea dacă vei mărturisi și tu credința Împăratului.

Sf. Vasile îi răspunse:

- Amândoi suntem creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu deci sunt asemenea Împăratului. În ce privește mărirea, aceasta se va vedea numai în viața viitoare. Apoi spune tu: dacă o va avea acela care face voia lui Dumnezeu sau acela care lucră împotriva Lui ?

- Dar nu te temi tu de relele care pot să vină asupra ta ? – îi zise prefectul.

- Eu nu mă tem de rele; – răspunse sf. Vasile – deoarece știu că Dumnezeu nu va îngădui mai multe de câte sunt de trebuință pentru ispășirea păcatelor mele.

- Dar nu știi că Împăratul poate să-ți facă atâta rău, cât tu nu vei putea răbda ?

- Ce anume ar putea să-mi facă Împăratul ? întrebă sfântul Vasile liniștit.

- Să te despoaie de averi, să te exileze, să te ucidă chiar !

La acestea sf. Vasile răsă zicând:

- Toate acestea Împăratul nu mi le poate face. Astfel: nu mă poate despuia de averi, fiindcă m-am despuiat de mult eu însumi, așa că azi n-am nimic. Nu mă poate exila nicăieri unde să nu fie Dumnezeu de față. Apoi cu moartea nu-mi poate face alta decât să mă trimită mai degrabă la viața pe care atât de mult o doresc. Spune deci stăpânului tău, Împăratului, că dacă n-are alte rele cu care să mă înfricoșeze, de acestea

de până acuma, nu mă tem, și nici gând n-am să-i fac pe voie, împotriva lui Dumnezeu.

Prefectul pretorienilor spuse Împăratului totul și încheie cu aceste cuvinte: „De căpetenia acestei biserici suntem biruiți. Amenințărilor este superior. Decât cuvintele e mai tare; iar decât ademenirile este mai puternic. (Minis superior est, sermonibus firmior, verborum bianditiis fortior). Dacă i-am zis:

- Niciodată n-am văzut om ca D-ta ! – știți ce mi-a răspuns ?

- Poate că niciodată n-ai văzut Episcop !

Împăratul se aprinse de mânie și zbieră înfuriat: „Să fie exilat numaidecât !!!” Și însuși se apucă să scrie mandatul de exilare, dar de trei ori i se rupse penița și nu putu scrie. Împăratul crezu că acesta e semn de sus și de data aceasta lăsa mânia pentru mai târziu.

Reîntors la Constantinopol, din nou încercă să scrie mandatul de exilare pentru sf. Vasile, dar fără de veste i se îmbolnăvi copilul cel mai mare și se zbătea ca în ghearele morții și nu se liniști până ce nu-și propuse să lase pe Arhiepiscopul din Cezareea Capadociei în pace.

Iată Părinte al Bisericii, mare dascăl al lumii și Ierarh.

Iată ucenic umblând liniștit pe marea înfuriată.

Iată stâlp al Adevărului, nemișcat de talazuri.

Iată liniște și modestie neclintită de vifor.

Iată om dintre noi: luminător nestins peste veacuri, străbătând veacurile și întărindu-ne pe noi în liniștea cea mai presus de fire, a certitudinii că tot Dumnezeu e la cârma lumii.

Cercările i-au dovedit pe Sfinți.

Iar sfințenia este superioară vieții și morții.

Prislop,

30.I.949. Sfinții Trei Ierahi

ZACHEU VAMEȘUL

- 7 -

„Toți murmurau și ziceau: a intrat să poposească la un om păcătos.” (Luca 19,7)

Ei, „dreptii”, osândeau și pe Iisus și pe Zacheu.

Pe Iisus că nu se „ține” sfânt, ci se „pogoară” și cinstește cu venirea Sa pe un păcătos; iar pe păcătos îl osândeau ca nevrednic de Iisus. Mutra aceasta tulburată, din care sfredeleau ochii osândirii, iată că primește următoarea palmă, – mai întâi de la Zacheu:

„Atunci Zacheu, stând în fața Domnului, a zis: iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor, și de-am năpăstuit pe cineva cu ceva întorc împătrit.”

Iată că îndreptarea omului „în fața Domnului” astupă gura oamenilor. Dar le-a astupat-o și Domnul, zicând: „Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, căci și el fiu al lui Avraam este”.

Se vede limpede că Domnul îi are în vedere și pe cârtitori, căci și lor le bate răspunsul, pentru că de-ar fi vorbit Iisus numai cu Zacheu, i-ar fi zis acestuia așa: că și tu, fiu al lui Avraam ești; dar nezacând așa, se vede că le împrăștia acestora țepile osânderilor.

Iată prin urmare, că omul care se îndreaptă, fie el oricât de vameș și de păcătos, simte bucuria pe care n-o rănesc osândeale, și nici el n-are om de osândit. De aci începe omul să samene cu Dumnezeu.

Când vine Domnul la tine te dezlegi de toate, nu numai de nedreptățile tale, ci și de toată dreptatea ta. Când „stai în fața Domnului” ești mai presus de lumea aceasta, mai presus de avuția lumii, mai presus de trăncăneala și cârteala vieții; – ai, cu un cuvânt, ceva din liniștea mai presus de lume a lui Dumnezeu.

De altfel nici n-ajungi „în fața lui Dumnezeu” până n-ai întors toate ale Cezarului, înapoi Cezarului.

De aci încolo, începe sfințenia.

CANANEANCA

- 8 -

... O femeie zdrobită de durerea ei: avea o fiică îndrăcită. O minte zdrobită de un singur gând: al durerii sale.

Durerea nu e obiect sănătos de meditație. De durere trebuie să scapi, să o depășești, să fii deasupra ei. Dar trebuie să vie cineva să te scoată din cercul tău chinuitor de îngust. Căci durerea ta te ia în vârtejul ei și te închide dinspre toată lumea și dinspre orice lume.

E, parcă, o prelungire a iadului după tine.

Cu cât orizontul tău e mai îngust, sau mai îngustat de durerea ta, cu atât neliniștea ta e mai mare, – și poate să fie mai mare ca a toată lumea.

Asta era starea sufletească a Cananeencii.

Dar iată trece Iisus pe lângă tragedia aceasta: toate tragediile țipă la Dumnezeu, ori rugându-L, ori hulindu-L. Iisus se face că nu aude. „Nu i-a răspuns ei nici un cuvânt.” Dar L-au rugat și ucenicii Lui s-o audă: „Că strigă în urma noastră”.

Iisus s-a făcut că nu-i ascultă. Dar în nevăzut atrăgea sufletul deznădăjduit la Sine, și „ea venind, l s-a închinat Lui, zicând: Doamne, ajută-mi !”

În afară, în cuvinte, Iisus de asemenea s-a făcut că n-o ascultă. I-a spus și Iisus o îngustime, tot așa de strâmtă, ca a ei: „Nu sunt trimis fără numai către oile cele pierdute ale casei lui Israil” și că: „Nu se cade a lua pâinea fiilor și a o da câinilor”.

Cu alte cuvinte Iisus îi puna în față păcatul ei, peste care o îmbia să treacă.

Și iată femeia aceasta a ieșit din îngustimea sa și nu s-a smintit că-i asemănată cu câinii.

Atunci când ochiul ei a văzut mai mult, când s-a mutat din îngustimea durerii sale în bunătatea fără margini a lui Dumnezeu: s-a izbăvit în clipa aceea.

Așa a condus Dumnezeu minunea aceasta, că a tămăduit mama și prin tămăduirea ei s-a însănătoșit și fiica ei de acasă.

Și s-a mirat Iisus zicându-i: „O femeie, mare este credința ta, fie ție precum voiești !” – Și adaugă Evanghelia: „Și s-a tămăduit fiica ei în ceasul acela”.

Cu un cuvânt au ieșit toți din cercurile lor înguste, la orizontul cel mai larg, care este liniștea dumnezeiască și care tămăduiește orice boală și liniștește orice vifor din suflet.

Dumnezeu s-a biruit de rugăciunea omului – și încă a unei femei neputincioase – și i-a adus firea în liniștea Sa, mai presus de sminteală și durere.

Să ne fie Iisus și nouă, asemenea !

Prislop,
6.II.49.

VAMEȘUL ȘI FARISEUL

- 9 -

... Sau smerenia și trufia.

Unul își spunea virtuțile; celălalt, mai în urma templului, păcatele.

Unul vrednicia, celălalt nevrednicia.

Ar fi bune virtuțile fariseului.

Vameșul nu le avea, dar în lipsa lor avea smerenia. Rele erau faptele vameșului, dar, pentru smerenie s-a întors din templu mai îndreptat la casa sa.

Cel mai bine ar fi de-a avea virtuțile fariseului, și încă întrecute, după cuvântul că: „de nu va prisosi dreptatea voastră pe cea a cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra în Împărăția lui Dumnezeu” – virtuți unite cu smerenia vameșului.

Cu îmbinarea virtuților unuia și cu smerenia și cuvintele celuilalt s-au nevoit călugării de-a lungul veacurilor. Căci: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”, sunt cuvintele „rugăciunii neîncetate”, care-și au obârșia în cuvintele vameșului, spuse de Iisus.

Cu această rugăciune mulți s-au întors mai îndreptați „Acasă” în Împărăție.

Păcatele au urmările cele mai felurite asupra omului: 1. Pe unii păcatele-i smeresc, îi rușinează înaintea lui Dumnezeu și-i hotărăsc la îndreptare. 2. Pe alții, mai înrăiți în ele, îi salvătesc cu totul. 3. Iar pe alții îi împing până la nebunia fără întoarcere.

Cu un cuvânt păcatele tulbură sufletul în diferite trepte.

Dar virtuțile fariseice tulbură împotriva lor pe Dumnezeu. Căci virtuțile din ambiție și din „slavă”, e limpede că nu sunt din har. De aceea dau naștere trufiei fariseice, care-și câștigă pe Dumnezeu împotrivă, – precum Însuși ne-a spus.

Deci trufia cu virtuți, fiind o virtute în pielea goală, sau își dă seama de goliciunea sa și cere acoperemânt smerenia (sau dulama lui

Dumnezeu cum o numește sfântul Isaac Sirul), cum ne asigură toți sfinții Părinți.

- De ce să fim smeriți ?

- Fiindcă suntem mărginiți și neputincioși și trăim într-o lume plină de primejdii, călătorim pe-o mare, foarte adesea înfuriată, care-și strecoară viforul până în sufletele noastre.

Iisus a cunoscut durerea aceasta a oamenilor, de aceea le-a și îmbiat o ieșire, zicând: „Căutați la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihna sufletelor voastre !”

Ar fi bine să adâncim înțelesurile. Blândețea și smerenia inimii, pe care ni le îmbie Iisus odihnă, nu le avem odihnă decât prin Iisus. Cu alte cuvinte persoana lui Iisus își răsfrânge blândețea și smerenia Sa prin noi, și așa se face liniște; – altfel nu se face. Dar ce să înțelegem, căci toată odihna lui Iisus (care n-avea unde să-și plece capul și pe care – cum spune tradiția – nimenea nu L-a văzut vreodată râzând, dar plângând adesea), nu-i decât o cruce a iubirii, o sfășiere de milă, o zguduire a sufletului de mila surorilor lui Lazăr, o sudoare de sânge ce picura ca apa și încă o zguduire de suflet, când Iuda avea să-L vândă.

Și totuși Iisus avea o „odihnă”: odihna misiunii Sale în lume, care se împlinea și se va împlini deplin, oricât vor scrâșni împotriva porțile iadului.

Dar să luăm model un om dintre noi, sfântul Ioan Gurădeaur, care mărturisește că: „Mai multe sunt furtunile care zbuciumă sufletul preotului, decât talazurile care bântuie marea”.

Liniștea, odihna, nu ți-o dă decât dorul de-a îmbrățișa destinul lui Iisus în lume. Iar cum El e una cu destinul Său, îl putem avea una cu noi, iar noi atunci nu mai suntem singuri.

Deci nu poți fi blând și smerit cu inima până nu ieși din tine și te muți în Iisus. În tine ești trufaș și tulburat. În Iisus ești blând și smerit și odihnit cu sufletul. Și pentru că Iisus e odihna noastră, de aceea El se îmbie mereu tuturor necăjiților și vameșilor lumii, să le fie dulamă, să le fie inimă, să le fie ideal de viață.

Fără Iisus, Cel ce susține lumea cu mâna (cum arată unele icoane), fără Iisus, zic, sau împotriva Lui chiar, te afli în tulburare crescândă până la sinucidere. – Și e cel mai mare păcat de pe lume.

Sundar Singh era nemulțumit de toate Scripturile religiilor. În revolta sa tulburată a ars Sfânta Scriptură, și, înainte de-a pleca să se arunce înaintea trenului, a mai căzut o dată în genunchi, rugându-se... niciunui Dumnezeu. Dar Dumnezeu era și i s-a arătat Iisus în glorie divină... „- Și pentru tine M-am răstignit pe Cruce...” „Am murit Eu în locul tău; tu trăiește, și mai mult trăiește !...”

Sundar Singh s-a făcut „Shadou”, adică învățător sau apostol al lui Iisus Hristos, acum în veacul nostru, ca o mărturie a viului Dumnezeu Iisus, de peste veacuri. De unde fără Iisus era în pragul sinuciderii, după ce L-a cunoscut pe Iisus, și-a cunoscut sensul și idealul vieții sale.

„Căutați la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre !”

Atunci viața ta, ba și ceva din chipul tău, seamănă cu Iisus.

Prislop

13.II.49

NB –

... Alta e situația fariseului modern.

El știe că forma de odinioară e demascată și stigmatizată.

Azi rolurile s-au schimbat:

Azi e vameș. Și zice: „Doamne mulțumescu-Ți că nu sunt ca acest fariseu...”

*

... Trufia și smerenia:

Două atitudini față de sine, înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor.

*

... Smerenia, cenușereasa vieții acesteia, e haina de slavă a vieții viitoare.

În haina aceasta simplă și-a îmbrăcat Iisus viața; s-au îmbrăcat apostolii și întreg șirul sfinților...

*

Fragmente după o predică în catedrala din Sibiu.

– 29.I.950 –

FIUL RISIPITOR

- 10 -

Pilda aceasta numai Dumnezeu o putea spune; căci limba omenească nicicând n-a putut cuprinde în mai puține cuvinte, mai simplu și mai profund toată tragedia omului, peste care El revarsă un ocean de iubire și înțelepciune. Toți ne recunoaștem în acest fiu risipitor, căzut de la cinstea de fiu al lui Dumnezeu, până la „rangul” unui porcar decăzut și cu sufletul în zdrențe.

Tatăl i-a respectat partea de avere, deși o avea în dar. I-a respectat darul libertății, în baza căruia omul poate sui nebănuitele trepte ale desăvârșirii, dar poate coborî și până la cea mai grozavă desfigurare morală.

„Cina cea de taină” – cel mai cunoscut tablou din Renaștere – a fost lucrat de Leonardo da Vinci în vreme de 12 ani. A căutat mult un model pentru Iisus. În sfârșit l-a găsit într-un tânăr, frumos la chip, bun, blând, cu suflet mare și radiind de dragoste, un vrednic urmaș al lui Iisus. L-a zugrăvit deci la locul de cinste. Pe ceilalți apostoli i-a găsit mai ușor afară de Iuda. Acesta trebuia să exprime, – dacă nu chiar să fie – modelul neîncrederii, veninul invidiei, încremenirea îngustimii, răutatea și trădarea.

Aproape se împlineau cei 12 ani de când începuse tabloul, când iată că găsește la Milano un om, care corespundea întocmai vederilor lui Leonardo. Îl plătește ca model și-l aduce în trapeza mănăstirii, unde zugrăvea „Cina cea de taină”. Era model de Iudă: întunecat la chip, deci și la suflet, brăzdat de patimi, vulcan de ură și de necredință. Pictura se apropia de sfârșit. În sufletul lui „Iuda” se petrecea o frământare cumplită; când, deodată, oprește pictorul și-i spune: „Tot eu am fost model și acum 12 ani, când zugrăveai pe Iisus !” Leonardo a strigat speriat: „Tu, ești același ?!”

Mai departe istoria nu ne spune nimic, dar se înțelege ce s-a petrecut, adică ce se petrecuse...

Fapt este că oricât ar fi cineva de cufundat în ticăloșie, oricât iad ar avea în suflet, oricâte turme de porci ar avea zugrăvite pe obraz, Dumnezeu totuși crede în fiul său, omul, și el nu este cu desăvârșire pierdut.

Noi obosim așteptând întoarcerea unui copil, a unui frate, a unui tată bețiv, dar Dumnezeu nu descurajează. Dumnezeu te urmărește cu iubirea Sa îndurerată, în orice țară te-ai duce. Iubirea e ca Dumnezeu: nu are hotare. Unul din sfinții Părinți o spune limpede: „Iisus urmărește pe toți oamenii, oricât fug de departe, să-i ajungă și să-i întoarcă acasă. Și asta face până la sfârșitul lumii”.

Pilda aceasta, a fiului pierdut, ne trezește un arzător interes să știm: care poate fi cauza, pentru care omul ajunge să piardă chipul lui Iisus din făptura sa și să apară în locul lui chipul lui Iuda ?

Cunoaștem decăderi cu răsunet:

Solomon – despre care spune Scriptura că „era cel mai înțelept dintre fiii răsăritului” – ajunge din cauza femeilor să-și disprețuiască templul și pe Iehova și să cadă în credințe rătăcite.

Faust (un fiu pierdut din epoca modernă) încheie contract cu diavolul să-și dea sufletul pentru veșnicie, în schimbul unei clipe, despre care să spună: „Stai clipă, ești prea frumoasă !”

Deci cauza desfigurării omului stă în căutarea greșită a fericirii sale în lucrurile acestei lumi. Făptura omului, ca fiu al lui Dumnezeu, are ceva din infinitatea Tatălui său, care nu se satură, nu numai cu roșcovele porcilor, dar nici cu nimic altceva, decât cu desăvârșirea lui Dumnezeu. E atât de mare sufletul omului – după obârșia sa –, cât numai Dumnezeu îl poate umple.

Cu orice altceva de-ai încerca să-ți sature sufletul, nu faci altceva decât să ți-l îngustezi pe măsura dorinței urmărite: asta-i desfigurarea lui ! Cu alte cuvinte renunți la înrudirea ta cu Dumnezeul nemărginirii și te lipești de ceea ce mulți Părinți ai Bisericii o izbesc cu o vorbă aspră: „Curva lume”.

Să fii în lume, dar totdeauna mai presus de lume.

Nu îngusta rostul vieții numai la idealuri pământești !

Împlinește-le și pe-acelea, dar totdeauna fii mai presus de ele !

Din cauza nestatorniciei lor, a conflictelor cu răutatea și infirmitatea lumii, trebuie să-ți asiguri viața în Dumnezeu, care nu te minte, cum te minte mai sus pomenita lume.

Iată ce însemnează să-ți „vii întru sine”: momentul cel mai de preț din viața ta pământească, adică să te regăsești în adevărata ta fire și apoi să te „scoli” din rosturi mărunte și să te întorci Acasă, în „brațele părintești” ale lui Dumnezeu, Tatăl tău și Tatăl nostru, care-ți va găti ție o „cină de taină”.

Nu-i mirare că, fără găsirea acestui rost al vieții, altul nu-i găsești, – și fără rost nu te poți suferi.

Găsit-ai comoara aceasta în țarina vieții tale ?

Dacă da, ai găsit Împărăția lui Dumnezeu; iar semn c-ai găsit-o e bucuria nestăvilită, care te face să spargi deznădejdea oricărui decepționat al lumii, să-i aprinzi și lui un ideal în inimă, și să-l duci: în inima ta, Cerului, bucurie mare !

Prislop.
20.II.49.

EVANGHELIA JUDECĂȚII

- 11 -

Evangelhia, adică Vestea cea bună, cuprinde și Judecata. Este desigur o zi înfricoșată, o zi a urgiei lui Dumnezeu, dar cu toate acestea este o zi dorită de creștinătate: ziua adevăririi nădejdilor noastre ultime.

Dar, ca să vorbim despre judecata lui Dumnezeu cu omul, e bine să lămurim, pe cât cu putință, și în scurt, câteva din nedumeririle omului despre Dumnezeu.

Omul stă la îndoială despre existența lui Dumnezeu, pentru mai multe motive, dintre care pomenim pe acestea:

1. Că nu-L vede (deși crede într-o mulțime de lucruri pe care nu le-a văzut, dar se sprijină pe cuvântul altora, pe care-i crede). Răspundem că Dumnezeu poate fi văzut, dar trebuie împlinită o condiție: trebuie „inima curată” din cele nouă fericiri.

2. Stă omul la îndoială pentru că nu vede imediat răsplata lui Dumnezeu, atât pentru bine cât și pentru rău. Cu alte cuvinte omul vede nedreptatea și se smintește despre existența lui Dumnezeu, care o îngăduie, pentru că are o răbdare mai mare ca a noastră, așteptând întoarcerea.

Zăbovim puțin asupra acestei nedumeriri, cu lămuririle următoare: Dacă Dumnezeu ar răsplăti răul întotdeauna și numaidecât, ar însemna că e un Dumnezeu fricos dinspre libertatea omului și întinderea răului, sau că Dumnezeu ar mai avea pe cineva împotriva, cam tot așa de tare, și s-ar teme de întinderea stăpânirii sale.

Apoi, Dumnezeu nu răsplătește întotdeauna și numaidecât nici binele, pentru că atunci oamenii ar face binele nu din dragoste și libertate, ci din interes. O atare răsplătire ar coborî și pe Dumnezeu și fapta bună. Dar, din când în când Dumnezeu răsplătește imediat și binele și răul, deși numai în parte, ca cei răi să se teamă și să știe că este o judecată, care îi ajunge. De asemenea se vede din când în când și

răsplătirea imediată a binelui, ca dragostea oamenilor de Dumnezeu să nu scadă.

3. Oamenii mai stau la îndoială despre existența lui Dumnezeu pentru că e necuprins cu mintea, așa cum cuprindem știința sau altă îndeletnicire. Cu alte cuvinte, ca s-o spunem de-a dreptul: Dumnezeu nu poate fi dovedit cu mintea nici că există, nici că nu există. – O bucată de fier rece, bună și ea la ceva, nu-ți poate dovedi existența focului, până ce însăși va fi roșie ca focul. Cam așa-i și cu mintea omului, cât privește puterea și neputința ei.

Când făptura omului va fi străbătută de credința în Dumnezeu, adică de o evidență, de o siguranță interioară, mai puternică decât valoarea mărturiilor sau tăgăduirilor rațiunii, făptura sa va fi lumină și viața sa o minune între oameni.

Căci nu există argument mai tare ca viața trăită, prin care se străvede Dumnezeu, sau moartea de martir, ca o ultimă dovadă – și cea mai de seamă – despre existența lui Dumnezeu și a Împărăției Sale.

De aceea nu cred într-o Împărăție a Cerurilor care începe numai după moarte. Vom fi după moarte în Împărăția în care am trăit de-aici, sau pentru care chiar am murit.

Cu acestea știute – bine-ar fi trăite – să ne lămurim înainte despre Evanghelia Judecării. – Firește că ultimul argument despre existența lui Dumnezeu îl va da El Însuși, căci, înainte de judecată e învierea cea de obște:

„Iată Eu voi deschide mormintele voastre și vă voi scoate pe voi, poporul Meu, și veți învia, numai astfel veți cunoaște că Eu sunt Domnul, Cel ce am zis și am făcut acestea.”

(Ezechiil 37,12-14)

Deci dacă oamenii n-au crezut în Dumnezeu când a înviat Iisus și cu El toți dreptii Vechiului Testament, vor fi siliți să creadă în existența lui Dumnezeu, când vor vedea propria lor înviere din morți.

Deci ultimii „zăbavnici cu inima a crede” numai atunci vor crede, dar atunci e prea târziu. Pentru aceștia da, ziua învierii și ziua judecării (fiind una și aceeași zi) e ziua înfricoșată, ziua mâniei lui Dumnezeu.

Evanghelia ar fi fost nedeplină fără descrierea acestei zile de apoi. Fără această zi, în care se vor despărți pentru totdeauna oile de capre, Evanghelia n-ar fi avut nici un rost să fie descoperită oamenilor, și chiar

de s-ar fi descoperit (dar fără judecata de apoi) rămânea o simplă carte, printre atâtea altele.

Iisus a făcut în mai multe rânduri rezumatul Scripturii și al Evangheliei Sale în cele două porunci: iubirea de Dumnezeu și iubirea de oameni. Iar cum Dumnezeu e Adevărul și iubirea de oameni, mila, se împlinește cuvântul din Psalmi că: „Mila și Adevărul merg înaintea Ta (Psalmul 88,14). – Iar trăirea și propoveduirea acestora cere curaj !

Deci din acestea vom fi întrebați: despre trăirea și mărturisirea Adevărului și dovezile iubirii de oameni; – și încă a unei iubiri largi, la măsuri dumnezeiești, în care încapă toată făptura, din care n-ai pe nimenea de scos afară, sub nici un motiv.

Cu alte cuvinte ziua judecății consfințește, pentru toată veșnicia, una din cele două împărății, în care ne-am trăit viața pământească: fie împărăția iubirii feroce de sine însuși, care te făcea de vrajbă cu toată lumea, cu Dumnezeu și cu tine însuși, fie împărăția iubirii, în primul și ultimul rând de alții, de toți oamenii, indiferent cum sunt, și a iubirii de Dumnezeu sau de Adevăr.

Vei fi adică, una din două, sau: ros de viermii poftelor tale neîngăduite, chinuit în cercul tău îngust, din care nu vei mai vedea pe nimenea, ars, mâncat de răutatea ta absurdă, chinuit de necredința ta în Dumnezeu, furios de a nu mai putea face nimic, nici rău nici bine; vei suferi nespus văzând suferința ta absurdă, crescând fără sfârșit o veșnicie întreagă.

Sau vei fi izbăvit desăvârșit de toată infirmitatea omenească, fericit de vederea neîntreruptă a lui Dumnezeu, de sporirea cunoașterii Sale, de fericita comunitate cu Sfinții, cu un cuvânt, de odihna mai presus de grăire a strămutării firii tale în Dumnezeu, – a cărei desăvârșire dăinuiește sporind, veșnicia fără de sfârșit.

Și oare de ce n-ar putea Dumnezeu, în mărinimia desăvârșirii Sale, să ierte pe toți, pe păcătoși și pe diavoli, și să-i îmbrace iarăși în lumina dumnezeiască ?

- Nu, și din mai multe motive. Pomenesc două: unu ar însemna suprimarea darului libertății voinței, care, după un filosof creștin modern, ar însemna suprimarea spiritului, – ceea ce Dumnezeu nu poate face. Al doilea motiv: pedeapsa petrecerii în starea de iad a conștiinței, cu toată eternitatea sa, e nemăsurat o pedeapsă mai mică decât

petrecerea forțată în lumina dumnezeiască. Aceasta ar fi pentru ei o urgie fără asemănare, în comparație cu chinurile absurdului sau a preocupării cu nimicul.

De aceea nu se descoperă Dumnezeu, ca Dumnezeu, în lumina slavei Sale, fiindcă în clipa aceea a sosit Judecata, – de la care încolo ești: sau osândit la o stare de iad, sau strămutat într-o Fericire divină.

Iar pentru o dreptate deplină, care să ni se facă fiecăruia, trebuie să vie toți martorii și pârâșii noștri, și să fim o zi, convinși de dreptatea dumnezeiască. Căci faptele noastre, gândurile, cărțile scrise, cuvintele, au urmări nemuritoare și numai taina pocăinței poate îndrepta ce-i de îndreptat din ele. Deci toate urmările, rămase fără îndreptare, vin de față: pentru noi sau împotriva noastră, pe cum au fost făcute: pentru noi și împotriva oamenilor, sau împotriva noastră și în folosul oamenilor.

Și totuși a mai rămas o întrebare tulburătoare: omenește judecând, se poate ca atotbunătatea lui Dumnezeu să pedepsească omul, pentru o viață greșită de 40 – 60 – 80 de ani, o veșnicie întreagă ?

- Da; căci dacă într-o viață întreagă, de 40 – 60 – 80 de ani n-ai avut nici măcar o clipă – cea a tâlharului de pe cruce – a recunoașterii vinovăției tale și a recunoașterii iubitoare de Dumnezeu, clipă care, tâlharului, i-a câștigat Împărăția lui Dumnezeu, pentru veșnicie.

Să lărgim puțin semnificația acestei clipe, care, dacă o ai câștiga veșnicia lui Dumnezeu cu ea. E clipa învierii tale din păcat, din morți, din necunoștință, din superficialitate. Clipă, care va întinde Împărăția lui Dumnezeu peste toate calendarele tale pămâtenes, clipa găsirii tale cu Dumnezeu, cu persoana lui Iisus, clipa găsirii lui Dumnezeu în tine.

Să lămurim minunea aceasta a convertirii reale:

După sfinții Părinți aceasta are următoarele baze: Iisus se află ascuns în poruncile Sale și se află acoperit și real în Tainele Sale, în Sfintele Taine. Iar în noi, în alcătuirea noastră duhovnicească se află deodată cu Botezul și cu celelalte Taine însoțitoare.

Iisus, prin Taina sf. Botez, a îmbrăcat lăuntric făptura noastră omenească. S-a născut pe Sine în noi și așteaptă, ca un sad, până ajungem la pricepere, ca să ne decidem: ce facem cu Iisus din noi ? Îl băgăm în seamă, Îl punem în valoare, dezvoltăm restul vieții noastre după viața Sa, Îl trăim pe El, sau facem ureche surdă și-L ținem în temnița din noi, în bolnița noastră, în mărăcinișul nostru, în golătatea

noastră: în temniță și nu-L cercetăm, bolnav și nu-L îngrijim, gol și nu-L îmbrăcăm cu viața noastră.

Iată lămurită dreptatea Judecății.

Pentru că am chinuit pe Dumnezeu din noi o viață întreagă și am fugit de El pe toate cărările veacului, de-am avea anii lui Matusalem, tot așa am face. Deci e cu dreptate la Dumnezeu să ne judece pentru câțiva ani o veșnicie întreagă. Nu ne putem apăra că n-am avut vreme să luăm o decizie asupra Împărăției lui Dumnezeu, îngropată în țarina făpturii noastre.

Ca încheiere să aducem cuvintele sf. Simeon Noul Teolog, unul dintre noi, care a valorificat comoara sa din țarină și a luminat cu lumina dumnezeiască creștinătatea întreagă.

Iată cum grăiește Sfântul Bisericii, în „Imnele iubirii divine”:

„Tainele-acestea și alte mai mari, mai adânci vei cunoaște
 Fiule-ascultă: când flacăra-n suflet s-aprinde, se naște,
 Răul patimii-alungă și casa se face curată,
 Focul s-amestecă-n toată ființa, o străbate și iată;
 Printr-o unire nespusă sufletu-ntreg strălucește,
 Raze și flăcări în jur cu lumină și el răspândește,
 Cum ? Nu mai pot spune, dar una se fac: suflet și Ziditor,
 Cela ce ține zidirea în palmă și-i Domn tuturor
 Sfânta Treime întreagă încape-ntr-un suflet curat.
 Tatăl și Fiul și Duhul – neacoperit, neapropiat,
 Ei locuiesc înăuntru, în suflet, și nu-l pârjolesc,
 Înțeles-ai ce-adâncuri de taină în noi se plinesc ?
 Omul, o mână de țărână, poartă pe Domnul în sine,
 Poartă întreg pe Acela, ce toate cu-n deget le ține,
 Deci pe Acesta purtându-L în sine, în Duh și văzând
 Marea-I frumusețe, s-aprinde de dor după El, și arzând
 Cum va putea suferi a dragostei flăcără tare ?
 Cum nu-i vor curge din inimă lacrimi fierbinți și amare ?
 Cum va grăi, povestind de-a rândul minunile, care
 Se-ndeplinesc înăuntru, în el, și bogata lucrare ?
 Cum să și tacă, atunci când-îi silit să vorbească ?
 Pentru că-acum abia vede iadul, în care-i menit să trăiască.
 Nimeni nu-și poate da seama în ce întunec petrece,

În stricăciune și-n moarte-n necunoștința cea rece,
 Dacă nu vine, la vreme, din Ceruri scânteia divină,
 Când în suflet s-aprinde și arde cereasca lumină.
 Cad legăturile grele, pui mâna pe răni, și deodată
 Rănilor pier și se-nchid și se șterge orice urmă de tină,
 Iar din semnele rănilor curg străluciri de lumină.
 Trupul întreg e-o minune: se umple de slavă cerească...
 Din murdăria mocirlei: curat și din lanț slobozit,
 Cu dumnezeiasca lumină de tot învăluit
 Mă-mbrățișează Stăpânul a toate și-mi dă sărutare...
 Și spre-o mare lumină mă duce de-a-notul, pe care
 Nici Îngerii n-o pot tâlmăci. Minunată lucrare !
 Căci ajungând în lumină, minuni și mai mari mi s-arată:
 Domnul îmi dă să-nțeleg cu de-a rândul lucrarea Lui toată:
 Cum înnoiește cu harul din Ceruri sărmana mea fire,
 Din stricăciune m-a scos, investit cu nemurire,
 M-a despărțit de ale lumii, și haină mi-a dat, luminoasă,
 Și-ncălțăminte mi-a dat și cunună în veci nestricăcioasă.
 M-a-nstreinat de-ale lumii, făcându-mă nepipăit,
 Și nevăzut m-a făcut, cu firea celor nevăzute unit.
 Și-am înțeles cu uimire, că eu, cel închis în făptură
 Port pe Acela, care-i afară de toate, fără măsură.
 Dar dacă eu și Acela, cu care prin har m-am unit,
 Suntem una-n unire; iar pe mine cum m-oi numi ?
 - Iată, primește și vezi osebirea cea mare: că sunt
 Om după fire – dar Dumnezeu după dar.”

(Cuvântul I)

Iată o culme a sfințeniei, vie și nemincinoasă tâlcuire, a unui alt loc greu de înțeles despre Judecată:

„Amin, amin grăiesc vouă: Cine ascultă cuvântul Meu și crede în Cel ce M-a trimis pe Mine, are viață veșnică și la judecată nu vine, ci s-a mutat din moarte la viață” (Ioan 5,24).

Deci fără această „mutare din moarte la viață” cădem sub judecată. Mulți se vor mântui și sub judecată „dar așa: ca prin foc”, – cum zice sf. Pavel. Cu acestea se lămurește o mare poruncă a lui Iisus,

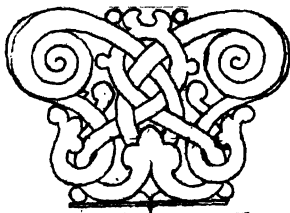
dată Apostolilor, – și nouă preoților, urmașii lor de peste veacuri, când ne-a spus:

„Înviați pe cei morți !”

E „prima înviere”, încă din viața aceasta, peste care „moartea a doua n-are nici o putere”.

- În ziua judecății vom fi martori unii altora, despre cele înțelese astăzi.
- E cuvântul lui Dumnezeu ce-și îmbie Viața.
- Lui se cade Slava, viața și veșnicia noastră.

Prislop,
27.II.49.

LUMINA DE PE MUNTE

- 12 -

Astăzi ați ascultat o parte din „Predica de pe Munte” a Mântuitorului. – Ce minunat ar fi dacă ne-am putea și noi strămuta peste veacuri în urmă și să fim și noi printre ascultătorii de atunci ai Mântuitorului.

Așa gândeam odată, când eram mai mic. Dar dorul de copil nu m-a părăsit, ci s-a întărit. Poate că pentru dorul acesta a zis Iisus, înălțându-Se la Cer: „Iată Eu cu voi sunt până la sfârșitul veacului”. Așadar și noi suntem contemporanii lui Iisus. De altfel numai așa și putem pricepe Evanghelia Sa, ca oarecum auzind-o de la El, văzându-L pe El trăind-o, – căci tot trăirea rămâne cea mai bună tâlcuire. Ceea ce ești vorbește mai tare decât ceea ce spui.

Astăzi, la începutul marelui post al Învierii, Iisus ne învață despre aceste trei lucruri: despre iertare, despre post și despre comorile din Cer, sau comorile eterne.

1. Despre iertare.

Ne rugăm lui Dumnezeu să ne ierte: păcatele, greșelile, îngustimea vederilor, prejudecățile, neștiința și un lanț cam lung, care prea cumplit ne strânge. Dacă Dumnezeu ni-l iartă, cade lanțul de pe noi și iarăși suntem liberi. Dar Dumnezeu ne dezleagă lanțul nostru care ne chinuiește, numai dacă dezlegăm, mai întâi noi, lanțul în care ținem legați pe frații noștri.

Dacă noi nu iertăm, nici Dumnezeu nu ne iartă.

Mai mult: iertarea lui Dumnezeu e de așa fel atârănătoare de iertarea noastră, încât, fără aceasta, rugăciunea noastră ni se întoarce în blestem. Căci zice: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum iertăm și noi greșelilor noștri”. Deci dacă noi nu iertăm, neîndurarea noastră întoarce cuvintele rugăciunii pe dos, fără să ne dăm seama, așa:

„Doamne nu ne ierta nouă, căci nici noi nu iertăm greșilor noștri”, – ceea ce e un blestem.

Deci, în această privință, iertarea noastră atârnă mai mult de noi decât de Dumnezeu.

Dacă iubirea e porunca ce rezumă Scriptura, sigur că numai ea e chemată să pună capăt: judecăților, răzbunărilor și a tot războiul cel ucigaș dintre oameni. Porunca aceasta, nu aștepta să o îplinească alții întâi; îplinește-o tu întâi, și după tine se vor lua mulți. Dar trebuie să știi, dragul meu, că-i vorba de-o iubire fără margini, o iubire care iartă toate, lăsând judecata în seama lui Dumnezeu. O iubire care nu cade, la oricâte probe s-ar întâmpla s-ajungă.

Primul care a iubit așa a fost Iisus; iar dintre oameni numai aceia în care trăiește Iisus: purtătorii de Dumnezeu. Porunca iubirii era și în Vechiul Testament; dar aceia îplineau mai bucuros legea talionului. Deci pentru că n-a fost împlinită de aceea a zis Iisus: „Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiți unii pe alții, precum Eu v-am iubit pe voi !” Iar El a împlinit-o între oameni ca nimeni altul. Iisus n-a avut de lepădat pe nimeni – nici pe Iuda, căruia i-a zis „prieten”, deși venea cu sărutarea trădării. N-a lepădat nici pe călăii care-i băteau piroanele în mâini și picioare și-i îndesau spinii pe cap.

Deci dacă ținem să rămânem creștini, trebuie să iubim pe toți oamenii, ca Iisus, că numai așa-i sigură și e cu puțință „iertarea din inimă”, care, atunci, vine ca de la sine, ușor și simplu, și nici nu mai cade, chiar dacă ura ar răstigni-o pe toate crucile istoriei. – De altfel aceasta și e suprema dragoste și semnul divinității Sale.

Cu această iubire grăia Iisus către oameni.

2. Despre post.

Iată ce ne învață Iisus: mai întâi Însuși a postit. Nu i-a trebuit, dar va zice cândva: „Pildă de viață v-am dat vouă !” Deci nouă ne trebuie post, pentru înfrânarea patimilor, pentru subțierea minții, pentru sporirea în noi a Duhului Sfânt, care ne descoperă căile mântuirii. Postul ne ajută să înțelegem rosturile mai mari ale lui Dumnezeu cu omul. El e un toiag de drum prin viața aceasta cu trup pieritor spre veacul viitor, în care trebuie să ne deprindem de-aici.

Dar să nu ținem postul într-un înțeles îngust. Căci sunt unii care cred că a nu mânca carne, și cele asemenea, ar fi tocmai de ajuns ca să

se cheme că ai postit. Nu mănânci carne de porc, dar carne de om mănânci: clevertind, mușcând cu gura, osândind cu vorba și ucigând cu gândul. Postul nu e, mai ales în creștinism, numai un regim al stomacului. Avea și sf. Pavel de aceștia, înguști cu socoteala, cărora trebuia să le spună că: „nu stomacul sau mâncarea ne va pune pe noi înaintea lui Dumnezeu”. A face din post numai o chestiune de stomac însemnează a îngusta rostul cu care a postit Iisus; – ceea ce ar fi o ocară. Deci iată și înțelesul mai larg, chiar înțelesul pe care i l-a dat Dumnezeu și ni l-a descoperit prin Isaia proorocul:

Isaia 58:

„1. Strigă din toate puterile și nu te opri; dă drumul glasului să sune ca o trâmbiță; spune poporului Meu păcatele sale...”

2. În fiecare zi Mă caută, căci ei vor să știe căile Mele, ca un norod ce făptuiește dreptatea și de la pravila Dumnezeului său nu se abate. Ei mă întreabă despre legile dreptății și li-e drag să se apropie de Dumnezeu,

3. zicând: De ce să postim, dacă Tu nu vezi ? La ce să ne mai smerim sufletul, dacă Tu nu iei aminte ? – Pentru că în zilele posturilor voastre vă găsiți de lucru și asupriți pe supușii voștri.

4. Spre judecăți și sfadă postiți și bateți cu pumnul pe cel smerit; nu postiți cum se cade zilei aceleia, ca glasul vostru să se audă sus.

5. Oare postul acesta Îmi place Mie ? De ți-ai încovoia ca un cerc grumazul tău și ți-ai așterne sac și cenușă, nici așa nu se va chema post.”

- Oare de ce zice așa ? – Fiindcă nu e bun rostul cu care e făcut. Oamenii implică pe Dumnezeu în vrajbele lor, fac slujbe ca să li se izbândească gândul și să li se facă pe plac aranjamente pământești, – care, de multe ori sunt nedreptăți asupra altora. Fii sigur că Dumnezeu îți poartă de grijă și în amănuntele vieții și nu va lăsa dreptatea ta, dacă o ai.

„6. Știți voi postul care-Mi place Mie ? zice Domnul. Rupeți lanțurile fărădelegii, dezlegați legăturile nedrepte, dați drumul celor asupriți și sfărâmați jugul lor.

7. Împarte pâinea ta cu cel flămând, primește săracii în casa ta; pe cel gol îmbracă-l și nu te ascunde de cel de-un neam cu tine.

8. Atunci lumina ta va răsări ca zorile și se va grăbi tămăduirea ta și slava lui Dumnezeu te va înconjura.

9. Atunci vei striga și Domnul te va auzi și încă grăind tu, va zice: aici sunt ! Și vei lepăda de la tine asuprirea, arătarea cu degetul și vorba fără rost.

10. Dacă vei da flămândului pâine din sufletul tău, și vei sătura sufletul cel amărât, lumina ta va străluci în întunec și bezna din tine va fi ca miezul zilei.

11. Domnul îți va fi mereu povățuitor și va sătura sufletul tău și în pustie. El va da tărie oaselor tale și vei fi ca o grădină adăpată, ca un izvor de apă vie, care nu seacă niciodată.

12. Pe dărâmăturile tale vechi vor fi zidiri din nou, vei pune temelie cea străveche, și te vei chema tocmitor de spărturi și înnoitor de drumuri, ca țara să se poată locui."

Iată cum vede Domnul nevoința postului: tot ca o împlinire cu lucrul, o trăire a iubirii de oameni. Dar lucru vrednic de luat aminte din cuvântul acesta sunt urmările unui atare post; urmări cu refacerea sufletului tău și urmări pentru o țară de oameni. De bună seamă că un atare post, ținut la o înălțime de vederi, e un egal al rugăciunii neîncetate, care, amândouă rețin pe Dumnezeu în zidire și scot afară pe draci.

3. Comori veșnice

A treia învățătură pe care ne-o dă Iisus e aceasta: „Adunați-vă vouă comori în Cer”, căci acolo nu au soarta comorilor primejduite de pe pământ. – Poate că unii iarăși au nedumeriri despre existența cerului. Nu cumva cerul ăsta e o ficțiune, creat de neputința rezolvării fericirii aici, și acum, pe pământ ? – Și de aceea e amânat și închis într-o împărăție metafizică ! – Nu ne trebuie nici un „Cer”; tot ce dorim e aici „pe pământ !” vor zice alții dintre ei.

- Sigur că da; dar dacă nu ești cu Iisus pe munte, din crisalida ta de carne, n-ai nici o vedere spre larg, nici o geană de cer, nici o revelație de Duh. E povestea cu puiul care n-a vrut să iasă din găoace, pe motiv că nu este altă lume, mare și cu soare, afară de găoacea lui. Așa-s și unii oameni.

Pentru rezolvarea greutății acesteia folosesc aci și cugetarea unor gânditori ai vremilor noastre. Iată ce zice primul: „E firească necesitatea ideală de-a descoperi în sfera veșniciei cheia cunoașterii pentru lumea

naturală, dependentă cu desăvârșire de cea transcendentă. Lumea aceasta e plină de contraste, de paradoxuri inexplicabile pentru mintea omenească. Lumea văzută poate fi explicată numai prin cea veșnică, dumnezeiască, dar exclusiv cu ajutorul unei ființe mijlocitoare, aparținând ambelor lumi.” (Vl. Soloviev, *Ausgewählte Werke* t. 3, p. 151). Iar celălalt zice: „Umanismul voia să înlăture tot ce era greu, problematic și tragic în om, pentru a-l face fericit pe pământ. Dar aceasta e numai negarea omului, ca a unei ființe aparținând la două lumi, ca părtaș al lumii necesității naturale și al împărăției libertății supranaturale. Îndată ce Dumnezeu e înlăturat și omul divinizat, omul cade în subomenesc, pentru că omul rămâne om cu adevărat, numai până ce este fiul, sau „chipul și asemănarea lui Dumnezeu”. (N. Berdiaeff „Antropodicee” în „Gestliches Cristentum” v 2 pp. 272-5).

Deci trebuie postit și de acel desfrâu al minții, care caută să se ascundă de Dumnezeu (Geneza 3,8), căutând să-l năruie Cerul, să despartă lumea de El, pentru desfrâul ei cu pământul. Mintea fără har e o făclie stinsă. Dar când în suflet se arată zorile, ne vom da seama că viața noastră, trăită numai pământește, e o călătorie în pierdere și nu ne putem apăra comorile. Deci de bună seamă că le vom da de bună voie. Numai dându-le de bună voie le schimbăm valoarea strămutând-o unde n-o mai fură nimeni, și: „Unde va fi comoara noastră, acolo va fi și inima noastră”.

Dar cu adevărat comoara, mai de preț decât lumea, e însăși persoana lui Iisus, care se face nu numai contemporanul nostru în vreme, dar se face și suflet al sufletului nostru; se face și viața noastră, se face și mintea noastră. Atunci, – zice Scriptura și Părinții – „veți avea mintea și simțirea care erau în Iisus” (Filipeni 2,5).

De aceea zicem că numai viața însăși a lui Iisus explică Evanghelia Sa cel mai bine. Ca s-o înțelegem și noi, e limpede că ne trebuie Același comentariu: Lumina de pe munte.

– Și o putem avea !

CHEMĂRI LA APOSTOLIE

„De acum veți vedea cerul deschizându-se”

(Ioan 1, 51).

- 13 -

Găsiți descrise de alții, și mult mai bine, mocnirea strânsă în chingi și agitația ascunsă a poporului evreu sub ghearele pajurei romane. O pomenesc în treacăt, ca să ne dăm seama de acea atmosferă încărcată de la răscrucea numărării timpului, atmosfera așteptării de istov a lui Mesia. Pentru unii era așteptare politică; pentru alții, mult mai puțini, o așteptare religioasă. Irod a sărit cu sabia în calea istoriei. Masacrul copiilor – 14.000 de prunci, încă nu se uitase. Până și pe copiii săi îi aștepta cu sabia în mână. Iar cele petrecute mai pe urmă la Iordan, unde un ascet nemaivăzut de fioros, tăia cu gura ca o secure, trupul putregaiului, plin de șerpi și de năpârci, și vestea pe Unul mai mare ca el, care va turna și foc peste ei; – toate acestea dădeau așteptării o tensiune de fior metafizic, unic în istorie. Nu-i vorbă era și o așteptare de mii de ani de-a rândul.

Iată cum au decurs primele „găsiri” ale marelui așteptat. Prima, care știa mai mult decât ceilalți oameni, era Fecioara Maria din Nazaret, apoi dreptul Iosif. Al treilea a fost Ioan Botezătorul, care-și câștigase autoritate de prooroc; – de altfel și era: capătul proorocilor – autoritate cu care a prezentat iudeilor pe Iisus: „așteptarea neamurilor”, sau Mesia-Hristos. Deci Ioan știa desfășurarea lucrurilor. Cu botezul lui Iisus menirea lui lua sfârșit: „De acum El să crească, iar eu să scad !”

Apoi Ioan, vorbind odată cu doi ucenici ai săi, vede pe Iisus venind, și-L arată ucenicilor săi zicând: „Iată Mielul lui Dumnezeu”. Unul din ucenici era Andrei, cel întâi chemat, care, după cuvântul ascetului și mărturia sufletului său, recunoaște în Iisus pe Dumnezeu. Atunci, într-o bucurie negrăită, într-o suflare, aleargă acasă și-i spune și

lui Simon – ce avea să fie Petru – : „Am găsit pe Mesia !” – Și l-a adus la Iisus.

A doua zi, în drum spre Galileia, Iisus găsește pe Filip, pe care l-a chemat: „Vino după Mine !” A recunoscut și acesta prezența lui Dumnezeu în Iisus. De bucurie – și așa-i bucuria: alergă cu ea să o împărtășești primului găsit – găsește pe Natanail, căruia-i vestește: „Am găsit pe Acela de care au scris Profeții !” Natanail, luat prin surprindere, nu prea ieșea din rezervă, dar, ocărând Nazaretul, aude argumentul decisiv: „Vino și vezi !”

A venit. S-a prezentat ca un Toma. Iisus îl prețuiește în sinceritatea rezervei sale, spunându-i: „Iată israilitean fără vicleșug”. Natanail Îl întreabă: „De unde mă cunoști ?” (În viața lui Natanail era o taină, pe care n-o știa nimeni, decât el și mamă-sa. El scăpase de urgia lui Irod ascuns de mamă-sa la trei zile după naștere, sub frunzele smochinului – precum întăresc acestea sfinții Vasile cel Mare și Grigorie Teologul, în „Întrebări”). Deci, când s-a văzut descoperit și-a dat seama că are în față pe Dumnezeu. N-a mai putut. A strigat în extaz: „Tu ești Fiul lui Dumnezeu !” Deși trăiește un moment culminant, totuși Iisus desăvârșește explozia convingerii sale, zicând: „Mai mari decât acestea vei vedea: amin, amin zic vouă, de-acum veți vedea Cerul deschizându-se și pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se și pogorându-se peste Fiul Omului”. Cu toate acestea Natanail nu figurează printre cei 12 apostoli, ci printre cei 70.

Cuvântul s-ar putea sfârși aci cu întrebarea:

Tu pe cine-ai chemat la Iisus ? Vecinu-tău bate crâșmele, verișoara-ta a fugit necununată, feciorul tău fuge de biserică, copiii tăi umblă noaptea la jocuri și scuipă după preot; – la Iisus n-ai pe nimeni de adus ?...

- Poate ai de gând să te-aduci pe tine; – că până nu te-aduci pe tine nu poți aduce pe nimeni.

Dar, cum mai am ascultători, mult mai frământați cu mintea, căutându-L pe Iisus, scriu și pentru voi cele ce urmează:

Primii patru ucenici sigur că au avut chiar atunci o experiență asemănătoare deschiderii Cerului, în prezența preasfintei Persoane a lui Iisus. Nu le-a fost ușor nici lor să-și taie dintr-odată tot balastul îndoielii, de vreme ce mulți se mai dăduseră pe sine a fi Mesia și se-nfundaseră în greșeli grave, cum a fost rebeliunea lui Bar-Cochba, cea a lui Teuda și a

lui Iuda Galileanul. Dar timpul avea să-i încredințeze până în adâncul făpturii, că Dumnezeu se făcuse om și petrecea cu ei. Nouă însă ne-ar fi mult mai ușor să trecem pustiuul îndoielii, deoarece avem, sub perspectiva istoriei, toate probele dumnezeirii lui Iisus și a divinității creștinismului. Totuși, deși le-avem, numai o întâlnire cu Iisus rămâne decisivă. Iar dacă aceasta se întâmplă rar, măcar să vezi pe cineva, a cărui iubire-lumină a aprins-o El.

Dar iubiții mei tineri, cu fruntea pe gânduri, o întâlnire cu Iisus însemnează o misiune, însemnează o chemare la apostolie și la toate riscurile trăirii de Dumnezeu, între Irozii vremilor, pe care de asemenea trebuie să-i iubești.

Nu cumva sunteți și voi căutând pe Iisus ?

Voi știți despre Iisus mulțime de lucruri, dar încă nu-L cunoașteți pe El. Și până nu-L găsești pe Dumnezeu nu te afli nici pe tine, nu-ți găsești nici sensul tău, nici sensul lumii. E la mijloc o revelație tripartită, care trebuie să aibă loc.

Omul e veșnic în căutare după ceva ce însemnează mai mult decât haina și mâncarea. El e în căutarea lui însuși. Aspirația sufletului după realizarea desăvârșirii sale, asta e toată istoria omului. Mărginirea ta te doare; știi; dar când aceasta a ajuns un dat al conștiinței, e semn că Dumnezeu nemărginitul vrea să crești spiritual pe dimensiuni divine. Această fășnire în conștiință a dorului nemărginirii divine, e, pentru tine, argumentul decisiv al existenței Sale, al iubirii Sale și al rudeniei tale cu El. Dacă te găsești pe tine în funcție de Dumnezeu, e o găsimă a ta în adevăr. E nașterea ta în Dumnezeu, – nașterea ta în adevăr. „Toți marii mistici, fără deosebire de confesiune, au învățat că în eternitate, în adâncul lumii spirituale se săvârșește un proces divin, în care apar relațiile lui Dumnezeu cu omul: nașterea lui Dumnezeu în om și nașterea omului în Dumnezeu, adânc în care se întâlnesc iubitorul cu iubitul. Acolo sunt adevărurile experienței spirituale, adevăruri vii, nu categorii metafizice sau substanțe ontologice.”

„Chipul omului se strică dacă se șterge chipul lui Dumnezeu din sufletul omului. Omul, căutând pe Dumnezeu, se caută pe sine însuși, caută omenia sa. Sufletul omului suferă durerile nașterii, când se naște Dumnezeu într-însul. Această naștere a lui Dumnezeu în sufletul omenesc, constituie nașterea autentică a omului. Ea reprezintă mișcarea iubirii lui Dumnezeu spre el, răspunsul la nostalgia ce-o are el după

Dumnezeu. Experiența spirituală descoperă că Dumnezeu de asemenea tânjește după om, că El dorește ca omul să-L nască și să-L răsrângă Chipul. Marii mistici, descriind viața spirituală, au evocat această nostalgie divină.

Neamul omenesc nu aparține, decât sub unul din aspectele sale, generației lui Adam cel vechi, generației păcătoase și decăzute a lumii noastre naturale. Sub un alt aspect el e ceresc, aparținând lui Adam cel spiritual, generației lui Hristos.

Creațiunea lumii nu s-a putut produce în timpul nostru, căci el e un timp decăzut, el e copilul păcatului. Creațiunea a avut loc în veșnicie, ca act interior al misterului divin al vieții. Concepția biblică a creațiunii nu-i decât reflexul acestui act interior al creației în conștiința omului antic. Omul, precipitat în natura inferioară, e aruncat în afara realității divine. Revelația creștină restabilește omul în sânul acestei realități. Prin Fiul noi revenim în sânul Tatălui. Cu El începe un nou gen omenesc, spiritual, acela al lui Hristos, născut și refăcut în Duh. Hristos este în om și omul în Hristos. El e butucul și eu mlădița. Tot neamul omenesc, renăscut, rămâne în Hristos, Dumnezeu-Omul. În omul spiritual e cuprins cosmosul, toată creațiunea. Odinioară cosmosul se desfăcu violent de omul decăzut și deveni, pentru el, natura exterioară care-l robi. Dar cosmosul revine spre omul renăscut. În lumea spirituală cosmosul rămâne în om precum omul rămâne în Dumnezeu.

Omul e, prin natura sa, un microcosmos; în el sunt cuprinse toate sferile realității cosmice, toate formele cosmicului. Prin păcat și cădere, omul pierdu noțiunea stării sale microcosmice, conștiința sa deveni individualistă. Cosmosul nu se revelează omului natural decât ca natură exterioară, a cărui viață interioară îi rămâne inaccesibilă. Numai omului interior, viața interioară a cosmosului, i se descoperă ca realitate spirituală. Astfel, calea care duce omul la cunoștința de sine însuși este și calea care-l duce la cunoștința cosmosului. Prin Hristos, prin Logos, nu numai neamul omenesc, ci tot universul se orientează spre Dumnezeu, răspunzând chemării divine, trebuinței dumnezeiești de iubire.

Misterul divin nu se încheie în dualitate; el presupune existența a Trei Persoane. Relațiile lui Dumnezeu cu Altul se îndeplinesc într-un al Treilea. Subiectul iubitor și iubitul găsesc deplinătatea vieții în împărăția iubirii, care este a treia. Împărăția lui Dumnezeu, împărăția omului și a

cosmosului iluminat, nu se realizează decât prin Sf. Duh, în care se încheie drama, se închide cercul. Numai în această «Trinitate» ne e dată viața divină perfectă, în care subiectul iubitor și obiectul iubit creează împărăția lor, găsesc conținutul definitiv și deplinătatea vieții lor. Trinitatea e un număr sacru, divin, un număr care semnifică plenitudinea, victoria asupra luptei și diviziunii, ecumenismul și societatea perfectă, în care nu e opoziție între personalități, între ipostase și ființa unică. Misterul creștinismului este misterul unității în dualitate, găsindu-și soluția în Unitatea-Trinitate. Iată de ce creștinismul are ca bază dogma hristologică a naturii teandrice a Fiului și dogma trinitară. Afirmarea ființei e viața Sfântului Duh și viața în Duhul Sfânt. În Duh omul și lumea sunt transfigurate și îndumnezeite. Duhul constituie Viața însăși, viața originală.” (N. Berdiaeff, „Ésprit et liberté” pp. 211-216)

Acesta să fie cadrul mai larg, al evidențelor Duhului, care a făcut din oameni Apostoli ai lui Dumnezeu. Deci să o luăm concret:

Noi nu avem, ca primii ucenici, posibilitatea găsirii istorice a lui Iisus. Noi avem, între noi și Iisus, un munte, care trebuie trecut. Iar ce e mai greu, e că muntele e în noi. Și n-ar trebui, după cuvântul lui Iisus, decât un grăunte de muștar credință, și-ar dispărea muntele și L-am găsi pe Iisus. Ne trebuie un itinerar lăuntric. Calea credinței e obositoare, dar cu ea începe cărarea. Credința e o asceză a minții. Urmează celelalte virtuți, celelalte asceze, toate, ca niște vămi ale văzduhului, la care lăsăm pe rând, ca vamă, tot balastul muntelui nostru. Toate renunțările noastre sunt negustorie pentru un bun mai înalt: pentru starea capabilă de-a primi brațele divine ale Harului Duhului Sfânt. Duhul Sfânt, de data aceasta este puternic, ca o suflare de vifor, e în stare să desăvârșească cele începute timid de sărmana noastră fire.

Toată asceza e pentru mistică.

Deci în locul găsirii istorice a lui Iisus, noi avem deschisă întâlnirea spirituală, mistică, întâlnire profund reală, cât, din lăuntrică, se răsfrânge uneori până-n afară în simțirile și înfățișarea noastră.

Foarte mulți contemporani ai lui Iisus n-au avut cu El decât o întâlnire exterioară, istorică. Doar Luca și Cleopa Îl simțeau, arzându-le inima pe cale, dar fără să-L cunoască. O întâlnire profundă cu Iisus, care însă mai mult i-a speriat – cum arată aceasta icoanele – poate că au avut martorii Schimbării la Față. Deci nu suntem cu nimic dezavantajați față

de aceia. Iisus e și contemporanul nostru, ca veșnicia față de oricare cifră a timpului.

Deci primii care au văzut pe Iisus în lumina dumnezeiască au fost Petru, Iacov și Ioan. Ei au văzut, primii, Cerul deschizându-se. Această revelație le-a fost dată și ca revelație propriu-zisă, dar și ca o iconomie, ce avea rostul să le susțină moralul ridicat, în fața celor ce aveau să se întâmple pe urmă cu răstignirea. Că vederea luminii dumnezeiești a avut și rostul acesta, ne stau mărturie înseși cuvintele Mântuitorului, prin care-i lega să nu spună vederea, decât după Înviere (Matei 17,9).

Al doilea care a văzut cerurile deschizându-se (Faptele Apostolilor 7,56), a fost primul mucenic al creștinismului arhidiaconul Ștefan. Suflet curat, tânăr, plin de duh și adevăr – curajul întruchipat – primul mucenic, văzând Cerul deschizându-se, dă curaj și întărire coloanei de urmași a mucenicilor. N-o fi străbătând el toată calea ascezei, dar a luat-o de îndată pe calea cea mai scurtă, de care va scrie mai pe urmă și Pavel, a iubirii de oameni fără de margini. Căci întru așa măsură și-a însușit el pe Iisus, încât, murind legii firii, împroșcat cu pietre, același cuvânt al legii Duhului grăiește: „Doamne iartă-le lor păcatul acesta !” Iar aceasta n-o putea face decât un om sfințit de iubire.

Al treilea, pe care: „o lumină din Cer l-a-nvăluit dintr-o dată, ca într-un fulger” (Faptele Apostolilor 9,3) a fost Saul, care păzea hainele celor ce se nevoiau cu uciderea lui Ștefan. El era râvna Legii vechi – o sinceritate de altfel – apreciată și convertită pe drumul Damascului, la râvna pentru Legea nouă, a lui Iisus. Deschiderea aceasta a unui cer nou, cu o lumină năpraznică, a pricinuit moartea omului vechi, Saul, și renașterea Apostolului Pavel.

În veacul al XI-lea dăm de sf. Simeon Noul Teolog, care trăiește toată transcendența luminii divine, după ce Harul din Ceruri, cum zice, înnoie sărmăna sa fire. Rugămu-l cu smerenie să ne învețe:

Cuv. 18: „Luând pe umeri crucea, strânge-o cu putere
 Și du până la sfârșit chinul încercărilor,
 Sfășierea durerilor, și primește cu bucurie
 Piroanele-ntristărilor, ca pe-o coroană a slavei,
 Și-aruncat în fiecare zi în lăncile ocărilor
 Și lovit cu pietrele tuturor necinstirilor,
 Vărsând lacrimi de sânge

(– Că totul izbutește plânsul de fiecare zi –) vei fi mucenic.

Cuv. 13: Iar răbdând batjocuri și palme, cu bucurie
 Părtaș al dumnezeirii și al slavei Mele vei fi.
 Iar de te vei arăta pe tine urma tuturor
 Și slugă și rob, te voi arăta pe urmă
 Primul între-aceia toți, pe cum am făgăduit.
 De vei iubi pe dușmani și pe cei ce te urăsc,
 De te-i ruga din suflet pentru cei ce te necăjesc,
 Și le vei face bine după puterea ta,
 Te-ai făcut, adevărat, asemenea Tatălui tău Preaînalt.
 Deci dobândind din acestea inimă curată,
 În ea vei vedea pe Dumnezeu, pe care nimeni nu L-a văzut
 vreodată.

Cuv. 20: Pe Acela, a Cărui frumusețe
 Uimește toată gândirea, uimește toată inima,
 Rănește tot sufletul, înaripându-l spre iubire,
 Unindu-l neîntrerupt cu Dumnezeu.
 Să nu ziceți că Dumnezeu nu e văzut de oameni.
 Nu ziceți că oamenii nu văd lumina dumnezeiască,
 Sau că e cu neputință în vremea de-acum.
 Niciodată aceasta nu-i cu neputință, prieteni,
 Ci e foarte cu putință celor ce voiesc.
 Dar numai celor a căror viață le-a dus curățirea de patimi
 Și le-a făcut curat ochiul cugetării.”

Subliniem la acest loc concepția integralistă despre om a sfântului, realizată în trăirea mistică: inima curată, voința hotărâtă, viața curată de patimi și curat ochiul cugetării.

Sfântul e un om perfect centrat cu firea.

„Iar măsurile strălucirii-s măsurile iubirii”. (Cuv. 27)

Și mai departe:

Cuv. 34: „Ziditorul, ia aminte ce-ți spun,
 Îți va trimite Duhul cel din Dumnezeu
 Și te va insufla, va locui și se va sălășlui ființial
 Și luminându-te și umplându-te de strălucire, te va turna din
 nou întreg.
 Stricăciosul îl va face nestricăcios și va clădi iarăși

Casa învechită, casa sufletului tău;
 Și va face cu totul nestricăcios și trupul întreg,
 Și te va face pe tine Dumnezeu după dar, asemeni lui Iisus.

Cuv. 6: Știu că nu vom muri fiind în lăuntru Vieții
 Și având în lăuntru meu țâșnind întreaga Viață,
 În inima mea este, dar în Ceruri se află
 Aci și acolo, la fel se vede lucind.

Cuv. 31: Strălucit-ai din Ceruri până-n inima mea.

Cuv. 32: Ce cuvânt va tălmăci, ce limbă va spune ?
 Ce buze vor grăi, cele ce se văd în mine
 Petrecându-se, săvârșindu-se în toată ziua ?
 Căci chiar și noaptea, chiar și-n întunec
 Văd pe Hristos deschizându-mi înfricoșetor Cerurile
 Și pe El pogorându-Se și arătându-mi-le
 Împreună cu Tatăl și cu Duhul, lumina întreit sfântă.”

Dar iată și misiunea:

Cuv. 1: „Astfel făcându-mă, Domnul mă-nchise în cortul trupesc
 Și pogorându-mă-n lumea simțită m-a pus să trăiesc,
 Eu, – izbăvitul de beznă – cu cei ce mai sunt întunecați,
 Care petrec în mocirlă și-n noapte, adânc cufundați,
 Ca să-i învăț și să-i fac să cunoască nemernica stare,
 Lanțul cu care-s legați și rănila cele amare.
 Dându-mi porunca, Stăpânul s-a dus...”

Dacă am înțeles întrucâtva rațiunile Providenței când a deschis Cerurile: ca să întărească pe Apostoli în credință; pe mucenici în mărturisire; pe înzestrații cu daruri în convertirea lor; aci, în fața sfântului Simeon Noul Teolog pelerin al transcendenței, trebuie să ne gândim la o explicație în funcție de cele petrecute în veacul său, veacul al XI-lea „Saeculum plumbarum”. Apariția sfântului tocmai atunci și tocmai așa, nu poate fi decât un răspuns magistral al Cerului, la marea rană a istoriei: ruptura Bisericii, de la mijlocul mileniilor.

Oamenii Bisericii, petrecând în mocirlă de patimi și-n noapte adânc cufundați, au rupt, în veacul al XI-lea, cămașa lui Hristos: unitatea exterioară a Bisericii. Oamenii se dezbinau de oameni, afurisindu-se și urându-se crunt, iar Cerul se unea cu omul, cât uimea pe sfânt:

Cuv. 13: „Iar ce-i mai înfricoșat decât toate, m-a arătat cer nou
Și S-a sălășluit în mine Ziditorul tuturor,
De care nu s-a învrednicit nimeni din sfinții de odinioară.”

Deci când trufașul Humbert își vărsă în scris ura, pe Prestolul sfintei Sofii, în timpul Liturghiei (16 iulie 1054) și ieșind, ca odinioară Iuda de la Cină, își scutură praful de pe picioare, spunând cuvintele: „Dumnezeu să vadă și să judece !” noi, gândindu-ne la Oceanul luminii divine, revărsat peste sfinți, veacuri de-a rândul pe urmă, putem să-i răspundem: „Dumnezeu a văzut și a judecat !”

La o altă răscruce a destinelor, Cerul se deschise sfântului Serafim al Sarovului, în veacul al XIX-lea. Și așa de stăruitoare e revărsarea luminii Duhului Sfânt, încât, deodată cu rugăciunea în gând, rostită de sfânt, o vede și Motovilov, un bogătaș oarecare, prieten cu sfântul. Acesta o descrie: „Ca o scăpărare de fulger; ca o lumină orbitoare, care se întinde pe-ntinsul a câtorva verste de jur împrejur”. (Denissov, „Viața lui Serafim”, ed. rusă, pp. 319-335).

Aceste deschideri de Cer, să ne fie deocamdată
deschiderea ochilor !

Prislop,
13.III.49.

TĂMĂDUIREA ȘI IERTAREA

„Fiule, iartă-se ție păcatele tale”

(Marcu 2,5)

- 14 -

Aceștia sunt oamenii: nu caută pe Dumnezeu decât la necaz, – care-L caută. Căci alții la necaz îl suduie și astfel mai rău se afundă și de mai mari necazuri dau, – până ce necazurile le încovoie ceafa și-L caută și ei pe Dumnezeu. Situația stă așa: oamenii se roagă lui Dumnezeu să-i scape de necazuri, iar Dumnezeu se roagă de oameni să se părăsească de păcate. Acum judecați care de cine să asculte mai întâi: Dumnezeu de oameni sau oamenii de Dumnezeu ?

Am auzit o pildă: undeva s-a alcătuit o delegație de oameni, care s-au dus la Dumnezeu să se plângă că tare-i grea viața pe pământ, că tare-s multe betesuguri, multe pagube, multe sudalme, bătăi și toate păcatele.

- Fiii Mei, ați spus că tare vi-e grea viața, încărcată de păcate.
- Da, Doamne...
- Atunci nu le mai faceți...

Iată ce e cu bolile. Ele vin pe capul oamenilor – și uneori chiar pe cap – de pe urma păcatelor: ca plată, ca ispășanie și ca hotăr al păcatelor. Dar durerea cea mai mare, pedeapsa cea mai grea e că plata păcatelor izbește și în urmași, până la al treilea și al patrulea neam. Iată ce scrie la Deuteronom 5,9-10:

„Pedepsesc vina părinților în copii, până la al treilea și al patrulea neam, pentru cei ce Mă urăsc; și Mă milostivesc până la al miilea neam, către cei ce Mă iubesc și păzesc poruncile Mele”.

Cele mai grele boli sunt bolile de nervi. Mor nervii și te trezești slăbănog, tremurând de nu te mai poți opri, sau bolnav la casa de nebuni.

Nu e boală de moarte, dar nici leac nu are. Și cine distruge nervii ? Iată cine, spun doctorii: beția, curvia și bolile ei, mânia sau furiile și supărările peste măsură. Deci feriți-vă de acestea, că ele omoară milioane de firișoare (celule) nervoase, care nu se mai refac în veac. Toate celulele se refac, afară de celula nervoasă.

Un tată pățimăș de acestea n-are urmași sănătoși, ba și în nepoții și strănepoții săi se moștenește ceva găunos, care la o întâmplare oarecare răbufnește afară. E destul ca un tată să se îmbete o dată, ca să aibă din beția aceasta un urmaș cu boala copiilor – epileptic. E destul să-și sperie soția o dată în vremea sarcinii ca dintr-asta să se aleagă un copil nenorocit toată viața. Așa se răzbună păcatele părinților în bieții copii, care nu au vină. Spun acestea și am de gând s-o mai spun, fiindcă în regiunea aceasta – odinioară capitala Daciei – acum se bea cel mai mult rachiu, de aceea aici sunt cei mai mulți copii bolnavi de nervi – deși oamenii pățimesc și de alt rău mai mare: nu vor să aibă copii –, aici sunt și slăbănogi, ca cel din Evanghelia de astăzi.

Iisus a prețuit dragostea și credința celor ce-l coborau prin podul casei, înaintea Sa, I-a fost milă de suferința lui. Dar întâi i-a iertat păcatele, apoi i-a înviat nervii. Pentru Iisus, care era și Dumnezeu, nu e o mirare că l-a tămăduit, căci e Stăpânul vieții și poate învia și din morți. Totuși tămăduirea slăbănogului e o dovadă a dumnezeirii Sale.

Totuși, nouă preoților, Iisus nu ne-a dat și darul tămăduirii minunate, cum îl avea El și cum îl dă la puțini dintre sfinți, din vreme în vreme, dar ne-a dat darul mai mare: al iertării păcatelor. Nu l-a dat îngerilor, dar l-a dat oamenilor.

Darul iertării păcatelor e mai mare decât darul minunilor, întrucât privește sufletul; pe când minunile privesc de obicei trupul. O iertare a sufletului, o curățire a lui, uneori e o adevărată înviere din morți, și-i mai de preț aceasta decât tămăduirea unui picior.

Fără darul minunilor între oameni ne putem mântui, dar fără darul preoților, al iertării păcatelor, nimeni nu se mântuiește. Ce n-a dezlegat preotul pe pământ, așa rămâne: nedezlegat nici în Cer. Și preotul nu te poate dezlega dacă nu vii să-ți mărturisești păcatele. De asemenea preotul nu te poate dezlega – ca oarecum cu sila – dacă nu-ți dai însuși toată silința de-a te dezlega tu de năravurile tale rele.

Iertarea păcatelor însemnează și încetarea lor.

Iertarea păcatelor nu înseamnă că le spovedești mereu și le iei de la capăt – că iarăși le vei spovedi. Creștinismul mai e și chestiune de refacere a voinței. Ne trebuie bunăvoința voastră – ca s-o facem voință; tărie de caracter și simțire de obraz.

Oamenii umblă după făcători de minuni – fie ei și vrăjitori. Dar vă spun că minunea cea mai mare e înnoirea vieții tale pe temelia ei Iisus Hristos; e încreștinarea voinței tale: asta-i minunea cea mai mare, care ne stă cu adevărat la îndemână și ni s-a dat nouă poruncă: „Înviați pe cei morți !” După învierea ta tânjește Iisus. Ce însemnează aceasta n-ar putea să ți-o spună mai bine decât înșiși cei ce au înviat din moarte sigură, ca dintr-un vis urât.

Deci de unde începe slăbănogirea ? – De la socoteala trufașă a minții. I se pare ei că e mai bine să nu se conducă după poruncile lui Dumnezeu, ci după capul ei, mai bine zis după păcat. Iar păcatul dă cu omul drept în plata păcatului, cum ai da cu oiștea-n gard.

Tot minte slabă dovedesc și aceia ce nu vor să vie la ștergerea păcatelor; aceia n-au ce aștepta tămăduirea bolilor. Ajută doctorii, dar minții îi ajută Dumnezeu. Dacă oamenii și-ar potrivi purtările după poruncile lui Dumnezeu, care sunt poruncile firii, și n-ar face din legi fărâdelegi, ar ocoli, ar preveni toate pacostele necazurilor; dar așa, drept în ele-și sparg capul; – și apoi umblă plângând...

Lasă-te frate condus de un sfăt dumnezeiesc, că de nu, capul care n-ascultă, odată se sparge și n-are cine-l lega.

Oare de ce vin oamenii așa de în silă la spovedit ?

- Fiindcă știu că li se cere lepădarea de păcate; ori lor le plac mai mult păcatele decât înfrânarea de la ele.

E o poveste știută pretutindeni, totuși v-o spun și de-acî. Știți că sunt șerpi care sug lapte. Și sunt vaci, care, odată supte de șarpe, aleargă nebune după șarpe să le sugă iarăși. Se întâmplă că vaca se apropie de întărcat, dar de nărav nu întărcă, ci se duce mereu la șarpe. Șarpele îi sugă sânge și în sfârșit o mușcă. Iată prostie de vacă osândită la moarte.

Dar și prostia omului tot la moarte-i osândită.

Toată tinerețea ta o dai dracului, și vezi pe urmă că ai ales rău. Dar întrebare dacă-ți mai rămân zile să le dai lui Dumnezeu și întrebare dacă-ți mai primește o grămadă de hârburi, în loc de un vas frumos, cum

puteai să fii. Aspre vorbe. Țasta e răspunsul la întrebarea de ce nu vin oamenii la spovedanie în primăvara și vara vieții lor: își dau vlaga s-o sugă șarpele !

„În toată lumea nu găsești un lucru mai ușor de făcut decât păcatul. Și iarăși: nimic nu pricepe omul mai greu, ca: ce-i acela, păcatul ? De aceea păcătuim cu ușurință, dar ne pocăim cu anevoie” (Ilie Miniati, „Didahii” p. 113).

Altă pricină care te împiedică de la spovedanie e că judeci preoții; ești nemulțumit de preot; – iar de care-ai fi mulțumit ți-e frică. La unul nu te lasă păcatele lui, la altul nu te lasă păcatele tale.

Orice duhovnic – indiferent de bogăția, sărăcia, cultura mai puțină, sau chiar și sărăcia morală – este reprezentantul lui Dumnezeu, trimisul lui Dumnezeu, și credincioșii n-au nici un motiv de-a-l ocoli. Darul acesta e în atârnare de Dumnezeu, nu în atârnare de omul care-l poartă. Prin glasul slugii Sale Dumnezeu te iartă, Lui te mărturisești în fața altarului. Nu de la tine se cer calitățile preotului; de la tine se cere căința din inimă și voința de-a te îndrepta. (Cândea, B.V.)

Sunteți nemulțumiți de preoți ?

Dar oare ce-ați făcut pentru preoți, ca să fiți mai mulțumiți ? Cerut-ați de la Dumnezeu un copil măcar, pe care să-l închinați slujirii lui Dumnezeu ? Credeți că vina o poartă numai ei ? – Ei sunt fiii voștri; cum i-ați născut așa-i aveți, ca oameni ! Ce le băgați de vină ? Vă trebuie preoți mai buni ?

- Nașteți-i !

Iată vă spun că tot poporul e răspunzător că nu are slujitori mai străvezii spre Dumnezeu, mai ai Împărăției lui Dumnezeu. Poporul își are, în toate privințele, povățuitorii care-i merită. Repet: vă trebuie preoți mai buni ? – Nașteți-i ! Nu mai stați cu gânduri ucigașe împotriva copiilor, că nu știi în calea cărui mare dar de la Dumnezeu te-ai găsit împotriva – și ai să dai seama – de aceea mai bine gândiți-vă și rugați-vă lui Dumnezeu, ca, copiii voștri să-I fie slujitori între oameni !

Iată ce spune Scriptura în privința aceasta:

Se întreabă prorocul:

„Oare nu i-a făcut El ca să fie o singură făptură, trup și suflet ?

Și această faptură (unitatea căsătoriei) la ce năzuiește ea ? – Odrasle pentru Dumnezeu !” (Maleahi 2,15).

Aceasta e pretenția lui Dumnezeu de la căsătorie; – și după atare roade tânjiți și voi băgând de vină celor pe care le-ați adus.

Tămăduirea slăbănogiei neamului de-aci începe !
Asta i-ar fi iertarea !

Prislop,
20.III.49.

BUNA-VESTIRE

- 15 -

„La plinirea vremii” trimis a fost de Dumnezeu Îngerul Gavriil într-un oraș din Galileia, Nazaret, către Fecioara Maria, aducându-i vestea că, din Duhul Sfânt și puterea Celui Preaînalt, va concepe și va naște pe Mesia, Fiul lui Dumnezeu, pe care-L va chema Iisus.

Acestea sunt datele, simple, expuse de evangheliștii Luca și Matei. Faptul acesta simplu cutremură însă legile firii. Nici Fecioara Maria n-a putut primi faptul, așa, fără o puternică reacțiune critică. Iar cât despre Iosif, garantul Sfintei Fecioare, știm că pe ascuns a vrut s-o părăsească.

Nașterea lui Dumnezeu între oameni, deși era făgăduită prin prooroci cu mii de ani în urmă, – ba în zilele lui Isaia (7,14) s-a spus lămurit că o fecioară-L va naște, rămânând totuși fecioară –, cu toate acestea, de n-am fi siguri de faptul petrecut: că Dumnezeu s-a unit cu firea omenească în persoana lui Iisus, mai că nici noi n-am putea primi.

Această naștere a lui Dumnezeu în făptura Sa e de fapt o renaștere a omului, – proces care a fost anunțat, pregătit și care a evoluat logic în istorie. Aceasta însemnează cuvintele : „La plinirea vremii”.

Ceea ce e greu de priceput e aceasta: cum e cu puțință ca Tatăl omului să se facă Fiul omului, Fiul fiului Său. Dar iată că s-a făcut. S-a făcut istoric și de-atunci se face mistic în toți cei ce-L primesc pe Dumnezeu și se nasc de sus a doua oară. Deci când sufletul, când făptura noastră întregă se face curată, când ajungem pe căile ascezei și ale iubirii, la starea de fecioară, se întâmplă și pentru noi plinirea vremii, a nașterii lui Iisus în făptura noastră.

Dumnezeul nostru nu e un Dumnezeu care a părăsit lumea în seama legilor, iar El S-a retras undeva în afara ei (deism); El nu e nici confundat cu natura (panteism), cu marele “tot”, – căci atunci cum s-ar putea naște „totul” în „parte”, ci Dumnezeul nostru e o ființă transcendentă dar în legătură cu lumea, o energie activă, creatoare, care

transmite lumii ceea ce aceasta de fapt caută și spre care de fapt tinde: plenitudinea existenței în unitatea universală. Această putere, Duhul Sfânt, se împreună cu lumea și vrea să nască din ea chipul viu al lui Dumnezeu.

Dar faptul istoric, petrecut pe planul realității omenești, a zămislirii și nașterii Fiului lui Dumnezeu în Fiul Omului mai are și alte semnificații. Cu Iisus apare în lume o nouă generație de oameni, neamul lui Iisus, care nu se naște după legile firii numai, ci, peste ele se suprapune o naștere spirituală, generația spirituală a lui Iisus.

„Noul neam duhovnicesc, cel al lui Iisus, nu-i un neam care se naște pe pământ, după legile lumii animale, un neam neîncetat ispitit de poftele inferioare. Desfacerea de odinioară a omului de Dumnezeu, înseamnă pentru om pierderea integrității, a neprihănirii, pierderea chipului androgin, care constituie chipul său ceresc, pacificat de ispitele lăuntrice.

Hristos se naște din Fecioara, ca să sfințească din nou alcătuirea feminină și s-o unească principiului masculin, ca bărbatul și femeia să devină androgini, cum a fost Iisus”. (I. Böehme, „Misterium magnum” C.v. cit. de Berdiaeff.).

Misticul german are următoarea expresie minunată, privitoare la noua stare de după păcat a neamului omenesc: „prin cădere de la curăția originală, Fecioara, Înțelepciunea, a părăsit pe oameni și s-a retras în Cer”, lăsând pe oameni să ajungă „numai trup” (Geneza 6,3) și de-aci să ajungă în potop. Nu cumva, netrăind noi, noul stil al vieții, să se retragă și de la noi, iar neamul omenesc să se scufunde într-o nouă catastrofă ?!

Realitățile spirituale numai trăirea le fixează în temeliiile omului.

„Înțelepciunea este eterna feciorie și nu eternul feminin. Cultul care-i e închinat e acela al Fecioarei și nu al principiului feminin, care provine de la căderea în diviziune. Iată de ce cultul Înțelepciunii se confundă aproape cu cultul Fecioarei Maria, Maica Domnului.

În ea, natura feminină devine fără prihană și naște prin Duh. Astfel se naște noua generație omenească, generația lui Iisus, nemuritoare, biruitoare asupra neajunsului nesfârșit al nașterilor și morților.

Calea care duce la restabilirea chipului integral al omului se deschide prin Fecioara Maria și prin zămisirea sa, a Fiului lui

Dumnezeu și a Fiului Omului. Aceasta e calea fecioriei, a curăției, a neprihănirii, calea iubirii mistice.

Învățătura și cultul fecioriei au fost întotdeauna aprofundate în creștinism; dimpotrivă, învățătura despre căsătorie, sfințirea zămislirii n-a fost îndeajuns. Revelația sensului mistic și pozitiv al iubirii dintre bărbat și femeie (eros și nu agape) aparține problematicii conștiinței creștine. Sensul mistic al iubirii, dogmatic e nedevelopat, și, ceea ce găsim asupra acestui subiect la învățătorii Bisericii, e sărăcăcios și neîndestulător.

Creștinismul Părinților ne învață să câștigăm fecioria prin ascetism, dar nu ne descoperă nicidecum sensul mistic al iubirii, ca pe-o cale ducând la fecorie, la restabilirea chipului integral al omului și a vieții veșnice. Creștinismul are motiv să îndreptățească și sfințirea căsătoriei și familia omenirii păcătoase; el apără și spiritualizează viața genurilor decăzute (I Timotei 2,15), dar nu spune nimic asupra transfigurării sale, asupra venirii unui nou gen. Această transfigurare nu e pusă în lumină în creștinism, ca multe altele. Sfințirea maternității are un sens cosmic, dar ea nu e o soluție a problemei. Prăpastia care există între iubirea rasială, care naște, și iubirea mistică, orientată spre veșnicie, creează o antinomie pentru conștiința creștină. Biserica învață că genul decăzut și împărțit se transformă, în Fecioara Maria, în fecorie și maternitate iluminată, primind într-însa Logosul lumii, care se naște de la Duhul.

Dar se pare că nici o deducție n-a fost făcută în ceea ce privește căile pozitive de iluminare și transfigurare a vechiului element rasial, al genurilor. Sensul religios și pozitiv al iubirii, legătura care-l unește înseși ideii de om, ca ființă integrală, nu e revelat. Aceasta rezultă din dezvoltarea nedeplină în creștinism a conștiinței antropologice. Iubirea, ca și atâtea alte lucruri ale vieții creatoare a omului, rămân neexplicate și nesfințite, afară de lege – într-o oarecare privință – și sortite unui tragic destin în lume.

Iubirea, prin natura sa, ocupă același loc ca mistica. Ea e și spirituală și nu poate fi asimilată organizației fizice și trupesti a vieții omenești. Iubirea e legată ideii inițiale de om. Nu avem o viziune a sensului religios al iubirii, decât simbolic, ca legătură între Hristos și mireasa Sa, Biserica.” (N. Berdiaeff, “Ésprit et liberté”, pp. 220-222).

Buna Vestire ar trebui să însemneze, pentru oameni, o ridicare reală, nu numai doctrinară, a căsătoriei la rangul de taină, și deci cu roade capabile de taină.

Nașteri de sus, suprapuneri de taină, Fiul lui Dumnezeu în Fiul omului, atârână neînchipuit de mult de înălțimea sau josnicia la care-i trăită viața. Dacă o atitudine mișcă Cerul spre pământ, o alta îl izgonește, ca și când nici n-ar fi Cer.

Buna-Vestire taie hotarul între Sfinți și oameni de nimic.

Prislop,
25.III.49.

M A R E L E E X A M E N

**„Oricine voiește să vină după Mine
să se lăpede de sine, să-și ia crucea sa
în fiecare zi și să-Mi urmeze Mie !”**

(Marcu 8,34 și Luca 9,23)

- 16 -

CRUCEA: podoaba Bisericii, lauda lui Pavel, semnul Fiului Omului, semnul sfintei cruci, suferința noastră cea de toate zilele, crucea suferinței, harul crucii, – iată atâtea nume în legătură cu crucea.

Dar cea mai grea cruce e lepădarea de sine: nu poți fi liber fără aceasta. Libertatea cu atâtă se plătește.

Să depănăm litania acestei porunci și condiția primă de-a putea urma pe Iisus.

A fi creștin însemnează mai mult decât apartenența ta doctrinară la creștinism. A crede în Iisus înseamnă mai mult decât semnifică vorbele. Iată ce însemnează: a te strămuta din tine în El; însemnează a-L face pe El inima ta; însemnează să ai un moment, o clipă în viața ta, în care te-ai întâlnit real cu Iisus, – clipă, pe care să nu-ți ajungă viața întreagă de-a-o desfășura între oameni. – De altfel acesta și e semnul că ești un convertit al lui Iisus: că te-ai dedicat Lui irevocabil. Toată vremea ta viitoare nu-i decât desfășurarea clipei aceleia, decizia, a cărei bogăție nu se mai termină.

Până nu te-ai lepădat de tine ești o fântână seacă; iar dacă te-ai lepădat de tine și te-ai dedicat lui Iisus, El te-a schimbat în izvor de apă vie. Numai așa poate sufletul să ajungă la sine însuși, la el, cel adevărat: lepădându-se de sine și strămutându-se în Dumnezeu.

Nu știu pe lume o biruință mai mare, ca aceea de-a te lepăda de tine și a ajunge liber; e trăirea libertății spiritului. „Adevărul vă va face liberi”. Înțelegem deci, că fără această vamă a fapturii noastre vechi,

stăteam în minciună, încolțiți de iluzii și striviți sub roțile necesității, fără ieșire. De aci ne scoate Iisus. – Și când se întâmplă aceasta ?

- Când îl cunoaștem pe Iisus ca inimă a inimii noastre, ca suflet al sufletului nostru. Îl putem cunoaște numai în iubirea și bucuria pe care-o simțim când renunțăm la „eul” nostru și ne aflăm față către față cu Dânsul.

Noi ne făgăduim să-L urmăm pe Iisus – în marea călătorie interioară a întoarcerii la Tatăl – și, prin simpla noastră hotărâre, Providența divină realizează treptat această dorință a noastră. Așa dăm de primul examen de admitere, examenul crucii. Până aci noi eram o sumă de dorinți și aranjamente pământești, care întunecau puțin – dacă nu mult – chipul lui Iisus din viața noastră.

Deci crucea e, la acest loc, o linie înainte a dorințelor noastre omenești, peste care coboară Dumnezeu o dungă de-a curmezișul. Providența, urmărind interesul nostru veșnic, trimite peste socotelile noastre corecturi divine. Toată această corectură o simțim ca pe-o experiență de cruce. Trebuie să treacă puțină vreme de reculegere ca să pricepem că așa cum „s-a întâmplat”, a fost cel mai bine, iar nu cum am fi vrut „noi”, în vederea noastră îngustă. Suferința aceasta, care ne simplifică treptat viața, care ne pune condiția crucii în față, e simbolul nesfârșitei posibilități de desăvârșire.

„Noi trăim în răstriașe, fiindcă suntem făpturi ale eului, care e aspru, strâmt la inimă și care nu iradiază nici o lumină, iar pentru infinit e orb. Eul n-are decât zgomotele și stridențele sale; pe strunele sale nu vibrează niciodată muzica eternității. Suspine de nemulțumire și descurajare, scânciri zadarnice după trecut, griji și neliniști pentru viitor, – astea-s care tulbură inimile noastre pipernicite, fiindcă nu ne-am găsit sufletele și Duhul lui Dumnezeu încă nu s-a descoperit în noi.

«Tată, șterge păcatele mele !» – căci păcătuind, omul ia în sine însuși partea mărginitului. Păcatul e înfrângerea sufletului de eu. E un mijloc primejdios de păgubitor, în care omul riscă totul, ca să câștige foarte puțin. Păcatul întunecă adevărul și tulbură vederea limpede a conștiinței. În păcat căutăm plăcerile, nu fiindcă ele ar fi în adevăr vrednice de dorit, ci fiindcă așa ni le prezintă lumina roșie a pasiunii. Dorim lucrurile nu fiindcă ele sunt mari în sine, ci fiindcă lăcomia noastră ni le înfățișează exagerate și cu aparență de mărire. Aceste exagerări și falsificări de perspectivă ne tulbură la fiecare pas armonia

vieții. Pierdem măsura cea dreaptă pentru valoarea lucrurilor și ne lăsăm rătași de interese felurite și contradictorii ale vieții.

Zadarnica trudă a omului de-a reduce toate elementele firii sale la o unitate cu Cel Preaînalt și sub stăpânirea Lui – aceasta e ceea ce-l face să simtă chinul despărțirii lui de Dumnezeu și să se roage cu înfocare: «O Dumnezeule, Tată, șterge toate păcatele mele ! Șterge rătăcirile eului !»

Lumina dinăuntru e aceea care-i descoperă adevărata ființă. Când această lumină lăuntrică s-a aprins, atunci într-o clipă cunoști că, pentru om, descoperirea lui Dumnezeu într-însul, este propria lui descoperire. Și înspre acolo se îndreaptă aspirația lui: spre descoperirea sufletului său, adică descoperirea lui Dumnezeu în sufletul său. Omul se desăvârșește și ajunge expresia supremă când sufletul lui se recunoaște în veșnicie, – ceea ce e propria sa revelație. Adevărata restriște a omului stă în faptul că nu izbuteste deplin să-și aducă la expresie propria-i ființă, că e tulburat de eul său și-și pierde vremea cu lucruri de nimic.

Iubirea de sine nu trece peste hotarele sale personale: ceea ce e mai prețios într-însul se întunecă și adevărata lui ființă nu iese la iveală. Această aspirație după tiparul desăvârșit al ființei e înrădăcinată în om mai profund ca foamea și setea și ca patima de bogăție și slavă. Și această aspirație nu e numai în el; ea e în adâncul întregii făpturi; e neconținutul impuls al revelației, duhul veșnicei descoperiri într-însul. Descoperirea nemărginitului în mărginit (Taina Bunei Vestiri. n.n.) nu se arată în toată plinătatea ei nici în cerul înstelat, nici în frumusețea florilor. Numai în sufletul omului. Căci aci Voința caută să se descopere în voința omului și libertatea își ia răsplata supremă în jertfa lui liberă.

Aci Dumnezeu nostru trebuie să-și câștige intrarea. Aci vine El ca oaspe, nu ca rege, și de aceea trebuie să aștepte până-i îmbiat. Asupra sufletului omenesc Dumnezeu și-a încetat stăpânirea, – fiindcă vrea să-i câștige iubirea. Da, Dumnezeu stă în afară de eul nostru și așteaptă cu nerăbdare să-l deschidem ușa ferecată. Căci acest eu al nostru nu poate să-și găsească sensul suprem, sufletul, și să se unească liber cu Dumnezeu – decât prin iubire –, singura care-l saltă peste piedica din sine și-l strămută în Dumnezeu. Acela, al cărui suflet s-a făcut una cu Dumnezeu, stă în fața oamenilor ca o floare supremă a umanității. În el își recunoaște omul ființa lui adevărată; în el află descoperirea deplină a lui Dumnezeu, contopirea Voinței supreme cu voința lui, contopirea

iubirii veșnice cu iubirea lui. Noi vedem în el dorința Domnului împlinită; cea mai grea dintre piedicile descoperirii lui înlăturată; și însăși bucuria desăvârșită a lui Dumnezeu, ajunsă la cea mai strălucită expresie între oameni. În el ne apare întreaga lume omenească transfigurată de-o lumină dumnezeiască. Viața lui, înflăcărată de dragostea lui Dumnezeu, străluminează toată iubirea noastră omenească.

Când un suflet omenesc trage cortina grea a eului și stă față în față cu iubirea veșnică, e ca și cum ai privi pe Maestru creând o lume nouă.

Când viața omului iese teafără din rătăcirile eului și-și găsește în suflet unitatea sa cu Dumnezeu, atunci conștiința veșniciei e un dat imediat al existenței, tot așa ca lumina într-o flacără. Toate conflictele vieții se dezleagă. Toate contradicțiile se împacă; știință, iubire și acțiune se armonizează. Bucuria și durerea se contopesc în frumusețe; plăcerea și renunțarea se egalează în puritate; prăpastia dintre mărginit și nemărginit se umple de o exuberantă iubire; fiecare clipă vestește pe Cel veșnic. Cel fără formă ne apare în forma florii și a rodului; Cel fără de margini ne îmbrățișează cu brațe de tată și merge cu noi alături ca un prieten. Numai sufletul, singurul lucru indivizibil în om, poate să frângă orice granițe și să-și cunoască înrudirea cu Cel Preaînalt. Câtă vreme n-ajungem la armonia lăuntrică și la întregul ființei noastre, viața rămâne înăbușită sub lucruri de nimic” (R. Tagore).

*

După această litanie a unui fiu al Răsăritului, în căutarea sensului descojit de eu, să trecem la o analiză concretă a sensului crucii, a lepădării de sine, așa cum le-a realizat Iisus, și ni le-a dat cale de urmat până la El.

Învățătura desăvârșită a lepădării de sine o avem deci de la : „Cel ce, în chipul lui Dumnezeu fiind, n-a ținut ca la o pradă la egalitatea Sa cu Dumnezeu, ci S-a golit pe Sine, a luat chip de rob, făcându-Se asemenea oamenilor și la înfățișare dovedindu-Se ca un om. S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte – și încă moarte de cruce” (Filipeni 2,6-8).

Așadar desăvârșita lepădare de sine e totuna cu smerenia. Iar cu aceasta s-a definit desăvârșirea, atunci când oarecine întreabă pe sfântul Isaac Sirul: „Ce e desăvârșirea ?” Sfântul răspunde: „O prăpastie de smerenie !”

Prin urmare pe căile desăvârșirii lăuntrice nu poți merge sporind, decât primind cu bucuria acestui rost, toate împotrivirile și absurditățile ce ni se întâmplă „în fiecare zi”. Acesta și e rostul pentru care Providența menține contemporane și în permanentă tensiune, grâul cu neghina, desăvârșindu-se întreolaltă, până la seceriș.

Să luăm faptele simple:

Într-o sâmbătă, în sinagogă: „Cărturarii și fariseii pândeau pe Iisus să vadă dacă face bine sâmbăta”. – Era acolo un om cu mâna uscată. Și văzându-L că face bine, „se umplură de nebunia urii și unii cu alții se vorbeau ce să-I facă lui Iisus” (Luca 6,11). Iată crucea formalismului sec. Într-altă sâmbătă Iisus trecea printre holde de grâu. Ucenicii au cules niște spice și le frecau în palme și mâncau boabele. Oarecari din farisei, formalizându-se în apărătorul sâmbetei, îi ia la rost „că treieră sâmbăta” (Luca 6,2). Când Iisus ierta păcatele slăbănogului – condiția neapărată a tămăduirii organice – pe care credința ajutorilor săi îl aduse prin acoperiș în fața lui Iisus, unii mârâiau în inimile lor că „acesta hulește” (Marcu 2,7), iar aceștia erau cărturari; „numai Dumnezeu poate ierta păcatele” – ziceau ei. Nu-și dădeau seama că Iisus e Dumnezeu. Încrămeniți în prejudecățile lor despre Iisus, gândul numai că e Dumnezeu, le-ar fi plesnit capul în bucăți.

Cu prilejul îndreptării lui Zacheu, mai marele vameșilor, de asemenea „cârteau” și împotriva lui Zacheu și împotriva lui Iisus. Duhul lor, care-i muncea, mereu îi împingea să dea lecții lui Iisus.

Dar nu numai tagma cărturarilor și a fariseilor îi administra corecții. Odată un oraș întreg l-a ieșit în întâmpinare, orașul Gadara, spunându-l să plece de pe-acolo. Legheonul de draci striga în gura mare că Iisus este „Fiul lui Dumnezeu celui Preaînalt” (Marcu 5,7) și l se rugau să nu-i trimită în adânc, ci în turma de porci. Dar pare că alte legheoane de draci au intrat în gadareni, smintindu-i pentru porci împotriva lui Iisus, încât drept mulțumire „tot orașul” ieși întru întâmpinarea lui Iisus, dându-L afară din hotarele lor. (Matei 8, 34).

Iată prin ce mare de venin avea Iisus să treacă.

Ce au oamenii aceștia împotriva lui Iisus, că nici demonii nu l-au făcut atâta împotrivire câtă l-a făcut cenzura invidiei omului ? – Cred că nu altceva decât complicitatea în păcat, coalizată împotriva virtuții și împotriva oricui care îndrăznește să iasă un pas măcar din această

complicitate. Or, Iisus ieșise – nici n-a fost vreodată în complicitate cu păcatul; – totuși, iubind pe păcătoși, îi întindea acesteia (cenzurii invidiei n.n.) cursele divine ale iubirii. Au fost îndărătnicii și fărădelegi împotriva lui Dumnezeu și în Vechiul Testament, dar atâta coaliție a veninului – și curios: în numele legii, în numele lui Dumnezeu –, ca împotriva persoanei lui Iisus nu s-a văzut vreodată. Oare de ce ?

- Cred că explicația ar putea fi următoarea: Dumnezeu se făcuse și om adevărat: Omul pe care-l voia Dumnezeu. Acest model li se impunea oamenilor cu tăria modestiei divine. Dar ei nu voiau să fie ca Iisus. Nu voiau să fie dumnezei; ei voiau să fie „ei” – ei mai presus de Dumnezeu; potrivit cu impulsul cu care i-a răsturnat protivnicul împotriva lui Dumnezeu. Omul voia să fie singur el, el singur; eul vrea să fie ateu. Iată ce sparge umanitatea în miliarde de hârburi: trufia originară, care dă lecții lui Dumnezeu și se desface de El. Iată oțetul și veninul pe care avea să-l bea Iisus cu mult înainte de-a I se da acestea pe cruce.

Aceasta n-o poate face decât un lepădat de sine, un lepădat de viață. Unul desăvârșit de smerenie și pârjol de iubire.

Să urmărim puțin, cu documentare patristică, boala aceasta fără leac, care multe cruci înfrumusețe:

Cenzura invidiei:

„Invidiosul nu primește doctor pentru boala sa și nu poate găsi leac tămăduitor pentru suferința sa, deși Scriptura e plină de ele. El așteaptă ușurarea bolii numai într-un singur fel: să vadă prăbușindu-se pe unul din cei invidiați. Capătul urii lui este să vadă pe cel invidiat: din fericit nefericit, din norocos nenorocit.

Pe unii oameni, cu totul protivnici, binefacerile îi împlânzesc. Pe invidios însă, binefacerile mai mult îl înrăiesc. Cu cât invidiosul are parte de mai multe binefaceri, cu atât mai tare fierbe de ciudă, mai mult se supără și se mânie. Mulțumind pentru darurile primite și mai mult se cătrânește de purtarea binefăcătorului. Ce fiară nu întrec ei prin răutatea năravului lor ? Ce sălbăticiune nu depășesc ei prin cruzimea lor ? Căinii, cărora li se aruncă o coajă, se domesticesc; leii, cărora li se poartă de grijă, se împlânzesc. Invidioșii însă, mai mult se irită când li se arată îngrijire și atenție.

Rănilor invidiei sunt adânci și ascunse și ele nu sufăr vindecare, ca unele ce s-au închis de durerea lor oarbă în ascunzișurile conștiinței. Invidiosul e dușmanul propriei sale sănătăți sufletești. Cel invidiat poate

să scape și să ocolească pe invidios, dar invidiosul nu poate scăpa de sine însuși. Tu, invidiosule, dușmanul tău e în tine, vrăjmașul ți-e continuu în inimă; primejdia e închisă în adânc; ești legat cu un lanț neîndurat; ești prizonierul invidiei și nici o mângâiere nu-ți vine în ajutor. A prizoni pe un om binecuvântat de Dumnezeu și a urî pe cel fericit, iată o nenorocire fără leac.” (Sfântul Vasile cel Mare, „Despre invidie”, P.G. 31 col. 376-7).

Răbdarea răului, primirea umilinței la care te supune, este, în lumea aceasta, cea mai uriașă putere asupra răului. Chip de umilință desăvârșită ne-a dat Iisus pe cruce. El, Fiul Tatălui și Slava, Dumnezeu adevărat, nu s-a împotrivit ateismului lui Iuda, ci a primit toate consecințele lui. A primit să treacă prin cea mai de pe urmă umilire cu puțință pe pământ; căci, ca un Dumnezeu, știa ce putere are umilința. Răbdând bătaii, scuiări în obraz, cununa de spini, piroanele și spânzurarea pe cruce, iar peste suflet hulirea celor fărădelege. Toate acestea nu erau crucea cea mai grea. Pe aceasta o avea la spate. Crucea mai grea, pe care era răstignit cu fața, era neasemănata durere a milei Sale de oameni. Crucea aceasta n-o simte decât omul care nu se mai smintește de om, ci, înțelegându-l, nesfârșit îl iartă și-i stinge veninul cu roua cerului din sufletul său.

Oamenii aceștia, care boleau de răi ce erau, și care nu pricepeau nimic din dumnezeirea lui Iisus, reprezintă acea coaliție a veninului suflesc contra Mântuitorului. Acei contemporani ai lui Iisus, otrăviți de răutate, reprezintă culmea invidiei omenești contra sublimului. Căci de ce a fost invidiat Iisus ? – Din cauza minunilor Sale printre cei sărmani și oropsiți, cei dintâi chemați la mântuire. „Flămânzii erau hrăniți, hrănitorul dușmanit; morții erau înviați, invidioșii mureau de ciudă. Demonii erau alungați, iar Celui ce le porunceau, oamenii îi întindeau curse; leproșii erau curățiți, schiopii umblau, surzii auzeau, orbii vedeau, iar binefăcătorul era prigonit. În cele din urmă au osândit la moarte pe Dătătorul vieții; au bătut cu biciul pe izbăvitorul oamenilor, și au judecat la moarte pe Judecătorul lumii.” (Sfântul Vasile cel Mare, „Despre invidie”, P.G. 31. 377-C. trad. I. Coman.)

Iar Iisus și pentru aceștia s-a rugat Tatălui de iertare. Iubirea aceasta de oameni – așa cum sunt –, și care n-a avut niciodată vreo umbră de cădere, l-a pricinuit lui Iisus o cruce neasemănat mai grea, pe

care-o poartă și de care se ținută cu fiecare din răutățile noastre „de fiecare zi”, până la sfârșitul lumii. Și noi suntem printre iudeii care-L pironeau pe cruce, – fiecare în veacul său, pentru că Iisus e în toate veacurile.

Modelul, desăvârșirea lui Iisus în ascultare și în lepădarea de Sine, pentru iubirea de oameni, a ridicat între creștini șirul fără număr de cuvioși și buni biruitori mucenici, care, pentru dragostea Lui, erau fericiți să sufere și ei chinuri înfricoșate de la necredincioșii vremilor lor.

Iată nebiruita armă: lepădarea vieții noastre pe cruce, care a făcut pe Sfinți. De dragostea lui Iisus nu-i mai putea despărți nimic: nici frica de moarte, nici dragostea de viață. Aceștia, sfinții, s-au arătat mai presus, nu numai de durere și plăcere, ci au covârșit și moartea și viața. În ei se întâmplă și moartea și învierea lui Iisus.

Nouă, neputincioșilor, deși cugetăm ale lumii și ale vieții în calea păcatelor, încă nu ne-a îndesat nimeni cununa de spini peste steaua din frunte și nu ne-a bătut nimeni piroanele în tălpi.

La noi nu sunt semnele sfinților.

Dar zic însă, – Providența știe hotărârea noastră – : cine vrea să urmeze lui Iisus și să se asemene cu El, în cruce să se asemene, și, cât poate cuprinde firea omenească, asemenea va fi !

Prislop,
27.III.49.

SURZII ȘI MUȚII

- 17 -

Iată ce lucruri deosebite se pot petrece deodată:

Sus, pe Muntele Taborului, lumina dumnezeiască izbucnea dinlăuntrul lui Iisus, în strălucire orbitoare, până și-n albul hainelor și în azurul Cerului.

Ochiul omenesc nu rabdă strălucirea soarelui, decum să poată răbda strălucirea lui Dumnezeu. Iacov, Petru și Ioan, de spaima Schimbării la Față căzură la pământ, ca niște morți. Totuși vederea luminii dumnezeiești îi făcea fericiți, cât se gândeau să o închidă în trei colibi, pentru Iisus, Moise și Ilie – martorii din ceea lume a dumnezeirii lui Iisus.

La poalele aceluiași munte, celălalt fiu al lui Dumnezeu – omul – un tată își aducea dezastrul sufletesc al fiului său.

Mari și curate bucurii ne fac copiii. Poate cele mai mari dintre bucuriile omenești. Dar tot copiii pot și zdrobi cel mai tare inima părinților, când aceștia nu sunt sănătoși, când nu au mintea întreagă, când duc o viață rătăcită, sau sfârșesc viața într-o fărădelege.

Pe vârful muntelui lumina transcendenței.

La poalele muntelui mizeria imanenței, dezastrul neființei, caricatura existenței; absurdul chinuitor al păcatului, un suflet dărâmat în surzenie și muțenie, un sistem nervos pradă epilepsiei.

Momente, la poalele muntelui:

1. Cărturarii pricindu-se cu apostolii, cu prilejul epilepticului. – Când nu pot oamenii nimic, ceva totuși pot: se iau la pricină. Neputința nu tace.

2. Iisus îi întreabă și El. Tatăl copilului îi prezintă diagnosticul bolnavului și diagnosticul apostolilor: neputința lor.

3. Iisus desăvârșește diagnosticul, mai întâi al ucenicilor, adăugând că mai mare rău decât suferința e lipsa de credință.

În fața acestui rău Iisus mărturisește că și-a pierdut răbdarea.

4. Iisus ia informații despre copil de la tatăl său, dar ia și temperatura scăzută a credinței acestuia.

5. „De poți crede, toate sunt cu puțință credinciosului.”

6. Tatăl, surprins în slăbiciunea sa, se depășește pe sine și mărturisește cuvintele minunate: „Cred Doamne, ajută necredinței mele !”

7. După această mărturisire: și a neputinței omului și a dumnezeirii lui Iisus, are loc minunea.

*

Tânărul din Evanghelie era un bolnav declarat.

Dar sunt tineri, surzi și muți, dinspre cuvântul lui Dumnezeu, crezându-se, în părerea lor, perfect sănătoși:

Surzi la sfatul părinților.

Surzi la chemarea Bisericii.

Surzi la glasul conștiinței.

Pentru ei:

Cerul este mut; – nu le spune nimic.

Viața este mută; – n-are nici un ideal.

Ei sunt muți: nu mărturisesc decât pământul.

De la un așa suflet la un așa trup se ajunge.

Oare la sfârșitul lucrurilor se va găsi cineva să creadă puternic în Dumnezeu, pentru tămăduirea lor ?

Prislop,
3.IV.49.

MARIA EGIPTEANCA

- 18 -

Prea fericitul Sofronie, Patriarhul Ierusalimului, ne asigură de adevărul celor scrise chiar de el; „iară dacă unii nu vor crede, Dumnezeu să le fie milostiv, că aceia se uită numai la slăbiciunea firii omenești”, pierzând din vedere puterea lui Dumnezeu.

Avva Zosima, bărbat îmbunătățit, dintr-o mănăstire din Palestina e ispitit de gândul desăvârșirii, la care se credea a fi ajuns. Deci voia să știe dacă se mai află oarecine pe pământ să-l întreaacă ?

Cineva îl îndreaptă la o mănăstire lângă Iordan.

Acolo se potrive obiceiului călugărilor, care în postul mare aveau o petrecere prin pustie, împrăștiați.

Zosima intră în adâncul pustiei, cale de 20 de zile de mers.

Vede pe cineva, mergând, mai mult ca o nălucă, cu părul alb, cu înfățișarea arsă de soare. Fuge Zosima după arătare. Arătarea îl oprește, spunându-i pe nume: „Părinte Zosima, dă-mi o haină să mă acopăr, că-s femeie”. I-a spus că-i și preot. Mult s-au târguit, din smerenie, pentru blagoslovenie, care să o dea.

Femeia se ruga în aer.

Zosima a avut gând de sminteală, că-i duh rău, care se preface că se roagă. Femeia i l-a descoperit și l-a rugat s-o creadă că-i femeie păcătoasă, dar întărită cu sf. Botez.

Avva Zosima o leagă cu jurământ să-și spună viața.

O viață începută greșit... Egipteancă de neam, fugită de la părinți de la 12 ani, petrecând în Alexandria, pentru destrăbălări publice cu toți derbedeii vieții... Așa a petrecut 17 ani... „Dar nu luam bani; aveam numai poftă nesățioasă și o dorință neînfrănată de-a mă tăvăli în noroi. Acesta socoteam că e scopul vieții !”

Norod de bărbați libieni... se duceau la Ierusalim la praznicul, atunci instituit, al Înălțării sf. Cruci. Între ei a făcut câțiva destrăbălați pe drum.

II.

La Ierusalim n-a putut intra nicidecum în Biserică. Ceilalți intrau fără nici o împiedecare; ea nu putea. O putere o oprea.

Și-a dat seama în curtea Bisericii că noroiul faptelor ei n-o lasă.

Vede o icoană a Maicii Domnului. Se fâgăduiește să-și schimbe viața.

Atunci a intrat neîmpiedecată, învrednicindu-se de vederea sfintei Cruci.

- „Treci Iordanul și bună odihnă vei afla !” I-a spus un glas.

Un om îi dă trei monede cu care cumpără trei pâini.

- Care-i calea la Iordan ? (Ultimele vorbe cu oamenii); călătoria.

III.

17 ani de lupte cumplite cu gândurile curviei, ca și cu niște fiare sălbaticе. Dorințe de carne, vin, desfătări, cântece drăcești, etc.

Alerga cu mintea la icoana pe care o văzuse. O luminează sfârșea lupta. Suferința frigului și a arșiței.

În convorbire strecura și citate din Scriptură, – mirând pe Zosima.

L-a legat să nu spună nimănui nimic.

- „La anul să vii, dar nu după rânduiala mănăstirii, ci în ziua Cinei celei de Taină, aducând Sfânta Împărtășanie. Stai cu Ea pe țărmul Iordanului. Eu voi veni să mă împărtășesc. O doresc cu dragoste nestăpânită.”

Zosima se mâhnea de lungimea anului.

Un potir mic cu Sfânta Împărtășanie. O așteptare cu pocăință.

Femeia vine, în sfârșit, însemnând Iordanul cu sfânta cruce, și-l trece.

Împărtășirea. Trecerea Iordanului iarși în pustie.

Peste un an iarși plecarea călugărilor în pustie.

Zosima se ruga s-o regăsească. A găsit-o moartă, cu o însemnare scrisă pe pământ: „Îngroapă, Părinte Zosima, în acest loc, trupul smeritei Maria. Dă țărâna țărânei. Roagă-te mereu către Domnul pentru mine. M-am săvârșit în luna lui aprilie, după romani, chiar în noaptea patimii mântuitoare, după împărtășirea Cinei celei de Taină și dumnezeiești”.

Scrisoarea n-o ștersese vântul, deși trecuse un an peste ea.

Zosima a aflat și numele cuvioasei. A aflat că îndată după împărtășire, într-o noapte, a săvârșit calea obișnuită de 20 de zile; ea a făcut-o într-un ceas.

Un leu i-a venit Avvei în ajutor, săpând groapa cuvioasei.

IV.

Deci e cu puțință corectarea unei vieți greșite.

Vârsta nepriceperii pune păcatul ca sens al vieții sale.

Dumnezeu te aduce la cale, la sens.

Este o cumpănă de ispășire a relelor: 17 ani de poftă păcătoase, căutate cu nesaț, aduc – pentru cine vrea să se mântuiască – 17 ani de lupte chinuitoare cu stăvilirea lor.

Sfânt să fii – și încă dintre cei întocmai cu Apostolii – și nu pleci din lumea aceasta fără să te spovedești curat, și nu pleci fără sfintele Taine.

Iată o femeie, care a smerit pe Avva Zosima.

Și iată un model de încurajare pentru orice inimă zdrobită de păcat sau cu cârna vieții ruptă și fără Sensul vieții.

Lipește-te de Dumnezeu, de Maica Preacurata și viața ta se va umple de sens.

Prislop

10.IV.49.

FLORIILE

- 19 -

Faima învierii lui Lazăr străbătuse toată Iudeia și o aflaseră toți pelerinii care veniseră în Ierusalim și împrejurimi, pentru praznicul iudeilor, al Paștilor. Toți voiau să vadă pe Iisus și pe Lazăr.

Deci când toți cei simpli fericeau pe Iisus, cărturarii și fariseii se umpleau de venin, vrând să-L omoare și pe Iisus și pe Lazăr.

Momentele acestea le-a ales Iisus începătură a pătimirii Sale.

Cei simpli și curați, aflând că Iisus vrea să vie în Ierusalim s-au hotărât să-L primească deosebit de până acum.

Iisus le-a prețuit dragostea. Și-a împrumutat un asin – că era sărac. (În tot răsăritul asinul are cinstea pe care o are la noi oia.)

Aceasta e intrarea triumfală în Ierusalim.

Toată gloata aceasta, noroadele, aveau o bucurie ca niciodată. Numai fariseii nu se bucurau, ci bucuria tuturor le învenina și mai rău inima.

Nici Iisus nu se bucura, dar cinstea bucuria pe care o vedea. Toți care-L cunoșteau în Ierusalim ieșiseră într-o întâmpinare a Lui. În Ierusalim rămăseseră numai cei ce nu-L cunoșteau. Aceștia Îl primesc rece și cu suspiciuni.

Dar și Iisus i-a provocat.

A mers la Templu și l-a găsit prefăcut de slujitorii lui în „peșteră de tâlhari”. „Tâlharii” negustoreau suferințele și păcatele poporului. Compromiteau și pe Dumnezeu și suferința. Mai marii și mai micii Templului „tâlhăreau” poporul obidit speculându-i suferințele în numele lui Iehova. Zarafii făceau bursă neagră. Aceștia erau slujitorii lui Mamona. Parcă acum erau anume toți adunați în ziua aceea la Templul din Ierusalim.

La toți aceștia Iisus a luat biciul.

E și o minune în această sfântă mânia; mulțimea zarafilor, a negustorilor de porumbei – găinari –, geambași de miei și boi, toți, fără deosebire, fug în dezordine, înfricați de-un Om.

Conștiința lor pătată nu le da nici o rezistență.

Gestul lui Iisus a infuriat pe mai marele Templului, pe bătrâni, cărturari și farisei, care s-au sfătuit: „Cu orice preț trebuie să-L ucidem fiindcă mulțimea se ia după El”. Când aceștia se sfătuiau să-L ucidă, orbii și șchiopii se apropiau de El în Templu și i-a vindecat. Iar copiii – copiii crescuți de Templu, au venit cu ramuri în mâini, cântându-I „Osana, Fiul lui David !”

Acesta-i faptul impresionant, că singuri copiii, orbii și șchiopii și ucenicii Săi L-au primit pe Iisus în Templu, cu credință și cu dragoste.

Auzind copiii, iarăși s-au infuriat iudeii.

„- Spune-le să tacă !”

„- N-ați citit în Profeți: «Am pus laudele în gura pruncilor și a celor ce sug» ?”

Cu acestea Iisus a părăsit Ierusalimul.

Cu ziua aceasta încep patimile Domnului.

În tot entuziasmul general Iisus tăcea, dacă nu chiar plânga.

Poporul acesta, care-L primea cu aclamații de Împărat, peste trei zile va fi cumpărat de farisei pe nimic să strige lui Pilat: „Răstignește-L !!!”

Poporul, laș și fricos, nu pricepe prețul iubirii și o dă răstignirii.

Intrarea lui Iisus în sufletul nostru, să nu fie ca acea intrare în Ierusalim. Templul conștiinței noastre să nu fie o peșteră de tâlhari, că atunci sigur și noi vom vocifera în curtea lui Pilat: „Răstignește-L !!! Slobozește-ne pe Baraba !”

De aceea ne-am curățit Ierusalimul și Templul din Ierusalim: conștiința, făcându-ne iarăși copii, singurii care L-au primit în Templu.

Copilăria: singura noastră vârstă care primește pe Iisus.

Deci, copiii mei, care primiți astăzi pe Iisus în sfânta Împărtășanie, rămâneți întru dragostea mea, care e dragostea lui Iisus.

MOARTEA CARE DOBÂNDEȘTE ÎNVIEREA

- 20 -

Aproape n-aș putea spune când S-a smerit Dumnezeu mai mult înaintea omului: când S-a răstignit pe cruce, sau când S-a pogorât din slava Lui de Dumnezeu, întrupându-Se în biata fire omenească.

Făcându-Se om se face carne, cu toate înclinațiile ei. Dar Iisus n-a ascultat de ele de toate. Înclinarea senzuală a fost biruită, ca să trebuiască a fi biruită și de noi. Aceasta se petrece în viață prin neîncetata lepădare de sine, prin crucea noastră cea de fiecare zi – cât abia de rămân zile neumbrite de tristețe – și desăvârșit se biruie prin moarte. Așa se restabilește temelia cea străveche.

Prin moartea pe cruce trupul se purifică și ajunge expresie și mijloc direct al Duhului dumnezeiesc, devine adevărat trup spiritual al Dumnezeuului-Om, înviat.

Tot așa și noi, ne rugăm lui Dumnezeu să ne curățească viața de întinăciune. El ne trimite câte-o răstignire în fiecare zi, câte-o săptămână a patimilor, câte-o viață pe cruce, iar noi, în nepriceperea noastră, neștiind căile lui Dumnezeu, ne rugăm mai cu foc să ne scape de cruce. Iisus n-a făcut așa; nici noi să nu facem.

S-ar putea spune că Iisus S-a născut pe cruce.

Toată viața lui Iisus a fost ca atare. Iar din cea mai grea cruce: moartea, a izbucnit și biruința cea mai mare: învierea, sau omorârea morții. Căci Iisus o biruise în viață; iar cu moartea Sa, cea de bună voie a biruit-o și pentru toți oamenii, de la începutul până la sfârșitul lumii.

Cu Învierea lui Iisus avem cheazășia că vom învia și noi, ca Iisus, căci El e înepătorul, pentru noi, în toate.

Altă mărturie a veșniciei noastre, mai tare ca aceasta, nu ne-a dat nimeni.

Poate că tocmai fiindcă e cea mai tare, uluiește obișnuitul în care dormim, și poate tocmai de aceea nu îndrăznim să credem în învierea noastră. Iar fără această credință, viața noastră parcă n-are sens, nici scop în sine, tare-i decolorată și neliniștită.

Creștinismul se întemeiază și dăinuiește pe Întemeietorul său: pe învierea Lui din morți, ultimul cuvânt.

Noi suntem care de obicei cădem din creștinism, iar nu creștinismul. Noi cădem, nu Iisus. Minciuna iudeilor n-a surpat învierea lui Iisus. Dumnezeu nu cade. Dar căzând noi din creștinism ni se **pare** că a căzut creștinismul, ni se pare că a căzut altcineva nu noi.

Sunt foarte strânse: moartea cu învierea. Multora li se pare că se isprăvește totul cu mormântul. Creștinul însă își scrie pe crucea de la căpătâi: „Aștept învierea morților”.

Credinciosul nu se teme de moarte, fiindcă a desființat-o Iisus. Iisus i-a schimbat sensul, întorcându-i altfel rostul. Acum, moartea pentru credincios e ultimul botez, ultima curățire a vieții.

Suntem în gândirea sf. Pavel, spunând că botezul nostru, prin care am intrat în creștinism, se desăvârșește cu botezul cu care s-a botezat Iisus; și că sfânta noastră împărtășanie se împlinește cu paharul pe care l-a băut Iisus.

Spre aceste sfârșituri: Botez și Pahar, – convingeri ca munții –, firește că trebuie nevoință, trebuie virtuți. Dar unde sfârșesc virtuțile; unde duc ?

Ele nu sunt scopuri în sine. Nu urmărim virtuțile pentru ele însele; ele sunt mijloace pentru dobândirea Adevărului.

Și Dumnezeu e Adevărul.

Așa înțelese virtuțile, cu acest rost urmărite, ele duc pe om până la moartea pentru Adevăr, ceea ce e **învie**re. Că a-ți primejdi viața pentru Dumnezeu și oameni, nu poate fi moarte, chiar trecând prin ea, ci cu atât mai vârtos înviere și bucurie a învierii.

De ce nu ne temem noi de moarte ?

Pentru a răspunde la întrebarea aceasta mă folosesc de învățătura celui dintre sfinți, Părintelui nostru Maxim Mărturisitorul, despre răsturnarea rostului morții.

Sfântul ne învață că: de unde, înainte de răstignirea lui Iisus moartea era o pedeapsă dată firii, după pogorârea lui Iisus în împărăția morții, și stricarea ei, Iisus i-a răpit pe toți morții, care erau dreptii Vechiului Testament, și a întors moartea asupra ei însăși, asupra păcatului, și nu mai mult asupra firii omului.

Omul a fost renăscut în Iisus, iar morții nu i s-a mai dat decât păcatul lui.

Primul dintre oameni care a fost sustras morții, a fost tâlharul de pe cruce, care a intrat în Împărăția Vieții „astăzi” (– „vei fi cu Mine în Rai !”) adică din însăși această viață.

Cu stricarea împărăției morții, cu deschiderea Împărăției Cerurilor, sensul morții s-a schimbat, dintr-o pedeapsă într-o binefacere. De acum moartea nu mai e o pedeapsă dată firii, ci o pedeapsă dată păcatului. – Iar la aceasta ne învoim din toate puterile. De aceea nu ne temem de moarte. Dacă viața noastră a fost o viață a lui Iisus, nici moartea noastră nu va fi deosebită. Căci zice sfântul Pavel: „Toți cei ce vor să trăiască viața în Hristos, prigonii vor fi !”

Dar credința a fost superioară celor mai înfricoșate chinuri. Organic, chinuri de moarte, îngrozitoare, se dovedeau neputincioase în fața vieții sfinților. Ei nu mureau când voiau muncitorii, ci când voia Dumnezeu. Așa ca și Iisus: că deși oricare dintre chinurile prin care a trecut, omenește puteau să-L scoată din viață, totuși a supraviețuit tuturor, și a murit când a împlinit toate cuvintele grăite prin Prooroci. Precum la Iisus așa și la sfinți vedem, de nenumărate ori, această superioritate a credinței asupra morții, când mucenicii supraviețuiau focului, strivirii între pietroaie, mutilărilor celor mai îngrozitoare, trebuind – spre a pune capăt rușinii pe care o mâncau prigonitorii – să le taie capul cu sabia.

Tot șirul sfinților mucenici au biruit moartea, că i-au știut neputința și n-au fugit de ea, când împrejurarea le-a îmbiat-o. Ei au biruit moartea, ca moarte.

Iată în ce înțeles primim moartea, ca o eliberare, ca o ultimă spălare a vieții, un câștig al morții lui Iisus și o arună a învierii Sale, premiza și concluzia tuturor învierilor.

Iată câtă înviere e în crucea noastră cea de toate zilele; câtă înviere e în săptămâna patimilor noastre, care e viața aceasta toată. Iar

de vom fi vrednici și de asemănarea cu Iisus, aceasta numai din acestea se dovedește.

Deci viața noastră în Hristos și viața lui Iisus în noi ne duc de la chip la asemănare, de la început până la sfârșit.

Iar a trăi pe Hristos, e a învia din morți !

Slavă Învierii Tale, începătura învierii noastre.

Prislop.

25.IV.49.

CUVÂNTAREA DESPRE PLOAIE

- 21 -

Mersul vremii atârnă de mersul purtării.

Deci dacă ne vom înțelege cum trebuie asupra acestui lucru, veți vedea vremea umblând bine; iar dacă voi nu veți schimba purtarea spre bine, mi-am răcit gura degeaba și ne-om usca de secetă.

Știu din Scripturi, că de înțelesul oamenilor cu povățuitorii lor atârnă multe, pe care le trimite Dumnezeu de sus, de la cârma lumii și a lucrurilor, sau le oprește. „Că de se vor învoi doi sau trei laolaltă întru numele Meu, orice vor cere de la Tatăl, Eu voi face lor.”

De aceea ați și venit, ca să cerem ploaie de la Dumnezeu.

Seceta e un necaz care ustură pământul, dar seacă și curajul omului. E un chip mai aspru prin care Dumnezeu cheamă pe oameni la îndreptare.

„La necaz, cheamă-Mă pe Mine, zice Domnul, și-ți voi ajuta tie !” – Și cum putem chema pe Dumnezeu ?

Îl putem chema și cu gura și cu rugăciunea, dar cea mai ascultată chemare a lui Dumnezeu – să știți – e schimbarea purtării: sfințirea vieții.

A-ți face viața mai curată, a te libera de păcat, o poți face în orice vreme. Nimeni nu te oprește, creștine, să te faci mai bun, mai curat și mai cuminte. „Drept aceea când cineva nu e liber de păcat, să nu pună vina pe altcineva, să nu pună vina pe stat sau pe împrejurări, ci pe sine însuși, pe lipsa tăriei sale de credință, pe lipsa dragostei sale de Dumnezeu. Că întotdeauna cei ce au trăit în păcat au pus vina pe alții. Aceștia-s mereu cu cârteala pe buze” (Pastorală de Paști, I.P.S. Nicolae Bălan, Sibiu 1949).

Dar ascultați un schimb de cuvinte între Dumnezeu și oameni. Odată oamenii I s-au plâns că tare-o duc greu cu necazurile, cu lipsurile și cu păcatele.

- Drept ați zis, fiilor, că o duceți greu cu păcatele; deci dacă o duceți greu cu păcatele, nu le mai faceți !...

Omul se roagă lui Dumnezeu să-l scape de necazuri, iar Dumnezeu se roagă de oameni să-și schimbe purtările. Socotiți și voi, care de cine să asculte întâi ?

Să nu dați vina pe Dumnezeu că El ne usucă pământul de sub picioare și vлага din oase. Să nu-l faceți nedreptatea aceasta.

Toate necazurile noi ni le-am pricinuit, cu păcatele noastre, și ele sunt urmări și plată îndesată pentru păcate, până vom înțelege la ce împlăteală ne duc de nas, ca să ne săturăm odată de ele !

Iar precum că necazurile vieții sunt un grai mai aspru al lui Dumnezeu cu oamenii, iată ne stau mărturie cuvintele Scripturii. Sunt 3500 de ani de când s-au scris cuvintele acestea, dar mereu rămân dovada, că noi silim pe Dumnezeu să ne bată:

Levitic 26: Binecuvântarea și blestemul

„Să nu vă faceți idoli, nici chipuri cioplite; nici stâlpi să nu vă ridicați; nici pietre cu chipuri cioplite cu dalta să nu vă așezați în pământul vostru, ca să vă închinați la ele, că Eu sunt Domnul Dumnezeu vostru. Zilele de odihnă ale Mele să le păziți și locașul Meu cel sfânt să-l cinstiți, că Eu sunt Domnul.

De veți umbla după legile Mele și de veți păzi și plini poruncile Mele, **vă voi da ploaie la timp**, pământul și pomii își vor da roadele lor. Treieratul vostru va ajunge până la culesul viilor, culesul viilor va ajunge până la semănat; veți mânca pâinea voastră cu mulțumire și veți trăi în pământul vostru fără primejdie. **Voi trimite pace pe pământul vostru** și nimeni nu vă va tulbura; voi goni fiarele sălbatice și sabia nu va trece prin pământul vostru. Veți alunga pe vrăjmașii voștri și vor cădea uciși înaintea voastră. Cinci din voi vor birui o sută și o sută din voi vor goni zece mii și vor cădea vrăjmașii voștri de sabie înaintea voastră.

Căuta-voi spre voi și vă voi binecuvânta; veți avea copii, vă voi înmulți și voi fi statornic în legământul Meu cu voi. Veți mânca roadele vechi din anii trecuți și veți da la o parte pe cele vechi pentru a face loc celor noi. Voi așeza locașul Meu în mijlocul vostru și sufletul Meu nu se

va scârbi de voi. **Voi umbla printre voi**, voi fi Dumnezeuul vostru și voi poporul Meu. Eu sunt Domnul Dumnezeuul vostru, Cel ce v-am scos din pământul Egiptului, ca să nu mai fiți robi acolo; am sfărâmat jugul vostru și v-am povățuit cu fruntea ridicată.

Iar de nu Mă veți asculta și de nu veți păzi aceste porunci ale Mele, de veți disprețui așezămintele Mele și de se va scârbi sufletul vostru de legile Mele, neîmplinind poruncile Mele, și călcând legământul Meu, atunci și Eu am să Mă port cu voi așa: **Voi trimite asupra voastră groaza, lingoarea și frigurile**, de care vi se vor secătui ochii și vi se va istovi sufletul; veți semăna semințele în zadar și vrăjmașii voștri le vor mânca. Îmi voi întoarce fața împotriva voastră și veți cădea înaintea vrăjmașilor voștri; **vor domni peste voi dușmanii voștri** și veți fugi când nimeni nu vă va alunga.

Dacă nici după toate acestea nu Mă veți asculta, atunci înșeptit voi mări pedeapsa pentru păcatele voastre. Voi frânge îndărătnicia voastră cea mândră și cerul vostru îl voi face ca fierul, iar pământul vostru ca arama. În zadar vă veți cheltui puterile voastre, că **pământul vostru, nu-și va da roadele sale**, nici pomii din țara voastră nu-și vor da poamele lor.

Dacă și după acestea veți umbla împotriva Mea și nu veți vrea să Mă ascultați, atunci vă voi adăuga lovituri înșeptit pentru păcatele voastre; **voi trimite asupra voastră fiarele câmpului**, care vă vor lipsi de copii; vor prăpădi vitele voastre și pe voi vă voi împușina așa, încât se vor pustii drumurile voastre.

Dacă nici după aceasta nu vă veți îndrepta, împotrivindu-vă Mie, atunci și Eu voi veni cu mânie asupra voastră și vă voi lovi înșeptit pentru păcatele voastre. **Voi aduce asupra voastră sabie răzbunătoare**, ca să răzbune legământul Meu. Iar dacă vă veți ascunde în orașele voastre, voi trimite asupra voastră molimă și veți fi dați în mâinile vrăjmașului. Pâinea, care vă hrănește, o voi lua de la voi; zece femei vor coace pâine pentru voi într-un cuptor și **vor da pâinea voastră cu cântarul** și veți mânca și nu vă veți sătura.

Dacă nici după aceasta nu Mă veți asculta și veți păși împotriva Mea, atunci și Eu cu mânie voi veni asupra voastră și vă voi pedepsi înșeptit pentru păcatele voastre; veți mânca din carnea fiilor voștri și din carnea fiicelor voastre. Dărâma-voi înălțimile voastre și voi strica stâlpii voștri; trupurile voastre le voi prăbuși sub dărâmăturile idolilor voștri și

se va scârbi sufletul Meu de voi. **Orașele voastre le voi prefăce în ruine**, voi pustii locașurile voastre cele sfinte și nu voi mirosi miresmele plăcute ale jertfelor voastre. Pustii-voi pământul vostru așa încât să se mire de el vrăjmașii voștri care se vor așeza pe el; iar pe voi vă voi risipi printre popoare; în urma voastră Îmi voi ridica sabia și va fi pământul vostru pustiu și orașele voastre dărâmate. Atunci pământul se va bucura de odihnele sale în zilele pustiirii lui; când voi veți fi în pământul vrăjmașilor voștri, atunci pământul vostru se va odihni și se va bucura de odihna lui. În toate zilele pustiirii lui el se va odihni cât nu s-a odihnit în zilele de odihnă ale voastre, când locuiați voi în el. Celor ce vor rămâne dintre voi le voi trimite în inimi frica în pământul vrăjmașilor lor; **până și freamătul frunzei ce se clatină îi va pune pe fugă** și vor fugi ca de sabie și vor cădea când nimeni nu-i va alunga. Se vor călca unul pe altul, ca cei ce fug de sabie, când nimeni nu-i va urmări și nu veți avea putere să vă împotriviți vrăjmașilor voștri.

Veți pieri printre popoare și vă va înghiți pământul vrăjmașilor voștri. Iar cei ce vor rămâne din voi se vor usca pentru păcatele lor în pământurile vrăjmașilor voștri, se vor usca și pentru păcatele părinților lor. Atunci își vor mărturisi fărădelegile lor și fărădelegile părinților lor, cum au săvârșit ei nelegiuiri împotriva Mea și au pășit împotriva Mea. Pentru care și Eu am venit cu mânie asupra lor și i-am adus în pământul vrăjmașilor lor; atunci se va supune inima lor cea netăiată împrejur și vor suferi ei pentru nelegiuirile lor. Și Eu Îmi voi aduce aminte de legământul Meu cu Iacov, de legământul Meu cu Isaac, și de legământul Meu cu Avraam Îmi voi aduce aminte **și de pământ Îmi voi aduce aminte.**" (Levitic 26,1-42)

Din locul Scripturii, pe care vi l-am citit, ați tot auzit despre „poruncile Mele”. Să știți că poruncile mele sunt poruncile vieții, – și voi aveți multe greșeli față de viață: față de viața voastră, față de viața copiilor voștri – viitorul neamului.

Dacă scrie că numai sufletul dreptilor odihnește pe Dumnezeu, închipuiți-vă cât se chinuiește în sufletul păcătoșilor ? Cât se chinuiește Dumnezeu într-o dărâmătură de om. – La câtă umilință supun oamenii chipul și asemănarea lui Dumnezeu ! (Nicăieri n-am văzut atâta dărâmare în firea omenească, pre cât am găsit prin părțile acestea). Prin urmare nicăieri atâta piedecă în calea mersului vremii ca pe-aici. Trei

păcate sunt grozav de grele pe aici. (Cruț urechile copiilor și păstrez secretul lor. Conștiința fiecăruia are cuvântul.)

Dacă nu ascultați de conștiință, ascultați cuvântul mai răspicat al Scripturii. Dacă nu ascultați nici cuvântul Scripturii, așteptați, din nou, împlinirea lui. Dar tot e mai bine să nu mâniați pe Dumnezeu, ci să vă întoarceți.

- Ceea ce mă rog să vă ajute !

Prislop

1.V.949.

MIRONOSIȚELE

- 22 -

Azi e o Evanghelie deosebită: N-are nici o idee nouă. Mântuitorul lipsește din ea; lipsesc Apostolii; lipsește cuvântul Domnului chiar, – dar totuși ceva este:

- Sunt roadele propoveduirii Domnului. Câteva femei: Maria Magdalena, Maria lui Iacov și Salomeia, ducând mir de mult preț, dragoste pentru Iisus, pe care-L știau în mormânt, recunoștința pentru învierea lor din păcat.

Erau clipe de groază, în care orice îndrăzneală în legătură cu Iisus se putea pedepsi cu moartea. Chiar unul din ucenicii Lui se lepăda cu jurământ că nici nu L-a cunoscut pe Iisus.

Părea, pentru o clipă, că s-a terminat cu creștinismul.

Prigoana începuse.

Dar vine îndrăzneala de unde nimeni n-ar fi bănuț: de la niște femei.

Acestea sunt mironosițele (purtătoarele de mir) care au ridicat, primele, steagul creștinismului, vestind Învierea Domnului.

Ele iubeau pe Iisus, fiindcă El le-a ridicat la noua concepție despre viață. Aceasta le-a adus pe urmele Lui. Iar El le-a făcut primele vestitoare ale Învierii.

Faptul Învierii Domnului a frânt toată protivnicia, a înlăturat toată îngrozirea din calea lor.

- Ce-au cunoscut ele în Iisus ?

- Iubirea divină care le-a purificat viața, le-a înnoit sufletul, le-a transfigurat existența. O iubire care străbate în adâncuri, care răscolește toată ființa, care creează din nou.

Această iubire a crescut și în sufletul lor.

Această iubire le-a făcut, din femei slabe, fricoase, mai tari decât toate protivniciile lumii, le-a făcut mai tari ca moartea, de care nu se mai temeau.

La aceste însușiri duce Iisus pe oricine care se întâlnește cu El. Aceste însușiri sunt cele ce fac pe omul nou, renăscut din Dumnezeu, un vestitor al învierii.

Femeile mironosițe au fost învrednicite de Dumnezeu să fie primele vestitoare ale Învierii lui Iisus, ale nașterii din nou a omului; – și au corespuns.

Mărturie mai stau de-a lungul veacurilor și toate sfintele fecioare, care și-au închinat viața lui Iisus; stau mărturie toate mucenițele, care L-au mărturisit prin suferință și moarte – și prin ce putere, ar fi trecut toate acestea, dacă nu prin iubirea ce-o aveau de Iisus. Aceasta-ți dă bucuria care întrece frica pe care-o are firea de chinuri.

Stau mărturie a învierii toate mamele creștine, care au adus copiii lor, ce s-au făcut stâlpi ai Bisericii lui Hristos, mucenici ai creștinătății, suflete de eroi și sfinți.

Prin rugăciunea sfintei Elena s-a încreștinat Constantin cel Mare, împăratul roman și imperiul roman.

Prin rugăciunea Clotildei s-a încreștinat Clodius și poporul francilor.

Prin rugăciunea Nonei s-a încreștinat Iveria (Georgia).

Macrina e bunica, iar Emilia e mama sfântului Vasile cel Mare.

Antusa e mama sfântului Ioan Gurădeaur, iar Monica e mama fericitului Augustin.

Maria Magdalena

Era o mare stricăță a vremii. Nimeni nu-i rezista. Frumoasă era; un șarpe de aur, încolăcit pe brațul gol, îi mărea vrăjirea; bogată încă era. Cu lumea mare stătea bine; toți i-au căzut la picioare.

A auzit de Iisus lucruri deosebite decât despre ceilalți bărbați ai lumii. Un dor trufaș de-a-L cunoaște i-a încolțit în inimă.

A vrut să-L ispitească pe Iisus.

S-au întâlnit.

Dar nu s-a putut apropia de El.

Iisus o privea din oarecare depărtare, așa cum privește Dumnezeu, nu cum privește bărbatul.

În fața sfințeniei dracii ei nu pot nimic. O părăsesc unul câte unul, până la șapte – zice Evanghelia. Erau cele șapte păcate de căpetenie, care strică firea omenească.

Când aceștia au părăsit-o, cade umilită în genunchi, având alt cuget, altă față, altă ținută. Și, rușinată, se acoperă cât poate mai bine cu haina romană, ce-o avea aruncată peste umăr.

Iisus nu i-a aprobat păcatele, n-a osândit-o, n-a muștrat-o, n-a lepădat-o; nu i-a vorbit, dar nici n-a tăcut.

I-a grăit în conștiință.

În fața lui Dumnezeu te pierzi pe tine.

Dar te regăsești în El, așa cum nu te-ai cunoscut niciodată, dar cum, poate că ai dorit întotdeauna.

În fața lui Iisus revii la firea ta adevărată – și te aduce iubirea de oameni a lui Dumnezeu.

Altfel iubește Dumnezeu de cum iubește omul.

Omul amestecă iubirea cu plăcerea și asta-i decăderea lui. Iubirea lui Dumnezeu te ridică deasupra ta, te crește la mărimi sufletești nebanuite, până prinzi, între oameni fiind, asemănare dumnezeiască.

Iisus s-a întâlnit apoi cu această Marie Magdalenă în Betania, satul surorilor lui Lazăr, în casa lui Simon fariseul.

Aci adusese ea altceva lui Iisus, decât prima dată. Acum aduse un vas frumos cu mir de mult preț. Transformarea ei sufletească a făcut-o să-L caute pe Iisus, – de data aceasta cu o iubire sfințită de pocăință – și, neavând ceva mai bun să-I aducă, I-a adus lacrimile, cu care I-a spălat picioarele și I le-a șters cu părul bogat al capului ei.

Simon fariseul, care reprezenta opinia publică, nu știa cum că Maria Magdalena era o copilă a lui Dumnezeu. De aceea începe să-L judece pe Iisus, că „dacă ar fi Acesta Prooroc, ar ști cine-i și ce fel de femeie este aceasta care se atinge de El” (Luca 7,39) și nu s-ar compromite, primind-o cu atâta dragoste.

(Ăștia-s oamenii, sau mediul social: te strică, îți ajută să te strici, se bucură că-i strici și tu, ca pe urmă tot ei să te ținuiască la stâlpul de osândă...)

Iisus a corectat această acuză necinstită, cu pilda celor doi datornici, dintre care, unul iubea mai mult pe stăpânul său, fiindcă i-a iertat o datorie mai mare.

Iată ce-a făcut Iisus pentru Maria Magdalena.

De unde oamenii, între ei, cel mai adesea nu fac decât să-și profaneze templul de lut al conștiinței, Iisus le ridică viața la înălțimea și la valoarea conștiinței: că-s fiii lui Dumnezeu și temple ale Duhului Sfânt.

Această putere a lui Iisus, această încredere pe care i-a dat-o El: iubirea Lui curată, de făptura Sa, a transformat-o dintr-o profanată a vremii, într-o mironosiță, model pentru toate vremile.

Și, din voința lui Iisus, e vestită fapta ei de iubire peste tot pământul.

O așa femeie nu se mai temea de primejdia de-a merge la mormântul lui Iisus: Iubirea ei pentru Iisus biruise frica de moarte.

De aceea iubirii i s-a dat, prima, să vestească Învierea !

Prislop

8.V.49.

ORBUL DIN NAȘTERE ȘI SUFLETELE OARBE

- 23 -

Multă vreme n-am înțeles tâlcul orbului din naștere. Nu înțelegeam explicația lui Iisus. Nu-i mirare. E mare deosebire între noi și Iisus !

Noi dăm să trecem cât mai repede pe lângă Lazării Lumii, neputând răbda suferința lor, pentru că suntem incapabili în fața ei. Bani n-avem, putere n-avem, inimă n-avem, – n-avem nimic în fața suferinței. Deci, fugind de Lazări, fugim în propria noastră nimicnicie.

Așa și ucenicii, delegații noștri de lângă Dumnezeu, îl întreabă pe Iisus: „Învățătorule, cine a păcătuit, acesta sau părinții lui, de s-a născut orb ?”

- Când nu poți nimic, faci știință: întrebi de cauză; iar când cauza e un păcat, faci morală. Dar oricum, chiar încercuiți în neputințe, încercăm o măsură preventivă. Ceea ce au pățit alții, tu poți să nu pățești, dacă ocolești greșelile lor.

Se vede că Iisus vorbea cu ucenicii despre puterea dezastruoasă pe care o au păcatele, greșelile împotriva vieții, de-a schimonosi viața omului și a o chinui în întunerecul orbiei și al altor suferințe.

Acum să vedeți deosebirea între noi și Dumnezeu. Iisus era Dumnezeu. Mulți n-au știut și nici nu vor ști aceasta.

Vindecarea minunată a orbului din naștere face dovada dumnezeirii lui Iisus și arată omului marginile puterii și științei sale.

Noi ocolim Lazării. Iisus îi cunoștea și-i chema la Sine. Cunoștea pe Natanael, de pe când era copil mic, ascuns sub smochin, de urgia lui Irod. Cunoaște acum pe orbul acesta, mai înainte de-a se naște, dezvăluindu-ne cu el o taină a lui Dumnezeu: că „nu s-a născut orb nici pentru păcatele lui, nici ale părinților săi, ci pentru ca să se arate lucrul lui Dumnezeu cu el”.

Într-o altă împrejurare Iisus se mărturisește a fi mai înainte de Avraam; într-alta, mai înainte de a fi lumea. Icoanele Îl arată pe Iisus zidind pe Adam. Și așa este: „Toate printr-Însul s-au făcut, ce s-a făcut”.

A face ochi vii din pământ și scuipat, nu mai e treabă de om, ci lucrul lui Dumnezeu. A drege niște ochi, a tăia albeața de pe ei, le mai merge și doctorilor, dar a face ochi noi – și încă din așa material, și pe care-l mai trimiți și la spălat în apa Siloamului, iar asta la un orb din naștere – aceasta a putut-o face numai Cel ce a zidit pe Adam cu mâna, din țărână.

Acesta este tâlcul tămăduirii orbului din naștere: Dumnezeu Tatăl a vrut să descopere pe Dumnezeu Fiul, ca creator al lumii și ca autor al vieții.

La această voință a Tatălui s-a aprins duhul lui Iisus; și-a însușit această voință ca o misiune a Sa în lume, așa cum e într-o lumină aprinsă însușirea de a lumina.

Cunoscând Iisus pe orb, că-i omul prin care Tatăl are să facă lumii o revelație a Fiului, ca autor al vieții, cunoscând voia Tatălui, pe care și-a însușit-o drept misiunea vieții sale pământești – model pentru noi pământenii – cu această dumnezeiască siguranță „a scuipat pe pământ și a făcut tină din scuipătură și a uns ochii orbului cu tină (adică găurile ochilor) și a zis: Mergi de te spală în scaldătoarea Siloamului ! Deci s-a dus și s-a spălat și a venit văzând”.

Dar lucrul lui Dumnezeu nu se termină cu niște ochi la reparat. – Deși pentru noi oamenii, ar fi totuși un lucru convingător al dumnezeirii lui Iisus; convingător pentru simplul motiv că, până astăzi, știința a făcut aparate ca ochiul, aparatul fotografic și altele, dar știința omului n-a putut face ca viață, nici măcar un bob de grâu sau un ou de muscă.

Împărăția vieții e împărăția lui Dumnezeu.

Natura vieții, nașterea și susținerea ei, atârnă de Dumnezeu, de la creația ei până la sfârșitul lumii.

„Deschide-vei mâna Ta și toate se vor umplea de bunătăți; retrace-vei mâna Ta și toate se vor usca și-n țărână se vor întoarce.”

Deci să ne cunoaștem marginile și vom recunoaște pe Dumnezeu. Faptele lui Dumnezeu, care toate-s minuni ale vieții, pun pe oameni în multe nedumeriri. Așa s-a întâmplat și cu orbul din naștere, care a căpătat vederea prin minune.

Vecinii, și cei ce-l văzuseră orb, începură primii a se nedumeri despre el; cine-o fi, el sau altcineva, care seamănă cu el ? Iar el zicea: eu sunt ! Oamenii nu ies ușor din nedumerire. Mărturisirea orbului despre „Omul care se cheamă Iisus” și care i-a făcut ochii din pământ nu i-a lămurit deloc. Drept aceea îl duc la interogatoriul fariseilor din Templu.

Și era sâmbătă, zi sensibilă pentru iudei. Deci de la început ancheta era sortită să iasă prost.

Iată-l din nou pe Iacov al Vechiului Testament luptându-se cu Dumnezeu.

Dar iată-l și pe orbul din naștere transformat în misionar.

Urmează un schimb de întrebări și răspunsuri despre cum a demers căpătarea vederii, precum și despre persoana care a dat vederea. Orbul apăra pe dătătorul ochilor săi; fariseii îl huleau precum că e păcătos; – deși unii recunoșteau că om păcătos nu poate da vedere orbilor.

Neisprăvind nimic au chemat pe părinții orbului. Aceștia, înfrigați de farisei, dau doar mărturie că acesta a fost orb din naștere, e fiul lor, dar cum vede acum și cine i-a dat vederea, ei nu știu. Se lepădară de-a mărturisi pe Dumnezeu, lăsând darul mărturisirii fiului lor „că-i în vârstă, deci însuși să grăiască despre sine”.

Jidovii se sfătuiseră să dea afară din sinagogă pe oricine care va mărturisi pe Iisus că e Mesia, adică Fiul lui Dumnezeu, așteptatul neamurilor. Asta o știau toți, și părinții orbului, de aceea au fugit de un răspuns răspicat: precum că ochi, unde nu erau din naștere, numai Dumnezeu putea să pună.

Deci au chemat a doua oară pe omul care fusese orb și-l sileau în numele lui Dumnezeu să zică rău despre Iisus, că este păcătos.

N-a zis.

Din nou l-au pus să povestească vindecarea sa. Omul și-a permis atunci o întrebare care i-a înfuriat: „Acum v-am spus; au vreți să auziți iarăși ? Au doară vreți să vă faceți și voi ucenicii Lui ?”

Auzind fariseii acestea, au sărit cu ocară pe el, grăind totuși adevărul: „Tu ești ucenicul Lui; noi suntem ai lui Moise ! Pe Moise îl știm, pe acesta nu-l știm de unde este !”

În altă împrejurare au fost și mai nestăpâniți la mânie, zicând despre Iisus că-i de la diavolul. (Matei 12,24).

Aşa-i firea omului păcătos: când îi loveşti dracii, îţi zice că tu eşti drac.

La această sucită întorsătură de minte, pe care-o fac prejudecăţile în capul fariseilor, şi care-i opreşte de-a şti pe Iisus că de unde este, omul care a căpătat vederea trupească, prin mărturisire capătă şi vederea sufletească. Astfel auzim din gura lui una dintre cele mai frumoase mărturisiri: „Aceasta e minunea, că voi nu ştiţi de unde este, iar El mi-a deschis ochii. Ştim că Dumnezeu pe păcătoşi nu-i ascultă, ci, de este cineva cinstitor de Dumnezeu, şi face voia Lui, pe acela îl ascultă. Din veac nu s-a auzit ca cineva să fi deschis ochii celui născut orb. De n-ar fi acesta de la Dumnezeu, n-ar fi putut face nimic”.

Asta era credinţa: tare ca muntele, a acestui nou misionar al lui Iisus. Deci fariseii, văzând că nu pot isprăvi nimic cu el, l-au ocărât: că păcătos fiind, îi învaţă pe ei – dreptii – tainele lui Dumnezeu, – şi l-au dat afară.

Iată tragicul situaţiei. Orbul căpăta vederea, iar fariseilor li se întunecau ochii de mânie asupra lui şi a lui Iisus. Un duh rău îi ţinea de inimă ca să nu recunoască pe Iisus şi să se lumineze şi ochii sufletelor lor.

Iisus a tămăduit orbia ochilor, dar n-a putut tămădui orbia răutăţii. Orbia răutăţii nu are leac, dar... are pedeapsă.

Să urmărim de-acum desăvârşirea vederii orbului din naştere şi desăvârşirea orbiei sufleteşti a fariseilor.

Când a auzit Iisus că l-au dat afară din sinagogă, aflându-l, i-a zis: „Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu ?” Răspuns-a el şi a zis: „Cine este Doamne, ca să cred într-însul ?” şi i-a zis Iisus: „L-ai şi văzut, şi e cel ce grăieşte cu tine”. Iar el a zis: „Cred, Doamne. Şi s-a închinat Lui”.

Omul acesta, cu care avea Dumnezeu rostul să descopere lumii pe Fiul Său ca şi creator al vieţii, făcându-i din tină o pereche de ochi, s-a învrednicit de la Dumnezeu, la rândul-i, de descoperirea lui Iisus ca Fiul lui Dumnezeu, prin însăşi dumnezeiasca mărturisire. De puţine ori, s-a descoperit Iisus pe Sine ca Fiul lui Dumnezeu: o dată samarinencii, a doua oară acestui orb din naştere şi a treia oară ucenicilor, înainte de slăvitele Sale patimi.

Poate că aceasta a fost, în lumea aceasta, recunoştinţa lui Dumnezeu către el, pentru că a purtat cu răbdare orbia fără vină şi

pentru că L-a mărturisit pe Iisus „de la Dumnezeu” înaintea tăgăduitorilor Săi: că l-a învrednicit de o rară descoperire dumnezeiască.

Orb fiind și a căpăta, prin minune, o pereche de ochi, e o mare bucurie a vieții, o ieșire fericită din întunec. Ieșirea la lumina veacului acestuia. Pământean fiind și a te hotărî să mărturisești pe Dumnezeu cu orice preț și luare în derâdere, e o și mai mare bucurie, care te poate duce până la deschiderea ochiului credinței că ți se descoperă Iisus, Fiul lui Dumnezeu, Cel care e cu noi în toate zilele până la sfârșitul veacului.

A vedea pe Iisus, e o fericire care nu se aseamănă cu nici o bucurie pământească. Iar aceasta se întâmplă din când în când și din neam în neam, ca să nu se stingă dintre oameni siguranța existenței lui Dumnezeu.

Credința în Dumnezeu și mărturisirea Lui e ieșirea sufletului din întunec în lumina dumnezeiască, ieșirea în lumina veacului viitor.

Iată o tămăduire deplină, iată un misionar neînfricat al lui Iisus.

Obreja
27.V.49.

CUNOAȘTEREA DE DUMNEZEU

- 24 -

Creștinismul se adresează persoanei. Se adresează celor trei facultăți ale sufletului: cunoașterea, iubirea și voința.

Texte:

1. Cunoașterea Sfintei Treimi, aceasta este viața veșnică. (Ioan 17,3).
2. „De mă va iubi cineva, poruncile Mele va păzi și voi veni împreună cu Tatăl și la el ne vom face locaș” (Ioan 14,23).
3. „Iar voi fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru cel ceresc desăvârșit este” (Matei 5,48)

Iată deci cele trei însușiri sufletești: cunoașterea de Dumnezeu, ca o condiție a vieții veșnice; iubirea, o condiție a îndumnezeirii omului; și voința, o condiție a desăvârșirii.

Nu ni se cer lucruri imposibile. Desăvârșirea să nu sperie pe nimeni. În fiecare ins e ascunsă o măsură a sa, pe care o poate ajunge. Fiecăruia i s-a dat cel puțin un talant, cu care-și poate câștiga mântuirea.

Ni se cere doar o **centrare** a puterilor noastre sufletești în jurul lui Iisus, în care sunt ascunse toate comorile cunoștinței și ale înțelepciunii.

El e calea și ușa Împărăției.

Cuvântul: „De se vor aduna doi sau trei în numele Meu, acolo voi fi și Eu în mijlocul lor” se poate înțelege în mai multe feluri, după sfinții Părinți. Se pot înțelege și oamenii, se pot înțelege și cele trei puteri ale sufletului, de care am pomenit și se pot înțelege și cele două sau trei părți ale omului: sufletul și trupul.

Subliniem această centrare a făpturii noastre în jurul persoanei lui Iisus, fiindcă de această centrare a firii noastre în jurul, sau în mijlocul lui Dumnezeu, atârnă calitatea creștinismului nostru.

E un creștinism defectuos acela care exaltă numai câte una dintre aceste trei însușiri ale sufletului. De pildă: creștinismul nu e numai

cunoaștere, căci aceasta duce la raționalism, – la o micșorare a lui pe măsura minții omenești, mărginită și neajutorată. Nu e nici numai iubire sau sentiment, căci aceasta duce la misticism, care nu e sănătos, în cele mai multe cazuri, și sfârșește în fanatism. Nu e nici numai voință, căci numai cu această însușire, se ajunge la activism și autoritarism, un fel de dictatură în numele lui Iisus.

Prin urmare, câtă vreme facultățile sufletești nu-s unificate în Hristos, omul nu e centrat în jurul lui Dumnezeu, creștinismul său e un creștinism sectar, sau dătător de sectă.

Și în confesionalism este ceva sectar când se exaltă deosebirile și li se dă o importanță pe care n-o au.

Îmbinarea armonică a însușirilor sufletești, asta e ceea ce urmărește creștinismul pentru creerea omului nou, căci așa erau acestea în Iisus.

Unde găsim pe Iisus ?

1. Ascuns în poruncile Sale.
2. Acoperit în Tainele Sale.
3. Nevăzut de față în orice cruce a vieții.
4. Întreg în Biserică, în marea obște a Bisericii.

Pe Dumnezeu nu-L putem cunoaște decât prin Iisus Hristos, care-I calea noastră la Tatăl. Iar pe Iisus nu-L putem câștiga fără poruncile, Tainele, Crucea și Biserica Sa, prin care făptura noastră se strămută din vrajba celor de aici în pacea împărăției ce va să vie.

Găsind pe Iisus ne găsim pe noi înșine, destinul și veșnicia noastră.

Oradea,
5.VI.49.

UNDE MAI SUNT LIMBILE DE FOC ?

- 25 -

Astăzi, 50 de zile după Înviere, s-a întregit Revelația.

Astăzi s-a predicat de oameni, prima dată pe pământ, despre Sfânta Treime.

Duhul Sfânt, a treia Față a lui Dumnezeu, a venit din Cer: „fără veste, ca o suflare de vifor, și a umplut toată casa unde ședea ucenicii. Și li s-a arătat, despărțindu-se niște limbi, ca de foc, și s-a lăsat câte una pe fiecare din ei. Atunci s-au umplut toți de Duhul Sfânt” (Faptele Apostolilor 2,2-4). Iar în casă erau Sfinții Apostoli și Maica Domnului: prima societate în Duhul Sfânt.

Deci astăzi este ziua întemeierii Bisericii.

Societatea care trăiește în Duhul Sfânt, sau societatea Duhului Sfânt cu oamenii.

Astăzi Duhul Sfânt unifică neamurile. Biserica are în lume rolul unificării neamurilor.

Prima Biserică a întemeiat-o Duhul Sfânt în Ierusalim și aceasta și-a luat numaidecât misiunea în lucru. Toate neamurile care se întâmplaseră de față în Ierusalim, astăzi aud cuvântul lui Dumnezeu în limba lor „cât se mirau toți și se minunau”.

De ce se mirau și se minunau ? Iată câteva antecedente.

La început a fost o singură limbă între oameni și se înțelegeau toți. Aceasta a fost până la turnul lui Babel. Zidirea din Babilon voia să fie o legitimă apărare a oamenilor împotriva lui Dumnezeu, care, pentru fărâdelegi, îi prăpădise cu potopul.

Această „apărare” a fost pedepsită cu înmulțirea și neînțelegerea limbilor. Până în ziua de astăzi se aude ecoul acestei pedepse. Orice neînțelegere, învrăjbire și confuzie se cheamă „babilonie” și „marele Babilon”, și dă a se înțelege că din el lipsește Dumnezeu, sau a fost izgonit.

Astăzi, în ziua Cincizecimii, pedeapsa din Babilon încetează.

Toate neamurile pământului, adunate în Ierusalim – Scriptura pomenește 16 – astăzi se unifică întru o înțelegere de Dumnezeu, prin puterea și lucrarea Sfântului Duh, dată Sfinților Apostoli, dată primei Biserici. Astăzi toate neamurile aud, în limba lor, despre singurul lucru care mai poate uni laolaltă: despre existența unei „Societăți” desăvârșite, a Sfintei Treimi.

Deci marea societate a neamurilor e îndemnată să fie reflexul pământesc al acestei „Societăți” cerești, singura soluție a ieșirii neamurilor din babilonie.

Dar ziua Pogorării Duhului Sfânt mai însemnează și ieșirea omului din omenesc și frică, în dumnezeiesc și senin dumnezeiesc. Apostolii, deși văzuseră, ba chiar și ei făcuseră lucruri mai presus de fire, ei, care s-au încredințat de marea realitate a învierii din morți, încă mai plăteau tribut: tremurau din toate fibrele neputinței omenești.

Duhul Sfânt, prin pogorârea Sa, a șters frica din fire.

Putere de sus și limbă de foc s-a dat omului.

De acum nu mai grăiau din ale lor, ci din Duhul Sfânt. Așa e firesc: Dumnezeu să grăiască omului despre Sine, din om.

Dar atunci omul ia foc și luminează dumnezeiască.

Divina prezență strămută omul în fericirea după care de altfel umblă – a supremei certitudini. Atunci nu mai e putere pe lume, de care să se teamă, deși el nu e o primejdie pentru nimeni.

Numai așa se explică minunea că 12 oameni simpli, dar convinși de evidența divină, au biruit imperiul roman, stârnind în el o revoluție fără arme, cum nu s-a mai văzut alta. Au cutreierat până la marginile pământului, înfruntând toate primejdiile vremii și locurilor, câștigând credincioși lui Dumnezeu, nu numai prin viața și cuvântul lor, ci până și cu moartea lor, ultimul gest, și cel mai puternic, de biruință a spiritului asupra materialității lumii acesteia.

Iată ce destin are un om îmbrăcat în Duhul Sfânt: ce poate o limbă de foc a divinei prezențe.

- Unde mai sunt astăzi limbile de foc ?

- Aceasta nu e o întrebare, ci o propunere, pentru Pogorârea Duhului Sfânt ...

Oradea,

6.VI.49.

CREDINȚA SUTAȘULUI

- 26 -

Rar s-a întâmplat să bucure oamenii pe Dumnezeu. Bucurie în cer se face când un păcătos se-ntoarce; dar bucuria pe care-a făcut-o sutașul din Capernaum lui Iisus e cu totul alta. Acesta era roman, sabia stăpânitoare peste Israil. Cu toate acestea îi plăcea credința într-un singur Dumnezeu, al lui Israil, și în Mesia pe care-L așteptau iudeii. De aceea le-a și clădit o sinagogă în Capernaum.

Căpitan roman, lasă la o parte mândria uniformei, lasă la o parte părerile vremii despre sclavie și iată-l că aduce ceva nou în fața lui Iisus: iubirea de oameni.

Sutașul prețuiește pe ordonanța sa la rangul de om și intervine pentru el înaintea Proorocului lui Israil.

Căpitanul roman se roagă pentru ordonanță...

Dar nu numai rugăciune, nu numai iubire de om, ca om, ci și credință vrednică de Dumnezeu. Sutașul roman L-a recunoscut pe Iisus, Dumnezeu.

Iudeii n-au putut face aceasta.

Aceasta L-a mirat pe Iisus și L-a bucurat.

Săvârșirea minunii nu ne mai miră. Nu l-a mirat poate nici pe sutaș, de vreme ce aceasta era, după credința sa, un fapt de la sine înțeles și fără discuție.

*

Cam ce-am putea potrivi pentru noi, din Evanghelia cu sutașul ? Cred că acestea:

Ce preț are, înaintea lui Dumnezeu, credința fără discuție în Iisus Hristos, ca Dumnezeu.

Ce bucurie-I făceau lui Iisus dovezile iubirii de oameni, – și mai ales când aceștia-s neînsemnați.

Că nu-i neapărat de trebuință să vie Mântuitorul personal, pe jos, oarecum, ca să se săvârșească lucrul lui Dumnezeu.

Că ar fi bine să avem și noi smerenia pe care o avea sutașul, a nevredniciei de-a intra Dumnezeu în casa noastră, – că tocmai această smerenie Îl silește să vie și să pună la rând ale noastre, toate.

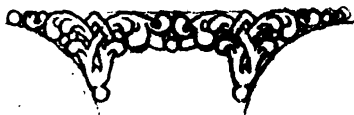
Că numai o viață curată e în stare să asigure darurile acestea sufletești, care L-au bucurat pe Iisus.

Să-i fim recunoscători acelui sutaș roman, că ne-a dat model de credință și curăție sufletească. Să-i fim recunoscători că, în locul nostru, totuși s-a găsit cineva să-L bucure pe Iisus. Au mai fost și alții: Marta și Maria, surorile lui Lazăr; cu Lazăr era prieten. Avea și alți Lazări, iar mai pe urmă L-au bucurat cuvintele înțelepte ale tâlharului de pe cruce.

Am băgat de seamă că ori de câte ori bucura cineva pe Iisus, Iisus sălta cu Duhul și spunea lucruri privitoare la viața viitoare. Așa a fost și cu prilejul bucuriei pe care i-a făcut-o sutașul. Atunci a descoperit Iisus soarta evreilor până la sfârșitul lumii: că vor rămâne cei mai de pe urmă, deși au fost chemați cei dintâi în Împărăția lui Dumnezeu.

Dar dacă noi, creștinii, suntem înaintea lor, aceasta n-o putem menține decât cu credința după modelul sutașului.

Prislop,
10.VII.49.

PROOROCUL DE FOC

- 27 -

Iată o personalitate a Vechiului Testament, care s-a impus lumii creștine, și la tot poporul, ca nimeni altul. Ilie e cel mai mânios prooroc. Pomenirea lui e legată de trăznete. (De altfel, într-o vreme când numai el singur mai rămăsese prooroc al Dumnezeului adevărat, pare că nu mai rămânea altă cale decât urgia lui Dumnezeu, împlinită prin gura pogorătoare de trăznete și prin cuțitul ucigaș de mincinoși al lui Ilie.)

Cu toate acestea Dumnezeu l-a smerit și pe el, că s-a temut de urgia unei femei, regina Izabela, a vremii. Ba și moartea și-a rugat-o.

*

Poate că Providența îl ține mereu treaz în conștiința creștinătății și pentru că mai are a-l trimite pe pământ în vremea celei mai de pe urmă necredințe.

Râvna lui mânioasă pentru Dumnezeu, va avea în vremea acelor 1290 de zile – de la Daniil – să vestească cele șapte cupe ale mâniei lui Dumnezeu asupra pământului.

Cum va fi acea strâmtoare, cum n-a mai fost alta de la începutul lumii nici nu va mai fi, am putea, pe departe, să ne dăm oarecum seama.

În acele zile: „Mulți vor fi curățiți, albiți și lămurii; iar cei nelegiuiriți se vor purta ca cei nelegiuiriți. Toți cei fărădelege nu vor pricepe, ci numai cei înțelepți vor înțelege” (ce vreme este: apropierea celei de A Doua Veniri) (Daniil 12,10).

Deci când se va coace neghina, Proorocul de foc îi va vesti văpaia ce-o așteaptă.

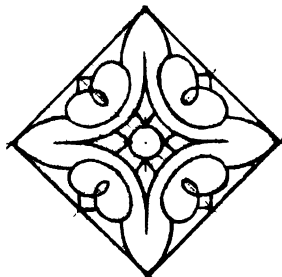
Și-l vor omorî; – crezând că așa au terminat cu Dumnezeu. Dar Dumnezeu îl învie pe Ilie.

Protivnicii își dau seama de zădărnicia protivniciei lor, și „rămășița din Israel” primește credința în Hristos – cum ne asigură sfântul Pavel (Romani 11,25-26).

Poate că pentru aceste destine viitoare pomenirea și mânia fulgerelor sale lovesc câteodată, chiar și în zilele noastre, de așa fel cât te pune pe gânduri...

Prislop,

20.VII.49.

IISUS ȘI SLĂBĂNOGUL

- 28 -

Aceștia sunt cei doi fii ai lui Dumnezeu: Iisus, mai înainte de toți vecii, și omul, fiul vremelniceii. Acesta de al doilea, a ajuns rău, a ajuns slăbănog.

Unii sunt slăbănogi după trup, alții după minte: nu pot înțelege și nu se pot bucura de bine.

S-a dovedit aceasta în nenumărate rânduri, când Iisus făcea bine omului.

*

Iisus a tămăduit un slăbănog. Nu-i nici o mirare – Dumnezeu fiind. Ce-a făcut ? – L-a iertat de păcate; de greșelile săvârșite împotriva vieții, împotriva firii sale, și i-a dat porunca să fie iarăși om, rudenia lui Dumnezeu.

- De altfel pentru această refacere a omului a și venit Iisus între oameni. El ne-a spus, cu toate prilejurile, că păcatele, greșelile împotriva vieții, acestea sunt cauza pentru care omul a ajuns un mutilat al vieții acesteia.

Refacerea omului este refacerea acestei înrudiri pierdute.

E de neînțeles cum nu simte omul cu sufletul că a ieșit din omenie, ci abia simte cu trupul, că s-a depărtat de Dumnezeu și a ajuns o grămadă de doage.

E de neînțeles că durerea trupului îl face să ceară ajutorul lui Dumnezeu, pe când de durerea sufletului, de strâmbarea sau amorțirea lui, nici că se mișcă.

E de neînțeles cum oamenii aleargă după sănătatea trupului, dar după iertarea păcatelor așa de puțini. Aceasta din urmă face înțeleasă pe cea dintâi.

Iisus le avea pe amândouă: și puterea de-a ierta păcatele și puterea de-a tămădui firea de neputințe. Făcea ochi unde nu erau din naștere, îndrepta gârbovi, învia nervii omorâți de păcate, învia morții omorâți de moarte.

Nouă, preoților, încă ne-a dat Iisus jumătate din darul Său: darul de-a ierta păcatele omului în numele Său. A doua jumătate, a tămăduirii organice, nu ne-a mai dat-o, fiindcă și așa toți oamenii așteptăm să fim transformați, din oameni pământești, în oameni duhovnicești, în oameni nemuritori, în oameni cerești.

A făcut Iisus minuni – și oamenii cred că cele mai mari sunt cele care privesc sănătatea trupului – dar marea minune a învierii din morți, e ceea ce mărturisim când zicem: „aștept învierea morților și viața veacului ce va să vie. Amin”.

Abia atuncea va scăpa firea omului de slăbănogie.

Până atunci are puțința de-a scăpa de păcate. – Și aceasta e o minune mai mare decât a tămădui un stomac, o mână uscată, sau repararea unui ochi. Sunt lucruri grele și acestea, dar n-au nimic religios în ele. Le fac și medicii.

Omul le cere lui Dumnezeu; cere minuni.

În definitiv ce cere omul ?

Cere sfințenia pe care a pierdut-o.

Acesta-i singurul lucru pe care-l cere și Dumnezeu din partea omului. Iar sfințenia vieții o pot avea și oamenii cu un trup neputincios.

De aceea, nouă preoților, Iisus ne-a dat numai o jumătate din darul Său, rămânând ca cealaltă Însuși să o împlinească, când va înceta desăvârșit slăbănogia omului, la înviere.

Dar a doua nu se dobândește fără prima.

Însăși vestirea Împărăției Cerurilor a început cu cuvântul pocăinței.

Prislop,

24.VII.49.

HULITORII ȘI MĂRTURISITORII

- 29 -

Iisus, mergând, tămăduise doi orbi și îndată după aceea și un mut îndrăcit. De față erau două feluri de oameni: mulțimile și fariseii.

Mulțimile mulțumeau lui Dumnezeu, că niciodată nu s-au arătat așa lucruri în Israel, în vreme ce fariseii huleau pe Iisus, zicând că scoate dracii cu mai marele dracilor, – cu alte cuvinte, că e în înțelegere cu dracii, – că chiar El are drac.

E știută lupta pe care o duceau fariseii împotriva lui Iisus, fiindcă Iisus scotea poporul de sub exploatarea fariseilor și cărturarilor.

E știută și osânda pe care le-o vestea Iisus, „cărturarilor și fariseilor fățarnici” și „vaiurile” care-i așteptau.

*

Să adâncim puțin câteva lucruri în legătură.

În cărțile lui Moise (Facere 32,28) citim despre Iacov că într-o noapte s-a luptat cu Dumnezeu și era cât pe ce să-L biruie. Iacov n-a știut cu cine se luptă, decât la urmă.

De la această luptă Iacov s-a numit Israel, adică neamul care s-a luptat cu Dumnezeu.

Era noapte. Era nepricepere, necunoaștere de Dumnezeu. Obișnuit atunci te lupți cu Dumnezeu când nu-L cunoști. Atunci I te împotrivești când te crezi cineva.

„Dacă ești om, în viața ta trebuie să te lupți cu Dumnezeu, precum s-a luptat și Iacov. Ferice de tine dacă Dumnezeu va câștiga lupta. Și vai, dacă vei învinge tu pe Dumnezeu, – căci vei rămânea singur pe câmpul de luptă – și atunci nu tu ai învins, ci moartea.” (Nicolae Velimirovici, „Cugetări despre bine și rău”, p. 135)

Ce poate să fie că e în stare omul să primească orice altă părere, numai adevărul nu. Se împacă omul și cu gândul fioros că el e Dumnezeu, iar tot restul nu-i decât natură.

Iată ne-am rugat și ne rugăm pentru statornicirea timpului, că înnegrea spicul grâului în holde.

Dacă omul ar fi cine se crede, ar da ordin acestei naturi și ea ar trebui să-l asculte. Dar ea n-ascultă decât de Făcătorul ei. De aceea noi, cunoscându-L pe El stăpânul ei, noi ne rugăm, și, deși nevrednici, Dumnezeu ne ascultă rugăciunea.

Natura nu ascultă de autoritatea omului, ci ascultă de autoritatea lui morală, de sfințenia lui. Ascultă de acea înrudire a omului cu Tatăl său și făcătorul naturii. Natura nu se impresionează de frumusețea omului, prea puțin de știința lui, și deloc de autoritatea lui. Ascultă însă de smerenia lui.

Povestea nemulțumitului, care a cerut să conducă el vremea și care, uitând să poruncească vânt pe vremea legatului, la seceriș s-a trezit cu toate spicele goale. A renunțat să mai conducă el vremea.

„Cu cât omul e mai aproape de Dumnezeu, cu atât vede pe Dumnezeu mai mare și pe sine mai mic. Cu cât omul este mai departe de Dumnezeu, cu atât se vede pe sine mai mare și pe Dumnezeu mai mic” (Velimirovici). De la această apropiere sau depărtare a vieții tale de Dumnezeu atârnă multe și înțelegem multe. Astfel: „depărtarea la care se ține omul de Dumnezeu îl face uneori să vadă numai omul. Apropierea îi face, pe alții, să nu mai vadă omul”. – Și trebuie calea de mijloc.

A spune că nu este Dumnezeu ci numai natură, nu dovedește nimic despre Dumnezeu. Aceasta arată doar atât: depărtarea aceluia de Dumnezeu. Smerenia vieții sau trufia ei sunt cei doi factori care ne apropie sau ne depărtează de Dumnezeu. Una Îl mărturisește alta Îl hulește. De aceea zicem în toate împrejurările potrivite, că mersul vremii atârnă de mersul purtării.

Dacă ne înțelegem, turmă și păstori, să cerem ceva lui Dumnezeu, așa a spus că ne va da, spre slava Fiului Său, Domnului nostru Iisus Hristos.

Și nu putem îndrăzni a cere decât o viață curată; iar celelalte ni le va da El, căci știe El că ni le trebuie.

SCHIMBAREA LA FAȚĂ

- 30 -

TEXTE

Din cântările Vecerniei și ale Utreniei:

„... De față erau Petru, Iacov și Ioan, ca cei ce aveau să fie cu Tine în vremea vânzării Tale; ca văzând minunile Tale să nu se înfricoșeze de patimile Tale.”

„Ucenicii Tăi, Cuvinte, s-au aruncat pre sine jos, pre pământ, neputând suferi să vadă chipul cel nevăzut.”

„... Ci întărindu-i pre dânșii, împreună și ferindu-i, ca nu cumva prin vederea aceea să-și piardă și viața; ci precum puteau cu ochii trupești, suferind.”

„Și pre cei mai mari dintre Prooroci, pre Moise și Ilie i-a adus să mărturisească fără împotrivire dumnezeirea Lui. Și cum că El este raza cea adevărată a ființii părintești, ce stăpânește preste cei vii și preste cei morți.”

„Și s-a arătat frumusețea chipului cea dintâi, carea a ridicat întru sine ființa omenească.”

„Schimbarea omenească ceea ce va să fie întru a doua și înfricoșată venirea Ta, cu slavă ai arătat-o, Mântuitorule, în muntele Taborului...”

Texte din sfinții Părinți

Sfântul Ioan Gurădeaur:

„Toate ale vieții viitoare vor fi ziuă, strălucire și lumină. Ziua aceea e cu atât mai strălucită ca cea de aici, cu cât aceasta e mai luminoasă ca o candelă. Atunci nu va mai fi noapte, nici seară niciodată, ci o altfel de stare, pe care numai cei ce se vor învrednici de ea o vor cunoaște. Iar ceea ce va întrece toate acestea va fi bucuria de a petrece

neîntrerupt cu Domnul, împreună cu puterile de sus. Că aceste cuvinte nu sunt podoabă goală, să mergem cu gândul pe munte, unde s-a schimbat Hristos la față, să-L vedem luminând cum a luminat, deși atunci nu ne-a arătat toată strălucirea veacului viitor.” (P.G. 47,291).

„Trupurile celor ce au bineplăcut lui Dumnezeu vor îmbrăca atâta slavă câtă nici nu pot vedea ochii aceștia. Oarecari semne și urme întunecoase ale acestor lucruri s-a îngrijit Domnul să ne dea atât în Vechiul Testament cât și în Noul Testament. Acolo fața lui Moise era luminată de atâta slavă, încât n-o puteau privi ochii israilitenilor. În Noul Testament cu mult mai puternic și decât lui Moisi, a strălucit fața lui Hristos.” (P.G. 48,603).

Sfântul Andrei Criteanul:

„Ce vrea să învețe Mântuitorul, suind pe ucenici pe munte ?

- Să arate slava și strălucirea atotluminosă a dumnezeirii Sale, în care s-a mutat natura omenească, ce auzise odinioară cuvântul: «Pământ ești și în pământ te vei întoarce.»” (P.G. 97,932-33)

Sfântul Vasile cel Mare:

„Răsplata virtuții e că devii dumnezeu și strălucești în lumina cea preacurată, devenind fiu al zilei aceleia neîntrerupte de întunec... Căci s-a zis: dreptii vor străluci ca soarele...” (P.G. 29,400.D)

Pateric:

„Se spunea pentru un Avvă al pustiei, că atunci când avea să se săvârșească, șezând părinții lângă dânsul, a strălucit fața lui ca soarele. Și le-a zis lor: «Iată, Avva Antonie a venit». Și după puțin a zis: «Iată ceata Proorocilor a venit». Și s-a îndoit în lumină fața lui. Și se părea ca și cum el ar fi vorbit cu oarecine, și i s-au rugat lui bătrânii, zicând: «Cu cine vorbești, Părinte ?» Iar el a zis: «Iată îngerii au venit să mă ia și mă rog să mă mai lase puțin să mă pocăiesc». Și i-au zis lui bătrânii: «Nu mai ai trebuință să te pocăiești, părinte». Și le-a zis lor bătrânul: «Cu adevărat, nu mă știu pe mine să fi pus început». Și au cunoscut părinții că a atins desăvârșirea. Și iarăși de napraznă s-a făcut fața lui ca soarele; și s-au temut toți. Și le-a zis lor: «Vedeți, Domnul a venit !». Iar Domnul a zis: «Aduceți-Mi pe vasul pustiei !» (Avva Sisoe 14).

Sfântul Simeon Noul Teolog: „Imnele iubirii divine”:

Cuv. XXXIV:

„Ziditorul, – ia aminte ce-ți spun,
 Îți va trimite Duhul cel din Dumnezeu
 Și te va insufla, va locui și se va sălășlui ființial
 Și luminându-te și umplându-te de strălucire, te va turna din nou
 întreg.
 Stricăciosul îl va face nestricăcios și va clădi iarăși
 Casa învechită, casa sufletului tău:
 Și va face cu totul nestricăcios și trupul întreg
 Și te va face pe tine Dumnezeu după dar, asemeni lui Iisus.

Cuv. XIV:

„Căci cum ar putea să vadă omul
 Slava lui Dumnezeu și firea smerită a omului, firea dumnezeirii ?
 Dacă n-ar trimite El însuși Duhul Său dumnezeiesc
 Și prin el se dă neputinței firii
 Vigoare, tărie și putere și să facă pe om
 În stare să vadă Slava Lui dumnezeiască ?
 Căci altfel nu va vedea, nici va putea să vadă
 Vreunul din oameni pe Domnul venind în Slavă
 Și așa vor fi despărțiți nedreptii de drepti,
 Și vor fi acoperiți de întunec păcătoșii
 Și toți câți nu vor avea lumina în ei de aici.
 Iar cei uniți cu El de-aici, și atunci
 Vor fi împreunați tainic și adevărat cu Dumnezeu
 Și vor fi nedespărțiți de împărtășirea cu El.
 Iisus:

A arătat marea lumină a veacului viitor.
 Împărăția Cerurilor s-a coborât pe pământ,
 Mai bine zis împăratul celor de sus și al celor de jos
 A voit să vină să se facă asemenea nouă,
 Ca împărtășindu-ne toți din El, ca din lumină,
 Să ne arătăm lumini de-al doilea, asemeni celei dintâi
 Și părtași împărăției cerurilor și împreună părtași
 Ai slavei să fim, și moștenitori
 Ai bunurilor veșnice, pe care nimeni nu le-a văzut vreodată.

Nicolae Arseniev: „Biserica răsăriteană” (pp. 93-94)

Povestește Motovilov că într-o zi, pe când sta de vorbă cu bătrânul Serafim, i se întâmplă să vadă pe neașteptate luminând lumina Duhului Sfânt.

Motovilov, bărbat foarte evlavios, stăruia neconținut pe lângă bătrânul Serafim să-l lămurească: ce este aceea a fi plin de Duhul dumnezeiesc ! Dar lămuririle sfântului Serafim nu-l mulțumeau. „Atunci, povestește însuși Motovilov, mă cuprinse strașnic de umeri, și-mi zise: «În acest moment, eu și cu tine, prietene, amândoi suntem în Duhul lui Dumnezeu. – De ce te uiți așa la mine ? – Nu pot să mai privesc, Părinte, răspunsei, fiindcă din ochii tăi scapără fulgere. Fața ți s-a luminat ca soarele și nu pot să o mai privesc fiindcă mă dor ochii...» Sfântul Serafim zise: «Nu te teme: uite și tu luminezi la fel. Acum tu însuși ești în plinătatea Duhului dumnezeiesc; altfel n-ai fi putut să mă vezi într-o asemenea stare.» Și plecându-mi capul către el, îmi spuse încetișor la ureche: «Dă mulțumire lui Dumnezeu pentru darul nespus ce ți-a făcut !» Apoi îl privii iarăși în față și mă cuprinse o teamă și un respect și mai mare.

În plină lumină a soarelui, în lumina mare de amiaza zilei, închipuți-vă fața unui om care vă vorbește. Îi vedeți mișcarea buzelor, expresia schimbătoare a ochilor, îi auziți glasul, simțiți că cineva v-a cuprins de umeri – numai nu-i vedeți mâinile, nici pe el, nici formele lui, ci numai o lumină orbitoare, care se întinde pe întinsul câtorva verste de jur împrejur, luminând cu raza sa limpede covorul de ninsoare care acoperă pajiștea și pădurea. Și ninsoare ușoară care pică în jurul meu și a falnicului bătrân.”

*

Aceasta e lumina învierii – care se arată din când în când pe fețele sfinților – mărturie de aici a veacului ce va să vie.

IISUS PE MARE

- 31 -

- Iisus sili pe ucenicii Lui să intre în corabie (în Biserică).

- Corabia trecea de cea parte a mării.

- Iisus e luat pe valuri drept o nălucă.

- Petru, ca să scape de îndoiala nălucirii, cere o probă despre existența lui Dumnezeu pe mare. I se împlinește dorința, dar „văzând urgia valurilor” se teme și începe să se scufunde.

Cufundarea lui Petru în îndoială, din cauza evidenței protivnice, ne învață virtutea credinței: să crezi în chemarea lui Iisus, împotriva mării. Ține sufletul tău liniștit în Dumnezeu, împotriva talazurilor evidente. A pune evidența valurilor în primul plan al sufletului, e îndoială declarată din punct de vedere al credinței.

A fi în îndoială, din cauza evidenței, e după fire; a fi în chemarea lui Iisus, e mai presus de fire, e firea după har. Aceasta nu se scufundă în mare.

Prislop,

7.VIII.49.

II

Iată pe scurt faptele petrecute înainte, a căror urmare e Evanghelia de astăzi:

După înmulțirea minunată a câtorva pâini și pești la mai multe mii de oameni, oamenii au vrut să-L pună pe Iisus împărat; – spun locurile paralele ale întâmplării. Ziceau ei că Iisus, iată, poate să-i scape de grija – veșnica grijă a omului – că moare de foame.

Iisus S-a amărât profund văzându-i că așa pământește înțeleg ei minunea cu pâinea. Iisus voia altceva cu ei: voia să-i suie la înțelegerea superioară a unei pâini cerești, la trebuința Sfintei Împărășanii.

Izbutise Iisus să ridice la o înțelegere superioară, pe o femeie – și aceea păcătoasă –, de la apa obișnuită la apa cea vie, la o învățătură și la o veste, care a făcut-o să-și lase găleata cu apă obișnuită și să trezească Samaria în întâmpinarea lui Dumnezeu.

- Dar aci, cu mulțimile n-a izbutit același lucru. –

De aceea, din cauza amărăciunii, că n-a avut pe cine ridica la trebuința după o pâine a vieții veșnice, de aceea a încheiat repede cu ei, a silit pe ucenicii Săi să intre într-o corabie, îndreptându-i de ceea parte a mării Galileii, iar El s-a retras singur să se roage.

Era seară și s-a făcut noapte. Pe mare s-a iscat furtună. Corabia era în mijlocul mării și în mijlocul nopții. – Ucenicii îngrijorați – dacă nu chiar speriați – se gândeau la Iisus. Când erau mai băntuiți de groază, iată văd pe Domnul umblând pe mare și apropiindu-Se de ei.

Pe ei nu-i părăsise.

*

Lăsăm descrierea faptelor concrete și trecem la semnificația lor. Toate întâmplările și faptele în care apare și persoana Mântuitorului au o semnificație pentru toate veacurile. Toată viața lui Iisus, cu toate amănuntele ei, are o permanență peste veacuri. –

Deci corabia ucenicilor e corabia Bisericii. Biserica e corabia ucenicilor lui Iisus, care are să-i treacă de cea parte a mării, de cea parte a lumii.

Marea e marea vieții acesteia, care, câteodată se înfurie de vânturi. Sfântul Pavel le spune: „Vânturile tuturor învățăturilor”. Marea înfuriată începe să fie o primejdie; iar pe deasupra o mai acopere și noaptea: „noaptea neștiinței și a uitării de Dumnezeu”, – cum îi zic Părinții.

În atare împrejurări Iisus, deși vine pe mare ca pe uscat, e luat drept o nălucă, – poate tocmai de aceea că e mai presus de marea înfuriată.

Petru se face delegatul acestei societăți omenești, zbuciumate de valuri și acoperite de întunec, cere o probă despre existența reală a lui Dumnezeu, ca să scape de îndoiala nălucii.

I se împlinește dorința, dar, „văzând urgia valurilor, se temu și începu a se scufunda”.

Cufundarea lui Petru în îndoială, din cauza evidenței protivnice, ne învață să luăm aminte la virtutea credinței: să crezi în chemarea lui Iisus împotriva mării. Să ții sufletul tău liniștit în Dumnezeu, împotriva talazurilor evidente.

A pune evidența valurilor în primul plan al sufletului, aceasta e îndoială declarată, din punctul de vedere al lui Dumnezeu.

Pe aceasta a muștrat-o Iisus, zicându-i lui Petru: „De ce te-ai îndoit, puțin credinciosule ?!”

Recunoaștem: a fi în îndoială, din cauza evidenței, din cauza întunecului nopții, din cauza sufletului îngrozit, a bănuielii: „nu cumva Dumnezeu e o nălucă”, – recunoaștem: e după fire.

Dar, a fi în chemarea lui Iisus, în credința în El, împotriva evidenței contrare, aceasta e mai presus de fire, e firea după Har.

Această credință, mai presus de fire, e clar că nu se scufundă în mare.

După ce Iisus a tămăduit îndoiala din sufletul ucenicului, a tămăduit și marea de vifor, încât s-a făcut liniște mare, cât s-au temut ucenicii.

Iată, trebuie să creadă Cineva pentru noi, până ce credem și noi: că Iisus nu e o nălucă. (– Și că totuși de El ascultă marea...)

*

Dar corabia Bisericii e și Casa Bărbatului înțelept; – Iisus e bărbatul înțelept, care și-a clădit casa pe stâncă – dumnezeirea Sa – și au venit ploile și vânturile și valurile și au izbit într-însa și n-au putut-o dărâma, fiindcă era clădită pe stâncă. Dar iată, în minunea aceasta, stâncă umbla pe mare și sprijinea corabia ucenicilor.

Așa a fost până acum: au venit cercările asupra Bisericii: vânturile, ploile, valurile: ereziile, prigoanele – veacuri de-a rândul – și ispitele triumfului. – Da, și biruințele Bisericii sunt încercări. Un cugetător creștin din zilele noastre zice, nici mai mult nici mai puțin, că Biserica a supraviețuit ereziilor, a supraviețuit prigoanelor, dar nu se poate spune că s-a comportat la fel, când a ajuns în ispita triumfului.

E de-ajuns să ne amintim de veacul al IV-lea al erei creștine – veac de libertate pentru creștinism, creștinismul religie de stat –, așa se ticăloșiseră creștinii, încât un istoric al vremii scrie că dacă n-ar fi trimis

Dumnezeu pe sfinții Vasile, Grigorie și Ioan Gurădeaur, ar fi trebuit să vie Hristos a doua oară.

Iată de ce e cu voia lui Dumnezeu ca marea să fie înfuriată câteodată.

*

Unde e Biserica ?

Zic unii: „Unde-s doi sau trei, adunați în numele Meu...”

Zic alții: „Încuie-te în camera ta și te roagă în ascuns...”

Și iarăși alții: „Biserica sunt eu «Templu al Duhului Sfânt».”

Iar alții zic: „Unde e Papa, acolo e Biserica”.

Vechiul Testament – Sfânta Sfințelor cuprindea:

1) Tablele Legii; 2) Mana din pustie, și 3) Toiagul lui Aaron.

Noul Testament – Sfântul Altar:

1) Sfânta Evanghelie; 2) Sfânta Împărtășanie, și 3) Sfânta Cruce.

Unde sunt acestea acolo e Biserica. Acolo e și Pâinea Vieții de care voia să le vorbească mulțimilor, – dar n-a avut la cine.

Arad,

14.VIII.49.

Bossuet: Oeuvre oratoires, de Ed. critique de L'Abbé J. Lebarq, Paris, 1927. Tom. III. Iisus umblă pe mare. Marcu 6,47.

202: „Biserica e asemănată cu o casă zidită pe stâncă și totuși ca o corabie care înoată prin mijlocul valurilor, bântuită de vânturi și furtuni. – Parcă nimic mai slab ca Biserica, mereu agitată; și nimic mai tare ca ea, fiindcă nimic n-a putut-o cufunda, și iată rămâne mereu neatinsă, cu toate sforțările iadului.

Iisus pare să o părăsească furtunii, și El vrea să treacă pe lângă ea, ca și când nu L-ar fi atins primejdia ei.

Totuși să nu credeți c-a uitat-o: El va îngădui ca valurile să o zbuciume, dar nu să o înece, nici să o cufunde. El porunci vânturilor și «ele se opriră; El intră în corabie și ajunge la liman».

203: Iată cele trei furtuni furioase care au tulburat starea Bisericii: de îndată ce apărură pe pământ, s-a ridicat necredința și a înțepit persecuțiile; apoi curiozitatea s-a stârnit și ea a făcut să se nască ereziile; în sfârșit corupția moravurilor s-a ivit, care așa de puternic a umflat talazurile, «cât corabia părea aproape învăluită».

Necredincioșii s-au adunat ca să-i distrugă temeliile; ereticii au ieșit ca să-i smulgă copiii și să-i deșire măruntaiele; iar dacă creștinii răi au rămas în sânul său, aceasta ca să-i împingă veninul până la inimă.

Trebuie că e bine întărită această Biserică, dacă ea și-a susținut trăinicia, cu toată silința prigoanelor; cu toate atacurile ereziilor, ea a fost stâlp al adevărului; cu toate pogorământele deprăvărilor, Biserica a rămas totuși centrul iubirii.

204: Nu e de mirare – dacă vom înțelege omul. Spun, că noi toți avem în adâncul inimi o începătură (principiu) de împotrivire și de respingere a tuturor adevărilor divine; în așa măsură că, omul lăsat de capul lui, nu numai că nu le poate înțelege, ci, ca urmare, nu le poate suferi, și fiind izbit în acest punct, el e ca forțat să le combată. Această începătură de respingere se numește în Scripturi necredință (Luca 9,41); alteori duh de neîncredere (Efeseni 2,2); alteori duh de necredință (Coloseni 3,6). El e în toți oamenii, dar nu produce în noi toate efectele sale, pentru că darul lui Dumnezeu îl împiedecă.

Dacă veți sui până la obârșii, veți găsi, dumneavoastră, că două lucruri produc în noi această respingere: prima e orbia; a doua trufia. Orbia ne e arătată în Scripturi într-un chip limpede: ele spun că «păcătoșii au uitat pe Dumnezeu...» (Psalmii 9,18; 118,139; 49,22). Ce vrea să spună acest «uitat», frații mei? E ușor de înțeles: că Dumnezeu, în adevăr, luminase omul cu cunoștința de bine, dar omul a închis ochii de la această lumină; el s-a lăsat condus de simțurile sale; puțin câte puțin el n-a mai gândit la ceea ce nu mai vedea: el a uitat cu ușurință ceea ce nu mai gândea.

205: Această uitare n-ar fi mare lucru, ca să ne îndemne la împotrivire, dacă nu i s-ar uni orgoliul (trufia); dar el a venit, spre nenorocirea noastră, ca, pe lângă ca omul să fie orb desăvârșit

(à l'extrémité), pe deasupra să mai fie și trufaș. Părăsind înțelepciunea lui Dumnezeu, el și-a făcut o înțelepciune după chipul său: el nu știe nimic și crede că știe toate; – iar dacă i-am aminti că din tot ce spune nu înțelege nimic, o ia ca o înfruntare pentru neștiință; el n-o poate suferi, îl irită. Dacă îi lipsește rațiunea, el întrebuințează forța.

206: ...Tot ce nu înțelege, combate. «Tot ce nu înțelege, hulește.» (Judecători 10). Iată pentru ce le spune Iisus: «Voi vreți să mă omorâți, răi ce sunteți, pentru că cuvintele Mele nu încap (prind) în voi» (Ioan 8,37). Ce teroare, frații mei, de-a urzi să omori un om, pentru că nu înțelegi cuvintele lui.

... Cu cât adevărurile erau mai înalte, cu atât superba lor rațiune era turtită (étourdié) și nebuna lor împotrivire era aprinsă. După acestea, vă mai îndoiiți de acea începătură a împotrivirii, pe care o ignoranță învechită și trufașă a brăzdat-o în inima oamenilor împotriva lui Dumnezeu și a adevărilor Sale? Iisus Hristos a probat-o primul.

Biserica Sa, dăinuind în lume, ca să susție aceeași învățătură prin care dumnezeiescul Învățător smintise pe trufași, va putea ea fi lipsită de vrăjmași? Nu, frații mei, nu-i cu puțință: fiindcă credința pe care o mărturisește ea surprinde lumea prin noutatea sa, turbură duhurile prin înălțimea sa; sperie simțurile prin asprimea sa, – iată de ce se pregătește ea de suferințe!

Trebuie ca ea să fie urâtă de toată lumea, și trebuie s-o știți, creștini, e un lucru de neînțeles ceea ce a suferit Biserica lui Dumnezeu vreme de aproape 400 de ani sub împărați necredincioși. Ar fi nesfârșit de spus. Mulțumiți-vă cu aceasta că era așa de împovărată și de ura publică și de învinuirile de tot felul, cât era acuzată puternic de toate neorânduilele lumii.

Dacă nu ploua pe pământ, dacă barbarii năvăleau și făceau prăpăd, dacă inunda Tibrul, creștinii erau cauza!

207: Psalmul 128: «Copiii mei, răspunde Biserica, nu mă mir prin câte am trecut: sunt obișnuită din tinerețile mele; aceiași dușmani care mă atacă, m-au prigonit din tinerețile mele.»

... Avel, omorât de frate-său Cain... Enoh... familia lui Noe... Avraam... Moise... Ilie... Profeții... Iisus Hristos...

Apostolii. Prin urmare, fiii mei, zice Biserica, nu e mirare de prigoane. Privește vechimea mea, părul meu argintiu... Nu-mi întorc fața împotriva lor, pentru a mă împotrivi prigoanelor...

- 208:** Cu toate că par mereu plutind, mâna atotputernică ce-mi servește de sprijin va ști cum să mă ferească de înec.”

Dacă Dumnezeu o a sprijinit cu atâta putere împotriva prigoanelor, credeți, dragii mei, că o va lăsa înfrântă de erezii ? Nu, dragii mei, să n-o credeți.

- 209:** II. A doua furtună asupra Bisericii a înțepit-o curiozitatea: curiozitatea, frați creștini, e pacostea minților, ruina evlaviei și mama ereziilor. Pentru a înțelege bine acest adevăr, trebuie arătat, înainte de toate, că înțelepciunea divină a pus margini cunoștințelor noastre. Căci după cum Providența văzând că apele mării se întind și se împrăștiaseră peste tot pământul, acoperindu-i toată suprafața, le-a prescris un hotar care să nu le permită de a-l trece, tot așa, știind că neînfrânarea minților se va întinde până la infinit, i-a hotărnicit limite peste care i-a poruncit să nu se întindă. (Tit 3,9)

... Dar curiozitatea minților trufășe nu poate suferi această modestie. «Valurile se ridică până la cer și se pogoară până în străfunduri» – zice Scriptura (Psalmul 106, 25-26)

- 210:** ... Ei sunt turburați ca bețivii. În capul lor e huruială. Acolo toată înțelepciunea lor se împrășteie, și pierzând drumul rătăcesc, înfundându-se în erezii. Arie, Nestorie... curiozitatea voastră v-a pierdut !
Singurul remediu: ascultarea de Biserică.

- 211:** ... Trufia ereticului se răscoală: Ce ?! voi crede eu credința altuia ? Eu vreau să văd, să înțeleg eu.

... Copii denaturați...

III. Nu vă pot ascunde rușinea sa: vreau să zic despre purtările stricate ale celor din sânul său.

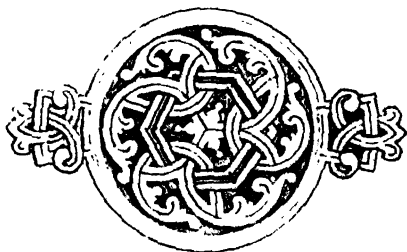
Prosperitatea a atras pierzarea. (Trândăvia a venit, disciplina a slăbit.) În vreme ce numărul credincioșilor creștea, arderea credinței scădea...

214: Biserica nu-i făcută decât pentru sfinți – drept că din toate părțile sunt chemați copiii lui Dumnezeu; toți cei ce sunt în număr, să intre, – dar mulți întră peste număr.

... Dragostea a răcit, scandalul (sminteala) s-a ridicat până în Casa lui Dumnezeu. Iar Satana va zice: «Aceasta e Biserica ? Aceștia sunt urmașii Apostolilor ?»
I Corinteni 13.

Arad,

14.VIII.49

MAICA DOMNULUI

- 32 -

Nu se poate vorbi numai despre Maica Domnului.

Ea e prevăzută de Providență îndată după căderea omului.

Deci pomenirea Ei, pune din plin, problema refacerii omului.

Primul om refăcut, e Iisus, Fiul Ei, și toți ucenicii lui Iisus, deci Ea e și Maica Bisericii. A fost instituită, chiar de Iisus, când era pe cruce, ca maică a creștinătății, când i-a dat pe Ioan de fiu și lui Ioan i-a dat-o pe Ea de maică.

Dacă viața noastră s-ar reduce numai la viața aceasta, cea între leagăn și mormânt, toată zdroaba vieții ar fi fără sens. Dar viața noastră nu e numai atâta.

Știm de la Iisus, că vom purta și chipul pe care ni l-a arătat El, schimbându-Se la față. Aceasta însă, când Se va naște în noi Iisus, așa cum S-a născut în sfânta Fecioară.

Prin asceză și iubire sufletul nostru trebuie să ajungă la curăția sufletului fecioară, în care se va naște chipul nostru veșnic.

Nu e prin urmare numai o urmare a Domnului, o „imitatio Christi”, ci și o urmare a Maicii Domnului. Iar Maica Domnului n-a fost scutită de niciuna din durerile omenești. De mică a cunoscut refugiul și prigoana lui Irod. Sabia durerilor a fost profețită pentru sufletul Ei.

Ea e modelul desăvârșit de curăție și iubire, duse până la jertfă: dovadă, că puțini erau până sub crucea Răstignitului, și printre cei puțini, era Maica Domnului.

Tot așa, pe lângă orice răstignit al vieții acesteia, puțini mai rămân pentru el către Dumnezeu, și printre cei puțini, e Maica Domnului. – Căci, spre a ajunge la refacerea noastră, trebuie să trecem prin multe răstigniri, și avem trebuință de o inimă de mamă pentru noi către Dumnezeu.

Dumnezeu ne părăsește uneori; sfinții nu sunt ascultați, dar iubirea de mamă întoarce asprimea Dreptății lui Dumnezeu din nou în iubire.

Exod 32: Moise se ruga, strâmtorând pe Dumnezeu: Încetează Doamne urgia Ta și potolește-Ți mânia și socotește cu blândețe greșala poporului Tău. Adă-ți aminte de robii Tăi: Avraam, Isaac și Iacov...

- Nu ! a răspuns Dumnezeu. Lasă-Mă să-i zdrobesc, căci cu urgie M-am mâniat asupra lor și vreau să-i prăpădesc !

- Dacă nu-i ierți, șterge-mă și pe mine din Cartea Vieții !

Și a încetat urgia lui Dumnezeu; și pentru rugăciunea lui Moise i-a iertat pe ei.

Cine-i Moise și cine-i Maica Domnului ?

Când te-a lepădat Dumnezeu și nici sfinții nu se mai roagă pentru tine, a mai rămas cineva care nu te-a părăsit: e Maica Domnului, iar Maica Domnului e ascultată.

„Între robii lui Dumnezeu și Maica lui Dumnezeu e o deosebire fără margini” – zice sfântul Ioan Damaschin. Dacă Moise, un rob, poate, prin rugăciunea lui, să oprească urgia lui Dumnezeu și nu-L lasă să se răzbune pe închinătorii la idoli, – cu atât mai mult rugăciunea sfintei Fecioare Maria, va opri să nu cadă urgia divină, peste păcătosul popor creștin.

Al VII-lea Sobor ecumenic, având în vedere rătăcirile ereticilor despre sfinți și despre Maica Domnului, hotărăște:

„A cinsti și a mări mai întâi pe Născătoarea de Dumnezeu: mai înaltă decât toate puterile cerești; iar de asemenea și pe sfintele Puteri îngerești, fericirii și întru tot lăudații Apostoli și Prooroci, pe sfinții mucenici, morți pentru Hristos, pe sfinții și de Dumnezeu purtătorii dascăli, și toți dreptii cuvioși bărbați, și a cere mijlocirea lor, pentru că ei ne pot apropia de Împăratul tuturor – Dumnezeu.”

Și cântă Biserica:

„Sub milostivirea Ta scăpăm Stăpână, Născătoare de Dumnezeu Fecioară ! Întru rugăciunile noastre nu ne lăsa pe noi în scârbe, ci ne mântuiește din nevoi: Una, curată, Binecuvântată: Preasfântă Născătoare de Dumnezeu.”

Arad,

15.VIII.49

LUCRĂTORI UCIGAȘI VIE SĂLBĂTĂCITĂ

- 33 -

Pilda lui Iisus rezumă toată strădania lui Dumnezeu cu via Sa: lumea aceasta și cu lucrătorii viei: oamenii. Într-o pildă, rezumatul istoriei.

De aci rezultă că Dumnezeu are un rost cu lumea Sa, la care a întovărășit și pe om.

Se tânguie Dumnezeu omului:

„...Am sădit viță bună, de soi, și iată acum rodește struguri sălbateci... Voi smulge-o și-o voi arunca-o !”

Împlinindu-se urgia lui Dumnezeu cu via, Ieremia proorocul, omul, se tânguia lui Dumnezeu:

„... Doamne ai milă de via aceasta, pe care a sădit-o dreapta Ta, că iată toată e părgăinită și o rămă mistrețul din pădure...”

Ce însemnează întunerecul și ascunzișul pădurii, precum și cine e mistrețul din pădure, e ușor de bănuț.

*

Iisus a fost scos din vie și omorât.

Oamenii cred că Dumnezeu nu mai are nici o putere, nici un drept asupra lumii...

Oamenii Îl prigonesc pe Iisus și în istorie.

Iisus a fost prigonit personal și omorât.

Au fost prigonite faptele Sale: minunile.

A fost prigonită învățătura Sa.

Și au fost prioniți toți ucenicii Săi de-a lungul istoriei.

Pentru acest lucru s-au răsculat și s-au unit împotriva Lui: ereziile, prigoanele și coloana nesfârșită a slăbiciunilor omenești.

Prislop,

11.IX.49.

VIAȚĂ ȘI VIAȚĂ VEȘNICĂ...

- 34 -

Toți suntem condamnați la moarte și mai nimeni nu crede că va muri; – vorbesc de-o credință care să-ți transforme viața în vederea morții, în vederea Vieții. Toți suntem chemați la viață și mai nimeni nu trăiește viața aceasta după aceea la care suntem chemați. Trăim omorând această chemare.

Nu e puțin lucru să zici unui mort: „Scoală, întoarce-te la viață !” Așa ceva nu poate decât Stăpânul vieții și al morții. Și Iisus e Stăpân și al morții și al vieții.

Pe oameni îi înfioară întoarcerea unui mort la viață, fiindcă obișnuit, așa ceva nu se întâmplă. Pe Iisus L-a copleșit mila de durerea omenească și a mângâiat-o, ca nimeni altul.

Trei morți a înviat: o copilă, un tânăr, – cel de astăzi – și pe un prieten al Lui, pe Lazăr. Cineva a băgat de seamă că Iisus a înviat pe acești trei morți așa: pe unul în casă, pe al doilea în drum spre groapă și pe al treilea din groapă, după patru zile.

Putea să învie pe toți.

Putea să oprească moartea.

Totuși n-a oprit definitiv moartea, nici pentru cei pe care i-a înviat. Ei au murit mai târziu iarăși.

*

Iisus însă dorea omului o altă înviere: o înviere a sufletului; o înviere fără de moarte. Iisus tânjea după transformarea sufletească a omului, după convertirea lui la Dumnezeu.

Iisus a venit înaintea oamenilor cu propria Sa înviere din morți. Prin aceasta ne arată nouă, oamenilor, ce vom avea să fim. Acum suntem ca noi, atunci vom fi ca El. Numai cât, acum, trebuie să trăim, să simțim, să tânjim și să suferim ca El – și pentru aceleași pricini. În temeiul unui așa acum, nădăjduim un așa atunci.

Iisus ne-a asigurat zicând:

„Amin, amin zic vouă: Cel ce ascultă cuvintele Mele și crede în Cel ce M-a trimis pe Mine, are viață veșnică și la judecată nu vine, ci s-a mutat din moarte la viață” (Ioan 5,24). Iar în alt loc ne spune: „Iar viața veșnică aceasta este, ca să te cunoască pe Tine, singurul, adevăratul Dumnezeu, și pe Iisus Hristos pe care L-ai trimis” (Ioan 17,3).

Deci veșnicia noastră, întrucât atârnă și de noi, atârnă de: ascultarea, credința și cunoașterea lui Dumnezeu. Trup-suflet; voință, simțire și minte; tot omul e chemat și ajutat să-și lucreze luminos veșnicia. Pentru aceștia, care urmăresc rosturile vieții dincolo de hotarele mormântului, pentru aceștia Însuși Iisus ne-a spus că se roagă.

*

De ce este totuși moarte între oameni și după prădarea iadului ? – Fiindcă nu e acum definitiva biruință asupra morții, și în ce ne privește pe noi, oamenii.

Într-una din dezlegările morților se arată motivul:

„Pentru ca răutatea să nu fie nemuritoare, ai poruncit ca această făptură să se dezlege: sufletul să se întoarcă la Dumnezeu care L-a dat, iar trupul să se întoarcă în pământul din care a fost luat...” până la învierea cea de obște, când îl vom primi transformat și nestricăcios, cum tânjea și apostolul Pavel.

Aceasta e biruința Vieții asupra morții, biruința pe care o așteptăm.

Prislop,
10.X.49.

PORUNCA DESĂVÂRȘIRII

- 35 -

Îndărătnicii de noi, n-ar trebui să vorbim despre această poruncă a desăvârșirii și iubirii de vrăjmași, fiindcă nu facem altceva decât ne scuzăm mereu, că nu putem. Cu alte cuvinte repetăm același păcat, pe care l-a făcut Adam, dând vina pe Dumnezeu pentru căderea sa. Înfruntăm pe Dumnezeu, că ne-a poruncit un lucru imposibil.

Desăvârșirea și iubirea de vrăjmași nu sunt nici măcar sfaturi evanghelice; sunt porunci. Prin urmare cu împlinirea sau neîmplinirea lor, stăm sau cădem din creștinism.

Să nu descurajeze nimeni; fiecare are măsura sa, pe care trebuie să o ajungă. Pe ce cunoaștem aceasta ? – Pe cele ce ni se întâmplă; pe cele ce ne vin fiecăruia să le trecem, ținând seamă de aceste două porunci. Providența conlucră cu noi pentru desăvârșirea noastră: prin toate împrejurările grele, din care nu putem ieși teferi decât lepădându-ne de noi înșine, ducând o cruce în fiecare zi și îmbiați cu protivnici, plini de ură, capabili să ne și dezlege de viața aceasta.

Dacă nu înțelegem ȣeserea Providenței, care urmărește desăvârșirea noastră, prin tot felul de încercări inevitabile, atunci cădem în părerea că desăvârșirea noastră trebuie să ne-o facem noi, ceea ce e o trufie fără seamăn. Încremenim desăvârșirea într-o problemă.

*

Cât suntem de departe de iubirea de vrăjmași, și zarea desăvârșirii cât e de departe, ne stă probă faptul că aproape în fiecare casă trăiesc laolaltă oameni care nu se înțeleg.

Dar să ne întoarcem la noi: abia se mai propoveduiește iubirea de oameni ! Ar trebui să devenim întâi oameni !

Nu-i vorbă – trebuie să înțelegi și aceasta – că din toate suferințele care turbură furios viața omenească, cea mai mare este ura,

dușmănia și răzbunarea: unul și același diavol: boarea iadului între oameni.

O, tu ură, care vii din iad și faci și lumea iad !...

Sigur că a propovedui iubirea de vrăjmași între asemenea condiții de iad, însemnează să o pățești la sigur. Astăzi se înțelege lucrul acesta cel mai bine. Dar când mai și trăiești iubirea de vrăjmași, iubirea care nu face deosebirea între oameni, asemenea lui Dumnezeu, care trimite ploaie și peste cei buni și peste cei răi, riscurile sunt ultime: crucea te așteaptă.

- Să nu se creadă că în lumea aceasta poți crede în desăvârșire nepedepsit ! Iar Iisus se ruga pentru ucigașii Săi...

Aceasta n-o pot face decât oamenii hotărâți să sfârșească pe o cruce. Ce facem ? Fricoșii – scrie – că nu intră în Împărăția lui Dumnezeu. Deci porunca aceasta, a iubirii de vrăjmași și a desăvârșirii, chiar și Dumnezeu a plătit-o cu viața.

*

Deci până nu ne cheamă Dumnezeu, trimițându-ne El împrejurările care să ne dezlege și de frică și de îndrăzneala trufiei, curajul nostru ar semăna mai mult a păcat decât a virtute. Ar fi sinucidere și nu jertfă a iubirii.

E aci o cumpănă rezemată pe conștiință: noi suntem și din lumea aceasta, desăvârșirea nu-i din lumea aceasta. Porunca desăvârșirii ne cere, pur și simplu, strămutarea – încă în lume fiind – în Împărăția din care ne-a venit desăvârșirea, îmbrăcată concret, într-un Om-Dumnezeu, în Iisus Hristos.

Iisus a trezit în noi îndemnul desăvârșirii, îndemn întărit profund în însăși natura creștinismului, dar prin condiția umană ni se refuză. Suntem hotărât îndemnați spre și hotărât opriți de la. Ce rost are așezarea noastră între pintenii acestui imperativ și frânele acestui refuz –, e greu de spus.

Când tensiunea acestei cumpene de conștiință va aduna destulă energie, Providența va aduce dezlegările...

*

A încercat omul toate: bogăția, puterea, știința, păcatul, dar fericit nu l-a făcut nici una ! „Iisus ne îmbie încercarea Sa, cea din urmă: încercarea iubirii. Aceea pe care nimeni n-a făcut-o, sau pe care puțini

au încercat-o, doar clipe ale vieții lor. Cea mai cutezătoare, cea mai protivnică pornirilor din noi; dar singura care se poate ține de ceea ce făgăduiește !" (Papini)

Iată de ce crucea e o taină, și se dezleagă numai celor ce o iubesc. Aceștia sunt „fiii Celui Preaînalt”.

Prislop

2.X.49.

OSÂNDIREA IERTĂRII...

- 36 -

Unul din marile păcate ale fariseilor.

Fariseul – dreptul după părerea sa – osândește în cugetul său pe păcătoasă – nu păcatul.

Iisus – dreptul după adevăr – ierta păcătoasa, fiindcă singură se osândește de păcatele sale.

Osândirea din ochii fariseului interzicea pocăința femeii. După fariseu, după punctul de vedere fariseic, nu există convertire. Poate că și de aceea a lepădat Iisus „dreptatea” mioapă a fariseilor.

Dar osândirea cade în propria sa sentință: fiindcă ea interzice iertarea, atrage asupra-și această interdicere. Osândirea nu are îndreptare. Ricoșează în ea chiar și tactica divină, căci fariseul osândi iertarea, pe care o dădea Iisus femeii; adică osândește pe Dumnezeu Însuși pentru că ierta.

Cine știe, poate că la farisei s-a gândit Iisus când a zis că vor fi judecați cu judecata cu care judecă.

Fariseul era solipsistul vremii sale, care se credea până și criteriul lui Dumnezeu.

Ce trufie groaznică găsești la câte unii „drepti”.

Nu în zadar a zis Iisus, că mai mare bucurie se face în Cer pentru un păcătos care se întoarce, decât pentru 99 de „drepti”.

Nu în zadar se zice că cea mai primejduită este mântuirea sfântului. De aceea Dumnezeu le ascunde conștiința de sine a sfințeniei. Sfinții sunt fără să știe că sunt. Aceștia țin morțiș că-s păcătoși.

DINCOLO DE CHIP

- 37 -

Evanghelia aceasta prezintă pe Iisus în misiune „prin orașe și sate, propoveduind și binevestind Împărăția lui Dumnezeu”. Era însoțit de cei 12 ucenici și de niște femei, cărora Iisus le făcuse bine și de aceea ele îl urmau și-l aveau de grijă din averile lor.

E un tablou simplu și impresionant.

Ignatiu de Loyola era un militar ambițios; din ambiție a creat ordinul iezuit, numai ca să facă și el ceea ce făcuse sfântul Francisc de Assisi. Metoda duhovnicească a lui Ignatiu de Loyola se bazează pe imaginație.

Îți reprezinți cu mintea pe Iisus într-o împrejurare oarecare și te închipui și pe tine amestecat printre auzitorii de atunci ai lui Iisus. Stăruiești în această închipuire și în toate sentimentele ce le trezește această transpunere.

Pentru începător e o treabă de ajutor; dar riscurile imaginației sunt ocolite în duhovnicia Răsăritului. (Năluciri, vedenii false, etc.)

Răsăritul meditează fără imagini, chiar contra imaginilor, ba și vedeniile reale le refuză – nu din rea credință sau din duh de împotrivire, ci din grija de-a nu greși primind orice. Și se știe că Dumnezeu nu se supără când se stă pe acest punct de vedere.

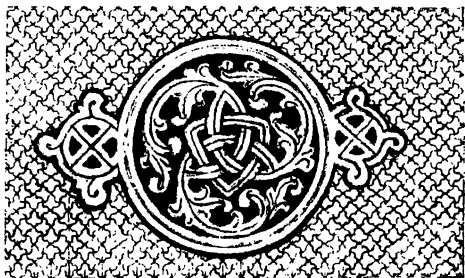
Meditația ortodoxă e cu termenii care „nu pun tipar pe minte”, cum zice unul din sfinți, termeni care nu stănesc nici o imagine. Iată câțiva termeni fără chip: „Eu sunt Adevărul”; „Dumnezeu este iubire”; „Duh este Dumnezeu”; „Cunoașterea de Dumnezeu este viața veșnică”, etc.

Dar fiindcă noi nu putem fi contemporanii lui Iisus, ca unii ce trăim în hotarele vremii, poate fi Iisus contemporanul sufletului nostru peste veacuri; contemporan peste timp și chip.

Iată o motivare și un cadru a rugăciunii meditative: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”.

Inspirăm atotprezența Sa în Preasfânt numele Său și expirăm chipul nostru de păcat...

<u>Prislop.</u>	<u>Marți XXI</u>
10.X.49	Luca 8,1-3

SUPRAFAȚĂ ȘI ADÂNC...

- 38 -

Iisus dormea în corabie.

Ce pildă de omenitate ! Frânt de ostenit, face și Iisus ce face omul: se odihnește, doarme. E ascunsă aci o divină smerenie.

„S-a stârnit vânt vijelios”. Iisus dormea. Corabia se primejduia. Iisus dormea înainte. Ucenicii s-au alarmat de spaima morții, și apropiindu-se de Iisus cu spaima lor „L-au deșteptat zicând: «Învățătorule, învățătorule», trezește-Te că pierim !”

Iisus a certat vânturile. Marea s-a liniștit cât s-au temut ucenicii.

Mai rămânea de liniștit defecțiunea sufletească a ucenicilor. Sufletul lor speriat de valuri s-a speriat și de liniștirea lor. Frica de valuri pătrunsese furtună în suflete.

Iisus dorea de la ei – și de la toți credincioșii lumii – o liniște de adâncime: liniștea siguranței în Dumnezeu. Aceasta ar da să se înțeleagă că, în jurul unui om liniștit – din cauza rădăcinilor lui în adâncul Cerului – se face liniște pe pământ. Omul trebuie să fie statornic în adânc de cer ca să nu-l sperie neliniștile de la suprafața vieții. Cam pe așa rațiuni cred să-și fi întemeiat Iisus înfruntarea de necredință, pe care a adus-o ucenicilor.

Întrebându-i de credință, Iisus a certat furtuna îndoielilor.

Iisus a adus credința Sa, liniștea Sa de adânc, leac nestatorniciei mării și spaimelor sufletului omenesc.

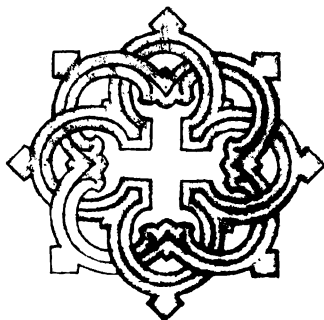
Furtunile sunt lecții inevitabile ale Cărții Vieții. Cea mai grea e furtuna răspunderilor. „Mai multe sunt furtunile care zbuciumă sufletul preotului, decât talazurile care bântuie marea”, – zice sfântul Ioan Gurădeaur, despre preot.

Sunt însă ucenici ai lui Iisus, în care Cerul a prins rădăcini adânci. De aceștia a ascultat până și firea neînsuflețită. Taina lor e aceasta: prin nevoie și dar au dobândit o ascultare desăvârșită de Dumnezeu: au făcut liniște în firea lor mai întâi; – și zic părinții: „De cine ascultă de

Dumnezeu și Dumnezeu ascultă !” În preajma lor fiarele și talazurile își uită sălbătăcia. Ascultarea aceasta restabilește omul și natura în starea și prietenia străveche din Rai.

„Fiule, zice sfântul Serafim, adună duh de pace în sufletul tău, și mii de inși se vor mântui în jurul tău”.

Prislop. Miercuri XXI
12.X.49 Luca 8,22-25

CINE E IISUS ?

- 39 -

S-a întrebat Irod care, aflând de la Magi, cine-I, L-a osândit la moarte, crezând că, omorând 14.000 de prunci, va scăpa și de Iisus. S-a întrebat Irod Tetrarhul, fiul său, care, „auzind toate câte făcea Iisus, nu se dumerea ce să creadă despre Dânsul”.

Se întrebau cărturarii și fariseii, smintindu-se pentru formalități înfrânte, și sărind ca arși: Cine-i Acesta, de iartă și păcatele ?!

Se întrebau până și Apostolii: Cine-i Acesta: că ascultă de El și vânturile și marea ?

Și s-au întrebat un șir nesfârșit de nedumeriți.

S-a întrebat puterea lumescă.

S-a întrebat toată trufia minții.

S-a întrebat și toată necredința.

Toți aceștia L-au refuzat, L-au osândit și L-au omorât pe Iisus. Iar aceasta s-a întâmplat permanent în istorie.

E semn că Iisus e Cineva care sparge permanent limitele istoriei; iar istoria se apără.

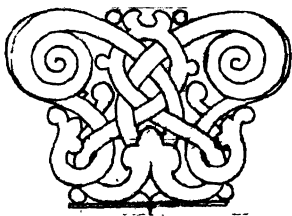
Cine e Iisus pentru noi ?

Pe contemporanii lui Iisus îi înțelegem că le era greu să-L creadă chiar Dumnezeu. Dar după dovada Învierii Sale, dovada dumnezeirii, după arătarea Sa și intrarea mai presus de fire prin ușile încuiate, după petrecerea Sa cea nevăzută în preajma gândurilor omenești, după arătările Sale în drum spre Emaus, lui Luca și Cleopa, pe drumul Damascului, prigonitorului Saul, unui alt prigonitor al veacului nostru, indianului Sundar Singh, – cu aproape un nor de martori, noi nu mai putem fi fără răspuns.

Las ca știute răspunsurile Teologiei.

Pentru noi Iisus e Sensul vieții și al Istoriei: reazemul ei în ispitele și furtunile timpului. Iisus e asemănarea după care tânjim și însetăm de-a lungul deșertului lumii: originalul nostru, autenticitatea noastră, dar, mai mult decât acestea, Iisus este Prietenul nostru, care singurul ne rămâne credincios și nu ne părăsește niciodată. Și mai mult: e Sfânta noastră Împărtășanie cu desăvârșirea: foamea noastră metafizică.

Prislop, Joi XXI
13.X.49 Luca 9,7-11

DOUĂ SOCOTELI...

- 40 -

Se bănuiește de la început că nu se vor potrivi.

Pericopa aceasta, luată separat, vorbește despre înmulțirea minunată a pâinii și peștilor. De data aceasta, acestea s-au înmulțit, vădit, prin cuvântul lui Dumnezeu și cu ajutorul țarinii și mării. Natura rodește și ea, dar minunea aceasta dovedește că natura rodește la binecuvântarea Supra-naturii. Aceasta dovedește că la mersul vremii, la mersul naturii, e implicată și toată purtarea omenească față de Supranatură, față de Stăpânul naturii.

Ucenicii erau oameni simpli și practici: văzând mulțimile, iar ei fiind într-un loc pustiu, s-au gândit, omenește: oamenilor le va fi foame, „Doamne, dă-le drumul”. Oameni naturali, gândeau natural, sub categoria naturii. Nu-i o vină; e chiar semn de sănătate a gândi natural. Ucenicii se gândeau la trebuința pâinii naturale, care stâmpără foamea trupului.

Iisus se gândea însă la altă pâine, a vieții mai presus de fire, se gândea la Sfânta Împărtășanie. Așa avea Iisus de gând să le deschidă mintea către această pâine nouă, plecând de la minunea pâinii naturale.

Reușise Iisus să ridice la o înțelegere superioară pe o femeie – și aceea păcătoasă –, la fântâna lui Iacov, vorbindu-i despre apa vie și despre adevărul că Dumnezeu e Duh și Adevăr și că e pretutindenea de față, nu numai în templul din Ierusalim, – unde mai nu mai era.

N-a reușit însă cu mulțimile. Mulțimile sunt grele. Mulțimile gândesc cu stomacul. Mulțimile înțeleg „viață veșnică” un stomac veșnic. La așa mentalitate se gândea sfântul Pavel când zicea despre unii că „dumnezeul lor e pântecul” (Filipeni 3,19).

Din context și locurile paralele ale acestei Evanghelii găsim că într-adevăr Iisus n-a fost înțeles și că în mulțime a prins fulgerător gândul pământesc: să-L pună pe Iisus împărat, fiindcă are putere să le

dea pâine până și în pustiu. Mulțimile care-L urmau pe Iisus, trăgeau de El să-L facă pământesc. Iar Iisus trăgea de om să-l refacă ceresc.

Iată socotelile omului și iată socotelile Domnului !

N-are rost să ne întrebăm cine are dreptate. Se înțelege. Chiar socoteala îngustă, socoteala de gloată, dă dreptate socotelii divine.

Omul dorește o veșnicie, e adevărat; numai cât aceasta trebuie strămutată cu om cu tot în Împărăția lui Dumnezeu, de unde e de obârșie. Spre strămutarea omului din raza naturii în zarea mai presus de fire, avem trebuință mereu, nu numai de pâinea naturală, ci mai ales de pâinea mai presus de fire, a Sfintei Împărtășanii.

Prislop, Vineri XXI
13.X.49 Luca 9,12-18

OMUL... DUMNEZEUL FĂRĂ VREME...

- 41 -

Nimic mai greu și mai periculos decât să te lupți cu îngustimea, cu prejudecățile și cu formalismul.

Nimic mai primejdios decât a combate răutatea, care crede că are dreptate, că apără adevărul și că slujește lui Dumnezeu.

Reaua voință, sub formele acestea, a înfrânt până și pe Iisus.

Deși Dumnezeu n-a revelat o Scriptură împotriva Sa, formalismul iudaic a întors-o împotriva Sa, lui Dumnezeu.

Nu „după Scriptură” L-au răstignit ei pe Iisus ?

Iată ce poate răutatea: să stea împotriva evidenței, împotriva adevărului în numele adevărului, să stea împotriva iubirii lui Dumnezeu de oameni, în numele iubirii de Dumnezeu.

Împotriva acestei situații nici Iisus n-a putut nimic.

De aceea răutatea, fiindcă nu se poate nicidecum schimba în bunătate, ea nu are iertare; – ea e împotriva iertării și a oricărei tămăduiri, – de aceea nu are decât judecată.

Răutatea a înfrânt pe Dumnezeul iubirii, dar se va înfrânge de Dumnezeul judecății.

*

- De unde oare atâta perversiune în fiii lui Dumnezeu ?

- De la acea fângăduință demonică, șoptită omului: „Tu vei fi (ca) Dumnezeu !” Și pe care omul a crezut-o, nebăgând de seamă cine i-o spune.

Un dumnezeu neizbutit; scos afară, înainte de vreme, din divina devenire.

Un dumnezeu creat, dumnezeu după dar, avea omul menirea să fie, dar a ieșit un dumnezeu satanizat, chip neisprăvit, desfigurat, care nu se mai înțelege cu Dumnezeul Adevărului. De aci se năzarește omului, în cursul creației sale – istoria – că el e, pe rând: măsura tuturor

lucrurilor, că el e criteriul adevărului, că lumea există în funcție de el, că el e creatorul lumii, că Dumnezeu ajunge la conștiința de sine abia în om, ca de aci un altul să spună că „Nu Dumnezeu a făcut pe om, ci omul a făcut pe Dumnezeu” (Feuerbach).

Iisus îi aduce iarăși nimbul divinei deveniri, printr-o coroană de spini...

Prislop. Sâmbătă XXI

14.X.49 Luca 6,1-10

SEMĂNĂTORUL CERULUI

- 42 -

Că tânjim, ne frământăm, ne chinuim, pentru a ne realiza Sensul în marea Împărăție a existenței lui Dumnezeu, nu mai e nici o îndoială. Porunca desăvârșirii e o poruncă de care nu se poate scăpa pe pământ. Ea aparține Cerului și scânteiază ca o stea în conștiință. Iar aceasta se întâmplă tuturor oamenilor înclinați spre Dumnezeu. Numai cât unora mai mult, altora mai puțin; unora foarte mult, altora foarte puțin.

Creștinismul, cuvântul Împărăției, Iisus, prind viață în oameni, în trepte diferite.

Pilda Semănătorului e pilda lui Iisus, care și-a tâlcuit profetic soarta soliei Sale între oameni. A tâlcuit-o și pe înțelesul apostolilor, care L-au rugat să le-o tâlcuiască, dar tot a rămas și tâlcuirea pe care avea s-o aducă depănarea veacurilor.

Deși oamenii au fost totdeauna la fel, de aceste patru categorii: cu mintea bătută de toate vânturile învățăturilor omenești, ca o cale prăfuită a lumii; cu o inimă de piatră, fără focul iubirii într-însa; cu simțurile aruncate în hățișul dintre griji și plăceri, și abia ca a patra parte, ca un pământ roditor de Cer, – totuși ceva se simte structurat deosebit și încreștinat în lume.

Sunt minți ale lumii care gândesc contând pe existența lui Dumnezeu. Sunt pietre, monumente de piatră, catedrale la care s-a lucrat sute de ani, care mărturisesc pe Dumnezeu. Sunt griji și plăceri părăsite în decursul istoriei din cauza lui Dumnezeu. Iar despre șirul de sfinți ai veacurilor, răsfirați ca niște stele, nici nu mai pomenesc.

Iisus a înclinat structural omenirea spre Cer.

Oamenii nu mai pot scăpa de această înclinare, fie că-L mărturisesc afirmându-L, fie că-L mărturisesc tăgăduindu-L pe Dumnezeu.

Oamenii sunt provocați, individual, să se pronunțe într-un fel sau altul, cum stau față de solia lui Iisus.

Aceasta e biruința cerescului Semănător !

Prislop. Duminică XXI

15.X.49 Luca 8,5-15

SEMĂNĂTORUL

- 43 -

Evangelia s-a dat tuturor structurilor sufletești, s-a dat tuturor claselor sociale, tuturor vârstelor și tuturor neamurilor pământului.

Neamurile încă n-au dezvoltat toată bogăția Creștinismului și Creștinismul încă n-a pus în valoare de mântuire toate structurile neamurilor.

Pe scurt: care-i sămânța menită să rodească ?

Mai întâi e toată învățătura Evangheliei: tot ceea ce trebuie să știm despre noi și Dumnezeu spre asigurarea mântuirii noastre.

Dar sămânța caracteristic divină e însuși Iisus: omul cel nou, făptura cea nouă, omul ceresc. El locuiește real în făptura noastră duhovnicească de la Botez. Dar, ca această cunoaștere să nu ducă greșit la un fel de autodivinizare luciferică a omului – cum s-a întâmplat de altfel cu un întreg curent de gândire, idealismul, – Biserica învață, dogmatic, că Iisus este și deosebit de noi, e Mijlocitorul între Dumnezeu și oameni.

În parte Îl avem fiecare pe Iisus și pe Sfântul Duh; întreg e în Biserică, în obștea luptătoare și triumfătoare; iar desăvârșit în veacul viitor, când: „Dumnezeu va fi totul în toate”.

Noi oamenii nu ne dăm seama ce lucruri mari ne-așteaptă în privința prelucrării noastre, prin mijlocirea cerescului Semănător, și a descoperirii valorii noastre eterne ! Prea suntem oameni, înfășurați la ochi cu materia de pe noi și cu structura noastră pământească, care ne cam cheltuie toată vremea de aici și ne scurtează zarea.

*

Trebuie să fim mai decizi pentru afirmarea lui Dumnezeu, de la care avem obârșia, fiindcă ceilalți, care afirmă numai materialitatea lumii, o afirmă mai tare. Și ni se cade nouă, creștinilor, ca pe aceeași măsură să-i afirmăm totodată și spiritualitatea.

Necredincioșii, – spre rușinea noastră –, își cred necredința lor mai tare decât credem noi credința noastră.

(Să n-aveți nici o teamă: mintea, prin puterile sale numai, nu poate dovedi constrângător, nici că este, nici că nu este Dumnezeu).

De aceea, pentru că puterile omului sunt hotărât mărginite, de aceea a venit Iisus, Dumnezeu, personal, să ne vorbească El cele ale eternității noastre. Aceasta este siguranța noastră în plus.

Împotriva lui Iisus oamenii n-au putut nimic, fie că purtau toga filosofilor, fie că purtau hlamida împăraților.

Dar, lucru de ținut seamă e că: apartenența noastră la Iisus e supusă încercărilor, prigonirilor, ba chiar și osândirii la moarte. Aceasta ne-a spus-o El cu toate prilejurile.

Așa trebuie să fie: nimeni nu poate crede în Iisus nepedepsit !

Dacă Iisus ne-a răscumpărat din moarte veșnică cu prețul vieții, noi de asemenea câștigăm viața Lui lepădând pe-a noastră, dacă vremea o va cere.

De aceea sunt îngăduite încercările fiindcă numai ele „coc” sămânța pe pământ a „dumnezeilor după dar”.

Aceștia sunt creștinii, în care Iisus aduce rodul însutit.

Și interesează rodul – sensul dat vieții și morții – și nu interesează pământul de pe el.

Să înțelegem aceasta !

Prislop
16.X.49

ÎNTREBAREA ÎNTREBĂRILOR: „CINE ZICE LUMEA CĂ SUNT EU ?”

- 44 -

Iisus, după o convorbire cu Tatăl, – o rugăciune –, a venit la ceasul să pună lumii întrebarea întrebărilor: „Cine ziceți că sunt Eu ?”

Lumea a dat aproape toate celelalte răspunsuri decât răspunsul. Apostolii culeseseră câteva păreri contemporane din popor: că Iisus ar fi un prooroc oarecare din cei de demult.

Fariseii și cărturarii, ba chiar și unele din rudeniile Sale, îi ziceau că-i smintit și îndrăcit.

Sinedriul a găsit că-i „hulitor de Dumnezeu” și „trebuie omorât”. Deci, – ca organ legislativ și executiv al Legii Vechi – a răspuns „hulitorului de Dumnezeu” cu răstignirea pe cruce între doi tâlhari.

*

La întrebarea lui Iisus însă nu se poate răspunde decât din același izvor, al întrebării. Răspunsul valabil nu l-a dat decât Revelația: „Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu”. „Acesta este Fiul Meu cel iubit.”

Dar și Iisus a răspuns la întrebare: înaintea sfintelor Sale patimi, zicând: „Să știți că Eu sunt Acela de care au zis Proorocii !” (Ioan 13,19)

Și a mai dat Iisus un răspuns: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”. „Calea”, „Adevărul” și „Viața”, acestea sunt ființă vie, una și aceeași persoană, nu abstracții; existență personală absolută și absolut concretă.

E pălmuitor faptul că și dracii s-au apropiat de adevăratul răspuns mai mult decât s-a apropiat rațiunea omenească decăzută !

Prin urmare și pe scurt e limpede: după lume, Iisus e un om ca oricare altul; după Revelație e un om ca nimeni altul.

Iisus e Dumnezeu-Om și Omul-Dumnezeu.

Exact atâta cât mai avem până la destinul nostru.

Prislop, Luni XXII

16.X.49 Luca 9,18-21

ASCEZA... RAȚIUNII...

- 45 -

Din pricina că Iisus nu poate fi înțeles prin categoriile rațiunii, prin felul de a fi al lumii, ci numai prin Revelație – iar omul anevoie se ridică la înălțimea Revelației – faptul acesta îl silește pe om să-și vadă cu ochii toată mizeria întreprinderii sale în cunoașterea lui Dumnezeu. Neputința cuprinderii lui Dumnezeu îl constrânge pe om să-și vadă marginile, caducitatea, neajunsul cunoașterii, tragedia rațiunii. Rațiunea trebuie să admită credința, această asceză a rațiunii.

De aci, față de Iisus, care se impune, rezultă numai două atitudini: sau e refuzat și osândit la moarte, ca o absurditate în lume, ca pe unul ce amenință lumea cu sfârșitul, sau e primit ca un sfârșit al lumii, ca o cruce a rațiunii, o smerenie a ei. Sau picătura de apă va nega oceanul fiindcă... nu-l poate cuprinde și ca urmare îl va tăgădui ca obârșie a sa, sau picătura de apă nu va nega oceanul, deși nu-l poate cuprinde, ci își va recunoaște obârșia sa în el. Este prin urmare și o răstignire a minții.

Luarea crucii lui Hristos e totuna cu smerenia, iar smerenia e recunoașterea măsurii de om și primirea misterului ce ne depășește, ca mister.

Dacă cunoașterea, superioritatea subiectului față de „obiect” e tot sufletul nostru, atunci față de Iisus suntem în situația să ne pierdem sufletul, fiindcă Iisus se impune, dar nu ca „obiect”. Iisus ne impune un alt mod de-a-L cunoaște; și ne povățuiește simplu, divin de simplu: să ne pierdem sufletul pentru El, căci numai așa-L vom câștiga. Numai așa va învia sufletul nostru. Cu alte cuvinte, în fața lui Iisus, să nu ne mai ținem de zidul chinezesc al mărginirii noastre, decât ca de un puternic motiv de smerenie. Altfel nu se lărgește ființa noastră; altfel nu pierdem lumea, preferând pe Iisus.

Cine va face așa va fi mărturisit de Iisus înaintea Tatălui, ca unul ce a înfruntat pe pământ riscul mărturisirii lui Dumnezeu. Cine răstignește în sine cunoașterea lumii (care nici pentru lumea aceasta nu e

toată bună), preferând cunoașterea care era în Iisus, „în care sunt ascunse toate comorile cunoștinței și ale înțelepciunii” (Coloseni 2,3), acela pune viu ființa sa în fața lui Dumnezeu.

Abia aceasta e „cunoașterea Adevărului”, „care ne va face liberi !”

Prislop. Martii XXII
17.X.49 Luca 9,23-26

AMĂRĂCIUNE DIVINĂ

- 46 -

De multe ori ne plângem împotriva limitelor noastre, împotriva condiției umane. Tânjirea după o desăvârșire a omului ne dă dreptate. Dar întrebare dacă, în condiția noastră de acum, putem suporta desăvârșirea ? De pildă ce-am face noi dacă am ști dinainte, cum știa Iisus, numai acest singur fapt: cât vom avea de suferit ?

Iată Iisus le spuse ucenicilor că le stă înaintea divină tragedie a căderii Fiului lui Dumnezeu în mâinile răutății omenești; – ispită fără seamăn avea Dumnezeu de întins răutății văzute și nevăzute.

Răutatea nu-L primea pe Iisus ca Dumnezeu, ci numai ca om; de aceea i s-a dat de sus „libertatea” să-I facă lui Iisus toate relele de care-i în stare. Deși Iisus le-a spus aceasta ucenicilor deschis, totuși ei au fost ținuți să nu înțeleagă, – poate că pentru că era și Iuda printre ei, care, dacă ar fi înțeles, poate că n-ar mai fi fost Iuda.

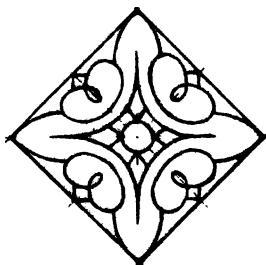
Desăvârșirea lui Iisus e, printre altele, strălucită și de liniștea Sa supra-omenească în fața suferinței, în capacitatea Sa de suferință: nu ca un resemnat sau condamnat neputincios, ci ca unul ce împlinește activ marele Sens al Providenței, care va mântui pe oameni. (Aceasta era taina bucuriei Sale care o ascundea de oameni. Evrei 12,2). Ucenicii n-au îndrăznit să ceară explicații; și ca dovadă că n-au înțeles nimic, au cerut un lucru foarte strident cu atmosfera desăvârșirii lui Iisus: „cine e mai mare între ei ?”

Desăvârșirea vorbea cu ei, iar ei migăleau în minte nimicuri omenești, mici invidii de mărime deșartă. Profund se va fi amărât Iisus. Deci, văzându-i că nu înțeleg deloc cele ale bărbatului desăvârșit, întâmplându-se și un copil la îndemână – Tradiția crede că ar fi fost sfântul Ignatie de mai târziu – le-a dat răspunsul printr-un copil.

Vreți să știți cine-i mai mare ? Răspunsul e paradoxal: – cine-i mai mic în ochii săi, acela-i mai mare în ochii lui Dumnezeu. Mare e acela care numai de mărimea lui nu se ocupă. Mare e cel ce crește fără

să știe: ca bobul de grâu în strălucirea soarelui și bătaia vântului. Dacă e o creștere naturală, după fire, naturală e și creșterea mai presus de fire, căci adevărata dimensiune a desăvârșirii smerenia este. Drept aceea, dacă nu puteți înțelege Împărăția lui Dumnezeu, cel puțin primiți-o ca un copil, în care nu se întâmplă nici o răvășire dialectică.

Prislop, Miercuri XXII
18.X.49 Luca 9,44-48

VÂRSTELE LIBERTĂȚII

- 47 -

Sunt epoci în care constatăm revărsări neobișnuite de har. Prima a fost contemporană cu Iisus. Revelația Adevărului și a Puterilor era în toi. Mulți erau atrași către Adevăr. Pentru un astfel de interval istoric Iisus ne-a spus cuvintele: „Cel ce nu-i împotriva noastră, acela e cu noi”.

Revelația s-a încheiat. Rămânea la libertatea oamenilor – libertate pe care, primul, creștinismul a pus-o, și a atârnat de ea toată veșnicia –, ca să se vadă ce curs au să aibă lucrurile, și, după cursul libertății să vină și răspunsurile Cerului.

Au urmat și vremi de uscăciune spirituală ca urmare a folosirii libertății în sens rău. Pentru aceste vremi Iisus a atras ucenicilor aminte: Băgați de seamă „Cine nu-i cu noi e împotriva noastră. Cine nu adună cu Mine, risipește” (Matei 12,30). E tocmai vremea, descoperită și lui Pavel, a lepădării de credință, a lepădării libertății spiritului, vremea pierderii libertății, noaptea întunecării spiritului. E cufundarea veacului în noaptea lucrurilor din afară. – Iar El va veni a doua oară la miezul acestei nopți.

Așa vedea Iisus: prin lumina aceea, mai înainte de întemeierea soarelui, cu care arcuia veșnicia, ca să vină cu aceeași lumină în miezul nopții omenești, care a pierdut sensul veșniciei.

Dacă Iisus știa cele ale veacului prin cele ale veșniciei – ca un Dumnezeu – sigur că știa și cele ale veșniciei prin veac, prin care avea să treacă personal, ca om. „Apropiindu-se zilele luării Lui din lume, s-a hotărât să meargă la Ierusalim” și a trimis înaintea Sa vestitori. Aceștia s-au oprit într-un sat samarinean, care a refuzat să-L primească (odată le făcuse mare bucurie venirea lui Iisus, două zile printre ei «Ioan 4,40»). Ucenicii n-au înțeles – și, omenește era imposibil de înțeles – acest refuz. Evanghelia însă descoperă motivul: „pentru că mergea la Ierusalim”.

Viața lui Iisus pe pământ n-a fost înțeleasă decât de El. Dovada: ucenicii cereau blagoslovenie să se roage ca Ilie, să-i trăznească Dumnezeu pe samarineni, și după ei, poate că pe toți „samarinenii” vremilor. Dar Cel ce vedea peste veacuri i-a oprit, afirmând că până la sfârșitul veacurilor, până la sfârșitul istoriei, misiunea Sa e să mântuiască, nu să piardă suflete.

Când se va încheia perioada veacurilor, când și cei mai de pe urmă ucenici ai lui Iisus vor fi trecut, ca El, prin Ierusalim, – fiindcă alt loc nu-i va primi decât o Golgotă – atunci vom înțelege că mersul libertății ce ne-a adus-o Iisus avea, pentru noi, Sensul Noului Ierusalim !

Prislop

Joi XXII

19.X.49

Luca 9,49-56

MIEII, MISIONARI ÎNTRE LUPI

- 48 -

Aceasta înseamnă că Dumnezeu contează pe posibilitatea transformării naturii de lup în natură de miel. Natura întreagă a ieșit „bună foarte” prin Cuvântul lui Dumnezeu la creație, dar întâmplându-se decăderea omului de la spirit la lucruri, au căzut și lucrurile, a căzut și „natura” în sălbăticie.

Răutatea e o osândă, o moarte anticipată, care chinuiește firea, dar nu e naturală, e o venetică în fire. Pe aceasta vrea Dumnezeu să o izgonească din fire, dar cu ajutorul omului, care a introdus-o în fire. I-a dat omului apostolia acestei misiuni: „Iată Eu vă trimit pe voi ca pe niște miei în mijlocul lupilor.”

Esențialul urmărit de Iisus e revenirea întregii făpturi la Sensul ei către Dumnezeu, sensul ei original, chiar din acest eon decăzut al lumii. Firea perversă și firea curată, originară, stau laolaltă în raportul în care se afla un miel care bea apă dintr-un râu, față de lupul care se afla mai la deal, și-i băga mielului de vină că-i tulbură apa, găsindu-i acesta motivul „întemeiat” să-l mănânce. E absurditate multă și variată lipită pe fire. Misiunea lui Iisus, dată și mieilor, e descojirea firii de absurditate, de sălbăticie, de caricatura existenței: demonicul.

Aceasta însemnează că Iisus contează pe un miez original necontaminat, existent încă în fire, deși comprimat, dar capabil să-și recâștige dimensiunile și valoarea paradisiacă: miezul capabil de har. Precum că acestea sunt așa ne stau mărturie mieii lui Dumnezeu, sfinții, în preajma cărora se îmblânzeau fiarele. Luăm la întâmplare exemplul văzut de martori în preajma sfântului Serafim, când locuia în pădurea Sarovului, că adesea erau în jurul lui deodată: vulpi, iepuri și lupi, bucurându-se de bucuria sfântului. (Sfințenia nu e tristețe, e bucurie. Sfințenia tristă e o tristă sfințenie.) Iar bucuria era nota caracteristică a sfântului Serafim. Oamenilor li se adresa: „Bucuria mea”. Păcatul a creat fiarele. Sfințenia le dezleagă de povara acestei uniforme străine.

Tot binele, toată blândețea, toată bunătatea e un grăunte de energie divină în om, capabil să crească până la sensul și valoarea unei misiuni. Aceasta e o misiune crescută natural și lucrând binefăcător în jur, într-un mod de la sine înțeles. Să nu descurajeze mieii, văzând colții lupilor rânjind, fiindcă stă mărturie istoria: lupii n-au putut mânca mieii ! Să nu descurajeze mieii, căci nu suntem „aruncați în lume” (Heidegger), ca ai lumii, ci suntem trimiși: plini de Sens și Adevăr, să transfigurăm lumea.

„Sunt candelă sub bolțile divine,
În haos spânzur, dar atârî de Tine...”
(Nichifor Crainic)

Aceasta explică minunea că mieii au biruit lupii: Mielul lui Dumnezeu era cu ei.

Prislop Vineri XXII
20.X.49 Luca 10,1-15

SMERENIE ROMANĂ

- 49 -

Găsești calități sufletești unde nu te aștepti. Căpitanul roman al orașului Capernaum, dator să facă simțită în Israel gheara Aquilei romane, dă trei dovezi de om, care au mirat profund și pe Iisus.

Romanul acesta era democrat: alerga până la Dumnezeu pentru ordonanța sa; și iubea și pe cei de alt neam, pe iudei, pe care trebuia să-i apese, după rosturile lui oficiale printre ei. Romanul acesta credea în Dumnezeu, nu în zeii romani. Și credea bine în Dumnezeu: în atotputernicia, în atotprezența – și deci în puterea la distanță, peste orice distanță, a Cuvântului lui Dumnezeu. El credea și ce nu credeau iudeii: că Iisus e Dumnezeu. Și în sfârșit, e omul real, care a trimis lui Iisus cuvintele: „Doamne nu te osteni, că nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu, de aceea nici pe mine nu m-am socotit vrednic să vin la tine, ci zi un cuvânt numai, și se va tămădui sluga mea”.

Poate nicăieri pe pământ n-a găsit Iisus atâta smerenie. De aceea l-a și ridicat mai presus de Israel. Căpitanul roman din Capernaum era deodată: omul ordinei, al stăpânirii romane, omul iubirii de oameni, omul iubirii și credinței în Dumnezeu și omul smereniei. Om concret și totuși duhovnicesc: reprezenta o centurie de ostași, dar mai mult, reprezenta un stil spiritual a multe centurii de sfinți.

De așa oameni ascultă Dumnezeu în toate vremile...

Cine știe dacă nu, sub chipul vameșului, Iisus a ascuns tocmai calitățile sutașului din Capernaum, pe care-l dădea lumii model iubit de Dumnezeu...

BOGATUL ȘI SĂRACUL

- 50 -

Prin pilda bogatului anonim și a săracului anumit, Lazăr, Revelația aruncă lumini decisive asupra soartei omului pe pământ, pe planul lumii, precum și asupra urmărilor, cu necesitate, pe planul veșniciei.

Deocamdată desprindem câteva probleme:

I. Situația în lumea aceasta:

1. Slava și mizeria existând deodată, într-un conflict surd: una în ușa celeilalte. – 2. Slăvitul bogăției e anonim; săracul e numit cu numele, e Lazăr; – Lazării lumii la porțile bogaților ! – 3. Bogații nu înțeleg nimic; înțelegerea lor nu se întinde nici până la porțile casei. – 4. Căinii înțeleg mai mult; „inima de câine” au dat-o bogatului, iar ei se milostivesc și ling bubele săracului.

II. Vine moartea. Moartea e un factor „neprevăzut” (!), care nu simplifică nicidecum, ci complică toate problemele. Moartea, în primul moment al ei, pune capăt la o stare de lucruri: cosește și slava deșartă și mizeria neînțeleasă. Cu moartea se termină timpul, gâlceava istoriei, dar începe veșnicia. Năpasta morții e: că pe bogat îl trimite în văpaie veșnică și pe Lazăr în fericire veșnică. Dar e o acuză nedreaptă pe socoteala morții: nu ea face deosebirea, nu moartea dă sentința.

Omul trece prin moarte ca printr-o poartă. Dar dincolo de poartă are întinsă înainte, așteptându-l, veșnicia în care a trăit vremelnicia.

Bogăția l-a făcut pe bogat egoist, materialist, nemilostiv, încolăcit de plăceri; nu s-a dezvoltat sufletește, nu și-a format chip nemuritor de a fi.

Pe Lazăr, bubele și sărăcia l-au desfăcut din înlanțuirea cu viața. El răbda în nădejdea că nu va fi tot așa, în nădejdea unei dreptăți a lui Dumnezeu. Nu s-a înșelat în credința sa. Toată suferința și meditația sa,

meditație simplificată desigur, dar existențială foarte sigur, au realizat din Lazăr un cetățean spiritual al Cerului.

Nici bogăția în sine, precum nici sărăcia în sine, n-au calitatea de a te osândi sau fericii pe planul veșniciei. Atitudinea sufletului față de ele e aceea care determină veșniciile. Pot fi bogați care se mântuiesc și pot fi săraci care se osândesc. Unul a lăsat să i se scrie pe piatra mormântului: „Ce-am dat, am câștigat; ce n-am dat, am pierdut !”

Dincolo de cele văzute, în fondul lor, al răsfrângerii lor în suflet, e Raiul și Iadul: două posibilități ale libertății tale, două eternități paralele, aici stându-ți amândouă la îndemână, dar dincolo cu o prăpastie de netrecut între ele.

Unul din chinurile iadului e și acesta: că văd fericirea dreptilor. Văd, pricep, înțeleg tot ceea ce erau îmbiați să vadă, să priceapă, să cunoască și să trăiască încă de pe când erau pământeni – și n-au vrut. Își aduc aminte de oameni, de alți oameni, de Lazări, – ceea ce nu făceau pe pământ. Nu mai discută dacă este sau nu este Dumnezeu. Acum I se roagă, dar e târziu. Când bogatul era pe pământ râdea de nădejdea dreptului și de rugăciunea lui; acum râd dracii de rugăciunea sa.

Cea mai sfâșietoare rugăciune e aceasta: de-a trimite Dumnezeu, de pe ceea lume pe asta, pe Lazăr să le spună la cei cinci frați ai săi (Sfântul Maxim Mărturisitorul ar zice: cele cinci simțuri): cum stau lucrurile după moarte, ca să nu vie și ei în acest loc de muncă.

Rugăciune, altfel motivată în sine, dar refuzată de Avraam, zicând că au Legea și au Revelația ! Iată motivarea divină a refuzului: îi cunosc: „Dacă nu ascultă de Moise și de Profeți (Legea și Revelația) chiar de va și învia cineva din morți, tot nu vor crede”.

De fapt așa a și fost: Iisus a înviat din morți, și, din vremi în vremi a împlinit Dumnezeu, în diferite forme, această rugăciune biblică din adânc de genune, dar cei necredincioși tot ca ei au rămas: încremeniți în absoluta nepăsare.

Iată aceasta e o mare primejdie: o primejdie infinită, din cauza unui timp pierdut.

II

Umblând, am băgat de seamă că aproape la toate porțile bogaților a pus Dumnezeu câte un Lazăr. Multora li l-am arătat și le-am atras aminte de rostul lui.

Bubele lui Lazăr și toată mizeria lui cutremură, firește; dar fiori de groază ne cuprind când, sub strălucirea trupească a bogatului, vedem ascunsă neagra mizerie a unui suflet fără nici o virtute, un om decăzut tuturor păcatelor, tuturor bubelor spurcăciunii, pe care nu i le lingeau nici câinii. Pe acestea i le gădilau doar dracii.

Înmormântarea încă a fost deosebită.

A bogatului: cu surle și prieteni, plâns de toți.

Lazăr: dus de aprozii orașului, ca o mortăciune.

Pe unul îl așteptau dracii.

Pe Lazăr, Îngerii.

Două destine deosebite, ca de la Cer la Iad. Justiția divină e oare nedreaptă ? – Nu. Scrie despre ea că: „Judecata e fără milă celor ce n-au făcut milă !” Prin urmare e cu dreptate: singur te-ai scos din împărăția milei, neavând grijă să intri, în vremea sortită pentru aceasta pe pământ. Și mai scrie: „Mila și Adevărul ajung înaintea Ta”. Prin urmare iubirea și cunoașterea Adevărului, împlinirea iubirii și mărturisirea Adevărului sunt cele ce ne cresc făptura noastră până la măsura de persoane ale Împărăției. – Și: „Dumnezeu e Adevărul” și „Dumnezeu este iubire”...

*

A murit un pustnic, mâncat de fiare.

A murit și un bogat, tiran, și a fost îngropat cu cinste.

Un călugăr, văzând acestea, s-a întrebat întru sine pentru această deosebire, pe care a îngăduit-o Dumnezeu, și n-o putea pricepe. Deci rugându-se el mult și postind, i-a descoperit Dumnezeu taina:

Pustnicul, ca om pământean, mai avea un păcat. Pentru curățirea lui s-a dat trupul său la fiare. Bogatul făcuse și el un singur bine, și i s-a răsplătit lui cu cinstea înmormântării...

O femeie rea se chinuia în muncile fără de sfârșit ale iadului. Blestemând pe Dumnezeu zise și aceasta: Dumnezeu e nedrept: numai eu n-am făcut nici un bine, Doamne ?

Auzind Dumnezeu aceasta trimite un înger să-i cerceteze faptele în văzul ei. Și a găsit îngerul că femeia aruncase cu o ceapă după un sărac. Săracul a luat-o și a mulțumit lui Dumnezeu de ea. „Deci am făcut nedreptate femeii” zise dreptul Dumnezeu. „Du-te, atârnă-i ceapa deasupra ei și se va agăța de rădăcinile ei și așa adu-o în Rai !”

Și îngerul făcu așa. Dar de mâinile și picioarele femeii se mai agățară mulțime de deznădăjduiți, iar de aceștia alții și iarăși alții. Îngerul urca spre Cer un ciorchine imens de chinuiți. În lumina îngerului i-a văzut femeia pe ceilalți și a început să strige la ei, să-i blesteme, zicând că numai pe ea a chemat-o Dumnezeu, nu și pe ei, și le făcea vânt cu picioarele, descotorosindu-se de ei. Valuri-valuri de oameni cădeau iarăși în întunec și chin. Dar pe măsură ce cădeau oamenii, zvârliți de răutatea femeii, îngerul urca spre Cer din ce în ce mai greu.

Când n-a mai rămas agățat decât unul singur de mâna femeii, ea își desfăcu mâna de pe rădăcină să se descotorosească și de acesta, dar, pe când acela cădea iarăși în genuni, i se rupse rădăcina de ceapă de care se ținuse numai cu o mână și căzu și ea iarăși în adânc.

Pildele acestea, descojite de descrierea pământească, care nu merg pentru celălalt tărâm al existenței, au tâlcul lor.

Nu-i destul să faci fapte bune: trebuie să te faci tu însuși bun. Numai fapta bună, săvârșită adesea, te îmbunătățește. Faptele bune, pe lângă rostul real ce-l au de-a ajuta pe Lazării lumii, mai au și rostul ca să-ți faci ție bunătatea, milostivirea, iubirea: a doua natură. Și își împlinesc rostul acesta, al doilea, cu atât mai degrabă, cu cât nu se urmărește acesta. E bine a face binele ca pe-un lucru de la sine înțeles, simplu și firesc, cum răsare soarele.

Cu o ceapă zvârlită după un sărac, n-ai făcut bunătatea a doua ta natură. Dar nu e vorba de a doua natură, e vorba de revenirea la natura noastră primară, natura noastră de obârșie, la care ne readuce Iisus.

Dumnezeu a făcut totul din partea Sa. Mai urmează partea din partea noastră.

Deciziile acestea sau nepăsarea de ele, hotărâsc simplu și decisiv de veșnicia noastră.

Mai hotărâtor nu se poate vorbi !

COPII ÎNTELEPȚI ȘI „ÎNTELEPȚII” FĂRĂ SENS

- 51 -

Cei 70 de ucenici, trimiși ca niște miei în mijlocul lupilor, se întorceau bucuroși de reușita misiunii, vestind pe Iisus: „Doamne, și dracii ni se supun într-un numele Tău !” Iisus le-a frânat puțin bucuria, pomenindu-le de căderea lui Lucifer și adăugând: „Iată v-am dat putere să călcați peste șerpi și peste scorpii și peste toată puterea vrăjmașului...” „Dar să nu vă bucurați de aceasta, că duhurile se pleacă vouă, ci bucurați-vă că numele voastre sunt scrise în Ceruri” (Luca 10,20).

Atunci a tresăltat Iisus de bucurie și a mulțumit Tatălui că ascunde acestea înțelepților și le descoperă copiilor. – Adică celor ce primesc ale lui Dumnezeu, într-un entuziasm de bucurie, fără umbră dialectică. În firea minții omenești este sădită necesitatea unui garant al lumii, al adevărului, al realului și al omului însuși. Dar dacă omul nu-L primește pe care este, altul nu găsește; – și îndată nu mai este nimenea care să garanteze nici veșnicia ta. „Toate îmi sunt date Mie de Tatăl”: în garanție, în sprijinire și în desăvârșire.

Dacă putem fi trași la răspundere pentru o viață, ca timp pierdut, și osândiți la o eternitate negativă, absurdă, aceasta se întâmplă că am scos pe Iisus din ale Sale: L-am scos din noi, din rostul Său în noi. Constituim o împărăție fără El, împotriva Lui. E greu de priceput cum pentru 20-40-60 de ani pământești, să plătești fără de sfârșit. Cu toate acestea nu e nedreptate la Dumnezeu, pentru că: atâția ani, sigur erau o vreme de ajuns pentru o decizie, în care împărăție să fii. Viața aceasta nu are scopul în sine. A o trăi ca scop în sine, înseamnă să negi, să alungi pe Iisus din tine, să alungi Sensul și să rămâi cu non-sensul. A trăi așa, înseamnă să răspunzi lui Iisus: toate Ți-ar fi date Ție, afară de mine; eu m-am dat altuia !

Dacă Iisus a fericit pe cei ce văd în El un Sens, o garanție și o desăvârșire, înșirând pe prooroci și împărați, sigur că cei ce nu găsesc în aceasta fericirea, sunt nefericiți și nu-L vor vedea niciodată.

Aceia sunt „înțelepții” care și-au pierdut Sensul.

Față de Dumnezeu preferați să fiți copii și fiii lui Dumnezeu veți fi. Aceasta e o înțelepciune mai mare, una din bucuriile lui Dumnezeu, scrisă în Cartea Vieții, pe numele fiecăruia care se decide așa !

Prislop, Luni XXIII
23.X.49 Luca 10,22-24

UN IDEAL ÎN RUGĂCIUNE

- 52 -

Când a vrut Dumnezeu să pedepsească semeția Turnului din Babilon (Facere 11,1-9) a amestecat limbile oamenilor încât, de atunci, orice neînțelegere între oameni se cheamă babilonie, zăpăceală totală. Mai târziu, vrând să pedepsească pe egipteni, fiindcă faraonii ridicaseră mâna asupra religiei, Dumnezeu a trimis neînțelegere în popor „cât nu mai era gând de preț (ideal) care să mai unească întru sine pe toți fiii poporului”.

Dacă babilonia a fost „obârșia” neamurilor și a vrajbei, dintr-un duh rău, Cincizecimea a fost unificarea limbilor în Duhul Sfânt. În ziua Cincizecimii, ziua întemeierii Bisericii, toate neamurile (16 numără Faptele Apostolilor) întâmplătoare atunci în Ierusalim formau noul Israel, neamul cel creștinesc, toți trăiau noul ideal al unificării într-un Duh Sfânt și se simțeau toți fiii aceluiași Tată.

Iată ce ideal a învățat Iisus pe oameni să-l ceară stăruitor ! Acesta-i Sensul general, funcțiunea de ideal, al „Tatălui nostru”. Dumnezeu, ca Tată al tuturor oamenilor, este singurul gând care poate rezuma toate aspirațiile oamenilor, simplificând ciocnirile „idealurilor” omenești. Idealurile omenești n-au consistență și n-au garant deoarece se deapănă în planul vremelniciei și al tragicului ei. De aci se întâmplă că termenul „ideal” duce un ponos nedrept în spate, înțelegându-se prin el termenul unei dorințe nerealizabile.

Legarea omului de efemerul vieții îi compromite și termenii; dar dacă omul se decide pentru veșnicia vieții, trăiește conștiința veșniciei sale, idealul Tatălui nostru nu mai e un termen, ci un fapt. Idealul astfel urmărit în lumea trecătorului, devine un fapt real în lumea spiritului: Cine e convins de veșnicia sa, trăiește încă de pe acum multe clipe în lumea spiritului. Cine nu are convingerea aceasta și-a scurtat zarea și cade pradă decepțiilor. Darul lui Dumnezeu e că poți crește din vedere în vedere până la cea mai largă perspectivă a existenței.

„Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum iertăm și noi ale altora.”

Iertarea noastră de la Dumnezeu e pusă deci în atârnare de noi. Dumnezeu consfințește decizia noastră pentru alții. În cazul când faptic noi nu iertăm, rugăciunea noastră e întoarsă pe dos de faptele noastre și sună așa: Doamne nu ne ierta nouă, căci nici noi nu iertăm altora. Faptele grăiesc mai tare ca vorbele, și-s mai hotărâtoare sus.

Iată condiția sine qua non a „Unei Turmei și a Unui Păstor !”

Prislop, Marți XXIII
24.X.49 Luca 11,1-10

CERERI CU TÂLC...

- 53 -

Zice careva că pe un om îl poți cunoaște mai bine după întrebările pe care le pune, decât după răspunsurile pe care le dă. Cuvântul se poate restrânge și la un punct de vedere numai religios.

Adâncimea sau superficialitatea lui Dumnezeu într-un om, o poți cunoaște mai bine din lucrurile pe care le cere, decât din cuvintele pe care le spune. Astfel: unii nu-I cer nimic; alții Îi cer nimicuri; unii Îi cer „socoteală”; alții Îi cer lui Dumnezeu să facă El ce vor ei. Pomelnicul s-ar putea lungi. Prescurtăm. Plecând de la tâlcul rugăciunilor găsim și paradoxuri minunate. Sunt sfinți care, unii, ajungeau ca Îngerii; care, unindu-se întru totul cu voia lui Dumnezeu, de la ei nu mai voiau nimic deosebit, de aceea nici nu-I mai cereau nimic.

Așa se aseamănă începuturile și sfârșiturile credinței: unii nu cer nimic, alții nu mai cer nimic. Sfinții cei mari, din desăvârșita credință și smerenie, nu mai cereau lui Dumnezeu nici măcar mântuirea. Smerenia acestora atinsese desăvârșirea. Totuși: mântuirea, desăvârșirea, e acel „un lucru care trebuiește” (Luca 10,42), după cuvântul din Betania, în casa lui Lazăr. Pentru acest „un lucru” – iertarea lumii – se roagă și sfinții din Cer.

Dar simplificarea tuturor lucrurilor până la sensul esențial nu e deloc treabă ușoară. Dar așa-s rânduite lucrurile că e destul să se decidă cineva profund, și cu urmări în viață, pentru a se motiva pe sine în existență, și îndată îi plouă împotriva toate „motivele” simplificate, droaia de nimicuri, vrând să-l zădărnicească, să-i dovedească toată hotărârea o ușurătate.

De aceea trebuie mereu ținut în focarul atenției: Sensul profund al vieții noastre „cel ascuns în Dumnezeu”, și prin urmare neatins și neînțeles de nimicurile de la suprafața vieții, chiar dacă acestea, răzvrătindu-se, ne-ar mânca de vii.

Unul din sfinți s-a plâns de mulțimea ispitelor și i s-a descoperit: „Ridică ispitele și îndată nu mai e cine să se mântuiască” (avva Antonie cel Mare). Nu fără tâlc a fost lăudată cererea lui Solomon a înțelepciunii. Nouă ni-e mai ușor de ales, fiindcă Iisus, „în care sunt ascunse toate comorile înțelepciunii și ale științei”(Coloseni 2,3) S-a întrupat între oameni.

Iar a vinde și a da de pomană toate nimicurile lumii, însemnează că Duhul Sfânt, vântul care suflă unde vrea, te-a ușurat de ele. Colbul s-a dus, zarea cunoașterii se limpezește, spinii nu mai sunt, grija vieții nu mai roade crinii pustiei. În pământul țarinii – inima – răsare Iisus, dând vieții Sensul de obârșie.

Pentru aceasta se roagă Împărăteasa Maică și toți sfinții.

Prislop. Miercuri XXIII
25.X.49 Luca 11,9-13

SFÂNTUL MUCENIC DIMITRIE

- 54 -

A vorbi cum trebuie despre sfinții mucenici ai Creștinismului, înseamnă a avea curajul lor: de-a vorbi din punctul de vedere al „Adevărului care nu știe de lanțuri” (II Timotei 2,9). – Și fiindcă nu-l am, mă mărginesc a vă mai citi o dată Evanghelia profetică a tuturor sfinților mucenici (Matei 10,16-22), iar ca tâlcuire a ei, vă citesc două locuri paralele de la sfântul apostol Pavel (II Timotei 3,1-5 și II Tesaloniceni 2,3-12).

Locul din scrisoarea către Tesaloniceni lămurește ultimele cuvinte ale Evangheliei: „Că tot cel ce vă va omorî pe voi să i se pară că aduce slujbă lui Dumnezeu”.

E demonicul din câte unii oameni de-a se ridica pe ei mai presus de Dumnezeu și a pretinde ei închinarea datorată lui Dumnezeu.

Așa făceau Cezarii, pretinzând creștinilor închinare.

Acesta a fost totdeauna motivul real al muceniciei, și va fi întotdeauna: creștinii nu se închină trufiei omenești.

În duhul acesta, al jertfei de sine, au trăit sfinții.

Ei dețineau argumentul decisiv al mărturisirii de Dumnezeu: moartea.

Mărturisirea lui Dumnezeu cu prețul vieții, e prețul învierii oamenilor între sfinți.

Prislop,
26.X.49

VICTORII FĂRĂ VICTORIE

- 55 -

Sunt draci pe care-i poate Dumnezeu scoate din oameni și sunt oameni din care nu poate Dumnezeu scoate dracii.

Mare tragedie !

Iată de pildă un fel de oameni care suspectează cea mai curată facere de bine. E o mare tristețe în a nu vedea binele în bine (Gogol). Parcă e un blestem: ies dracii dintr-unii și se întăresc “legheoane” într-alții. Unii dintre aceste victime sunt și toți cei ce nu admit dumnezeirea lui Iisus.

Fiindcă Iisus e o realitate; persoana care se impune până și măsurării timpului, și se impune ca un Stăpân liniștit a toate; îndrăciții la minte proiectează boala lor mentală asupra Celui mai sănătos om, numindu-L pe El conspirator cu Beelzebul.

Acest viciu de minte, acest tip de alienație mentală îl demască Iisus, spărgându-l în elementele sale contradictorii și ireductibile: absurdii aceștia trebuie să-și recunoască absurditatea: „O împărăție, dezbinată întru sine, mai dăinuiește sau nu mai dăinuiește ?”

A spune că o împărăție dezbinată dăinuiește, e o imposibilitate în termeni; iar a recunoaște că nu dăinuiește, însemna recunoașterea Împărăției lui Dumnezeu, care venise.

Reducerea lor la absurd, demonstrarea absurdului, ca poziție a minții lor, sigur că nu i-o puteau ierta lui Iisus. Aceasta e categoria de oameni în care nu încap Adevărul: li se pare că-i înnebunește. Despre ei, și despre vremea pecetluită cu structura lor, zice Iisus: „Cine nu-i cu Mine, acela-i împotriva Mea, și cine nu adună cu Mine, risipește” (Matei 12,30).

Să fie cuvintele acestea mărturisirea unei înfrângerii, sau e cuvântul judecății, care desparte oile de capre, încă de aici ?...

Prislop, Joi XXIII

26.X.49 Luca 11,14-23

RĂZBOIUL NEVĂZUT

- 56 -

„Omul, în întregimea lui, are a doua însemnătate, după Dumnezeu; un singur suflet e mai de preț decât toată materia lumii. Omul nu e o făptură închisă în lumea de aici. El nu se mulțumește numai să creadă în existența unei lumi nevăzute, sau să deducă existența ei din cea văzută, ci urmărește să se afle într-o legătură cu ea. Dar chiar dacă n-ar urmări, el suferă o înrăurire neconținută de la acea lume, chiar când nu are cunoștință actuală a acestui fapt. Destinul omului nu se desfășoară influențat numai de factori materiali și biologici, sau cârmuit numai de voința proprie, ori a celorlalți oameni, ci asupra lui stau aplicate în fiecare clipă puterile Cerului, cât și ale iadului, încercând să-l înrăurească în sensul urmărit de ele.

Omul nu e o fărâamă uitată în spațiul lumii, ci tot ce există îi poartă un palpitant interes. Însemnătatea omului se arată nu numai prin faptul că a fost creat după chipul lui Dumnezeu, ci și în aceea că pentru fiecare și în jurul fiecărui ins, se dă o neîntreruptă luptă nevăzută. În jurul fiecărui om e concentrată întreaga existență creată și necreată, văzută și nevăzută.” (D. Stăniloae, „Elemente de antropologie ortodoxă”).

*

Sunt deosebit de semnificative, în Evanghelia de astă seară, cuvintele lui Iisus că: „duhul rău caută odihnă”, pe care n-o găsește prin pustii, ci numai în inima omului.

Și iarăși semnificative sunt și cuvintele din rugăciunea Liturghiei, din timpul Heruvicului: „Că Sfânt ești Dumnezeu nostru și întru sfinți Te odihnești”.

Mintea și inima, iubirea și cunoașterea sunt „locul” lui Dumnezeu în om. Dar și „urâciunea pustiirii” poate să cuprindă „locul cel sfânt”, – cum zice prorocul Daniil.

Deci după texte, inima și mintea omului pot să fie: sau „odihnă” duhurilor rele și chinuire lui Dumnezeu, sau „odihna” lui Dumnezeu și chinuirea duhurilor rele.

Avem două conștiințe paralele: e fapt important acesta și aproape necunoscut. Subliniem: „conștiința religioasă” și „conștiința eului”.

„Adesea «conștiința religioasă» apare ca întunecată, pentru că dușmana sa, «conștiința eului», cu o forță extremă, o ține în nemișcare. Ea continuă totuși chiar așa să dea mărturie.

O inversare a situației – mântuirea – nu poate avea loc decât sub acțiunea conștiinței religioase, normative, revelată în Iisus Hristos.

În «conștiința eului» omul se înțelege ca centru al lumii și reduce la el toate elementele existenței, de care se știe conștient.

În sfera «conștiinței religioase», dimpotrivă, se descoperă în întregime dependent de o Putere care-l depășește, îl pătrunde și-l atrage spre Ea” (Pfenigsdorf).

Iată la ce adâncimi se dă războiul nevăzut.

Pe «conștiința eului» se grefează trufia, căpetenia răutăților.

Pe «conștiința religioasă» se altoiește smerenia, mama tuturor virtuților. Și una și alta au expresia lor exterioară, văzută: una, dragostea ascultării desăvârșite (Filipeni 2,8) și alta îndărătnicia și toată răzvrătirea.

Văpaia acestui război n-o stinge decât „smerenia – dulama lui Dumnezeu”.

- Și e mai bine a fi smerit decât a ști ce este smerenia.

Prislop, Vineri XXIII
27.X.49 Luca 11,22-26

ROSTUL ÎNCERCĂRILOR

- 57 -

Darurile cu care înzestrează Dumnezeu pe oameni, – pe creștini la Botez –, sunt lumină a cunoștinței de Dumnezeu, lumina înțelegerii lumii și lumina dumnezeiască, în cei desăvârșiți.

Darurile sădite în om așteaptă vreme cu prilej, așteaptă împrejurări de tot felul, ca să se arate cele ascunse în firea omului, fie bune, fie rele, precum și lupta dintre ele.

Toate întâmplările și împrejurările prin care trecem într-o viață – multe, de nu seamănă o zi cu alta –, printre alte rosturi au și pe acesta: să vădească, să scoată la iveală cele sădite în ascunsul omului. Și fiindcă în om sunt două înclinări: una către Dumnezeu și alta către sine împotriva lui Dumnezeu, încercările și ispitele pun omul fie într-o valoare, fie într-o negație.

Cuvântul: „Ca să se arate gândurile ascunse ale inimii” se află în Noul Testament spus prima dată de dreptul Simion, Preasfintei Fecioare, când a adus pe Iisus prima dată în Templu. „Iată Acesta este pus spre căderea și ridicarea multora în Israil și spre semnul căruia se va grăi împotriva. Iar prin sufletul tău va trece sabie – ca să se dea pe față gândul a multor inimi.” (Luca 2,34-35)

Iată dar că Iisus stă între oameni, precum și sfânta Lui cruce, dimpreună cu crucea Maicii Sale, „ca să se dea pe față gândurile a multor oameni”.

Mai departe Scriptura lămurește că unora ispitele le sunt spre mântuire, altora spre pierzare. „Dumnezeu le trimite amăgiri puternice, ca să dea crezământ minciunii și să cadă sub osândă toți cei ce n-au crezut Adevărul, ci au îndrăgit nedreptatea.” (II Tesaloniceni 2,11-12)

Pentru cei înclinați spre Dumnezeu, încercările au rostul lămuririi – uneori ca prin foc – a darurilor Duhului Sfânt, cum ne asigură tot sfântul Pavel.

„Cu ochii ațintiți asupra lui Iisus, începătorul și plinitorul credinței, care, pentru bucuria pusă înainte-I a suferit crucea, n-a ținut seamă de ocara ei.

Luăți bine aminte dar, la Cel ce a răbdad de la păcătoși o atât de mare împotrivire, ca să nu vă lăsați, slăbind în sufletele voastre.

În lupta voastră cu păcatul nu v-ați împotrivit încă până la sânge. (până la răstignire pe o cruce).

Și ați uitat îndemnul care vă grăiește ca unor fii: «Fiul meu, nu defăima certarea Domnului, nici nu-ți pierde cumpătul, când ești muștrat de El (prin oameni)».

Căci pe cine-l iubește Domnul îl ceartă și pe tot fiul care-l primește îl bate.

Răbdați spre înțeleptirea voastră. Dumnezeu vă ia pe voi ca pe niște fii. Și care este fiul pe care tatăl său nu-l pedepsește ?” (Evrei 12,2-7)

Iar unde sunt aceste daruri, prin focul ispitelor, ca aurul se fac. Cam acestea sunt de prevăzut înapoia poruncii: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru cel din Ceruri” (Matei 5,16).

A înțelege necazurile vieții în rostul lor nevăzut, este, oricum, o lumină de preț în sfeșnicul minții.

Prislop, Sâmbătă XXIII

28.X.49 Luca 8,16-21

DUHURILE RELE

- 58 -

Existența lor e afirmată de Iisus; e confirmată de Biserică, și împotriva lor s-au luptat toți sfinții. Demonii există real: sunt ceata îngerilor căzuți în sfatul lui Lucifer, începătorul trufiei, vrând a fi el mai presus de Dumnezeu.

Dracii nu sunt idei sau sentimente neobișnuite, sau stări de nervi, căci acestor păreri le punem precis întrebarea: ce a intrat în turma de porci de s-a înnebunit toată și s-a aruncat în mare ? – Au intrat ideile, sentimentele sau vreo stare colectivă de nervi ?!

Dacă admitem Noul Testament și întreita mărturie a evangheliștilor sinoptici, atunci trebuie să admitem că ei sunt ființe spirituale decăzute și antrenând decăderea. Ca ființe spirituale intră fără piedecă și trec prin materia vie sau moartă a lumii văzute. Pot intra în oameni, și încă legiuni de duhuri.

„Odihna” lor – cum zice Iisus, descriindu-i – nu și-o găsesc prin pustii, ci în inima oamenilor, de unde fac să izvorască toate gândurile rele și ucigașe. „Duhul rău, odată intrat în om se multiplică într-o adevărată progresie geometrică: devine «legiune». El expropriează umanitatea din om în favoarea bestiei din el, face din om o caricatură, un monstru, un sub-om. Un suflet stăpânit de acest duh e ceva cu adevărat înfiorător. El își pierde îndată libertatea și puterile ei de creațiune și desăvârșire. Rațiunea i se întunecă, instinctele de conservare i se atrofiază: umblă gol și doarme prin morminte” (Gr. Cristescu). Așa se „odihnesc” duhurile rele, dărâmând zidirea lui Dumnezeu.

Izbucnesc întrebările: cum îi lasă Dumnezeu să-și facă de cap ?

La obârșie erau făpturi spirituale ale Cerului. Nu s-au întunecat cu totul, dovadă că cunosc și recunosc următoarele două lucruri:

1. Dumnezeirea lui Iisus. „Demonii strigau și ziceau: «Tu ești Fiul lui Dumnezeu». Iisus, certându-i, nu-i lăsa să vorbească, fiindcă știau că

El este Hristos” (Luca 4,41). (Iisus i-a oprit să spună adevărul, ca să nu fie crezuți când vor spune minciuna.)

2. Pedepsa lor. „Au început să strige și să zică: «Ce este nouă și Ție Iisuse Fiul lui Dumnezeu ? Ai venit aici, mai înainte de vreme, ca să ne chinuiești ?»” Ei știu prin urmare că-i așteaptă o pedeapsă. Când Iisus îi scotea din „odihna” lor afară, lor li se părea că a venit judecata. Totuși li se părea lor că nu e judecata aceea care îi așteaptă, de vreme ce aceea nu e „aici”, și ca atare e înainte de vreme.

- Măcar aceste două lucruri de le-ar ști oamenii.

*

Cum intră ?

- 1.- Prin oricare din cele șapte păcate de căpetenie. Întâi ca momeală, pe urmă ca obsesie, apoi ca a doua natură pervertită.
- 2.- Prin neîncetata lor pomenire.
- 3.- Prin Împărtășania cu nevrednicie: furarea Sfintei Împărtășanii. Primul exemplu e Iuda, care avea obsesia vânzării lui Iisus (Luca 22,3; I Corinteni 11,27-30).
- 4.- Ca pedeapsă pentru răutăți. Sfântul Pavel a dat satanei pe trei inși. Pe doi, Imeneu și Alexandru, ca să se învețe să nu hulească; iar pe al treilea, „l-a dat Satanei spre pieirea trupului (- făcuse una mare -), ca sufletul să se mântuiască în ziua Domnului Iisus” (I Timotei 1,20; I Corinteni 5,5).

Cum ies ?

- 1.- Prin post și rugăciune – cu socoteală și blagoslovenie, adică cu smerenie, care apără valoarea nevoinelor.
- 2.- Cântă Biserica: „Armă asupra diavolului Crucea Ta ne-ai dat”. Crucea îi arde. Și orice suferință, primită cu mulțumire, același rost și putere o are.
- 3.- Prin pocăință; prin Taina pocăinței – spovedania.
- 4.- Smerenia văpaie le este.
- 5.- Pomenirea neîncetată a Preasfântului Nume al lui Iisus: „Armă în Cer și pe pământ, mai tare ca Sfântul Nume al lui Iisus, nu este” (sfântul Ioan Scărarul). Aceeași putere o are și pomenirea Maicii Domnului.
- 6.- Îngerul păzitor îi alungă.

GADARENII ȘI SUFLETUL

Citind Evanghelia cu băgare de seamă vedem că Iisus n-a făcut nimic „la întâmplare”. Astfel s-a suit în corabie cu scopul anumit de-a merge să dezlege un suflet din muncile unui „legheon” de demoni, care se chinuia în laturile Gadarenilor. Pe mare s-a stârmit fără veste o furtună suspectă, pe când Iisus dormea. Iisus a certat pe cine avea de certat din spatele vântului și a valurilor apei și s-a făcut liniște mare. De ceea parte a mării îl întâmpină pe Iisus altă furtună: într-un suflet, în care dracii stâmiseră viforul celei mai de pe urmă pustiiri și decăderi. Făcuseră dintr-un om o fiară, care rupea lanțurile, și un criminal fioros, care pustiise acea lature a Gadarei.

Iată un om dezorganizat de draci: pe cea mai de pe urmă treaptă a decăderii. Omul în care nu mai străluceau însușirile omeniei; în locul lor diavolii îi dăduseră feroasa libertate de a fi drac între oameni.

Ei bine, omul acesta era totuși un suflet.

Pentru el a trecut Iisus marea.

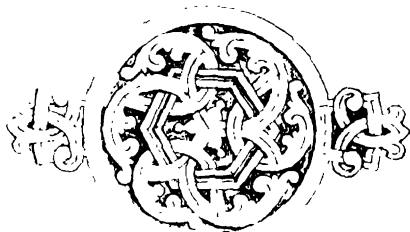
Iisus propoveduise în diferite rânduri că „sufletul e mai de preț decât toată lumea”, și că „Ce va da omul în schimb pentru sufletul său?” – Enunțări abstracte, care nu prea decid pe oameni să-și aibă grija de suflet. De aceea, cu prilejul îndrăcitului din Gadara, Iisus o ia pe altă cale:

Arată cu minune prețul unui suflet.

A pus în cumpănă un suflet, al celui mai desfigurat dintre oameni, cu prețul, – deocamdată – al unei turme de două mii de porci, nu – încă – cu „toată lumea”. Și a dat pierzării turma de porci a Gadarenilor, pentru mântuirea unui suflet. Cumpăna aceasta, între prețul unui suflet în ochii lui Dumnezeu și prețul turmei de porci în ochii Gadarenilor, a ieșit cu scandal. – Și poate că tocmai scandalul ce a urmat pune mai plastic în cumpănă valoarea sufletului, întrucât Gadarenii au trebuit „să simtă” prețul sufletului, pe care îl pierduseră ei în porci. Răi de pagubă cum erau „Tot orașul ieși în întâmpinarea lui Iisus, și văzându-L, Îl rugară să se ducă din hotarele lor”. (Matei 8,34; Luca 8,37). Cu alte cuvinte, pentru „paguba” ce le-a făcut-o, L-au dat pe Dumnezeu afară din hotarele lor. Ei s-au declarat pentru porci, nu pentru suflet.

Îisus s-a conformat: „intrând în corabie s-a înapoiat”.
Atâta avea de făcut: gadarenilor le-a lăsat un misionar.
Și un fost îndrăcit nu e un misionar de rând. (Gr. Cristescu)

Prislop. Duminică XXIII
I. 29.X.49 Luca 8,26-39
II. 4.III.50

SEMNUL LUI IONA

- 59 -

„Iudeii cer minuni și elinii înțelepciune caută”. Așa-i caracterizează sfântul Pavel pe iudei și pe elini.

Iisus le-a spus că din viclenie cer semne, nu din dorința de a crede. Drept aceea li se refuză cererea.

Totuși Iisus și Creștinismul dăinuiește de-a lungul veacurilor datorită minunii Învierii lui Iisus din morți.

Atenienii, deși aveau pasiunea „de a ști ce mai e nou”, când au auzit pe sfântul Pavel vorbind despre învierea din morți, aceasta li s-a părut o absurditate, și l-au întrerupt scurt: „despre aceasta te vom asculta altădată !” (Faptele Apostolilor 17,32).

Învierea nu încăpea nici în Templul lui Solomon, nici în Areopagul Atenei; nu o putea cuprinde nici înțelepciunea lui Solomon, nici Areopagul înțelepciunii, fiindcă aci, în Iisus, era mai mult decât Solomon, Iona și Platon.

Acesta era scopul minunii străvechi a lui Iona, trimis la niniviteni prin pânțele chitului și purtat trei zile și trei nopți prin adânc: să prefigureze cele trei zile de la răstignirea până la Învierea lui Iisus. De atunci Învierea e lumina care luminează în sfeșnicul lumii.

Nu e mirare că n-o înțeleg oamenii. Ei nu înțeleg decât lucrurile pe care le pot face ei, iar acestea toate sunt biete lucruri sub vremi.

Nici nu ne putem da seama de divina smerenie a lui Iisus, care știa precis prin ce are să treacă și ce biruință are să aibă.

Iadul tot nu l-a făcut ce l-au făcut oamenii.

Acolo s-a dus ca Dumnezeu: ce putea iadul să-l facă ?

Când va veni a doua oară, ca Dumnezeu în slavă, ce-l vor mai putea face oamenii ?

Iată ce „e mai mult” în Iisus decât semnul lui Iona.

IISUS ÎN FAȚA PREJUDECĂȚILOR

- 60 -

Printre păcatele minții sunt înșirate și prejudecățile. În fața lor Iisus a ieșit osândit. Acestea au și alte nume: bănuieli, presupuneri, formalisme, etc., după intensitatea lor.

Prejudecățile nu sunt judecăți. Judecățile cer un efort, o verificare; prejudecățile nu cer nimic. De aceea stau mai la îndemână și câștigă pe mai mulți. Unul din gânditorii vremii noastre are cuvântul acesta: „E de-ajuns să primești o singură idee greșită, ca principiu conducător, ca pe urmă să nu existe absurditate posibilă, la care să nu se ajungă în chipul cel mai logic cu putință” (Henri Bergson).

Decăderea în formalism și prejudecăți era multă și veche în Israel. De aceea Iisus a avut multe de îndurat cu ei; iar printr-unul din prooroci le atrăgea aminte: „Vai celor ce zic răului bine și binelui rău; vai celor ce zic luminii întunec și întunecului lumină; vai celor ce zic adevărului minciună și minciunii adevăr” (Isaia 5,20).

Punctul lor de vedere: – ochiul lor – așa vedea; iar mintea judeca, în consecință, greșit. Acesta e „ochiul care trebuie scos” (Matei 5,29).

Structura aceasta sufletească a ochiului curat sau viciat, o descrie Iisus. Capacitatea de adevăr și strădania întregii vieți pentru el, luminează ochiul și ochiul luminat de Adevăr luminează lucrurile; iar incapacitatea, refuzul Adevărului, le întunecă.

Structura interioară se proiectează în afară în câmpul realului, pe care-l vede, după starea subiectivității sale, luminat de sens, sau întunecat și fără semnificație.

Iisus a avut multe de îndurat de la structura formalismului iudaic; lumina lui Hristos supăra ochiul lui Israel, îmbolnăvit de prejudecăți. Lumina aceasta le scotea ochii: ochii nopții, punctele de vedere ale întunecului, ale iluziei. Fariseii se sminteau de El pentru nimicuri, ca de pildă: că nu se spală pe mâini înainte de mâncare; că dacă sfărâmau

ucenicii câteva spice sâmbăta (după ei însemna că treieră), El e călcător de Lege.

Dar, de câte ori a fost provocat, Iisus n-a rămas dator, ci le-a făcut fariseilor cele mai aspre mustări – deși cu liniște –, chiar dacă era invitatul lor la masă. Iisus nu putea suferi încremenirea religiei în formalism, obiectivare sau socializare. Aceasta era o decădere în Israel, permanent combătută de Iisus: căderea în literă, care ucide și confiscă duhul; ori El aducea duhul care dă viață și face liber. Iată deci obârșia conflictului ireductibil dintre Iisus și farisei: dacă Iisus nu se poartă, nu face și nu respectă Legea ca ei, El e un călcător de Lege și va trebui pedepsit cu Legea. – Ceea ce au și făcut.

Sfințenia vieții Sale, minunile pe care nimenea nu le-a mai făcut între oameni, în loc să fie motive suficiente de a le lumina ochiul cunoașterii Adevărului, punctul nopții lor de vedere le răstălmăcea în cea mai gravă bănuială: că toate le face cu ajutorul dracilor.

Dar, zice Scriptura, cu veacuri înainte: „Drepte sunt căile Domnului, și cei dreپți merg pe ele; iar ceilalți, pe aceleași căi, se împiedică și cad” (Oseia 14,10).

... E grea mântuirea câte unora, și propoveduirea ei între ei, plină de riscuri, – chiar propoveduită de Iisus: Lumina lumii (Ioan 8,12).

Cu toate acestea, și peste acestea, e în firea luminii să lumineze și iarăși să lumineze...

Prislop, Miercuri XXIV
31.X.49 Luca 11,34-41

CONFLICT DECLARAT

- 61 -

Nemulțumirea dintre Iisus și farisei mocnea de mult. Dacă vreunul dintre ei numai puțin era atins de divina îndreptare, toți se solidarizau împotriva lui Iisus, în contra-reacțiune. Dar s-a întâmplat că tocmai când credeau ei că ar putea intimida energia Reacționarului, tocmai atunci Iisus le-a pleznit în urechi vaiurile urgiei divine.

Iată așa era Iisus: cel mai milostiv cu păcătoșii și cu păcătoasele, care-și mărturiseau păcatele, și în același timp, prigonitor fără egal al păcatelor minții: fătărnicia, prejudecățile, viclenia, cu un cuvânt fariseismul. Ierta corupția trupească pocăită, dar nimănui n-a iertat corupția rațiunii. A crede că ești în regulă cu Dumnezeu, dând Templului zeciuală din izmă și mărar, uitând dreptatea și iubirea, e o corupție a rațiunii: e a observa amănuntele și a pierde principiile. Iar când amănuntele vor părea fără principii încetează și acestea. Destrămarea religiei provine dintr-o destrămare a minții în formalism, care apoi se stinge și el dintr-o reacțiune împotriva lui. Iată ce voia să prevină și să salveze Iisus: și amănuntele și principiile, și copacii și pădurea.

Dar pe lângă formalism mai era și viclenia acestor minți, pe care n-o putea suferi Iisus. Fariseii, vicleni fiind și fătărnici, într-un fel erau și într-altul arătau, nu puteau suferi îndreptarea, ci aceasta li se părea o aluzie, un atac personal. De asemenea erau sensibili și legiuitorii.

Iisus nu s-a scuzat niciodată, dacă cineva s-a simțit atins de cuvântul Său. Dacă unii mărturiseau că se simt atinși, îi ataca pe față: „Vai și vouă legiuitorilor, că puneți legi și sarcini la alții, iar voi nici cu degetul cel mic nu le atingeți !”

Iată luptător, Întemeietor de religie, religia spiritului, restabilind rațiunea și iubirea, factori principali ai persoanei, suportul desăvârșirii.

Prislop, Miercuri XXIV

1.XI.49 Luca 11,42-46

FĂȚĂRNICIA LA RĂSPUNDERE

- 62 -

Războiul declarat între Iisus și farisei, între sfințenie și fățarnicie, ia până și forma mișcărilor de stradă. Cărturarii și fariseii, deși disprețuiau poporul ca „blestemat și neștiind Legea”, totuși se bizuiau pe el, ca pe-o forță de intimidare împotriva oricărui „om” mai tare ca ei. Ei au inventat forța anonimă: opinia publică.

Deci, de când Iisus le făcea rechizitoriul crimelor trecutului, subliniindu-le fățarnicia: (că părinții lor au omorât proorocii, iar ei, fiii lor, le văruiesc mormintele – dar nu din respect pentru mucenicii Adevărului, ci unindu-se cu faptele părinților lor împotriva proorocilor –), ura lor împotriva lui Iisus fierbea în clocot de cazan.

Atunci le-a apăsât și Iisus destinul pentru toate veacurile: să răspundă de tot sângele proorocilor, ce s-a vărsat de la zidirea lumii până la sfârșitul ei. La o așa sentință de osândă, reacțiunea fățarniciei a luat proporțiile rebeliunii: „Cărturarii și fariseii au început să tăbărescă strașnic asupra Lui și să-L facă să vorbească de multe lucruri, întinzându-I curse și căutând să prindă ceva din gura Lui, ca să-L poată învinui. Cu prilejul acesta s-au adunat zeci de mii de oameni, încât se călcau unii pe alții.”

Iată cea mai de pe urmă zvârcolire a fățarniciei în apărare, pe care n-a mai întrecut-o decât vacarmul din curtea lui Pilat. Iată Adevărul în divina Lui persoană, degradată la o haotică apreciere de stradă. Periculoasă invenție: strada, gloatele: criteriul Adevărului. Iată un exemplu antic de degradarea rațiunii omenești. „Zeita Rațiunii” plimbată pe umeri de Revoluția franceză, într-o artistă de teatru, e o altă degradare modernă a aceleiași rațiuni omenești, care, așa, credea că a lichidat pe Dumnezeu.

Mari înstrăinări de Dumnezeu ! Și în prezența Lui !

Aceia, prin forța destinului, apăsă de răspunderea sângelui, nu pot fi altfel de cum au început. Pe noi, creștinii, nu ne așteaptă, cu ei, altă soartă, decât aceea care a avut-o și Iisus.

Ajută-ne Doamne Iisuse, să ne purtăm ca Tine !

Prislop, Joi XXIV
2.XI.49 Luca 11,47-54; 12,1

ÎN FAȚA HAOSULUI...

- 63 -

Vacarmul provocat de farisei nu L-a putut intimida pe Iisus, oricât de tare striga haosul din ei.

Haosul n-a articular nici un cuvânt care să rămână.

Nu în zadar se zice că Creștinismul e a doua creație a lumii.

Iisus în fața vacarmului era de fapt a doua oară în fața haosului, din care va trebui din nou să scoată omul la demnitatea de om.

De atunci până astăzi, și până când dăinuiește istoria, cu același rost îi stă în față.

*

„Când va veni lepădarea de credință” (II Tesaloniceni 2,3) – și va veni –, atunci a treia oară se va afla Iisus împotriva haosului colectiv.

*

Întâi a creat lumea din nimic. Neantul a articular cosmosul.

A doua oară a scos omul din haosul păcatului. I-a refăcut libertatea pe care i-o destrăma genunea neînțelegerii.

A treia oară „va fi zidirea din nou a lumii”.

Sfârșitul celor trei drame: a libertății, a omului și a lui Dumnezeu; a istoriei, a antropodiceei și a teodiceei.

Cu toate acestea istoria și lumea, așa cum sunt, au o valoare existențială, pentru că în ele a intervenit Desăvârșirea, dându-le Sensul, spre care sunt în marș.

Sibiu, Vineri XXIV
3.XI.49 Luca 12,2-12

CEI MAI BOGAȚI SĂRACI

- 64 -

Fără toiag, nici traistă, fără pâine, nici argint și numai într-un rând de haine, așa a fost prima apostolie a ucenicilor.

Iisus nu i-a aruncat în grijă: i-a descojit de grijă. „Nu poți propovedui Împărăția Cerurilor cu plumbii materiei pe aripi”, – se zice de obicei.

Dar Iisus nu are mentalitatea scizionistă între spirit și materie. Nu e dualist persan. Poziția lui Iisus e afirmarea puterii spiritului asupra materiei, primatul spiritului, puterea spiritului curat asupra spiritului decăzut, care a antrenat și degradarea materiei.

Iisus a venit pentru transfigurare, nu pentru dualism.

Iisus le-a dat ucenicilor putere spirituală de a stăvili degradarea materiei vii, de a stăvili decăderea spirituală a omului.

Decăderea spirituală, căderea în „dualism”, face din făptura omenească „șerpi” și „scorpii” și efect a „toată puterea vrăjmașului”. Decăderea spirituală face din oameni fiare și brute.

Stăvilirea acestei decăderi stă numai în puterea lui Dumnezeu, care poate reintegra libertatea omului iarăși în sensul ei original.

Așa înzestrări spirituale efective erau acoperite de chipul sărăciei apostolice.

Sibiu, Sâmbătă XXIV
4.XI.49 Luca 9,1-6

O MINUNE „FURATĂ”

- 65 -

Iisus era chemat de durerea unui tată, să întoarcă la viață o copilă de doisprezece ani.

Iisus iubea copiii, de aceea mergea la ei cu durerea iubirii.

Totuși o femeie bolnavă L-a mai zăbovit, ba L-a chiar furat pe drum.

Stăruim puțin asupra acestui furt, unic în viața lui Iisus.

Oare de unde știa femeia aceea că atingându-se, chiar pe furiș, de marginea hainei lui Iisus, se va tămădui ?

- O știință din credință. Și femeia nu s-a înșelat.

Deși puterea de tămăduire era de natură spirituală, totuși bolnava a furat-o printr-o atingere materială.

Ordonanța sutașului din Capernaum e un caz de tămăduire de la distanță și prin credința adusă prin două delegații, – o cale pur spirituală.

Aci Iisus „a simțit puterea care a ieșit din El”.

Aceasta dovedește că organismul a scăpat de boală, de îndată ce s-a refăcut ceea ce lipsea din plinătatea lui spirituală.

Sfințenia e o energie. Păcătoșenia o degradare. Una reface organismul, alta îl dărâmă. Dărâmarea se oprește de îndată ce organismul se împrumută sau chiar fură, pe firul credinței, acea energie rară a sfințeniei.

Iisus încă a vrut să dea pe față credința femeii, și sigur că a privit cu dragoste acest furt original.

Sâmbătă, Duminică XXIV

5.XI.49 Luca 8,43-48

„RÂDEAU DE IISUS...”

- 66 -

... Știința lor era foarte sigură de realitatea ultimă a morții.

Învierea, cu care venise Iisus, nu încăpea nici măcar ca posibilă în știința lor, – deși iubirea lor, de părinți îndurerați, ar fi fost natural să-i salte dincolo de limitele sigurei lor științe.

În mintea omului cunoștința morții e numai o cunoștință statistică. Iisus altfel cunoaște moartea, „ca unul ce are putere” asupra ei. Una e știința neputinței, știința limitelor omenești, și alta e știința puterii nemărginite a lui Iisus. Părinții copilei nu-L cunoșteau ca atare. De aceea crezându-L numai om ca și ei, „au râs de El”.

Siguranța neputinței, sau neputința ca și criteriu, a fost înfrântă simplu: de faptul învierii copilei.

Iată un râs înghețat pe buzele mărginirii.

*

Râsul, același râs, s-a dezghețat cu trecerea vremii.

Gânditori serioși ai vremilor noastre, ca de pildă Heidegger, construiesc o filosofie „existențială” pe Neant, ca ultima concluzie a vieții.

Existența aceasta de aici (Dasein) nu e altceva la urma urmelor decât marșul spre moarte („Sein zum Tode”), spre Nimicul care nimicește (nichtet).

Ce ironie: o serioasă construcție pe nimic.

Noi știm însă, de la Iisus, că **Învierea** e ultimul cuvânt !

Până atunci se va tot râde; și din ce în ce mai tare, ca să nu se mai audă ce a învățat și a făcut Iisus...

(Să se mai spună neantul nu e o energie, dar „a orbirii minților”).

Iisus e cu atât mai mult Lumină și Adevăr și Viață !

Sâmbăta

6.XI.49; Prislop 7.III.50

Duminecă XXIV

Luca 8,41-56

CRINII PUSTIEI

- 67 -

Fariseii instigau mulțimile să vocifereze împotriva lui Iisus. Iisus, apăsător, descoperea păcatul lor cel mai greu, păcatul veșnic fără iertare: starea omului împotriva adevărului. În pauza unor atari momente culminante, un om aduce o stridență: vrajba lui cu frate-său, pe chestiunea averii, rugându-L pe Iisus să le împartă averea.

Se vede că omul acela n-a înțeles nimic din absurda luptă a oamenilor cu Dumnezeu, care se petrecea sub ochii lui. El n-o vedea de vrajba sa. Iată însă schimb pe schimb: nici Iisus n-a ascultat durerea lui.

De-ar fi știut omul acela cumpăna lucrurilor, cumpăna durerilor, de-ar fi priceput să ție partea lui Iisus, ar fi încetat din clipa aceea necazul său.

Totuși, cu prilejul omului aceleuia, Iisus destăinuiește un nou fel de viață: trăirea în Providență, trăirea în riscul credinței. Iisus n-a detestat munca, dar a arătat-o atârănătoare de binecuvântarea lui Dumnezeu. A zis chiar, prin apostolul Pavel: „Cine nu muncește, nici să nu mănânce !” (II Tesaloniceni 3,10). Dar numai că munca prin credință se binecuvintează, iar prin necredință ajunge o muncă zadarnică de Sisif.

Autonomia omului e ultimul păcat împotriva evidenței adevărului. Îndeajuns s-a văzut că omul nu poate substitui pe Dumnezeu: nu se poate asigura împotriva morții, nici măcar de-un fir de păr. Multa lui știință încă n-a putut face nici măcar un ou de muscă, sau un bob de grâu. Puterile științei sunt până la hotarele vieții. De la viață începând sunt puterile lui Dumnezeu. Dar nici până la viață știința nu le poate pe toate; de pildă omul nu poate da ordin să plouă, nu poate da ordin să rodească pământul, sau să se lungească anotimpurile. „Fără Mine, sau împotriva Mea, nu puteți face nimic !” (Ioan 15,5). E o fatalitate, că cu cât aruncă omul pietre mai tare în sus, cu atât mai năpraznic îi cad în creștet. A vrea peste puteri, a vrea să treci limitele, e o vrere în zadar. Grijește-te de ceea ce atârână de tine. – Iar o grijă care a făcut-o

Dumnezeu atârnatore de om e: a atârării sale de El. Grija omului de Dumnezeu, simplifică grija omului de om: așa, omul va avea de toate. Pe când, dacă omul va exclude pe Dumnezeu de la conducerea lumii și vieții (– ceea ce numai în fantezia lui e cu puțință și nicidecum de fapt –) va avea și atunci, dar ca un hoț, nu ca un fiu, până, treptat, va ajunge să nu mai aibă nimic. Dumnezeu nu se lasă expropriat ! „Grija” zilei „de mâine” e o grijă presantă. Când conducea Dumnezeu israelitenii prin pustie, nu le îngăduia grija zilei „de mâine”: mana se strica. Pâinea cea de toate zilele o cerem pentru „astăzi”. Chiar nevrând, suntem sfătuiți să trăim prin credință. Sfinții pustiiilor au trăit numai în condițiile credinței, punând în ordinea preocupărilor: întâi grija de mântuire. De aceea Crinii pustiei au ajuns până la strălucirile luminii divine.

Brașov, Luni XXV
7.XI.49 Luca 12,13-15; 22-31

ÎN IERARHIA RĂSPUNDERILOR „ORICE STĂPÂNIRE, DE LA DUMNEZEU ESTE”

(Romani 13,1)

- 68 -

Toți oamenii sunt fiii și slujitorii lui Dumnezeu; – colaboratorii lui Dumnezeu chiar (I Corinteni 3,9) la creație. (Creația lumii nu e un fapt terminat, ci în curs.) Cu toate acestea, sau chiar de aceea, diferența între capacitățile oamenilor fiind evidentă, evidența impune o ierarhie, o conducere. De aceea Providența caută „iconom credincios și înțelept” peste oameni, „care să le dea la vreme măsura de grâu”.

Textul poate fi înțeles în modul cel mai colectivist. Din punct de vedere creștin nu scrie nicăieri dacă proprietatea grâului trebuie să fie particulară sau colectivă. Ce se atrage aminte e calitatea iconomului de: „înțelept și credincios”, care dă fiecăruia măsura de grâu la vreme. Deci măsurată după om și după vreme.

Evoluția societății omenești spre munca colectivă, spre organizarea pământescă a omului în socialism, e acum un fapt de la sine înțeles. Ștergerea granițelor dintre oameni e ștergerea motivelor de război între creștini. Dacă motivele religioase n-au putut face aceasta, recunoaștem ca de la Dumnezeu pe oricine care, cu rațiuni pământești, va putea să facă din: „săbii – și tunuri –, fiare de plug” (Isaia 2,4).

Textul Evangheliei atrage aminte iconomilor lumii asupra atârării sau neatârării lor de Dumnezeu. Răspunderile sunt proporționate misiunii încredințate. Iar cel ce trage la răspundere „pe neașteptate” e Dumnezeu. O mie de ani de-ar trăi ateul, tot „pe neașteptate” e tras de Dumnezeu la răspundere, – ca unul ce nu se mai aștepta să mai existe Dumnezeu, ba să mai și tragă la răspundere.

Pe primejdioasă pantă, înclinată spre neant, a antrenat raționalismul pe oameni. Toți oamenii recunosc supremația adevărului, – numai cât că puțini mai știu exact ce mai este adevărul. Una dintre

definițiile sale, de mari ravagii, e și echivalența rațiunii cu realul. De aci până la a spune că realitatea e numai ceea ce îmi spune mie mintea că e realitate, și ceea ce îmi spune că nu e, nu există, nu e decât un pas. Afirmatia aceasta mai cuprindea în sine un sâmbure stricat: eul. Eul e bun la locul lui, dar nu exaltat la rangul de criteriu al adevărului. Descartes, întemeind ontologia pe „cogito”, dacă și-ar fi dat seama de consecințele declarației sale, cel puțin atâta cât s-a speriat Nobel după ce a inventat dinamita, poate că nu s-ar fi mulțumit numai cu crearea unui „premiu Nobel pentru pace”. Numai gândirea lui Dumnezeu echivalează creația. Omul e creator în fantezie, în iluzie. Cea mai fantastică creație a unor oameni e negativă: că nu există Dumnezeu. Iată o interpretare greșită a demnității omenești.

- Oameni pe care-i așteaptă cea mai mare deziluzie !...

Bixadul Oltului,
8.XI.49

Martii XXV
Luca 12,42-48

ULTIMUL MOTIV

- 69 -

Se întrevece că se vor lichida toate motivele de război între oameni: motive economice, naționale, rasiale etc.

Va mai rămâne totuși unul: motivul lui Dumnezeu.

Iisus a azvârlit pe pământ focul acestei revoluții: pârjolul dragostei de Dumnezeu, care aprinde împotriva-i văpaia de ură împotriva lui Dumnezeu. Iisus a venit să arunce sabie între virtute și păcat.

Iată oamenii învrăjbindu-se de moarte pe motivul lui Iisus.

Nu va fi casă fără gâlceavă din cauza lui Iisus.

Ultimul ideal, capabil de unificarea oamenilor, va dovedi pe oameni incapabili de el. Cu cât oamenii își vor pogori destinul lor din Cer, în pământ, cu atât mai mult se va cutremura pământul sub ei: fiindcă nu este pace decât de la pacea cu Dumnezeu. Un destin răsturnat antrenează în răsturnare, antrenează în revoluție totală, totul.

Așa se face că cei ai lui Dumnezeu, „cunoscând spiritul vremii”, cunoscând înclinarea omului spre Dumnezeu, au pacea Lui; pe când ceilalți, ignorând Sensul existenței, iubind fața exterioară a lumii, se găsesc în afară de Sens, munciți lăuntric de pârâșul conștiinței care, și fără credința lor, îi va aduce la judecata lui Dumnezeu.

Iar Judecătorul va da dreptate pârâșului „conștiință”, fiindcă aceștia nu s-au împăcat cu ea, pe când mergeau alături stadia vieții acesteia.

Iisus destăinuie și aceasta: că li s-a prevăzut o temniță care să samene cu ei, cu existența lor negativă. Acolo nu există Dumnezeu, decât ca un coșmar, ca un chin absolut.

Iată dreptatea care atâră peste ucigașii dreptilor.

DINCOLO DE ÎNTÂMPLĂRI...

- 70 -

Dacă „nici un fir de păr nu se mișcă din capul omului fără știrea lui Dumnezeu”, cum se poate că uneori dau oamenii peste câte-o moarte năpraznică, greu de împăcat cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu de om ?

Drept că viața nu e un scop în sine. Scopul ei e dincolo de zare. Dumnezeu asigură viața când aceasta e trăită în funcție de sensul ei metafizic, devenit conștient. Dar și atunci se petrec nedumeriri în privința asigurării vieții.

Lui Iisus I s-au adus la cunoștință două categorii de accidente: mai mulți galileieni au fost omorâți din ordinul lui Pilat, fiindcă au rugat pe Iehova, cu jertfe, împotriva stăpânirii romane; iar a doua, că în Siloam a căzut un turn peste 18 oameni. Iisus a asigurat că oamenii aceia n-au fost cei mai păcătoși dintre oameni; iar cei rămași, pentru că au rămas, nu sunt cu aceasta mai puțin păcătoși ca ei. Dacă nu se pocăiesc, pe toți îi așteaptă aceeași soartă.

Iisus mai dă o pildă cu smochinul neroditor. Din alte locuri rezultă că vierul e Iisus, iar smochinul, ca și via, e neamul omenesc. Iisus intervine trei ani înaintea Tatălui și abia într-al patrulea se învoiește la tăierea lui. Dacă neamul omenesc nu aduce „roade vrednice de pocăință” – cum striga cel mai sălbatec din proroci –, tăierea îl așteaptă (Matei 3,10; Luca 3,8-9).

*

Toate pedepsele sunt văzute ca venind de la Dumnezeu, plată pentru păcate. Cu toate acestea Dumnezeu nu pedepsește, aici, toate păcatele. Oamenii așa ar vrea. Fiindcă ei nu pot răbda, se întreabă: cum mai răbdă Dumnezeu ? Mulți, din cauza acestei răbdări divine, își pierd siguranța în existența lui Dumnezeu. De aceea, știind Dumnezeu slăbiciunea credincioșilor și desfrâul răutății, mai intervine din când în când, cu întâmplări înfricoșate între oameni.

Nu pedepsește toate relele aici și imediat, precum nici nu răsplătește tot binele aici și numaidecât; – cred că din următoarea rațiune:

Dacă ar pedepsi toate relele aici, ar putea însemna că lumea aceasta e singura care există. Dacă ar pedepsi toate relele imediat, ar însemna că se teme de puterea răului, care, nepedepsită imediat, i-ar periclita stăpânirea lumii.

Dacă ar răsplăti tot binele aici, ar însemna același lucru, că există numai lumea aceasta. Dacă ar răsplăti tot binele imediat, ar însemna că sufletul există numai în lumea aceasta, cu alte cuvinte sufletul n-ar fi nemuritor; deci Dumnezeu trebuie să se achite urgent de îndatorirea ce i-a făcut-o omul.

Că Dumnezeu uneori pedepsește răul și uneori răsplătește binele, e ca să știe omul că răul se pedepsește și binele se răsplătește.

Dacă o face rar în lumea aceasta, e semn că o face sigur în cealaltă. Dacă uneori nu răsplătește binele dreptului e semn că-i lucrează răbdarea. În amândouă cazurile Dumnezeu așteaptă sfârșitul omului: în ce sfârșește omul; fie că a fost multă vreme bun, dar pierzând răbdarea în nevoințele binelui, își pierde socoteala și deci plata, fie că a fost multă vreme rău „și venindu-și întru sine” se întoarce către Dumnezeu, și cele de pe urmă ale omului au ultimul cuvânt.

O răsplată aici și imediată, pentru toate faptele, ar dăuna libertății omenești. Răul nu s-ar face de frica pedepsei. Binele s-ar face din interesul răsplății. S-ar micșora ceva din slava lui Dumnezeu și s-ar micșora și prestigiul ființei omenești.

Iată prin urmare la ce climat de libertate și dragoste dezinteresată vrea Dumnezeu să-și ridice fiii, la Sensul lor metafizic, cel ascuns în Dumnezeu, care Duh este și Iubire și Adevăr, și acestea fac și pe oameni cu adevărat liberi și cunoscuți și lor înșiși ca atare.

UCIGAȘA CETATE

- 71 -

În sfârșit: iată și niște farisei milostivi: îi aduc lui Iisus vestea că Irod vrea să-L omoare, deci să se ducă de prin părțile acelea.

Iisus îl știa pe Irod capabil de rele, totuși nici cea mai ușoară înfricare nu i-a pricinuit vestea; dimpotrivă i-a zis „vulpe bătrână”, ca unul ce umbla cu două fețe între slăbiciunile lui Israel și ale slăbiciunii romane, și i-a trimis vorbă cu aceiași vestitori, că puține zile mai are și știe ce-L așteaptă, dar în Ierusalim. Ierusalimul, cetatea lui David, cetatea Templului lui Solomon, una din cele șapte minuni ale antichității, dar calificată de faptele ei: cetatea ucigașă de prooroci, multe osânde și-a luat, și n-a învățat; și-o va lua și cu Iisus.

Toată strădania lui Iisus de-a aduna pe fiii sfintei cetăți, cum adună găina puii sub aripi, a fost zădărnicită de conducerea din Ierusalim. Dar bine cu sila nici Dumnezeu nu face. Dar dacă Dumnezeu vrea binele și omul îi stă împotrivă, împotrivirea are urmări.

Conducerea din Ierusalim a avut prilejul să vadă ce a pățit falnica cetate pentru faptele locuitorilor ei, cu prilejul ducerii lor în captivitatea babilonică. Ieremia proorocul se întreba în durere: „Cui i-ai mai făcut, Doamne, ce ne-ai făcut nouă ?” Cu toate acestea istoria nu i-a învățat nimic pe contemporanii lui Iisus.

Drept aceea Ierusalimul se va pustii din nou. Iisus i-a prezis pustiirea: o pustiire din care nu se va mai reface niciodată. Urgia lui Titus la anul 70, n-a mai lăsat în picioare decât “zidul plângerii”. Acesta a mai rămas din ucigașa cetate. Dărâmarea cetății a început mai devreme: în prima Vinere a patimilor, când un fulger al mâniei divine a rupt în două catapeteasma Templului lui Solomon. Aceasta a fost dărâmarea spirituală a lui Israel. De atunci nu mai au ei Templu, nici prooroc.

A încercat Iulian Apostatul să contrazică profeția Mântuitorului, vrând să restaureze Templul dar, cu o sulică în piept, a sfârșit declarându-se învins de Galileian.

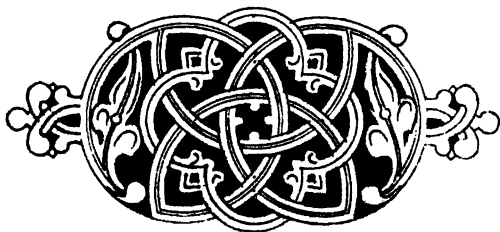
Dar în Ierusalim strigă și pietrele, mai ales cele care n-au mai rămas una peste alta, mărturisind și așteptând zdrobite: Noul Ierusalim (Apocalipsă 21,2).

Bixadul Oltului

11.XI.49

Vineri XXV

Luca 13,31-35

VIETI NĂRUITE ȘI SFINȚI

- 72 -

La o zi după Schimbarea la Față în munte, jos, la poale, Îl aștepta contrastul: gloata, din care s-a desprins tragedia unui tată: singurul lui copil era muncit de crize epileptice.

Iacov, Petru și Ioan văzuseră în munte Omul, în slava veacului viitor, iar la poalele muntelui îi aștepta un exemplar din tragedia veacului de acum. Contrastele au însușirea să strige realitățile mai tare; au însușirea să provoace ieșirea din contrast. Totuși ucenicii n-au putut stinge stridența tragediei; n-au putut redresa o viață năruită. Omul singur nu poate ieși din contrast și nici pe altul nu-l poate scoate.

Limitele omului sunt limitele sfințeniei sale.

Iar Sfânt e numai Dumnezeu. Focul și lumina nu sunt în natura fierului, dar uneori sunt nedespărțit unite. De altfel singurul leac al vieții, care s-o scape de năruire, numai sfințenia rămâne. Sfințenia e refacere și efectivă și preventivă. Datori de-a-o câștiga sunt toți oamenii care vor să se mântuiască.

Sfințenia tare seamănă a sănătate originară, a strălucire lină a spiritului. Unde sunt acestea și Dumnezeu se odihnește, unde lipsesc și Iisus își pierde răbdarea.

Iisus a tămăduit epilepticul prin atotputernicia Sa asupra făpturii. Dar ceea ce vrea Iisus e să năzuiască omul a trăi în modul credinței și al sfințeniei, care previn viața să nu ajungă o ruină.

Putregaiul nu există prin sine: e o negație întâmplată în ceva sănătos. Boala nu există prin sine însăși, există numai bolnavi. Dacă oamenii ar urmări din neam în neam sfințenia vieții, negativele acestea ar putea să dispară ca accidente ale vieții. Dar cel mai greu lucru cu putință e să îndupleci omul să urmărească statornic realizarea sfințeniei. E de neînțeles faptul că vede omul câte năpaste îndură fără rezemarea vieții sale în Dumnezeu și totuși nu se reazemă pe El. În fața acestei tragedii a neputinței, ne resemnăm cu puțini frați de-ai noștri, oameni,

care au ajuns, încă din veacul acesta, urgisit de păcate, până la strălucirile Schimbării la Față.

Covasna, Sâmbătă XXV
11.XI.49 Luca 9,37-43

SAMARINEANUL

- 73 -

A zis necredința că evangheliștii au creat pe Iisus. Adică doi pescari, un doctor, Luca, și Matei vameșul. Critica nu și-a dat seama la ce înălțime nemaiîntâlnită ridică astfel niște oameni de rând.

Iată de pildă un legiuitor pune, viclean, întrebarea: „Învățătorule ce să fac să moștenesc viața veșnică ?”

La o întrebare vicleană, obișnuit, nu se răspunde decât subliniindu-se viclenia. Dar Iisus răspunde neobișnuit de frumos, ca și când întrebarea ar fi izvorât din cea mai existențială sinceritate – probabil și pentru că era pusă problema vieții veșnice: ceva nou pentru urechile lui Israel. Iată o distincție, o noblețe sufletească, imposibil de scormit.

Pilda Samarineanului nu e numai o pildă; e totodată și revelația misiunii viitoare a Bisericii, e și angajarea omului în asemănarea cu Samarineanul: creșterea omului în neamul Samarineanului (– căci Samarineanul era de alt neam decât cel căzut între tâlhari).

Pogorârea din Ierusalim în Ierihon e decăderea omului din starea de Rai a conștiinței, în starea ei din lumea aceasta, rănită și mai moartă, de tâlharii cei de gând.

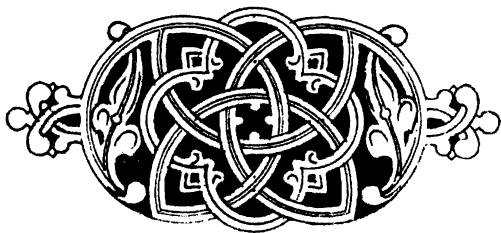
Legea și Proorocii, neputând să-i ajute, au trecut pe alături, asemenea și Leviții nu i-au ajutat nimic cu jertfele.

A venit un străin, neam urgisit în Israel, căruia i s-a făcut milă de om, i s-a apropiat de răni, le-a spălat cu vin (usturimea pocăinței), le-a uns cu untdelemn (celelalte Taine), i-a luat firea sa în spate (Întruparea lui Dumnezeu). A petrecut împreună cu omul, l-a dat în grija Bisericii. Iar a doua zi, după Înviere, pecetluind al doilea din cei doi bani de cheltuială: Noul Testament, a dat Bisericii grija de om, precum și cele două Testamente, Legea și Harul.

Toată bătaia de cap cu omul și tămăduirea conștiinței sale, o are Biserica, până la a doua venire a Samarineanului, când i se va răsplăti ei osteneala. Iată adevărata împlinire a Legii în iubire.

Iată Samarineanul, adevăratul aproape al conștiinței căzute între tâlhari. Iată cu Cine urmează să fim asemenea și ce să facem, ca răspuns la problema vieții veșnice.

Bixadul Oltului, Duminecă XXV
12.XI.49 Luca 10,25-37

RĂSPALATA ÎN LUMINĂ

- 74 -

Intrând Iisus în casa unui fariseu să mănânce pâine, și fiind Sâmbătă în ziua aceea, s-a întâmplat să mai fie la masă și bogați și rudenii de ale fariseului.

Iisus, deși oaspe, deci obligat la politețe, face totuși o aspră îndreptare stăpânului casei care L-a invitat; anume: dacă vrea să aibă un folos, să nu mai cheme rudeniile și bogații la masă, că aceștia îi pot anula binefacerea, chemându-l și ei la rândul lor, ci să cheme săracii, orbii, șchiopii și neputincioșii, fiindcă aceștia n-au să-l poată răsplăti niciodată. Și cum toată fapta are răsplată, în locul săracilor rămâne Dumnezeu dator cu răsplătirea.

Dar termenul lui Dumnezeu la care răsplătește până și „un pahar de apă” e ziua Învierii.

Dar precum „stea de stea se deosebește în strălucire” (I Corinteni 15,41), așa va fi deosebirea și între strălucirile pe care le vom avea întreolaltă „fiii învierii”.

În această strălucire, a Învierii, răsplătește Dumnezeu faptele rămase nerăsplătite pe pământ.

Și aceeași răsplată o au și toate ocările, răbdade cu senin, stropi din noroiul lumii, pe veșmântul alb, atunci se vor schimba în scăpărări de stele.

Brașov, Luni XXVI
13.XI.49 Luca 14,12-15

CONDIȚIILE UCENICIEI

- 75 -

Sunt multe chipuri de a intra în Împărăția lui Dumnezeu, dar numai o ușă: Iisus.

A fi ucenicul lui Iisus, ucenicul Adevărului, înseamnă să-ți faci inventarul libertății.

„Adevărul vă va face liberi”. „Libertatea (e a) fiilor lui Dumnezeu”. „Cine nu se va lepăda de sine (– nu va fi liber și de sine), nu va putea fi ucenicul Meu”...

Totuși inițiativa pornește din amândouă părțile: și de la Dumnezeu și de la om. Dar și inițiativa omului spre Adevăr tot Dumnezeu o trezește. De aci începe faza conștientă a deciziei. De acum ucenicul trebuie să știe cât costă decizia sa: liber de mamă, tată, nevestă, copii.

Iisus confiscă total; rupe lanțurile firii; dezleagă omul.

A fi ucenicul lui Iisus însă nu însemnează a te opri la mijlocul uceniciei. A fi ucenicul lui Iisus însemnează a prevedea un război și a-ți zidi o cetate. A nu-ți face socoteala aceasta însemnează a risca să te faci de răs. Iar a nu te face de răs însemnează a urma pe Iisus toată calea vieții Sale pământești, chiar dacă ultimul pas al căii îl vei avea de făcut de pe-o cruce.

„Dumnezeu poartă pașii omului”; iar aceștia sunt marile hotărâri spre El.

Acestea sunt și fazele întregii Creștinătăți spre Împărăția lui Dumnezeu.

„PRIETENUL PĂCĂTOȘILOR”...

- 76 -

Păcătoși, cu toate acestea, au un prieten: pe Iisus.

Din ceasul în care cunoști că ești păcătos, te-ai schimbat din vrăjmașul lui Dumnezeu în prietenul Lui. Dumnezeu nu este vrăjmașul omului niciodată – că nu poate –, și nici nu se schimbă, același fiind. Schimbarea e a omului. Nici îngerii răi nu se mai pot schimba, numai omul.

Schimbarea care bucură Cerul e din rău în bine. Este și schimbare din bine în rău. Prima e convertire, a doua tăgăduire. Definitive nu-s nici una. Până la moarte există posibilitatea căderii și a convertirii – dar moartea fixează ori una, ori alta din posibilități.

Toată suferința e a divinului prieten, care te așteaptă la toate răspântiile lumii, să-L recunoști prieten. În divina-I prezență tu te recunoști păcătos.

„Drepții” nu se recunosc păcătoși; ei sunt „drepți” în ochii lor sau înaintea oamenilor. Pe când în ochii Domnului „nici Cerul nu este destul de curat” (Iov 15,15 și 25,5).

Când crezi despre tine că ești drept ai închis toate posibilitățile tale de desăvârșire. Când știi că ești păcătos, când ești convins de nedesăvârșirea ta, e semn că Cel desăvârșit e lângă tine și conștiința ta, ochiul celor cerești, strigă diferența între El și tine.

Prietenul păcătoșilor așteaptă pe toți cei ce au să se mântuiască, îi caută, îi așteaptă, aleargă după ei, – și face aceasta până la sfârșitul lumii, până prinde și pe ultimul om al Împărăției Sale.

Iată o prețuire a omului.

Iată o nevăzută dimensiune a Crucii.

ICONOMUL NEDREPT

- 77 -

Pilda aceasta poate fi înțeleasă și în sensul ei literal. Iconomul denunțat că risipește, că lucrează după alte norme decât ale capitalizării dobânzii, la adică, își face prieteni pe datornici, iertându-le jumătate din datorii, ca să fie primit în casele lor, când va fi dat afară din iconomie. E o socoteală părtinitoare de oameni, deși păgubitoare de avuție. Dar, întrucât totuși, pune omul mai presus de avuție, socoteala sa e găsită, în felul ei, mai bună decât a fiilor luminii.

Totuși pilda aceasta e una din cele mai grele și mai pline de înțeleșuri.

Diavolul știe cât iubește Dumnezeu pe om, de aceea îl părăște neîncetat înaintea lui Dumnezeu, că-i risipește avuțiile.

Omul este iconomul lui Dumnezeu al lumii. Îngerii căzuți au fost aruncați pe pământ. De aci tot războiul văzut și nevăzut asupra proprietății lumii.

A scoate din prețul lumii un câștig lui Dumnezeu, câștigul acesta înseamnă jaf în păruta proprietate a căzuților îngeri, deci motive de pâră și război omului.

Fiindcă proprietatea lumii e discutată între om și pârâș, ea e o avuție nedreaptă. Peste tot nu lumea aceasta e avuția caracteristică firii nemuritoare a omului. Aici e pus doar iconom nedrept, iconom de probă, peste niște lucruri provizorii. Cum economisește cele improprii firii sale, așa va primi sau i se vor refuza, cele proprii veșniciei sale.

Iar proprii veșniciei sale sunt Darurile Duhului Sfânt. „Duhul Sfânt va da vouă”. Iar „Duhul suflă unde vrea” și suflă și în iconomia lumii, pe care o preschimbă, pentru câte unii, în socoteală mai înțeleaptă decât a fiilor luminii. (Poate că a foștilor fii ai luminii, îngerii căzuți).

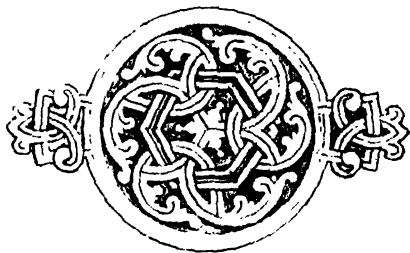
Omul, ca slujitor al Stăpânului, mai este și „iconom al Tainelor lui Dumnezeu” (I Corinteni 4,1). Ca atare multă pagubă face un preot în

averea de păcate a oamenilor, ștergându-le, cu darul Duhului Sfânt, datoriile: – agonisirile diavolului, capitalizate în om.

Iertând, ștergi ce ierți. Ce ierți la altul, ți se șterge și ție. Judecata aceasta te scoate de sub Judecată.

Și vor mai fi înțeleșuri...

Sibiu, Joi XXVI
16.XI.49 Luca 16,1-9

ERA CREȘTINĂ

- 78 -

Întruparea lui Iisus în istorie însemnează împărțirea istoriei în două: cea dinainte de Hristos și cea de după Hristos. În istoria după Hristos se ivește încă o despărțire: cea împotriva lui Hristos. Aceștia sunt anii de sminteală, despre care zice Iisus că și aceștia trebuie să vie.

Legea și Proorocii se termină cu Ioan Botezătorul, capătul Proorocilor. De la Ioan, de la Botezul lui Iisus, începe Era Creștină, era propoveduirii Împărăției lui Dumnezeu. De atunci este intrare în Împărăția lui Dumnezeu. Și intră toți „cei ce se silesc și o răpesc pe ea”.

Despre această divină pecete asupra timpului, Iisus avea o siguranță absolută. „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece, până ce nu vor fi toate” (Matei 24,35).

Siguranța aceasta lasă să se străvadă Dumnezeu în Iisus.

El a prevăzut că vor veni și anii de sminteală.

Dar ca Unul ce este „începutul și sfârșitul” (Apocalipsă 21,6 și 22,13) știe și sfârșitul smintelei.

Iată ce n-a prevăzut dialectica rațiunii.

Prislop. Vineri XXVI
17.XI.49 Luca 16,15-17
 Luca 17,1-4

RESPINȘI, CHEMAȚI ȘI TRIMIȘI

- 79 -

În Iisus, cunoașterea omului era dublată de cunoașterea dumnezeiască. În temeiul cunoașterii divine Iisus vorbea de-a dreptul cu structura, cu destinul și cu tot sensul omului, care-i puneă vreo întrebare, îi exprima vreo dorință, sau le avea, fără să le exprime, în preajma lui Iisus. Nimeni dintre oameni nu se cunoaște pe sine cum ne cunoaște Iisus (Ioan 2,25). Pe Saul, fariseul din Tars, l-a cunoscut și l-a destinat apostoliei neamurilor mai înainte de a se naște (Galateni 1,15); pe Ieremia proorocul la fel (Ieremia 1,5).

În Iisus vorbea Providența cu oamenii.

Ne dăm seama ce puțin știm noi din căile noastre, deși „multe planuri se zburcună în inima omului”. Dar chiar mergând cu Iisus pe cale primim uneori răspunsuri care nedumeresc.

Așa de pildă unuia care voia să meargă cu Iisus îi spune dinainte greutățile acestei decizii: vei fi un expropriat din lume; – îți convine ? – Și nu i-a convenit; a rămas de cale. Structura lui nu rezista la un destin eroic de risc.

Al doilea era înzestrat de Dumnezeu să-I fie martor între oameni, dar el nu știa aceasta. Iisus l-a chemat: „Vino după Mine !” El însă îl întâmpină pe Iisus cu datoria categorică de a îngropa pe tată-său. (Acum fie că de fapt tată-său murise și trebuia îngropat, fie că făgăduia lui Iisus să vie după moartea părinților săi, deci când va fi liber, situația în fața lui Iisus e aceeași.) Răspunsul lui Iisus se potrivește pentru amândouă cazurile și e revelatoriu.

Toți care nu cred și nu urmează lui Dumnezeu sunt morți, sau încă morți sufletește. La aceștia se referă Iisus când îl descurca pe al doilea la rostul său: „Lasă morții să-și îngroape morții lor !”

Ar fi surprinzătoare mărturisirea vreunui: „Doamne, lasă-mă să-mi îngrop necredința mea”. Dumnezeu nu îngăduie nici o tocmeală cu moartea: „tu mergi de vestește Împărăția lui Dumnezeu !” Imperativul Împărăției dezleagă, rupe chiar lanțurile morții. Nu aștepta până ajungi cu mintea în evidența luminii divine și abia atunci să propoveduiești Împărăția lui Dumnezeu ! A aștepta până atunci înseamnă a sta cu mâna pe plug și a te uita îndărăt, – cum i-a spus unui al treilea. Când te-a găsit Dumnezeu de vreo treabă pentru Împărăția Sa, între oameni, ai isprăvit toate obligațiile lumii. Aceasta e chemarea și pe aceasta se cunoaște. Iar când ai plug și ți-a dat și țarina inimii omenești să sameni cuvântul Împărăției, atunci ești trimisul lui Dumnezeu. Deci nu e mirare dacă cele mai înalte vârfuri cunosc cele mai dese furtuni.

Prislop. Sâmbătă XXVI
18.XI.49 Luca 9,57-62

CUVINTE INTERZISE

- 80 -

Cuvântul „nebun” e un cuvânt interzis. Cine zice fratelui său „nebunule” se pedepsește cu matca focului. De ce ? – Fiindcă și numai simpla aruncare a acestui cuvânt în obrazul unui om e în stare să-i desfigureze fizionomia minții.

E cunoscută experiența mai multor inși care au organizat odată următorul complot psihologic: și-au ales victima și i s-au prezentat pe rând, la intervale neregulate, și au început a se nedumeri înaintea omului: – Ce-i cu tine, parcă te-ai schimbat cumva !? Și s-a dus. A venit următorul: – Ce-ai pățit frate, că nu-ți mai caută ochii bine, ce-i cu tine ? Și s-a dus. Altă dată, al treilea, îi spune marea sa uimire, că-l găsește așa de schimbat și nu îndeajuns de normal. Următorul îl găsește cu totul curios la minte. Și așa și ceilalți, până când ultimul i-a propus să se ducă la un spital de boli nervoase și să-și repare deranjurile la minte. Și biata victimă, pierzându-și treptat liniștea și neștiind capcana, a ajuns și la nebuni.

Au trebuit apoi să vie toți și să-și mărturisească complotul, și cu mare greutate i-a revenit omului mintea la loc. Adevărul abia a putut limpezi mintea zăpăcită de minciuna repetată sistematic. Dar minciuna, chiar în treptele ei ușoare, de glumă, poate fi dăunătoare. Experiența următoare mi-a dovedit-o.

Aveam în meditație un școlar. Întâmplându-i-se odată să doarmă după amiaza cam mult, – era toamna și ziua scăzuse –, când s-a trezit era 7¹/₂ seara. Cum era somnoros l-am luat prin surprindere: – Repede, băiete, la școală că-i târziu ! – Dar parcă-i întunec afară, zise el. – Da este, dar în „dimineața” asta e eclipsă de soare.

S-a conformat crezând situația descrisă. Luând ceva în gură dă să plece la școală. – Stai, Gicule, că-i seară ! – Aa, râzi de mine, și dă repede să plece. Au trebuit și alți ajutori ca să-i dovedească evidența că e seară și nu dimineață. Iată un exemplu că o minciună când e crezută,

stăruie ca un adevăr. Atunci am văzut „chipul dezorientării” pe fața unui copil.

Cuvintele interzise orientează greșit sau dezorientează. Deci trebuie să fii mai presus de cuvintele oamenilor, ca să nu te-atingă nici ocară, nici lauda din ele. Cuvintele sunt ființe vii, capabile să facă treaba la care au fost trimise. Și trăiesc până la Judecata de apoi, dimpreună cu toate urmările lor. De aceea se zice: că zece porunci are înțelepciunea: de nouă ori să taci și o dată să vorbești, și atunci puțin.

Prislop, Duminecă XXVI

19.XI.49 Luca 12,16-21

ÎMPĂRĂȚIA NEVĂZUTĂ

- 81 -

Nedumeriții farisei, conservatorii lui Israel, nădăjduiau că Împărăția lui Dumnezeu va fi împărăția lui Israel: Dumnezeu național, împărăție națională, teritoriu anumit – chiar tot pământul –, începând de la data cutare...

- Și unii creștini tot așa o așteaptă: cândva, undeva.

Din răspunsul lui Iisus rezultă limpede că Împărăția lui Dumnezeu e o împărăție spirituală, lăuntrică, în însăși structura spirituală a Creștinismului. Despre ea nu se poate spune: iată-o aici sau acolo, acum, odată sau cândva. Împărăția lui Dumnezeu nu e sub categoriile cunoașterii, în categoriile naturii sau lumii.

*

Împărăția lui Dumnezeu are două vârste.

Prima vârstă a Împărăției lui Dumnezeu e deodată cu venirea lui Iisus între oameni. El e Fiul și energia spirituală a Împărăției. El, născut în fiecare suflet prin Duhul Sfânt, în suflete devenite fecioare, se multiplică – așa-zicând – dar neîmpărțindu-se, locuind deodată între o mulțime de frați, făcându-i oameni cerești, chiar dacă după omul din afară aceștia sufăr toate umilințele și necazurile veacului acestuia – și mai ales dacă le sufăr mulțumind și binecuvântând pe Dumnezeu întru necazuri.

Împărăția, în vârsta ei primă, e nevăzută; e mai mult dedusă din „răbdarea sfinților” (Apocalipsă 14,12). Ea nu are decât o evidență interioară pentru cel ce o trăiește și, în lipsă de argumente decisive, el nu are decât afirmarea ei prin jertfa vieții – ultimul cuvânt.

În acest interval al Împărăției nevăzute creștinul se bucură întru necazuri, arde într-însul focul aruncat de Iisus pe pământ: focul iubirii de oameni.

În rezumat Împărăția lui Dumnezeu e oriunde se află un om centrat lăuntric de Iisus. Nu e o împărăție de vedenii – cum cer oamenii.

Aci se pune accentul pe virtute nu pe daruri neobișnuite sau viziuni. „Cea mai minunată viziune este un om care se distinge prin puritatea și smerenia sufletului său” (Halkiu, Sancti Pahonii, vitae graecae, Brüssel, 1932, Vita prima 48).

A fi luminat de cunoștința de Dumnezeu, curat și smerit cu inima, e singurul argument valabil al Împărăției. Într-un așa suflet se străvede Iisus. El nu trebuie să vorbească, e destul să existe; existența lui grăiește mai tare decât cele ce-ar spune.

*

A doua vârstă a Împărăției lui Dumnezeu va veni pe văzutele: ca fulgerul, de la răsărituri până la apusuri, fiindcă e deodată cu A Doua Venire a lui Iisus, în slavă și mărire.

Până atunci Împărăția lui Dumnezeu e contestată; – vinovăția o purtăm și noi „creștinii netrebnci” (II Corinteni 13,5) –, dar atunci va fi afirmată de Însuși Împăratul Cerurilor. Nu numai afirmată: ci de istov desfășurată, din nevăzută ce era, în slava ei orbitoare și transformatoare de eon, în Cer nou și pământ nou (Matei 19,28; Apocalipsă 21,1).

Creștinismul e văzut ca a doua creație a omului. Când va veni Împărăția lui Dumnezeu, întru slava ei orbitoare, toată făptura se va înnoi – dar „ca prin foc” – și va deveni spirituală, înghițită de slavă și statornicită pentru nesfârșitul veșniciei.

*

...Și când te gândești că în fiecare om – luat la întâmplare – e ascunsă Împărăția lui Dumnezeu, în grăunte nevăzut: desăvârșirea, nici unul din „necazurile de față” (Romani 8,18 și 35), (fie ele mii de ispite, fie și cercarea cu moartea), nu pot să ne despartă pe noi de dragostea lui Iisus, Cel ce ne lucrează desăvârșirea; destinul și obârșia noastră de fii ai lui Dumnezeu...

O astfel de zare a destinului nu se deslușește însă omului care nu vrea să sufere nimic.

NEBUNII

- 82 -

La două feluri de oameni le-a zis Dumnezeu „nebuni”: la cei ce „zic că nu este Dumnezeu” (Psalmul 52,1), și bogaților, cărora stomacul e tot Dumnezeul lor (Filipeni 3,19).

În aceia e una și aceeași cugetare greșită: tăgăduirea oricărui rost sau destin al omului și al lumii, mai presus de lumea aceasta și stomacul ei. A tăgădui o conducere supremă a Cerului și a pământului e totuna cu a propovedui domnia întâmplării, a haosului sau a anarhiei universale.

Dar lumea este în ordine. Aceasta dovedește că este o conducere mai presus de ea. Dar fără ordine e mintea care o vede fără stăpân. Mintea care cugetă că nu este Dumnezeu, cade în propria sa sentință: va trebui să se tăgăduiască și pe sine. Căci: a te lupta din toate puterile împotriva a ceva ce nu există, dovedește nebunia acestei lupte; dovedește nonsensul, absurdul ei și prin urmare și al minții care o conduce.

Al doilea „nebun” este bogatul, care îngustează zarea rosturilor sale pe pământ la dimensiunile stomacului, – chiar dacă acest stomac ar înghiți pământul. Mai mult: un atare bogat va căuta să convingă pe toată lumea că numai acesta e singurul scop al vieții omului pe pământ. Atare concepție despre om și destinele sale ultime e cu adevărat miezul nopții minții. Noaptea aceasta va culmina sfârșind prin a se crede omul acela pe sine, el “dumnezeul veacului acestuia” (II Corinteni 4,4). Deci într-o atare noapte a minții, când va crede bogatul că țarina sa, lumea, îl va face în sfârșit fericit, își va pierde sufletul cu sunet, căci va fi răpit cu moarte din vârful bogăției sale. Dumnezeu nu îngăduie la nesfârșit îngustarea vederii omului numai la stomacul său, de vreme ce omul e destinat spre alte zări, ale Împărăției lui Dumnezeu, ale veșniciei sale, și îndumnezeirea veacului viitor.

*

Sfântul Ioan Gurădeaur: „Nu are Dumnezeu lucru mai cinstit și mai de preț decât pe un sărac; și pe acesta l-a dat ție, bogatul, ca să ai grijă de el” (Tâlcuire la Epistola către Romani, Cuv. 14).

„Bogatul și săracul se întâlnesc unul cu altul; dar cine i-a făcut este Domnul !” (Pildele lui Solomon 22,2). „Fii celor săraci ca un tată ! Și vei fi ca Fiul Celui Preaînalt” (Cartea înțelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah 4,10-11).

„Bogatul nu-i stăpân pe sine, ci, cu toate că-i însuflețit, ține de lucrurile neînsuflețite. N-are vreme să cugete, din cauza alergărilor. Banii sunt un nemilos stăpân... Întreaga putere de a iubi e cotoplită de acest lot de pământ, care dă porunci, care i-a înlocuit sufletul, care i-a smuls orice rămășiță de libertate.

Cumplita soartă a bogatului stă în această îndoită absurditate: spre a avea putere de a porunci oamenilor, a ajuns robul lucrurilor neînsuflețite; spre a dobândi o parte, mică de tot, a pierdut totul” (Giovanni Papini: „Viața lui Iisus”, p. 263).

- Poate că și de aceea mai clatină Dumnezeu bogăția bogaților, ca totuși să se mai mântuiască unii din ei.

*

„Sunt ateu, precum sunt breton; cum este cineva blond sau brun, fără să o fi voit”... „Căci oricât scotocesc în amintirile mele, eu nu găsesc în ele ideea de Dumnezeu. Aceasta e o infirmitate, o monstruozitate. Dar sunt astfel de infirmități, cu care sunt prevăzuți din naștere unii oameni, erori fundamentale, care aparțin ființei lor, așa cum le aparține gura, nasul sau urechile. Astfel de ființe lucrează instinctiv, după natura lor și se supun conștiinței lor, fără a mai întreba dacă aceasta se mai acordă sau nu cu logica”... (Felix Le Dantec, „L’Athéisme” – profesor de biologie la Sorbona).

Deci „de vei pisa în piuliță cu pisălogul pe cel nebun – cu dovezile – ca pe boabe, și tot nu-l vei desface pe ateu de nebunia lui” (Pildele lui Solomon 27,22).

*

Mai mult:

La sfârșitul istoriei, acești doi nebuni, bogatul și ateul, se vor lua la bătaie, vrând fiecare să fie singur stăpânitor al țarinei: unul, cu rostul ca să exploateze pe toți oamenii pentru creșterea vițelului său de aur, celălalt să exproprieze și pe Dumnezeu din dreptul de autor al lumii.

Planul luciferic al acestuia, e mai tare decât al celui dintâi și „va birui”.

Rămâne a treia categorie de oameni, a celor „ce s-au îmbogățit în Dumnezeu”, către care Satana din nebun va rânji cu ultima furie, vrând să stingă cu ei pomenirea lui Dumnezeu de pe pământ.

Acesta e ultimul război cu sfinții, pe care însă Dumnezeu îl va stinge cu foc, și lumea va arde.

Noi însă, să ne îmbogățim în Dumnezeu: cugetându-L, iubindu-L, împărtășindu-ne cu El, silindu-ne a gândi și a iubi ca El, între toate împrejurările vieții.

Iată adevărata bogăție, care nu se va lua de la noi.

19.XI.50

NEMĂRGINITA IUBIRE

- 83 -

Îndată după ispitirea din pustia Carantaniei Iisus a venit în Nazaret, într-o sinagogă, unde și-a citit legitimația, din Cartea Isaiei Proorocul:

„Duhul Domnului este peste Mine, care M-a uns să binevestesc săracilor, M-a trimis să tămăduiesc pe cei zdrobiți cu inima, să propoveduiesc celor robiți dezrobirea, orbilor vederea, să dau drumul celor apăsați și să dau de știre un an de milostivire al Domnului” (Isaia 61,1-2).

Aci Iisus s-a oprit și a închis Cartea. A șezut jos după obiceiul la evrei, și a început să le tâlcuiască împlinirea în ochii lor a cuvintelor acestora (Luca 4,18-19). Cuvântarea a sfârșit cu scandal, fiindcă ascultătorii nu voiau să creadă. L-au scos pe Iisus din oraș și voiau să-L arunce într-o râpă. Firește, Iisus i-a lăsat în râpa lor sufletească și a trecut prin mijlocul lor.

Legitimația cuprinde însă nu numai **anul** de milostivire al lui Dumnezeu, vârsta nevăzută și smerită de toți, a Împărăției lui Iisus, ci mai cuprinde și: „o zi a mâniei lui Dumnezeu” (Isaia 61,2).

În tot anul de milostivire, Era Creștină, Iisus e legitimat și mereu găsit fără legitimație în lume. Dar lucrurile nu merg așa la nesfârșit. „Ziua mâniei lui Dumnezeu” e ziua în care se legitimează Dumnezeu lumii, și e legitimată și lumea. Cu alte prilejuri Iisus o descrie ca pe-o zi ce vine pe neașteptate, ca un trăznet, peste tot pământul.

Legitimația lui Dumnezeu e Judecată. Câtă vreme Dumnezeu e contestat, e încă milostivire. Când vine cu atributul dreptății, al atotputerniciei, atunci e ziua mâniei, ziua cea înfricoșată a Judecății. Scriptura ne spune: „Nimeni nu poate vedea pe Dumnezeu și să rămână viu” (Exod 33,20). Vederea lui Dumnezeu e judecată și transformarea omului. Convertirea lui Saul pe drumul Damascului e numai o iconă singuratică a acestei transformări cosmice. Dar deși ziua mâniei se

aseamănă foarte mult cu ziua în care a intrat Noe în corabie și a început potopul, și se aseamănă cu pieirea Sodomei, din care a ieșit Lot, totuși milostivirea n-a încetat cu totul. Ultima atitudine față de proprietatea lumii și față de propria ta viață în trup, încă mai poate mântui pe cei ce-au mai rămas cu gândul mântuirii. Cine va regreta că se duc, (lumea și viața sa n.n.), va păți ceea ce a pățit femeia lui Lot, privind catastrofa, pe care viața nu rezistă să o privească în față.

[„Stârvul” cred că este pământul mort. La a cărei judecată se adună sfinții: „Au nu știți că sfinții vor judeca lumea ?” (I Corinteni 6,2) – n.a.]

Iată până unde merge iubirea de oameni a lui Iisus: că și în ziua mâniei divine le deschide o porțiță a milostivirii. Iată Împăratul Cerurilor alergând după ultimul supus al Împărăției Sale.

Cred că aceasta e iubirea fără margini.

Prislop, Marți XXVII
21.XI.49 Luca 17,26-37

SFINȚENIE

- 84 -

Lui Iisus toate lucrurile, întâmplările, oamenii de tot felul, până și copiii, îi prilejuiau motive de revelație.

De la toate lucrurile lumii Iisus ridică pe oameni la rațiunile mai presus de fire ale Providenței.

Pe copii de pildă, Iisus i-a găsit modelul sufletului deschis spre Dumnezeu. Ei deși nu înțeleg nimic și nu schițează nici o împotrivire dialectică, cred totul și pun întrebări uimitoare din credință. Pentru ei existența lui Dumnezeu și prezența divină e un lucru de la sine înțeles. Nu în zadar s-au alăturat aceste două cuvinte: copilărie și sfințenie.

De fapt omul începe viața cu sfințenia; apoi o pierde: devine păcătos; devine: „întrebătorul cumplit al veacului acestuia”. Acum întreabă din ne-credință. Urmează o viață zdrobită de toate urmările necredinței. Acestea scot din om sau un umilit și înțelept sau un răzvrătit cu desăvârșire.

Iată de ce marile concluzii, ca de pildă a lui Solomon: a deșertăciunii lucrurilor de sub soare (Ecclesiast 1,2), sau a lui Socrate: a cărei singură știință sigură a fost că sigur nu știe nimic, și a altor mărturisiri sincere de neputință și tragedie a omului, îi apropie iarăși, ca pe niște copii, de Dumnezeu.

Mare preț are prima nevinovăție a vieții. Dar născuți din nou sunt și oamenii lămurii prin „cuptorul smereniei”.

... Parcă se întrevește explicația de ce toți înțelepții iubesc copiii: sunt din aceeași familie spirituală.

ÎN CONFLICT CU IDEALUL

- 85 -

Idealul nu e o idee sau o situație viitoare optimă, idealul e o ființă. E ceva după ce tânjește din străfunduri ființa omenească.

E cunoscută așteptarea exasperată a lui Mesia în Israel, ca o ultimă salvare a omului. Acesta și este idealul omului: salvarea lui din neant. Cu toate acestea Israel era în conflict cu idealul. Dumnezeu își cunoștea poporul, și-l puna pe Isaia Proorocul „să scrie într-o carte, ca să fie mărturie pentru mai târziu, mărturie veșnică; căci ei sunt un popor de răzvrătiți, feciori mincinoși, care nu voiesc să asculte de legea Domnului ! Care zic proorocilor: «Voi nu vedeți !» Și văzătorilor: «Nu ne proorociți pedepse, ci spuneți-ne lucruri măgulitoare». Dați-vă la o parte din cale, nu ne împiedecați în drum; luați din fața noastră pe Sfântul lui Israil !” (Isaia 30,8-11).

Idealul pretinde o disciplină interioară ca să ajungi la el. Orice ideal omenesc e greu de atins – de cele mai multe ori neajuns –, spre deosebire de Iisus: idealul în ființă care, în loc să fie neajuns, se impune oamenilor printr-o divină prezență.

Dar Omul ideal a pășit cu oamenii întocmai cele prevăzute:

„A luat la Sine pe cei doisprezece și le-a zis: Iată ne suim în Ierusalim și se vor împlini toate cele ce s-au scris de Prooroci despre Fiul Omului. Căci va fi dat în mâinile păgânilor și va fi batjocorit, va fi înfruntat rușinos și va fi scuipat. Și după ce-L vor biciui Îl vor ucide; dar a treia zi va învia” (Luca 18,31-33).

Spre deosebire de idealurile omenești, care pier ca fumul, neavând nici o consistență și trăinicie, Idealul-Iisus – deși răutatea omenească L-a supus până și la cea mai de ocară omorâre – iată că a treia zi va învia, cutremurând de moarte pe cei ce L-au omorât.

Așa ceva nu se mai văzuse între oameni. Când Iisus le-a spus apostolilor această istorie viitoare a conflictului lumii cu idealul, dar mai ales a învierii Lui din morți, ei n-au înțeles nimic. „Înțelesul cuvintelor acestora era ascuns pentru ei” (Luca 18,34). Nu pricepeau că tânjirea

profundă a ființei omenești era după refacerea nemuririi sale: și după aceeași refacere a firii omenești tânjește și Iisus, motiv pentru care stă mereu în fața veacului acestuia, primind în continuu același tratament.

Învierea lui Iisus e un fapt ce-a împărțit lumea și istoria în două. Noi, urmașii apostolilor, nu mai putem zice că n-am înțeles nimic !

Prislop Joi XXVII
23.XI.49 Luca 18,31-34

TALANȚII ÎMPĂRĂȚIEI

- 86 -

Împărățiile pământului își au banii lor. Și Împărăția lui Dumnezeu își are talanții ei.

„Omul de neam ales” din pilda talanților e Iisus. După Învierea Sa din morți Iisus „S-a dus într-o țară îndepărtată” – „suirea la Tatăl”, cum i-a spus Mariei Magdalena la mormânt –, ca să pogoare oamenilor darurile Duhului Sfânt, Duhul Sfânt chiar.

Când le-a spus Iisus, după înviere: „Datu-Mi-s-a toată puterea în Cer și pe pământ... precum M-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit și Eu pe voi... Mergând învățați toate neamurile, botezându-le în numele Sfintei Treimi, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă... Cine va crede și se va boteza se va mântui; cine nu va crede se va osândi” (Matei 28,19-20; Marcu 16,16).

Cuvintele acestea erau „întărirea crăiască”, împărțirea talanților, câmpul de negustorie și răspunderile. Acesta era ceasul când Iisus a împărțit avuția Sa lucrătorilor: cele zece daruri ale Duhului Sfânt. Cu acești talanți, sau talente ale Duhului Sfânt, cei înzestrați cu ele au să neguțătorească în lume, câștigând cu ele fii ai Împărăției.

De-acum încep răspunderile: ajungi conștient că înzestrarea ta spirituală e de la Dumnezeu și că spre slujirea Lui între oameni ți s-a dat înzestrarea, sau te constitui un talentat care crezi că n-ai a da nimănui vreo socoteală, un iresponsabil ?

Convertirea talentelor e un mare talent.

Înzestrările lui Dumnezeu nu ne sunt date ca simple ornamente, de care să ne bucurăm numai noi. Talentele sunt înzestrări cu energie divină, spre scopurile ei anumite, energie pe care lumea nu o cunoaște: aceasta dă îndrăzneala mucenicilor, răbdarea pustnicilor, darul cunoștinței, curajul adevărului, nebunia pentru Hristos, interpretarea vieții în perspectiva Luminii divine.

Dar zice pilda că „cetățenii Săi îl urau și au trimis solie în urma lui, zicând: «Nu vrem ca Acesta să domnească peste noi !»”

Aceștia sunt cei ce nu vor să primească peste ei domnia lui Hristos, ci domnia lui Antihrist.

*

Dacă Iisus a suflat suflet viu, viață spirituală în Adam, în temeiul căreia Adam vedea pe Dumnezeu; dacă a suflat Duh Sfânt peste Apostoli și toți urmașii lor, pentru iertarea păcatelor, spre reînvierea spirituală a oamenilor, și dacă s-a întărit această reînviere prin „suflarea de vifor” a Duhului Sfânt în ziua Rusaliilor, a mai rămas totuși și o suflare a Duhului Sfânt, pe care Iisus n-a împărțit-o omului.

Pilda talanților vorbește de tăierea vrăjmașilor acelora care n-au vrut să domnească Iisus peste ei. La Cartea Isaiei Proorocul, unde se înșiră darurile sau puterile lui Mesia, ultimul e suflarea de moarte, cu care va sufla pe cel fără-de-lega (Isaia 11,4).

Deci de două ori Duhul Sfânt a suflat spre viață: primului om și la plinirea vremii, tuturor oamenilor, spre reînvierea lor spirituală; iar a treia oară va sufla Duhul Sfânt spre moarte spirituală în fața unui singur om, omul fără-de-legii.

E ceva uimitor în Iisus; și, ca orice uimire, e greu de prins în cuvinte omenești. Nu se poate ca Iisus să nu fie Dumnezeu adevărat, când în El erau: începutul și sfârșitul, alfa și omega existenței, într-o continuă și divină prezență... (Apocalipsă 1,8; 21,6; 22,13).

De altfel această prezență a lui Iisus în toate fragmentele timpului e ceea ce dă talanților valoarea lor de energii divine.

Prislop, Vineri XXVII

24.XI.49 Luca 19,12-28

NB. La o tâlcuire mai pe larg:

1. Legile negustoriei: cele două legi: iubirea de Dumnezeu și iubirea de oameni.
2. Tot celui ce recunoaște proveniența de la Dumnezeu a talentelor sale va mai primi. Și tot celui ce i se pare că nu le are de la Dumnezeu, se va lua și ceea ce i se pare că are.
3. Cu un singur talant, talantul Botezului, sunt dăruiți toți creștinii. Talantul îngropat și de puțini dezgropat și valorificat.

BUCURIILE LUI IISUS

- 87 -

Au fost puține. Tradiția spune că adesea a fost văzut plângând, dar nimenea nu L-a văzut râzând.

L-a bucurat credința neobișnuită a sutașului roman din Capernaum. Cu Lazăr din Betania era prieten. La nunta din Cana încă nu va fi fost un morocănos. Și se bucura când Cerul scria numele oamenilor în Cartea Vieții. Acestea erau bucuriile mărturisite ale lui Iisus: că oamenii simpli – copiii, s-ar putea spune – primesc Revelația. Tatăl îi face capabili de aceasta, împotriva aparențelor lor smerite, pe ei, cei simpli, spre rușinarea înțelepților încrezuți, care nu admit nici o revelație, ci numai migălele minții lor.

Bucuriile ucenicilor erau mai multe. Dintre acestea, una le-o făcuse Iisus, „dându-le puterea să calce peste șerpi și peste scorpii și peste toată puterea vrăjmașului”. Dar Iisus i-a înfrânat de la bucuria aceasta, arătându-le mai motivată altă bucurie mai mare: înscrierea numelor în Cartea Vieții.

Bucuria minunilor te poate pierde (Matei 7,22-23) în slavă deșartă; pe când în Cartea Vieții te scriu mai ales faptele pe care le-ai făcut plângând. Cu puterea de-a izgoni duhurile cureți pe alții și te poți primejdui pe tine; pe când cu lacrimile te curățești pe tine și folosești și pe alții.

Iisus n-a pus accentul pe minuni, ci pe cunoașterea lui Dumnezeu și pe curăția inimii, iar la acestea se ajunge, de cele mai multe ori, plângând.

Aceasta e pecetea veacului de-acum: a văii plângerii, pusă întărire lângă numele noastre, din Cartea veacului viitor: „Bucurați-vă când vă vor urî oamenii și vă vor prigoni și vor lepăda numele voastre, din pricina Fiului Omului” (Luca 6,22). Atunci se va apleca Cerul și va culege numele omului, scriindu-l în Cartea Vieții veșnice.

... Poate că întrezărim – ca de departe – temeiurile unuia dintre ucenicii lui Iisus, care ne dă sfatul paradoxal: „Bucurați-vă întru neazuri !” (II Corinteni 7,4; I Tesaloniceni 5,16, Filipeni 4,4). Trebuie că, în răpirile sale în Rai, a întrevăzut și taina că bucuria întru neazuri scrie numele omului în Cartea Cerului. Acestea sunt, după Revelație, bucuriile legitime ale omului, care-l fac om al veacului viitor. Iată motivul bucuriei lui Iisus: omul, deși copil, – sau poate tocmai de aceea – primea rațiunile paradoxurilor divine.

Dar Iisus mai avea o bucurie, pe care n-a mărturisit-o niciodată, și a ascuns-o de oameni: bucuria mare a mântuirii omului; bucuria că rostul întrupării Sale între oameni, prinde oamenii !

Prislop. Sâmbătă XXVII

25.XI.49 Luca 10,19-21

SEMNE DE SFÂRȘIT DE SÂMBĂTĂ

- 88 -

Porunca a patra din Decalog: „Să sfințești ziua Sâmbetei” era ținută de evrei cu o rigoare extremă. Chiar legea impunea această rigoare: orice lucru e interzis în ziua aceea. Neobservarea opreliștei e pedepsită cu moartea (Exod 35,2). Interdicția mergea până la mărunțișuri: nici foc să nu-ți faci în casă (35,3). De aceea când „fiii lui Israil” prinseră pe un om adunând lemne de foc în pustie, într-o zi de sâmbătă, și-l aduseră înaintea lui Moise, acesta îl osândi la moarte și israilitenii îl omorâră cu pietre (Numeri 15,32-36).

Așa ceva nu încăpea în spiritul lui Iisus.

Și nici îngustimea lor n-o putea răbda.

Drept aceea, spre a-i trezi din rigorismul sec al Legii, Iisus vindecă Sâmbăta o femeie gârbovă, în fața lor. Mai marele sinagogii face o observație răutăcioasă, răstindu-se către popor, că sâmbăta nu e permis a se vindeca oamenii !

Aceasta era absurditatea interpreților Legii. Împinseseră rigorismul până la a opri orice facere de bine privitoare la om, dar a da vitelor de mâncare și apă nu era păcat. A scăpa o vită din primejdie nu era oprit. Absurditatea era aceasta: a face bine omului Sâmbăta e păcat; vitelor însă nu. La o așa socoteală și om, Iisus îi strigă în obraz:

- „Fățarnice !”

După vederile tale, o vacă, o oaie, un măgar e mai mult decât un om ? E permis să faci bine unui bou, dezlegându-l de la iesle sâmbăta, dar a dezlega o fiică a lui Avraam, legată de 18 ani de gârbovie, nu e permis ? – Fățarnice ! Pe un măgar poți să-l scapi de la moarte sâmbăta, că nu-i păcat, dar pe-un om să-l lași să moară, că-i păcat să-l scapi, „Fățarnice !”

Iisus făcea omului bine sâmbăta, și încă în Sinagogă. Sinagoga sărea în aer că Iisus călca sâmbăta. În realitate era o mare fățarnicie,

fiindcă ceea ce nu suferea sinagoga nu era atât facerea de bine, cât persoana lui Iisus îi era nesuferită, fiindcă Iisus îi dădea absurditatea în vileag, fără cruțare.

Instituția sâmbetei îmbătrânise și, ca instituție ce se apropie de moarte, nu se mai menținea decât în cărțile literelor Legii. Și fiindcă sâmbăta – odihna spirituală a omului – nu mai avea decât semnificație exterioară, represivă, Iisus îi prevede înlocuirea cu o altă zi.

Sâmbăta Legii ajunsese tot atât de gârbovă ca și femeia de 18 ani, decât că sâmbăta era acum de 18 veacuri gârbovă. Răstirea oficialității către popor nu mai putea întârzia căderea definitivă a decăderii.

*

Iisus nu avea nici o atribuție „legală” în sinagogă. El era un Rabin nerecunoscut de oficialitatea Templului din Ierusalim, deși examenul în Templu îl luase, încă la 12 ani. Dar Templul s-a temut totdeauna de examenul acela. Temerea aceasta nu le era a bună. Cărturarii și fariseii Templului simțeau că Tinerelul acela va veni odată la ei cu un bici de ștreanguri în mână. Iisus a numit Templul „Casă a Tatălui Meu” când era copilăș de 12 ani; iar când le-a spart bălciul și le-a răsturnat zărăfia din el, pe lângă aceleași cuvinte a mai adăugat: „iar voi ați făcut-o peșteră de tâlhari”.

Cu acest drept înfrunța Iisus pe mai marele sinagogii, numindu-l „fățarnic”. Altfel atitudinea lui Iisus în sinagoga omului ar fi fost de neînțeles. De fapt sinagoga era mai mult a lui Iisus, precum și Templul, decât erau acestea ale Ierusalimului. Oficialitatea lui Israel refuza lui Iisus, pe toate căile închipuite, această proprietate asupra Templului și sinagogii. Acesta era conflictul nemărturisit între oficialitatea din Ierusalim și Iisus.

Sinagoga și mai ales Templul erau cele mai bune mijloace de exploatare a păcatelor și a necazurilor din Israel în favoarea unei clase de conducători, care despuiau poporul de viață, în numele lui Iehova.

La această situație Iisus era un revoluționar de temut.

De fapt a și schimbat Sâmbăta Legii fără duh în Dumineca Învierii.

„Legea prin Moise a venit; darul și adevărul prin Iisus Hristos.” (Ioan 1,17).

„Trecut-a umbra Legii când darul a venit.”

Dumineca e zi acoperită cu mare preț; cu această acoperire s-a impus și se menține.

Aceasta însemnează pentru noi Dumineca: Ziua Învierii.

Prislop. Duminecă XXVII

26.XI.49 Luca 13,10-17

Să băgăm de seamă ca nu cumva și creștinismul nostru să aibă aceeași soartă: să se ia de la noi. – Pe simplul motiv că noi creștinii nu aducem roadele acestui creștinism: oameni după chipul lui Iisus.

Creștinismul nu e numai o afacere de Dumineca, ci o strădanie de toate zilele, toată viața, de-a ajunge stilul de viață și concepție pe care ni l-a dat Iisus.

Dacă creștinismul nostru nu e strădania aceasta, care naște fii lui Dumnezeu, el rămâne o simplă formalitate, – și ne putem trezi fără ea.

11.XII.50

TRISTEȚEA ÎMPĂRATULUI

- 89 -

Intrarea triumfală în Ierusalim nu era triumfală deloc. Nu avea nici pic de slavă deșartă în ea. Nici cal alb, nici generali, nici coloane de armată și nici arcul de triumf. Împăratul: cel mai sărac dintre oameni, care n-avea unde să-și plece capul, desculț, cu capul gol, doar două haine că avea și în loc de șea bătută în aur, haine de împrumut, ale săracilor Săi ucenici, puse pe mînzul unei asine de împrumut.

Dar dacă intrarea în Ierusalim nu era triumfală, în schimb era profetică: împlinea punct cu punct cele prezise prin prooroci. „Împăratul tău (Ierusalime) are să vie la tine blînd și smerit, călare pe mînzul asinei” (Zaharia 9,9).

Dacă intrarea în Ierusalim nu a fost un triumf al slavei deșarte, e pentru că era un triumf al adevărului proorocilor, care se împlinea acum. De aceea a admis Iisus aclamațiile mulțimii săracilor, ca ale unora ce, într-un entuziasm general, recunosc în Iisus pe Mesia. Cu un an înainte Iisus a respins și a fugit din mijlocul gloatelor, când acestea voiau să-L pună împărat. Acum osanalele mulțimii nu mai aveau gândul de a-L pune împărat, ci era bucuria de a-I recunoaște împărăția. Erau valuri-valuri de osanale și încă Iisus nu intrase în Ierusalim. Când s-a apropiat convoiul de Ierusalim „s-a cutremurat Ierusalimul” de fiori. Dar osanalele în cinstea Celui ce vine în numele Domnului, Împăratul lui Israel, erau tot mai insistente.

Câțiva farisei, arși la inimă de osanalele mulțimii, îi atrag atenția lui Iisus: „Învățătorule, stăpânește-ți ucenicii !” Dar au primit un răspuns care le-a dat foc: „Dacă vor tăcea aceștia, pietrele Ierusalimului vor striga !”

Și fariseii au făcut mulțimile să tacă; ba peste trei zile au întors gloatele cu totul pe dos, încât le-au făcut să vocifereze în curtea lui Pilat împotriva lui Iisus, cerându-I răstignirea la rînd cu tâlharii. Iată, fariseii, I-au arătat ei lui Iisus model de stăpînire a gloatelor: model de opinie

publică, cu îngrozitoarea ei putere a lașității și vociferării. Numai inchiiziția mai stăpânea gloatele în felul acesta. Aceasta însă era fața fariseilor pe chipul mulțimilor.

Gloatele se entuziasmează de orice, dar se și fanatizează: iubirea se strămută în ură. Gloatele neavând o consistență proprie se îndoaie după orice vânt, fiindcă gloata poate fi intimidată de pricepuți, cumpărată de interesați, mințită și trimisă în prăpastie de pomană.

Iisus știa toate cele ce aveau să urmeze. De aceea apropiindu-Se de cetatea Ierusalimului a plâns-o, că nu-și cunoaște ziua cercetării sale de Dumnezeu, spre pacea sa. Deci știind că mulțimile vor amuți, din manevra fariseilor, le-a profetizat dărâmarea Ierusalimului, urmând să grăiască și pietrele, care nu vor mai sta piatră pe piatră. Ca mărturie din slava cetății n-a mai rămas decât „Zidul Plângerii”, care-și adună fiii din toată lumea, până în ziua de astăzi.

O mai profetică grăire a pietrelor n-a existat niciodată pe pământ, și nici pustiire ca a Ierusalimului, care să nu se mai poată reface. Și flăcări au ieșit din pământ, împiedicând pe oricine care a încercat vreodată refacerea cetății Ierusalimului.

Iată de ce, în toată acea mulțime de oameni cu osanale și stâlări, singurul mare întristat era Iisus, fiindcă vedea prin oameni, prin veacuri, până și prin pietrele Ierusalimului, cele viitoare, încălzite totuși, de două boabe mari de lacrimi...

Prislop. Luni XXVIII
27.XI.49 Luca 19,37-44

OCUPAREA TEMPLULUI DIN IERUSALIM

- 90 -

Când Iisus a profețit dărâmarea Ierusalimului ucenicii au rămas nedumeriți, dar s-au dumerit când au intrat în Templul lui Solomon. Era târg de vite, tarabe de zărafie, colivii de porumbei, măcelărie, fum de jertfe și toată gălăgia acestora.

La această situație a Templului, în cea mai mare contradicție cu rostul său, până și răbdarea lui Dumnezeu ajunsese pe isprăvite. Sufletul cel mai blând de pe lume s-a umplut de o sfântă mânie. A făcut pe loc un bici din capete de ștreanguri și, un singur Om, i-a dat pe toți negustorii afară, cu vite cu tot, a răsturnat toate mesele și a încurcat toți banii zarafilor.

Nimeni nu s-a putut împotrivi. Poate nici prin gând nu le-a trecut să se împotrivescă.

Dar nu se știe dacă Iisus, personal, va fi pus mâna pe cineva, dacă va fi dat vreodată cu biciul, dacă va fi răsturnat vreo tarabă a mamonei, sau toate acestea și le-au făcut singuri, într-o învălmășeală de conștiințe vinovate, biciuite de istov de sfințenia lui Iisus, care-i ardea, de data aceasta, cu urgie divină.

Fapt e că nu aceștia erau cei mai mari păcătoși în Ierusalim. Marii vinovați erau autorii morali ai situației, căpeteniile Templului. Înfruntarea Mântuitorului, lor le suna. Oficialitatea religioasă a Templului făcuse din el o peșteră de tâlhării în contul lui Dumnezeu. Această situație îl îndreptățește pe Revoluționar să ocupe Templul cu forța. (Singura ocupare cu forța: nevinovată.) N-a vărsat sângele nimănui. Dimpotrivă, a vărsat sudori de sânge și, peste puțin, propriul Său sânge.

*

Totuși cineva L-a primit pe Iisus în Templu. Erau orbii, șchiopii și copiii. Copiii crescuți de Templu L-au primit pe Iisus cu „Osana, Fiul lui David !”

Odată Templul ocupat, Iisus a început să învețe poporul, care s-a și grădădit în Templu, și a tămăduit pe toți neputincioșii care veniseră.

La o atare întâmplare au venit într-un suflet și mai marii Templului care, văzând cele ce se făcuseră, ba mai auzind și copiii cântând, s-au făcut foc de supărare și umblau să-L ucidă pe Iisus, dar nu puteau de poporul care-L asculta. Seara, Iisus S-a dus în Betania. Dimineața, întorcându-Se iarăși la Templu, a blestemat un smochin găsit fără roadă, – care putea foarte bine semnifica Templul. Și smochinul s-a uscat în clipa aceea, cât s-au mirat ucenicii.

Tâlcul smochinului blestemat e același cu tâlcul biciului din streanguri. Oficialitatea religioasă decăzută a Templului e răspunzătoare de dărâmarea Ierusalimului și de împrăștierea fiilor lui Israel în toată lumea. – Căci primul s-a dărâmat Templul din Ierusalim, când i s-a rupt de un fulger catapeteasma în două, de sus până jos.

Iisus urmărea acum rostul Lui în lume într-un chip mai zornic, cu o stăruință, cu o mânie și cu un curaj al înfruntării tuturor riscurilor, cum n-o poate face decât Omul care-Și știe și Și-a făcut toate socotelile personale cu mii de ani înainte. Omul Acesta le avea făcute mai înainte de-a fi lumea.

... Oare în templul sufletului nostru se va găsi vreun copil, sau măcar vreun orb, să-L primească pe Iisus ?

Prislop, Marți XXVIII
28.XI.49 Luca 19,45-47

DILEMA DIN TEMPLU

- 91 -

(Dilema e un raționament compus dintr-o întrebare cu două răspunsuri posibile, care amândouă constrâng să recunoști tocmai ceea ce nu vrei să recunoști.)

Odată Templul ocupat de forța spirituală a sfințeniei lui Iisus, căpeteniile Templului nu mai aveau ce mai face pe calea forței. De aceea ei o iau pe calea vicleană a curselor.

Deci, cu vicleanul în inimă, s-au apropiat de Iisus să-i pună întrebări.

... Ce taine mai are Providența !... Îl recunosc copiii, Îl recunosc negustorii de vite și zarafii și-I fug din cale, muștrați de conștiință, dar inimile îndrăcite ale oficialității nu vor să-L cunoască. Drept aceea Îl legitimează cu viclenie: „Cu ce putere faci acestea și cine ți-a dat-o ?”

Dacă Iisus va răspunde că de la Tatăl fiind face acestea, ei vor zice că hulește, cum l-au mai zis odată. De aceea Iisus a ales să nu le dea răspuns. Drept aceea Iisus le zădărnicește întrebarea, întinzându-le o cursă și mai puternică, dilema: „Botezul lui Ioan a fost din Cer sau de la oameni ?”

Viclenii și-au dat seama de cleștele dilemei și chibzuiau întru dânzii: De vom zice că a fost din Cer, ne va întreba de ce n-am crezut în el ? De vom zice că a fost de la oameni, ne temem de popor că ne vor omori cu pietre, fiindcă oamenii erau încredințați că Ioan a fost prooroc.

Din chibzuiala lor rezultă limpede că ei nu credeau în misiunea lui Ioan. Conducătorii aceștia, care nu mai credeau în nimic, au fost cea mai grea osândă pe capul lui Israel. De altfel răspunsul lor „Nu știm”, pe care l-au dat mai marii Templului, nu e de fapt un răspuns al neștiinței, ci un răspuns al necredinței.

Răspunsul pe care l-au dat lui Iisus era sentința pe care singuri și-au dat-o: demisia din conducerea spirituală a lui Israel.

De acum înainte Templul nu mai avea rost decât pentru ultimele cuvântări ale lui Iisus în Ierusalim.

Prislop. Miercuri XXVIII
29.XI.49 Luca 20,1-8

PIATRA UNGHIULARĂ

- 92 -

Avem câteva cuvântări ținute de Iisus în ultimele zile ale Templului din Ierusalim. Dintre acestea e și pilda lucrătorilor ucigași, care arată acoperit istoria trecută și viitoare a lui Israel.

Firea omenească avea rostul să crească și în dimensiunea ei spirituală, a cunoașterii și a iubirii lui Dumnezeu. Acesta era destinul ei pe pământ. Dar via lui Israel se sălbătăcea, cât Însuși Dumnezeu S-a mirat. „Doar viță de soi bun am sădit, cum acum s-a sălbătăcit și strugurii ei sunt acri ?”

Pentru ca destinele superioare ale neamurilor pământului să nu sufere vreo zădărniciere, pentru ca roadele duhovnicești ale lui Israel să fie totuși în sensul Providenței, Dumnezeu a trimis neamului acestuia rând pe rând Legea și proorocii. Dar Israel a făcut din Lege o caricatură, iar pe prooroci i-a scos afară din vie și i-a omorât, trimițându-i înapoi fără roada care trebuiau să o aducă.

Mai rămânea să vie Fiul Stăpânului lumii.

A venit. Vorbea cu ei. „Dar lucrătorii au zis: acesta este moștenitorul: hai să-l omorâm și moștenirea lui să ne rămână nouă. Și scoțându-l afară din vie l-au omorât.”

Așa au făcut.

De atunci aleargă în toată lumea să cuprindă moștenirea Fiului lui Dumnezeu, silindu-se pe toate căile închipuite să descreștineze lumea; să scoată „definitiv” din natura omenească preocuparea spirituală de Dumnezeu. Numai cât această muncă de Sisif, de a nivela la orizontala vieții orice preocupare a minții omenești de Cer, se lovește permanent de Piatra unghiulară aruncată pe pământ care, cu cât e izbită mai tare, cu atât ridică în unghi drept spre Cer orice încercare de-a-o clinti din rostul ei divin.

Totuși iluzia biruinței vor avea-o.

Numai cât atunci strugurii viei pământului vor fi tare sălbateci și cu desăvârșire acri. Revelația spune că Providența divină va trimite pe rând: secera pentru secerișul pământului și cosorul pentru via lui. Strugurii îi va grămădi „afară din cetate” (cum au scos și ei pe Iisus afară din cetate) dar în loc de must a ieșit sânge până la zăbalele cailor, în depărtări de 1600 de stadii (Apocalipsă 14, 17-20).

Până atunci lucrătorii s-au lovit și s-au împiedecat ei de Piatra de hotar, Hristos, atunci însă va cădea Piatra peste ei: A Doua Venire a lui Iisus, în slavă și putere mare și va spulbera definitiv pe lucrătorii nelegiurii.

Iată o cuvântare profetică în Templul din Ierusalim, o cuvântare unghiulară.

*

Cele ascunse în ceața viitorului fiind greu de deslușit, ba și cu multe riscuri, ne îndreptăm la tâlcuirea strict duhovnicească a acestei Pietre unghiulare.

Aceasta e o Piatră spirituală cu efecte spirituale. Unul din Psalmi ne spune: „Fiica Babilonului, dornică de pustiire, ferice de cel ce-ți va plăti ție după fapta ce ne-ai făcut tu nouă; ferice de cel ce va lua și va lovi de Piatră pruncii tăi” (Psalmul 136,8).

„Babilonul” se tâlcuiește de sfinții Părinți: confuzia patimilor, confuzia minții, iad. Textul se poate citi: „Satană, Satană, dornică de pustiire...” Iar pruncii vavilonești sunt gândurile păcatului, momelile...

Ferice de cel ce se luptă duhovnicește cu gândurile, lovindu-le de Piatra unghiulară a ființei omenești: Hristos. Acesta nu e nicidecum numai războiul pustnicilor, al smeritei rugăciuni și atenții, ci este al fiecărui creștin. Ca atare nu reacționezi după fire la întâmplările vieții, ci trăiești fiecare clipă după Iisus; adevărata noastră fire, icoana, chipul nostru cel adevărat. Întâmplările ce vin, într-o clipită a lor, să nu ne găsească, să nu ne prindă trăind în neatenție de valoarea clipei, valoarea Veșnicului în clipă, că altfel în clipa aceea ne trezim expropriați de icoana noastră de oameni după chipul și asemănarea lui Iisus.

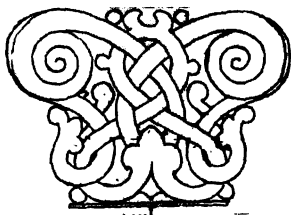
Nu e aceasta echivalentă cu rugăciunea neîncetată ?

Modul acesta de-a medita, cu timpul, – cu toate clipele lui, venite prin surprindere –, structurează ființa noastră pe Piatra unghiulară a

divinei prezențe. Așa se pacifică lăuntric omul, cu pacea pe care numai Iisus o poate aduce.

Mica greutate e că, pentru a câștiga pe Iisus, pe toate celelalte trebuie să le socotești „gunoaie” (Filipeni 3,8).

Prislop. Joi XXVIII
30.XI.49 Luca 20,9-18

ISPITITORII CU DAJDIA

- 93 -

Căpeteniile Templului au înțeles că despre ei grăia pilda lucrătorilor ucigași. Gândul uciderii deși era o realitate în inima lor, totuși ei nu puteau suferi să le fie dat gândul pe față. Diavolul se ține în întunec și nu slujește decât pe cine-i ascunde gândurile. În realitate umblau să-L omoare pe Iisus, dar căutau să o facă cu mâinile altuia. Drept aceea au trimis niște iscoade care, prefăcându-se că-s drepti, umblau să-L prindă în vreun cuvânt, ca apoi să-L denunțe stăpânirii romane.

Evreii urau de moarte stăpânirea romană, dar, ca să termine cu Iisus, erau dispuși să apeleze la oricine. Astfel au fost în stare, de data aceasta, să se facă apărătorii cei mai ascuțiți în slujba celor mai mari dușmani ai lor, romanii, numai și numai ca aceștia să-i scape de cel mai îngrozitor coșmar al istoriei lor: Iisus.

Au făcut-o și pe aceasta.

Coșmarul acesta al lor însă s-a mărit cu veacurile, ajungând de proporțiile lumii, căci pretutindenea dau de Iisus. Nici porțile iadului nu le-a putut ajuta să scape de El. Nu le-au mai rămas decât aruncarea lumii în Apocalips. Și aceasta vor face-o.

Aceștia sunt cei ce L-au ispitit pe Iisus zicând: „Învățătorule, știm că adevărul grăiești și înveți: se cade oare să dăm dajdie Cezarului sau nu?”

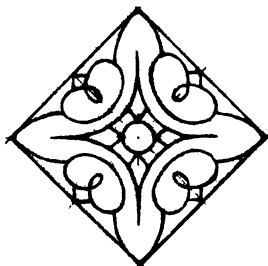
Întrebarea era vicleană de la început până la sfârșit. Mai întâi iscoadele erau niște fățarnici și mincinoși, fiindcă nu adevărul îi interesa pe ei, nici calea lui Dumnezeu.

Răspunsul lui Iisus e neașteptat. Pe banul dajdiei n-a pus nici măcar mâna. Dar îi face pe ispititori să-și dea singuri răspunsul, constrânși de chipul și inscripția de pe ban. Deci ale Cezarului-napoi Cezarului, și ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu !

Dumnezeu și lumea, Dumnezeu și Statul sunt două ordine distincte. Omul aparține la amândouă deodată, fiindcă e trup și suflet. Ispititorii nădăjduiau să stârnească conflict între aceste două ordine, ordinea Statului și ordinea lui Dumnezeu.

Originile forțatului conflict între Dumnezeu și Stat, obârșia ateismului militant e în Templul din Ierusalim.

Prislop, Vineri XXVIII
1.XII.49 Luca 20,19-26

ȚARA DE OBÂRȘIE

- 94 -

În anii din urmă s-a dovedit că absolut toate popoarele pământului, chiar cele mai înapoiate, toate mărturisesc credința unei stări paradisiace, pierdute în străfundurile timpului.

Și au mai dovedit cercetările că religiile primitive confirmă existența unei religii superioare, monoteiste. E destul să pomenim aci credința strămoșilor noștri daci, care mărturiseau un singur Dumnezeu, credeau în nemurirea sufletului și în viața viitoare. În concluzie cercetările confirmă că, în străfunduri de noapte a memoriei omenești, a strălucit o Revelație primordială. De acolo izvorăște nostalgia paradisului, care nu e altceva decât transcendența ființei omenești, care mai licărește în adâncuri metafizice de conștiință.

De acolo vine că mulți gânditori, presărați de-a lungul firului gândirii, și-au mărturisit convingerea că lumea aceasta e un reflex nereușit, o copie ștearsă a unei alte lumi, arhe-tipice, desăvârșite, – pe care am pierdut-o, din care am căzut, sau din care am fost izgoniți.

*

O știre precisă ne aduce Iisus.

El împlinește toate cerințele ca să fie absolut crezut.

Este, într-adevăr, o altă lume, desăvârșită: Împărăția din care a venit El, Împăratul ei. Desăvârșirea Sa mărturisește desăvârșirea Împărăției Sale. E tocmai ceea ce răspunde afirmativ nostalgiei noastre paradisiace. Unora le trebuie Raiul aici, pe pământ, cu elementele lumii acesteia. Dar în lumea aceasta suntem muritori: – nu se poate asigura nici o desăvârșire.

Iisus ne spune limpede: „Vindeți-vă averile din lumea aceasta și le dați săracilor ! Transformați-le în comori neînvechite în Ceruri; și va fi inima voastră strămutată unde vă va fi comoara voastră. Căci inima își însoțește și stă lângă comoara sa !”

De aci nu rezultă că Împărăția Cerurilor e numai chestiune de inimă, de sentiment, – deși s-a dovedit că rațiunile inimii sunt uneori mai profunde decât ale minții. Oameni mari au fost și inimi mari.

Iisus nu ne lasă numai cu presimțirea – chiar întărită – a Paradisului pierdut, nu ne lasă cu o simplă certitudine a inimii – pe care de fapt o are oricine care-și vinde averea (marea avere „eul”, „conștiința eului”, conștiința de „sine”) și o dă săracilor –, ci ne vorbește de făclia aprinsă a cunoașterii acestei Împărății și a așteptării ei stăruitoare.

Deci „nu te teme turmă mică, pentru că Tatăl a binevoit să vă dea vouă Împărăția” (Luca 12,32).

O așteptare de mii de ani ar obosi răbdarea omenească. De aceea sunt, din când în când, confirmări profund evidente, care împrăștie teama.

Dacă a spus Iisus că „Împărăția Mea nu-i din lumea aceasta” (Ioan 18,36), atunci lumea aceasta nu-i cea adevărată. De aceea nu ne simțim noi bine în ea, nu ne mulțumește, nu ne ferește, nu are în sine o explicație suficientă – iar în noi sunt irezistibile cerințele acestea – fiindcă obârșia lumii, explicația și destinul ei e în Împărăția lui Iisus. Până la împlinirea vârstelor și rotunjirea ocolului creației o îndurăm ca pe-o lume trecătoare.

De aceea vine Iisus a doua oară, fie la straja a doua, fie la straja a treia a timpului, ca într-o viitoare noapte a timpului, a întunecării cunoștinței de Dumnezeu, să-i lumineze fulgerător explicația și destinul.

Și se bucură nespus dacă-I așteptat.

Împăratul însuși se va face slujitorul celor ce L-au așteptat cu toată ființa. De altfel acesta e Iisus: Împăratul slujitor al destinului omenesc. Iisus a reîntors Sensul existenței iarăși în Țara de obârșie: Împărăția Sensului și a explicației depline.

Atunci se va odihni sufletul omului de neliniștea sa.

Dar întrucâtva se liniștește sufletul omului și până atunci: știindu-le acestea precis.

Iată o făclie (cunoștința în parte) până vine Lumina.

HAINA DE NUNTĂ ȘI „SFATUL” DIN IAD

- 95 -

Haina noastră de nuntă e îmbrăcămintea sufletului în Lumina lui Hristos. E haina de la Botez, când ne-am îmbrăcat în Hristos și Hristos s-a îmbrăcat în noi.

Intrarea noastră în Creștinism e intrarea noastră în sfințenia lui Iisus.

Am început cu sfințenia.

De aceea copiii care mor botezați se mântuiesc fără pocăință. Haina lor de nuntă e albă ca lumina.

Adăugându-se anii haina se pătează.

Sângerează... Fiindcă nu e simplă haină, ci e Ființă: Omul din Cer, făptura cea nouă.

Iar la nuntă se caută câtă asemănare este între tine și Iisus ?

Câștigarea asemănării cu Iisus are trecutul ei pe pământ. Iar asemănarea e în lumină. Lumina rezultă din capacitatea omului de iubire, de cunoștință și de suferință.

Dar puțini sunt oamenii pe pământ care să nu păteze haina sfântului Botez. De aceea Dumnezeu, întru mila milostivirii Sale, a rânduit al doilea botez, Botezul pocăinței: Taina Pocăinței sau spovedania, care reface strălucirea primului Botez.

Dar oamenii pun diferite motive să nu vie la Taina Pocăinței. Iată câteva:

1. „N-am timp” de Biserică. – De fapt n-au dragoste.
2. „Nu-s păcătos, ca alții” – Un fel de farisei moderni.
3. „Acuma suntem tineri; când om fi bătrân” – Ca și când ar avea cineva în scris că va ajunge bătrânețele. Focul tinerețelor crede că poate înșela pe Dumnezeu, lăsându-i bătrânețele. Căci întrebare dacă vei

ajunge bătrânețele și, cu o așa socoteală de viață, întrebare dacă o grămadă de doage și cioburi se vor mai putea pocăi și vor fi primite.

Cei ce amână pocăința pe la bătrânețe sunt asemenea oamenilor care vor să treacă un râu mare, dar stau la marginea lui, așteptând până trece toată apa. În vicleșugul acestei socoteli se prind oamenii cei mai mulți.

SFATUL DIN IAD

Într-o carte veche din Sfântul Munte, un duhovnic, iscusit în povește, a lăsat închisă într-o întâmplare, învățătura aceasta:

„Un preot cu frica lui Dumnezeu și grija păstoriților săi, se ostenea zi de zi, prin toate mijloacele ce-i stăteau în putință, să întoarcă pe cei rătăciți din calea pierzaniei și să-i întărească în cuvântul lui Dumnezeu. Cu toate acestea vedea cu durere că ostenelele sale rămân fără roadă. Credincioșii săi lepădaseră doar fățarnicia. Încolo putrezeau în aceleași păcate, cum îi găsise. Zadarnică era slujba, zadarnice predicile, zadarnice sfaturile de la spovedanie. Nimic nu-i clintea din noroiul păcatelor.

Ce să mai facă bietul preot ? Cum să-i îndrepte ? Se știa chezaș pentru sufletele lor, și se frământa zi și noapte, cerând de la Dumnezeu să-i arate pentru ce nu poate să-i atragă la mântuire ?

Într-o sâmbătă seara, după vecernie, stătea amărât pe piatra din grădină, covârșit de datoria sa preoțească și mâhnit amarnic de truda-i fără roadă. Cum sta așa, pierdut în gânduri grele, iată că Dumnezeu îi deschise ochii necăjitului său suflet, asupra unei vedenii înfricoșate: O gloată de arapi, negri ca tăciunele i se arătară. Era un nor de duhuri necurate, ținând sfat, în frunte cu Satana, marele și încruntatul Tartor al iadului.

Deodată, din mijlocul divanului, cu glasul diavolesc zbieră o dată de clocoti văzduhul: «Voi, drăceștilor gloate, scorniți cu mintea voastră, meșteră la viclenii, și să-mi spuneți: cum ați putea voi mai ușor și mai sigur înșela pe oameni, ca să umplem cu ei pânțelele flămând al iadului ?»

La această poruncă a Tartorului, gloatele încornoraților intrară în putoarea diavoleștilor sfătuirii. – Nu trecu mult și, din mulțimea aprinsă la sfat, ieși înaintea Satanei o căpetenie, lucind ca păcura, și zise:

- Întunecimea ta, să furișăm în mintea oamenilor gândul drăcesc că nu este Dumnezeu. Astfel, neavând de cine se teme, ușor ne vor cădea în gheare, vor face numai ceea ce vrem noi și vom umple iadul cu ei.

Ascultându-l, Satana chibzui și apoi răspunse:

- Cu minciuna asta prea puțini vom putea prinde în undiță, pentru că lucrurile Celui de sus: Cerul și pământul și toate câte le împodobesc, mărturisesc slava Lui și toate dovedesc că El este. – Să vie altul, cu o născocire mai vicleană !

Atunci din gloatele întunerecului ieși o altă căpetenie încornorată și zise:

- Întunecimea ta, părerea mea e să le spunem oamenilor că, chiar dacă ar fi Dumnezeu, dar după moarte nu este suflet și nu este nici o judecată și, prin urmare, nici răsplată sau pedeapsă. Să le spunem că nu este nici Rai nici Iad. Acestea sunt aici pe pământ: ai ce-ți trebuie e rai, n-ai ce-ți trebuie e iad. Și prin urmare, sunt slobozi să mănânce și să bea și să-și facă toate poftele trupului, căci ca mâine vor muri, și după moarte nu mai e nimic, și o să le pară rău că nu și-au petrecut câtă vreme erau în putere.

Satana îi cumpăni vorbele, apoi îi zise:

- Nici cu vicleșugul acesta nu vom putea câștiga prea mulți. Căci printre oameni sunt unii mai răsăriți la minte, care știu că este Dumnezeu și că în dreapta Lui stă răsplata și pedeapsa după fapte. Și apoi mulți știu că sufletul dăinuiește și după moarte și va ajunge la judecata cea de pe urmă, cum îi învață Scripturile. Cu vicleșugul acesta ne pică și nouă în gheare, dar mare lucru nu. Eu vreau oameni mulți, ca nisipul mării, să-i închid ca pe-o turmă de proști, în toate peșterile iadului ! – răcni Satana, și trânti o dată din copită, de sughiță de groază toată droaia dracilor.

Atunci din mulțime se desprinsă o altă căpetenie și, sprijinindu-se țănoș în coadă, duhni următoarea propunere:

- Prea întunecate jupâne și tată al minciunii, lăudată să fie grija ta de a umple iadul cu proștii și destrăbălații pământului ! Am ascultat cu luare aminte vicleșugurile tovarășilor noștri despre pierzarea oamenilor, dar văzând că ele nu sunt pe placul întunecimii tale, am scornit la rândul meu un vicleșug și mai mare: De ce să nu lăudăm pe oameni pentru credința lor în Dumnezeu și în nemurirea sufletului, în judecata de apoi

și în răsplata după fapte ? De ce să nu le spunem și noi că este Rai și Iad, care dăinuiesc în vecii vecilor ? Dar, după ce le vom spune toate acestea – pe care ei le știu prea bine – să le șoptim la ureche, o dată, de două ori, de mii de ori: «Nu vă grăbiți cu pocăința, oameni buni !» «Mai e vreme destulă !» «Trăiți întâi cum poștiți. Pocăința lăsați-o mai la urmă ! Nu vă grăbiți !»

Ascultându-l, ochii Satanei fulgerară de bucurie drăcească. El se ridică trufaș de pe jilțul de flăcări ca smoala și bătând cu laba pe umeri pe căpetenia care scornise acest vicleșug, zbieră o dată, de se cutremură tot întunerecul iadului:

- Voi, duhuri spurcate ale împărăției mele, risipiți-vă ca gândul pe fața pământului, și ca o otravă dulce, furișați în urechile oamenilor șoapta, cu adevărat după numele vostru: «oameni buni, nu vă grăbiți cu pocăința, nici cu spovedania adevărată. Mai e vreme destulă: mâine, poimâine, la bătrânețe. Până atunci faceți-vă datoria către Dumnezeu și suflet numai așa, de ochii lumii. Vedeți-vă mai întâi de grijile pământești așa ca și până acuma. Pentru pocăința adevărată mai aveți vreme, că doar n-o să muriți mâine !»

Și la porunca Satanei, duhurile se împrăștiară cu iuțea gândului pe fața pământului, să amăgească pe zăbavnicii oameni în minciuna pierzării, cu amânarea pocăinței: pe mâine, la anul, la bătrânețe...

... Vedenia se stinse și preotul, trudit de soarta credincioșilor săi, înțelese, în sfârșit, pricina zăbovei lor de-a se hotărî să se mântuiască cu adevărat. De formă și de ochii lumii, ei își îndeplineau datoriile creștinești dar, vrăjiți de șoaptele ademenitoare ale viclenilor tâlhari, găseau că sfaturile părintelui sunt bune mai mult pentru cei bătrâni. Cât despre ei înșiși mai au vreme destulă: mâine, poimâine, la anul, la bătrânețe..."

*

Toate „motivele” care le aduc „creștinii” de a nu veni la Cina lui Iisus, de-a nu-și griji haina de nuntă, sunt motive de răs, pe care nu le cred nici cei ce le spun.

Adevăratul motiv care se ascunde în dosul acestor pretexte este numai unul singur: Nu vor să se izbăvească de moartea care-i sfășie. Și oare de ce această mare nebunie ? – Pentru că moartea păcatului e o moarte dulce la simțuri, din cauza plăcerii ei, o moarte unită cu plăcerea.

Și acești oameni iubesc mai mult moartea din cauza plăcerii ei, decât viața, care le cere, la început, un act de curaj pentru suferință.

E suferința uciderii omului nostru vechi, povârnit spre plăceri, pentru a da loc, a da viață, a îmbrăca pe Omul cel nou, Omul care s-a pogorât din Cer.

Și pe aceasta nu o pot aceștia, pentru că nu cred în Iisus.

*

Când vor zice oamenii: Doamne, sunt un mare păcătos !?

De atâta vreme ești o haină ponosită în mine; de atâta vreme mă chemi la Tine și eu Ți-am întors spatele...

Și Tu, de atâta vreme mă aștepti...

Prislop, Dumineca XXVIII

3.XII.49 Luca 14,16-24

ISTORIA CHEMĂRIILOR

- 96 -

Pilda chemării la Cină, de la Luca, are o variantă la Matei (22,1-14), chemarea la Nunta fiului de Împărat. Deosebirea între redactarea de la Matei și Luca provine din formularea dată în două rânduri, de Însuși Iisus.

Evangheliștii și-au ales formularea care convenea mai bine scopului Evangheliilor lor. Astfel Matei a scris Evanghelia evreiește, pentru evrei, pe când Luca în grecește, pentru păgâni. În formularea de la Luca intră toți oamenii. Nimeni nu-i dat afară de la Cină. Iată o formulare universalistă. Scopul e: „ca să se umple Casa mea”; deci toți **trebuie** să intre.

Aceste două direcții, cu totul opuse, le vedem reprezentate de cele două Biserici ale creștinătății: a răsăritului și a apusului.

În răsărit, încă de la început, e normativă vederea de la Matei: nu oricine e primit în creștinism. Trebuie mai întâi o haină de nuntă. Aceasta se obține prin probe aspre, prin catehizație specială și prin proba statorniciei în credință și mărturisire. Câtă vreme s-a observat rigoarea aceasta Biserica a înflorit veacuri de aur și are o epocă patristică. Ca simbol al acestei orientări, Episcopul poartă o cârjă cu doi șerpi împlețiți la capăt, cu privirile spre cârjă: drept simbol al păstoririi cu înțelepciune pașnică. Așa, pașnic și cu prudență, a propagat Biserica răsăritului Creștinismul între popoare.

Biserica apuseană și-a luat direcția universalistă, a cuvintelor de la Luca: „silește-i să intre !” Deci unde n-a mers cu învățătura pașnică și înțeleaptă, Biserica apuseană a recurs la forță, silind pe oameni să intre. Numai în mentalitatea unei atare orientări s-a putut naște lozinca iezuită: „Scopul scuză mijloacele”. Dar nu numai păgânii au fost siliți să intre, ci și popoare deja creștine, au fost presate să vie la ascultarea centralistă a Romei. Așa se explică posibilele persecuțiile, cruciadele – mai ales concluzia lor: imperiul latin – și inchiziția „în numele lui Dumnezeu”.

Dacă vreun eretic nu mai avea alt chip de mântuire, îl mântuia inchiziția, arzându-l de viu pe rug. Și inchiziția era de cea mai bună credință că arde oameni de vii: din iubirea de oameni.

Ce vină are Iisus ? – Poate că și El ar fi fost ars pe rug, – cum își da Dostoievski cu părerea, în Povestea Marelui Inchizitor.

Dar omul nu poate sili, așa, pe om. „Sila” o conduce Providența, care poate, totodată, să-i lase omului și libertatea și viața.

Simbolul acestei orientări o arată și cârja Episcopului roman, care are forma unui cârlig, cu care să poată prinde din fugă oile care n-ar vrea să vie unde vrea păstorul. Toate oile care nu aparțin Bisericii apusene sunt considerate oi rătăcite.

*

Chemarea la Cină mai are și un alt mod de istorie.

Întâi au fost chemați evreii. Se știe ce-au făcut și ce-au pățit. Ei reprezintă cel mai bine „motivele” de-a nu răspunde la chemare: ei preferă proprietatea mobilă și imobilă a lumii, care asigură instinctele vieții acesteia de aici. Acesta-i motivul lor. Cu el s-au asociat foarte mulți „creștini” „chemați”, încât nu mai răspund la chemare decât prea puțini creștini „credincioși” și foarte puțini creștini „aleși”.

Totuși, pe lângă credincioși și aleși mai intră și „siliții” sortii: Lazării existenței, orbii, șchiopii, dezorientații de la răspântiile rațiunii, cu un cuvânt toți convinși de gardurile de aici ale naturii omenești.

Cine sunt trimișii să cheme oamenii ?

Aceștia încă lămuresc înțelesul istoriei. O primă ceată de trimiși, care vestesc, roagă oamenii să vie la Dumnezeu, sunt Proorocii, Apostolii și Ierarhia Bisericii. Cei ce „silesc” sunt altă ceată, contemporani cu cei dintâi, fiindcă cei ce n-ascultă de iubire ascultă de frica de sabie. Totuși ceata lor e trimisă mai către sfârșitul istoriei. Ei nu cheamă, ci împing oamenii să-L caute pe Dumnezeu. Aceștia poartă sabie și cu ea dezleagă pe oameni de motivele care-i țin: ființele Cerului, în legăturile pământului.

Valorile, oamenii care le reprezintă au, prin urmare, misiunea aceasta de a „sili” pe oameni să-și caute Cetatea de obârșie. Și socoteala Providenței e cu atât mai înțeleaptă cu cât dă valoare – misiune de mântuire – oamenilor „fără valoare”.

Chemarea la Cină e chemarea la viața lui Iisus; chemarea la Sfânta Împărtășanie cu El; chemarea la învățătura Sa: chemarea la chipul Său de a fi în lume. Chemarea la nuntă e strămutarea de la capătul lucrurilor, a firii omului, din om ce era, în „dumnezeu după dar”. Când va face Dumnezeu aceasta, – zice a doua oară: „Săvârșitu-s-a !” (Apocalipsă 21,6) – opera de mântuire a omului: „Acum toate sunt gata !” De altfel numai o natură îndumnezeită poate dăinui la aceeași masă cu Dumnezeu. Până atunci ne împărtășim numai cu Trupul și Sângele Domnului (învățăturile și darurile); atunci și cu oasele: rațiunile divine ale existenței (sf. Maxim). Până atunci nu ni s-a dat să avem decât „simțirea care era în Iisus” (Filipeni 2,5) – marea Lui iubire; atunci ni se va da și cunoașterea Absolutului (în sfârșit setea rațiunii de adevăr se va astâmpăra). Aceasta e mântuirea – și istoria încetează. (Până atunci să ne vedem de cele atârănătoare de noi !).

Prislop. Dumineca XXVIII

3.XII.49 Luca 14,16-24

FIII ÎNVIERII

- 97 -

Învățătura despre învierea morților se cunoștea în Israel de pe vremea proorocului Ezechiil (cap. 37). Dar precum au fost israelitenii împotriva proorocului, au fost și împotriva învierii morților. Împotrivi-rea aceasta ajunsese contemporană cu Iisus, în secta saducheilor. Drept aceea se prezintă oarecari sectari saducheii la Iisus, cu gând să-L prindă în cuvânt despre înviere. (Mult s-au zbatut unii oameni ca să-L compromită pe Iisus, numai ca să scape de imperativul felului Său de a fi în lume.) Astfel I s-au prezentat cu un caz fictiv și I-au zis: Moise ne-a poruncit prin lege căsătorie de levirat (prin care o femeie, dacă va rămânea văduvă și fără copii, cumnații ei liberi sunt obligați să o ia femeie). Deci o femeie a fost soție la șapte frați: a căroră din ei va fi la înviere ?

De fapt ei nu mărturiseau decât imposibilitatea lor personală de-a putea gândi și un alt mod de existență. Dar dacă nu putem gândi ceva, fiindcă întrece puterile rațiunii, de aci nu urmează a trage concluzia inexistenței faptului ce ne depășește. Și fiindcă sunt date ce depășesc limitele rațiunii – dar care trebuie totuși știute – de aceea a venit Iisus, Omul-Dumnezeu, Omul de peste limitele omului, și ne-a descoperit configurația celuilalt tărâm, mod viitor al existenței noastre.

Iată o justificare, o rațiune a credinței. Iată rațiunea Revelației.

Căci dacă natura noastră ar fi de fapt redusă numai la modul acesta trupesc al existenței, am avea și noi măcar liniștea vitelor. Dar de vreme ce orice om refuză a trăi condiția dobitoacelor – cu toată liniștea lor – aceasta înseamnă că cealaltă natură: natura noastră viitoare o refuză.

E drept că nu poți cere omidei să zboare. Dar chiar dacă nu va crede, ea totuși va zbura, când va ajunge fluture. Condiția omului nu e definitiv aceasta. Și fiindcă nu e aceasta, de aceea simțim noi, în noi, neliniștea contrazicerii și a neînțeleșului. Dacă aceasta ar fi situația

noastră definitivă am ști că n-avem sens. Aceasta ar fi cu adevărat tragedia tragediilor.

Dar chipul lumii acesteia trece.

După el vine altul.

Despre acela, din acela chiar, ne vorbește Iisus.

El a venit la noi din celălalt mod de existență.

Acolo existența are alte legi.

E veacul viitor: veșnicia.

„Cei ce se învrednicesc să-l dobândească nici nu se însoară, nici nu se mărită și nici să moară nu mai pot, fiindcă atunci sunt la fel cu Îngerii și sunt fiii lui Dumnezeu, de vreme ce sunt fiii Învierii.”

„Iar precum că este înviere, chiar Moise – pe care-l aduceți voi saducheilor în sprijin – a arătat-o, când numește pe Domnul: Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac, Dumnezeul lui Iacov. Deci nu e un Dumnezeu al morților, ci al viilor, căci în Dumnezeu toți sunt vii.”

Acestea au fost cuvintele Mântuitorului care l-au zguduit pe Pascal, când a scris apoi biletul pe care-l purta cusut în haină: „Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac, al lui Iacov: nu Dumnezeul filosofilor !”... „Substanța” lui Spinoza, „Monada” lui Leibniz, „Unicul” lui Plotin, „Absolutul” lui Hegel... etc.

Un Dumnezeu viu al vieții, al construcției rațiunii chiar, dar în nici un caz un „Dumnezeu” produs al rațiunii.

Iisus a astupat gura dificultăților saduchee.

Învierea omului în veacul viitor stinge neajunsul și toată nedesăvârșirea modului actual al existenței.

A te căsători e o lege a veacului de acum.

A renunța la ea, când ai putea-o face, însemnează a trăi prefigurarea modului viitor al naturii omenești: a trăi cu anticipație o metafizică; însemnează a trăi una din concluziile religiei așa cum a trăit Iisus.

TAINA RĂBDĂRII

- 98 -

Răbdarea e o condiție a mântuirii, – cu condiția să nu fie pentru vinovății, ci pentru „vinovăția” de a fi creștin.

În lumea aceasta, ostilă „celeilalte”, nu poți crede în Iisus fără să fii pedepsit. Scriptura a prevăzut demult cenzura împotrivirii zicând:

„Fiule, când vrei să te apropii să slujești Domnului, gătește-ți sufletul tău de ispite !” (Sirah 2,1). Iar sfântul apostol Pavel ne previne: „Toți cei ce vor să trăiască cucernic în (stilul lui) Hristos Iisus, prizoniți vor fi !” (II Timotei 3,12).

Oare de ce, oamenii care nu fac rău la nimeni, oamenii care se roagă pentru vrăjmașii lor, pe aceștia oamenii lumii îi iau la ținta tuturor fărădelegilor ? De ce oare ucenicii lui Iisus, ucenicii iubirii de oameni, stârnesc între „oameni” atâtea valuri de ură ? – Și doar dacă lipsește ceva omului cu adevărat, iubirea îi lipsește, fiindcă numai climatul iubirii face posibilă viața oamenilor.

Deci e de neînțeles cum iubirea stârnește ura împotriva ei !

Și e de neînțeles cum iubirea trebuie să înghită toate valurile de ură, câte-ar fi.

*

Oamenii veacului acestuia vă vor face și vouă ce Mi-au făcut Mie.

De M-au prigonit pe Mine și pe voi vă vor prigoni. Dacă pe Mine M-au denunțat Stăpânirii veacului acestuia și pe voi vor pune mâna și vă vor da în judecăți și vă vor duce înaintea regilor și stăpânitorilor lor și vă vor arunca în temnițe pentru vinovăția numelui Meu ! Deci „păziți-vă de oameni !”

De ce atâtea prigoană ?

- Fiindcă creștinii au ieșit din complicitatea cu păcatul.

Și-au schimbat cetățenia. Ei s-au declarat cetățenii Împăratului Cerurilor.

Aceasta ar fi o explicație.

Altă explicație: chiar rostul încercărilor.

„În necazuri, cheamă-Mă pe Mine, zice Domnul, și-ți voi ajuta ție...” În necazurile voastre veți vedea prezența Mea. Eu voi grăi puternicilor lumii prin gura voastră, și vă voi da o înțelepciune, căreia nu-i vor putea sta împotrivă toți protivnicii voștri. Eu voi grăi prin răbdarea voastră, care îi va uimi, și-i va sili să Mă cunoască pe Mine.

Așa a fost. Căci mulți tirani s-au îngrozit de răbdarea mai presus de fire a sfinților și au sfârșit prin a mărturisi și ei pe Hristos, – de asemenea, cu același preț al vieții. Deci iată că răbdarea sfinților în încercări are rostul iubirii de oameni a lui Dumnezeu. Mulți oameni, mai ales puternicii veacului, sunt refractari propoveduirii Cuvântului, dar unii din ei se biruie de ultimul cuvânt al sfinților: cel acoperit cu prețul vieții.

La urma tuturor este o dreaptă judecată.

Și e dreaptă pentru că la toți le-a propoveduit Cuvântul, prilejuindu-le o mărturisire a cuiva, și deci nu vor avea cuvânt de scuză că n-au auzit de Dumnezeu. Aceasta e rațiunea ascunsă a Providenței: toată lumea e ispitită să se ciocnească de Iisus: Piatra unghiulară „de poticneală” a lumii, dar de „temelie” a sfinților.

Dacă Iisus, Dumnezeul îmbrăcat în om, a fost o puternică ispitire ce i-a făcut Dumnezeu Tatăl, Satanei, ca să se atingă de călcâiul Lui, trupul, și să pățească, înghițindu-L, spargerea pântecelui iadului și slobozirea dreptilor, atunci și cu ucenicii lui Iisus aceeași ispitire face oamenilor lumii acesteia, care, atingându-se de ei: sau să se lumineze spre mântuire, sau desăvârșit motivat să se piardă.

Atâta am înțeles din taina răbdării sfinților.

E ascunsă în ea o mare bucurie.

Și Iisus o avea.

SFÂNTUL IERARH NICOLAE „MILA ȘI ADEVĂRUL MERG ÎNAINTEA TA”

Psalmul 88,14

- 99 -

Sfântul ierarh Nicolae e unul din cei mai populari sfinți ai creștinismului. Nu e nici sfântul Ioan Gurădeaur, a cărui sfântă Liturghie se săvârșește mereu. De ce ? Ne-ar putea explica cele două calități ale marelui ierarh:

Dragostea de popor – până la sacrificiu; și

Dragostea de Iisus – dragostea de Adevăr.

Deci „mila și adevărul” pe care le-a trăit ca ierarh, l-au făcut mare înaintea lui Dumnezeu, iar Dumnezeu l-a făcut mare înaintea oamenilor.

Constantin cel Mare l-a găsit pe sfântul Nicolae în temniță. Prin edictul Împăratului de recunoaștere a creștinismului ca religie de stat, de la anul 313, sfântul Nicolae, dimpreună cu toți creștinii de prin temnițele imperiului roman, sunt puși în libertate.

La anul 325, când Împăratul Constantin a convocat primul sobor ecumenic, a toată creștinătatea, printre cei 318 sfinți Părinți ai lumii și ierahi era și sfântul Nicolae.

Soborul s-a convocat pentru a stăvili marea erezie a arianismului, care tăgăduia divinitatea lui Iisus.

Atunci s-a cunoscut râvna sfântului Nicolae pentru Adevăr, care a și trecut măsura. Căci sfântul Nicolae l-a palmuit pe ereticul Arie în plin sobor pentru hulirea lui: că Iisus n-ar fi Dumnezeu, ci numai o făptură a lui Dumnezeu. Hulirea vrednică era de bătaie, căci Arie săpa la temelia creștinismului: ataca dumnezeirea Întemeietorului său. Ori creștinismul stă sau cade cu dumnezeirea sau nedumnezeirea Întemeietorului său.

Deci sfinții Părinți, amărându-se pentru palma pe care a dat-o sfântul Nicolae lui Arie, i-au luat omoforul arhieriei.

S-a arătat însă Maica Domnului unuia dintre îmbunătățiții Părinți și le-a poruncit să-i dea omoforul înapoi, că plăcută a fost Domnului râvna sfântului Nicolae.

De atunci pe icoana sfântului Nicolae e zugrăvită Maica Domnului și Domnul Hristos, dându-i omoforul arhieriei înapoi.

Iată râvnă pentru Adevăr, cum n-au mai avut-o Părinții Bisericii. Dar tot râvnă pentru adevăr se pot socoti și intervențiile energice, până la răfuială și până la împăratul, când, în două rânduri erau să fie osândiți la moarte niște nevinovați.

Sfântul Nicolae i-a scăpat de moarte. Iată râvnă pentru dreptatea omului. Așa ceva nu poate face decât omul hotărât să le ia locul. Dar aceștia sunt sfinții: „păstorii cei buni, care-și pun sufletul pentru oi”.

Dar sfântul Nicolae nu s-a ocupat numai de grijile duhovnicești ale turmei sale. El n-a văzut omul împărțit, ca să se mulțumească a se griji numai de o parte a omului. El a luat omul ca întreg, și pentru întreg omul s-a expus riscurilor și grijilor. Așa odată, fiind mare secetă, a alergat și a aprovizionat cetatea sa cu grâu, scăpând oamenii de foamete.

De trei ori a scăpat de mizerie și păcat pe un tată vădov cu trei fete, aruncându-le bani pe ascuns, și așa le-a căsătorit iubitorul de oameni, cu cinste. Și i s-ar mai putea pomeni din fapte; dar ne oprim aici.

*

Poate că și aci stă o taină a sfințeniei lui: în capacitatea lui de a aduna suferința. Suferința pe care o aduna de la toți, îi făcea iubirea mai strălucitoare: – și acestea laolaltă ard ca o făclie viața sfântului –, care apoi, mai multă suferință atrage, sporind focul iubirii sale de oameni. Suferința și iubirea se cresc în progresie una pe alta, în sfinți. Așa se face că inima lui era o mare în care se revărsau toate lacrimile și durerile pământului și găseau alinare. Cred că **aceasta** e o taină a „luminătorilor lumii”.

De altfel toate minunile pe care le-a făcut Dumnezeu oamenilor, după mutarea sfântului, nu au altă explicație, decât că sunt un răspuns pe care li-l dă Dumnezeu, pentru iubirea lor de marele ierarh. Căci Dumnezeu e făcătorul de minuni în sfinții Săi, indiferent dacă sunt în lumea aceasta sau s-au mutat în cealaltă.

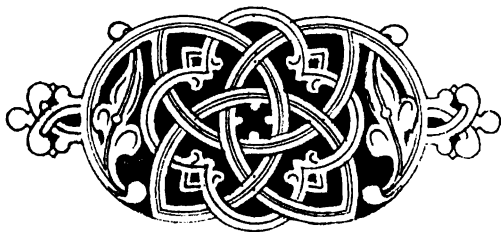
Dar marea minune – și din ce în ce mai rară între oameni – e tocmai această lumină a inimii, căreia Dumnezeu nu-i pune hotar

mormântul. De aceea Dumnezeu o laudă cu fapte mai presus de fire, cinstind cu ele pomenirea iubiților Săi: iubitori de oameni, sfinții.

Dumnezeu o laudă cu faptele mai presus de fire.

Să o lăudăm și noi... măcar cu vorba !

Prislop,
6.XII.49

MĂSURILE VREMILOR

- 100 -

Providența vede timpul în funcție de om.

Iar fiindcă omul are darul excepțional al libertății deciziei, și timpul are o funcție variabilă în Providență. Dacă: „Înainte lui Dumnezeu o mie de ani sunt ca o zi, și o zi ca o mie de ani” (Psalmul 89,4; II Petru 3,8) aceasta se datorește și marilor decizii ale libertății omului pe pământ.

Libertatea omului înclină orientările sale, undeva în centrul timpului, iar urmările acestei înclinări sunt mai neprevăzute ca a unei linii ce descrie diferite unghiuri mici la centru, dar nemăsurat de mari, la infinit.

Așa sunt răspunderile libertății.

Omul nu mai poate interveni, cu aceeași ușurință, în urmările cu necesitate, ale deciziilor sale.

Și în multe, cât n-ar vrea să intervină.

De aceea omul are nevoie de Dumnezeu, garant al libertății sale, și care are libertatea absolută, a armonizării totului. De aceea libertatea omului e îngrădită în „soroacele” timpului. Numai libertatea lui Dumnezeu e neîngrădită în nici un fel de timp, ci întrucâtva de libertatea omului.

Libertatea omului cu libertatea lui Dumnezeu stau în același raport ca timpul cu eternitatea.

Timpul i s-a dat omului când s-a ispitit să iasă din starea eternității paradisiace. De atunci a început omul bejenia sa în istorie: în „măsurile timpului”, în „împlinirile vremilor”.

Iar vremile se umplu cu faptele oamenilor. „Soroacele” vremilor însă, sunt în mâna lui Dumnezeu. El rezolvă „crizele vremilor”, puroaiele istoriei. El a cufundat slava Egiptului în fundul Mării Roșii; El a cufundat Sodoma în fundul Mării Moarte; iar în vechime, tot pământul sub potop.

Iar acum Ierusalimul își încarcă în socoteală blestemul pustiirii și risipirea neamului acestuia în toată lumea, căci n-a învățat nimic din soroacele robiei babilonice de 70 de ani și a robiei egiptene de 400 de ani.

„Ierusalimul va fi călcat în picioare de păgâni, până când se vor împlini vremile păgânilor.”

Acestea sunt urmările deciziilor libertății omenești, în timp, în pietre chiar, când deciziile omului sunt împotriva Domnului.

Iudeii cunoșteau mersul vremii, dar nu cunoșteau vremea în care a venit Mesia, vremea, era pe care a adus-o Iisus. N-au vrut s-o cunoască. De aceea Dumnezeu a consfințit împietrirea lor, dând loc păgânilor să intre în creștinism, ca cei dintâi să fie pe urmă și cei de pe urmă întâi. De atunci iudeii nu caută altceva cu mintea lor, decât cum să înfunde istoria în crize, să implice toată lumea în criza sufletului lor.

Semnele umplerii măsurilor sunt limitele naturii omenești, și anume: cât bine și cât rău poate face și răbda firea omenească. Limitele răului sunt limitele naturii. Stavila aceasta a pus-o Dumnezeu. Ca răutatea să nu fie infinită, să nu fie nemuritoare, a vămuit-o cu moartea. De aceea războaiele sunt din ce în ce mai catastrofale, încât, la unul din ultimele războaie scrie că va muri a treia parte din omenire (Apocalipsă 9,15). Ca și cum cazanul timpului nu mai dăinuiește decât până când omul se va desăvârși în fărădelegi; iar atunci se va transforma – pentru cei ce l-au umplut, – într-un cazan metafizic de conștiințe chinuite (Înțelepciunea lui Solomon 5,2-9).

Ideile acestea nu se pot lega prea strâns și prea cu înțeles, din cauză că au fost spuse sub presiune profetică, nu logică, nici măcar istorică.

Putem spune doar că Dumnezeu, întrucât prevede mișcările libertății omenești, singur El știe și deține etapele timpului, – cât va mai fi timp –, căci umplerea timpului de răutăți atrage un mod necunoscut de existență a omului în timp, când „timp nu va mai fi” (Apocalipsă 10,6).

Înțelegem apoi că:

Cele bune lungesc „ziua omului” la mii de ani înaintea Domnului, pe când cele rele scurtează mia de ani (– mia de ani poate că însemnează toată istoria omului pe pământ –) a omului, la „Ziua Domnului”; căci:

Fărădelegile strigă Judecata, și rugăciunile sfinților.

Prislop, 6.XII.49; Miercuri XXIX; Luca 21,5-8 și 20-24

SIGURANȚA ABSOLUTĂ

- 101 -

Așa a vorbit Iisus: cu siguranța absolută.

Fiindcă era Dumnezeu.

El era mai înainte de întemeierea lumii. Prin El s-a făcut tot ce s-a făcut. Deci știa mai înainte de a fi vreuna din zilele lumii, toate zilele ei și sfârșitul zilelor zidirii.

Iisus știa absolut toate urmările creației lumii. Nu numai că știa începutul și sfârșitul creației, dar chiar El este începutul și sfârșitul, Alfa și Omega creației.

Dacă pe planul timpului s-a spus: „Nu sunt vremile sub om, ci bietul om sub vremi”, pe planul absolutului se poate spune: Nu e veșnicia sub timp, ci bietul timp sub veșnicie. Timpul nu se cunoaște pe sine, dar îl cunoaște eternitatea, îl cunoaște Veșnicul. Iar în Iisus Veșnicul vorbea istoriei, arătându-i începuturile sfârșitului.

„Vuietul mării (fără-de-legilor) și valurile ei vor îngrozi oamenii, cât să-și dea sufletul de spaimă și de așteptarea celor ce au să vie peste lume.” (Luca 21,25)

„Tăriile cerului vor fi zguduite.” (Matei 24,29; Luca 21,26). Structura cosmosului se va zgudui.

E destul să medităm puțin, pe plan religios, preocuparea științei moderne de a provoca în constituția materiei procese primordiale de explozie a energiei, – fapt de care pomenește profetic și sfântul apostol Petru, când scrie: „... pământul de istov (istov = năpraznic de repede) va arde și stihiiile (numirea antică a elementelor chimice) arzând se vor desface” (II Petru 3,10). Preocuparea aceasta a științei moderne de disociația materiei și declanșarea energiei atomice, poate duce la urmări catastrofale. Dacă toate acestea sunt adevărate, preocuparea aceasta apocaliptică dă serios de gândit.

E cunoscută povestea cu ucenicul vrăjitorului: Ucenicul învățase formula dezlănțuirii puhoaielor și furtunii, dar, după ce le-a văzut

stârnite, de frică a uitat formula de oprire a lor. Știința aceasta modernă se găsește în aceeași probabilă situație. Cu toată nebunia ei, știința totuși servește o amară ironie materialismului dialectic, care explică unitatea lumii prin materialitatea ei, în vreme ce știința dovedește că materia, la urma urmei, nu mai e materie, ci energie.

Toate acestea nu sunt un semn după care se poate cunoaște începutul sfârșitului ? Căci nu se poate spune despre Iisus ceea ce se poate spune despre ucenicul vrăjitorului: știința.

Cele ce ni se par nouă noutăți și ale căror rosturi numai Dumnezeu le știe până în sfârșit, nu erau neștiute de Iisus, Cuvântul lui Dumnezeu, prin care s-a zidit făptura – cu deosebire omul și toate posibilitățile științei sale.

„Deci când vor începe să fie acestea, prindeți suflet și ridicați capetele voastre, pentru că răscumpărarea voastră s-a apropiat. Când veți vedea făcându-se acestea, să știți că aproape este Împărăția lui Dumnezeu.”

„Cerul și pământul vor trece dar cuvintele Mele nu vor trece !” (Luca 21,33).

Așa nu poate vorbi decât Dumnezeu; fiindcă El deține destinele cele mai presus de minte ale creației, și are un scop cu ea. Iar creația, dacă ar rămâne așa cum e, la nesfârșit, nu-l realizează. De aceea va trebui profund zguduită. Prima dată a făcut-o potopul, adică apa.

A doua oară o va face focul. (E tocmai „focul” de care se ocupă știința, foc de natura celui din soare și nu a celui obișnuit pe pământ.)

Oare „știința” nu așteaptă – fără să știe – și nu „grăbește venirea zilei Domnului ?” (II Petru 3,12).

Revelația e precisă și categorică.

Împărăția lui Dumnezeu (– acum smerită în inimile credincioșilor –) va avea atunci slava ei, căci „noi așteptăm, potrivit făgăduințelor lui Iisus, ceruri noi și pământ nou, în care dreptatea locuiește” (II Petru 3,13).

Concluziile personale practice sunt de la sine înțelese.

Orientați de-o rază a eternității noastre, dată de Iisus, ne putem desface de destinul lumii.

Cu siguranța absolută n-are rost să te tocmești !

Prislop, 7.XII.49; Joi XXIX, Luca 21,28-32

„MARELE” IUDA

- 102 -

Trădătorul...

Omul care a vândut pe Dumnezeu.

Omul meschin, îngust, orbit, obsedat.

Unii au căutat să-l prezinte dimpotrivă: pătruns de-un ideal al neamului său: dezrobirea politică a lui Israel. Iisus îi înșela așteptările. De aceea avea dreptate să apere pe Israel de un „om” care-l conduce contra intereselor sale.

Au dreptate. Dar atâta dreptate câtă poți da unui om care raționează just pe principii false.

Israel a refuzat să-l considere pe Iuda printre eroii neamului.

Conducerii lui Israel îi trebuia doar un trădător.

S-a prezentat Iuda.

„Iar ei s-au bucurat și s-au tocmit să-i dea bani.”

*

Pe urmele explicației:

Fariseii, cu gândul ucigaș în inimă, erau deja „fiii diavolului”; le-a spus-o Iisus în Templu (Ioan 8,44).

Le mai trebuia un „mijlocitor.”

„Și a intrat Satana în Iuda” (Luca 22,3).

Aceasta-i explicația faptului.

De-acum Iuda nu mai era un anonim; de acum Iuda e o mare putere: a devenit o minte satanică.

„Marele” Iuda.

- Iată oamenilor mici o cale de-a ajunge „mari”.

De acum Iuda va fi prototipul tuturor trădătorilor.

Iuda va avea ucenicii lui până la sfârșitul lumii, care, aceeași treabă vor face-o: vânzând, reclamând mincinos stăpânirilor, trădând, dând la moarte părinți, copii, frați, soții, bărbați, preoți, sfinți....

Iuda multiplicat vinde pe Iisus mereu.
 Fiii diavolului îi cumpără lui Iuda ucenici.
 - Și cu prețuri derizorii, fiindcă se îmbie mulți.

*

Explicația lui Iuda:

Credea în Dumnezeu, dar nu credea în Iisus.

Izbăvirea politică a lui Israel o pune mai presus de marea operă a lui Iisus: mântuirea omului. Pe aceasta n-o înțelegea Iuda. Se crampona într-o contradicție surdă cu Iisus.

Nu l-au putut scoate din contradicție nici darurile excepționale, pe care li le dase Iisus la toți; nu-l lărgise sufletește nici însăși iubirea, care strălucea în Iisus. (Tradiția spune că pe Iuda îl rodea invidia că Iisus mai mult îl iubește pe Ioan decât pe el.)

Adevărul n-a încăput în Iuda, cum n-a încăput în farisei.

Structura lui era o dizarmonie – un haos.

De aceea Satana întru ale sale a intrat.

*

Explicația metafizică: e mai grea. După Scriptură a fost cineva prevăzut cu trădarea. E scris și prețul și ce s-a făcut cu prețul trădării.

Nu e scris ce se va alege cu vânzătorul; – semn că Dumnezeu n-ar fi vrut sinuciderea lui. Deci dacă în planul Provenienței era prevăzută „moartea cea de bună voie” a lui Iisus – fără ca aceasta să fie o sinucidere, ci o jertfă –, mijlocirea lui Iuda nu și-ar fi atras pierderea mântuirii, dacă nu se sinucidea.

Vânzarea și răstignirea lui Iisus l-au aruncat pe Iuda în deznădejde, cu care Satana și-a aruncat ucenicul în zbilțul unui ștreang, din care l-a mai aruncat o dată „cu capul în jos de a crăpat în două și i-au ieșit toate măruntaiele” (Faptele Apostolilor 1,18).

De atunci e desenat de zugrăvi pe genunchii și în brațele lui Lucifer, ca cel mai iubit fiu al diavolului: „fiul pierzării”.

*

A fost sau nu predestinat Iuda ?

Putea să fie și altul. El s-a ales: el !

Libertatea lui a cedat ispitei, ca Adam în Rai.

Putea să nu cedeze ? I s-a retras Harul ? Nu i s-a dat ca și celorlalți ?

Dumnezeu n-are nici o vină.

O are toată numai Satana ?

„Mai bine i-ar fi fost omului aceuia, de nu s-ar fi născut !”

- E misterul fiilor pierzării, în care mârâie un rânjet de drac.

„La semn alert, dar nu mă socotesc să fi ajuns” (Filipeni 3,14):

La starea de-a nu mai putea păcătui, a mântuirii.

- Așa își atrăgea aminte Apostolul Neamurilor, care de fapt i-a luat locul între ucenicii lui Iisus.

Prislop. Vineri XXIX
8.XII.49 Luca 21,37-38
 Luca 22,1-8

ÎMPĂRĂȚIA ARUNCATĂ

- 103 -

Heidegger spune că omul e aruncat în lume; duce adică o existență de „aruncat-în-lume”, aruncat în grija existenței, fără nici o consolare sau siguranță. Filosofia sa, profund pesimistă, diametral opusă creștinismului, are totuși o explicație creștină. Protestantismul a săpat o prăpastie de netrecut între Dumnezeu și om, afirmă o deosebire absolută între Dumnezeu și om; – aceasta ca o consecință metafizică a lui „Sola fide”.

De altfel numai într-un climat protestant a putut lua naștere „filosofia neliniștii” și teama de Neant.

Iisus a spus altfel.

„Împărăția Cerurilor”, comprimată într-o sămânță mică, a luat-o un Om și „a aruncat-o” în grădina Sa – lumea – și s-a făcut creștinismul copac mare și păsările Cerului s-au sălășluit în ramurile lui. (Sigur că nu pentru păsări e Împărăția Cerurilor, ci pentru oameni care trăiesc „ca păsările”: mai desprinse de pământ și firea pământeană, trăind mai după firea lor cerească, mai „în grija lui Dumnezeu”, decât în „grija vieții”). Păsările acelea sunt „vulturii” care se vor aduna să judece lumea (I Corinteni 6,2), când pământul va fi un „stârv” (Luca 17,37).

Împărăția lui Dumnezeu e un aluat pe care l-a luat o femeie – sfânta Fecioară Maria – și „l-a pus” în trei măsuri de făină (în firea omenească, oarecum întreită: suflet, trup și timp) până a dospit toată.

*

Mergând Iisus spre Ierusalim, cineva L-a întrebat:

„Doamne, oare puțini sunt cei ce se mântuiesc?”

Și a răspuns Iisus tuturor:

„Nevoiți-vă să intrați pe poarta cea strâmtă (– și cu chinuri, cum zice o pogribanie –), că mulți vor căuta să intre și nu vor putea.”

Cu alt prilej a precizat cine-i „poarta”:

„Eu sunt ușa; prin Mine de va intra cineva se va mântui.”

Deci dacă Iisus e Împărăția Cerurilor, sămânța aruncată pe pământ, dacă Iisus e Cel ce dospește natura omului, în sensul Împărăției lui Dumnezeu, iar pe de altă parte tot Iisus e și ușa acestei Împărății, acestea însemnează că Iisus e dimensiunea transcendentă, dată naturii noastre, pe care trebuie să o dobândim: liniște împotriva neantului.

1.

Atragem stăruitor aminte oamenilor, și cu toată gravitatea posibilă:

Nu treceți cu ușurință peste Iisus !

Mai bine declarați-vă împotriva Lui,

Că mulți vă veți lămuri !

Căci dacă ne vom ține mereu că nu-L știm cine este El, pentru noi – cele prescrise în Cartea Veșniciei vor merge înainte și se vor împlini toate – ne vom afla că ne-am încuiat ușa, în loc să ne-o deschidem, și vom căpăta răspunsul cu care ne-am amăgit pe pământ: „Nu vă știu nici Eu pe voi; duceți-vă de la Mine !” (Matei 25,12 și 41).

Marea nefericire a rămașilor pe dinafară e că atunci văd fericirea dreptilor. Propriu-zis văd marea lor defecțiune, care le-a pecetluit eternitatea.

Până atunci, adică acum pe pământ, aceștia se țin de ochi să nu vadă pe Iisus. Atunci, cu natura transformată în vederea veșniciei, nu se mai pot ține să nu vadă destinul firii omenești, pe care ei nu l-au auzis.

Iadul nu se poate descrie mai bine.

Nici Împărăția lui Dumnezeu.

(Prislop: 9.XII.949. Sâmbătă XXIX: Luca 13,19-29)

1.

„Suntem în lume ca marfa scoasă la vânzare. Unii negustori ridică prețul nostru până la cer, alții îl scoboară până la nimic.”

(N. Velimirovici: „Cugetări despre bine și rău”, p. 34)

Iată o figură plastică a deosebirii dintre Iisus și filosofi, dintre rațiune și Revelație. Rațiunea a dat dovezi de mari necuviințe față de om. E ceva fantastic stârmit în ea, care-o face să sară peste limitele adevărului. Aceasta e ceea ce o descalifică în fața Revelației.

(14.III.950)

PEDEAPSA CU LEPRĂ

- 104 -

Lepra este o boală molipsitoare a Orientului, a cărei cauză medicina nu o cunoaște nici până astăzi. Deci nici leacul. Leprosul putrezește de viu, ani îndelungați.

Lepra e una din cele mai grele sentințe de moarte.

E o pedeapsă biblică.

De aci putem avea ceva explicații. Astfel, au fost pedepsiți:

1. Mariam, sora lui Moise, de-a dreptul de Dumnezeu, pentru că încolțise invidia în inima ei, precum că numai cu Moise vorbește Dumnezeu ? Pentru cârtirea ei „Mariam s-a făcut albă de lepră, ca zăpada”. Șapte zile a fost scoasă din tabără (Numeri 12,14).

2. Neeman Sirianul, generalul comandant al armatei regelui Siriei, lepros și el, auzise, prin servitoarea nevestei sale, o evreică, de proorocul din Samaria, Elisei, ucenicul lui Ilie, că acesta l-ar putea tămădui. Când a venit sirianul, Elisei i-a trimis ucenicul să-i spună să se scalde de șapte ori în Iordan și-i va trece. S-a răscolit însă mândria sirianului că nu i-a ieșit Elisei personal înainte, și a plecat mânios. L-au înduplecat slugile, ca totuși să asculte sfatul proorocului.

S-a smerit din trufia lui, s-a scăldat în Iordan și i-a trecut. Întorcându-se cu daruri, e refuzat de prooroc.

3. Încolțește însă lăcomia în sufletul lui Ghiezi, ucenicul proorocului, și se ia după sirian și ajungându-l îi cere haine și bani, cât abia să ducă cu doi măgari. Sirianul îi dă darurile cerute. Ghiezi ajuns acasă minte că n-a fost nicăirea.

Inima proorocului îl însoțise toată vremea și știa ce-a făcut. Drept aceea îi dă pedeapsa: „Lepra lui Neeman să se lipească de tine și de urmașii tăi în veci !” „Și a ieșit Ghiezi de la Elisei, alb de lepră, ca zăpada.” (IV Regi 5,27).

4. Regele Ozia al iudeilor, zidind multe cetăți, câștigând războaie, scornind aruncătoare de pietre și săgeți din fortărețele Ierusalimului,

săpând multe fântâni, și mult împuternicindu-se, a sfârșit prin a i se implânta mândria în inimă, spre pierzarea lui. Astfel a făcut o mare nelegiuire înaintea Domnului, căci a intrat în Templul lui Solomon, făcând pe preotul, ca să tămâieze pe jertfelnicul tămâierii. Și pe când era cu cădelnița în mână, Azaria arhierul și cu optzeci de preoți i-au atras aminte că nu i se cuvine să facă aceasta. Atunci Ozia s-a supărat pe preoți și deodată s-a ivit lepra pe fruntea lui, înaintea preoților. Ozia a murit lepros pentru mândrie și sacrilegiu, dar a murit smerit (II Paralipomena cap. 26,16-21).

Fruntea care n-a gândit bine a fost pedepsită.

Din Scriptură se vede lămurit că pentru stăvilirea fărădelegilor și stârpirea păcatului din popor, Dumnezeu a pedepsit până și cu lepră. Deci lepra – și orice lepră – urmărită în obârșiile ei, găsești că e păcatul sufletului, care atrage după sine pedeapsa trupului, dar îi aduce și sufletului sănătatea sa: smerenia.

Boala apare întâi în psihic. Aceasta e o concluzie a medicinei moderne. Scriptura vedem că întregește cu lămuriri ceea ce spune medicina. E o retragere – dacă nu izgonire – a lui Dumnezeu din susținerea sănătății omului.

*

Satana cârtea asupra dreptului Iov. Dumnezeu i-a îngăduit să se convingă de statornicia credinței dreptului: „Iată ți-l dau în puterea ta ! Numai nu te atinge de viața lui !” „Atunci Satana a lovit pe Iov cu vărsat negru, din tălpile picioarelor până în creștetul capului” (Iov 2,6-7).

Pomenim întâmplarea, întrucât se vede din ea și o ființă nevăzută, care dărâmă în tot chipul zidirea lui Dumnezeu. Aceasta nu poate fi prinsă în analizele de diagnostic. Ființa aceasta înclină doar libertatea omului spre rele, spre riscurile dezechilibrului vieții și se retrage. Iov a fost o ilustrare a răbdării dreptului, îngăduită ca valoare a virtuții. Dar ceilalți, ei silesc pe Dumnezeu să se retragă din ocrotirea lor, și așa apare stricătorul, cât nu mai pot scăpa de el. Și pe mulți îi mănâncă de vii.

A rămâne numai la explicația materialistă a omului – fără cea morală – înseamnă a nu avea niciodată o explicație suficientă. Medicina preventivă contează pe existența sufletului și a deciziilor sale față de

viață. Sufletul, pe de altă parte, își are paraziții lui de care trebuie să știe să se ferească.

Iată de ce în antichitate medicii erau preoți și preoții medici.

*

Dacă până la Iisus Dumnezeu atâta a purtat de grijă poporului iudeu încât n-a cruțat nici nuiua cea mai aspră, astăzi, când mila lui Dumnezeu vine în persoană să caute și să curățească pe pedepsiții Săi, iată că nu găsește recunoștință în Israel.

Dar a găsit-o între străini; la un samarinean.

Iată de ce se spune că Binefacerea și cu Recunoștința sunt două virtuți care nu s-au întâlnit amândouă pe pământ.

Iată încă o amărăciune a lui Iisus:

Nouă din zece, iarăși se vor fi apucat de rele.

Prislop, Duminica XXIX

10.XII.49 Luca 17,12-19

NEAM FĂRĂ SEMN

- 105 -

E una din cele mai grele pedepse. Pe aceasta au căpătat-o jidovii pentru necredința lor ispititoare de Dumnezeu. Numai împietrirea egiptenilor o mai egalează pe a jidovilor. Ei însă nu învățau nimic din dezastrele altora. Toate trebuiau să le pășească și ei. Egiptenilor li se împlineau măsurile fărădelegilor, și-i aștepta fundul Mării Roșii. Pe aceia Dumnezeu i-a împietrit.

Providența sfârșea o civilizație. Acum se apropia a evreilor.

Precum egiptenii se împotriveau evidenței divine, așa acum jidovii caută pricină cu Iisus, și-l cer semn din Cer. Iisus însă îi cunoștea că nici un semn nu i-ar schimba din ce sunt, de aceea „suspînând adânc, a zis: Pentru ce neamul acesta cere semn ? Adevărul vă grăiesc: neamului acestuia nu i se va da semn ! Și lăsându-i s-a suit în luntre și a trecut de ceea parte.”

Să faci pe Dumnezeu să suspine adânc; să-L strâmtorezi după semne, după care ești hotărât dinainte să nu te iei, fiindcă ai ateismul în inimă, nu e un lucru fără urmări. De aceea Iisus le-a apăsat destinul, să fie în lume un neam fără semn !

Și a suspinat Iisus adânc, – pentru veacuri viitoare...

Și de fapt așa a fost. „Semnul lui Iona”: Învierea lui Iisus din morți, a treia zi, n-a avut nici un efect asupra lor, încât până în ziua de astăzi ei cred mai bucuros minciuna lor, că Iisus a fost furat de ucenici, deși ei au întărit mormântul cu peceți și paza cu ostași.

E semnificativă o deosebire între evangheliștii sinoptici. Evanghelistul Marcu redă cuvintele Mântuitorului așa : „Adevărul vă grăiesc: neamului acestuia nu i se va da semn !” Matei și Luca redau cuvintele lui Iisus așa: „Neamului acestuia nu i se va da semn, fără numai semnul lui Iona”. Deci Matei și Luca nu au cuvântul pe care-l redă Marcu: „Adevărul vă grăiesc”.

Acesta-i adevărul: „Semnul lui Iona” – Învierea lui Iisus, n-a contat ca semn pentru evrei; – și Iisus le-a spus-o dinainte. Deci singuri s-au exclus de la semn, iar Iisus a consfințit cu anticipație ceea ce aveau ei să facă.

Neam fără semn: neam fără Înviere; neam fără Dumnezeu – neam împotriva lui Dumnezeu. Pentru ei Iisus a trecut de ceea parte a mării înțeleșurilor. Ei au rămas dincoace, dar fără idealul care i-a părăsit.

A doua pedeapsă îi așteaptă: vor îmbrățișa pe omul trufiei absolute, omul care, în numele său, se va proclama „dumnezeul” lumii. Acela-i Antihrist: „Semnul” sfârșitului. Iată neamul care și-a omorât Sensul; oameni care omoară sensul omului. Și-l vor omorî. De aceea vine Iisus a doua oară: „Să judece vii și morții”.

Prislop. Luni XXX
11.XII. 949 Marcu 8,11-21

O MINUNE CU ANEVOIE

- 106 -

Iisus nu putea face minuni, ușor, oriunde. Cu cât se apropia de „patria Sa” – Galileia – cu atât se resimțea aceasta. Betsaida Galileii e printre orașele proscrise: „Vai ție, Betsaido”, iar ucenicilor, când au fost trimiși în misiune, li s-a spus: din orașele care nu vă primesc ieșiți, scuturându-le înapoi și praful de pe picioarele voastre”. La prilejul acesta a zis Iisus „Vai ție, Betsaido” (Luca 10,10-13).

Cunoscuții Lui concetățeni se sminteau de El, văzându-I minunile și auzindu-I înțelepciunea, pe motiv că-I cunoșteau mama, rudeniile și meseria de teslar.

Ei așteptau ca Mesia să fie un om picat din Cer. „Se mira și Iisus de necredința lor.” „Și n-a putut să facă acolo nici o minune, afară doar că a tămăduit câțiva bolnavi, punându-și mâinile peste ei.” (Marcu 6,5-6)

Totuși cei din Betsaida au adus la Iisus un orb, rugându-L să se atingă de el.

Iată un orb care poate că nici el nu credea în tămăduirea lui. De aceea nici n-a zis nimic. Așa se explică, până la un punct, de ce Iisus l-a luat de mână și l-a scos afară din Betsaida, ca să-i tămăduiască ochii, – nu fără oarecare greutate –, și i-a zis apoi să nu mai dea prin Betsaida, ci să stea la casa sa și să nu mai spuie la nimeni nimic.

Ce ușor poate Dumnezeu face ochi sănătoși:

Scuipă pe cei bolnavi, scuibă infirmitatea strecurată în fire, pune mâinile pe umerii orbului și-l întreabă: „Vezi ?” – Și vede.

Evidența divină n-are trebuință de nici o sprijinire. Totuși vedem că necredința îi stăvilește evidența. Deci credința e o decizie a libertății, deci e anterioară, primordială rațiunii. Căci numai despre libertatea omului știm că hotărânicește, până la un punct, atotputernicia lui Dumnezeu, cu iubirea Lui.

Decizia de a crede în Dumnezeu sau decizia de a fi ateu, firește e o faptă a libertății; – sensul pozitiv sau negativ al libertății.

Cu non-sensul, sub orice formă l-a întâlnit, Iisus n-a putut face nimic. Aparent, lucrurile arătau pe Iisus neputincios. În fond, Iisus își ascundea atotputernicia Slavei, rezervată pentru A Doua Venire, când deciziile negative ale libertății omenești, nu-i mai pun o stavilă. Dar atunci nici nu mai au îngăduire. Smerenia aceasta a lui Iisus, în fața omului, e adânc grăitoare: ne ia de mână ca pe orbi.

Iată o minune cu anevoie !

Prislop, Marți XXX
12.XII.49 Marcu 8,22-26

„CEARTA” LUI IISUS CU PETRU

- 107 -

Sau gâlceava omului cu Revelația.

„A certat Iisus pe Petru, zicând: Mergi înapoia Mea Satana, că sminteală-Mi ești; tu nu gândești cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor !” Cuvinte grele ca acestea n-a mai zis Iisus decât chiar Satanei, când L-a ispitit în pustia Carantaniei. Acum tot Satana era camuflat în bunăvoința – de cea mai bună credință – a lui Petru.

Petru nu știa că din organ al Revelației: mărturisitor al divinității Mântuitorului, cum a fost – fără să știe – cu vreun pătrar de ceas mai înainte, tot așa acum – fără să-și dea seama – a ajuns o unealtă a Satanei. Situația dintâi l-a fericit; a doua l-a smerit.

Întâmplarea ne face să ne gândim și la unii dintre sfinți care, după ce erau cercetați de Dumnezeu, în diferite chipuri, îndată venea și Satana, ca măcar să-i laude – dacă alt necaz nu le putea face.

Nu Petru era Satana. Petru era Petru. Totuși Iisus dă identitatea omului după duhul care grăiește printr-însul. – Semn că așa va face și la sfârșitul lumii. Cearta o primește Petru, pentru că nu știa ce punct de vedere grăiește printr-însul.

Necertat nu te smerești. Și nesmerit nu apare în tine înrudirea ta cu crucea, ca să o iubești, ca pe ceva în care ești. (Smerenia, smerirea, iubirea și crucea sunt din aceeași familie a desăvârșirii.)

- Și crucea, cu învierea care-i urmează, era punctul de vedere al lui Dumnezeu. Omul voia să-L scape pe Dumnezeu de cruce.

Dumnezeu se certa cu omul... în numele dragostei. (!)

Satana îi era „milostiv” lui Iisus în Petru și ucigaș în Iuda.

*

Satana, prin frica de suferință a trupului și prin ignoranța rațiunilor mântuirii, ține omul în îngustime, în nedevelopare, în non-Sens, cu un cuvânt: în sminteală cu Dumnezeu.

Dacă n-ar fi înviere Petru ar avea dreptate.

Ori lui Petru tocmai cuvântul învierii nu i se fixase în minte.

Învierea era, pentru om, ceva nou până la imposibil.

Misiunea lui Iisus aceasta era: să antreneze omul în toate „riscurile” mântuirii, fiindcă este înviere.

Drept aceea, după ce a ieșit cu Petru la liman, Iisus a chemat la Sine mulțimea, împreună cu ucenicii, și le-a zis: „Oricine voiește să vie după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa în fiecare zi, și să-mi urmeze Mie. Că cine va voi să-și mântuiască sufletul, îl va pierde; iar cine-și va pierde sufletul său, pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va mântui”.

Deci, categoric:

Cine-și iubește viața sa, sufletul său în lumea aceasta – fără a considera și cealaltă, sau chiar împotriva ei –, acela își va pierde sufletul, pentru că acela e un iubitor de sine, un iubitor de trup – care nu se supune legii lui Dumnezeu, și nici nu poate (Romani 8,7) – acela e un „fricos” (Apocalipsă 21,8). În aceștia nu e Duhul lui Hristos, aceștia nu sunt ai Lui, ei trăiesc împotriva lui Iisus.

Cine însă vrea să scape de toropeala lumii acesteia, – căci de la „a vrea aceasta” începe firul existenței să capete Sensul transcendenței –, și se aprinde în ei Duhul lui Iisus, Duhul lui Dumnezeu, aceștia toți își riscă sufletul și viața pentru Iisus și Evanghelie.

Cine a menținut vie Evanghelia în conștiința veacurilor a fost întreg Calendarul sfinților, care în tot chipul au murit curajos pentru Iisus și pentru Evanghelia Împărăției noastre. „Toți câți sunt mânați de Duhul lui Dumnezeu, ei fiii lui Dumnezeu sunt, și n-au primit duh de robie, ca să le fie iarăși frică, ci duhul înfierii, prin care zicem lui Dumnezeu «Tată». Duhul însuși mărturisește împreună cu duhul nostru că suntem fii ai lui Dumnezeu” (Romani 8,14-16).

*

Atunci câștigăm mântuirea sufletului când punem preț pe ea: prețul pe care l-a pus Iisus și toți sfinții. Pentru veșnicia noastră în Împărăția lui Iisus nici prețul vieții și nici un preț nu e prea mare. „Necazurile de acum nu sunt vrednice de-a fi puse în cumpănă cu slava noastră viitoare.”

Iisus ne aduce învierea: firul transcendenței noastre, pe care ni-l leagă de inimă (fiindcă inima, prin care iubim și credem, are rațiuni mai

adânci ca rațiunea) – și învierea n-o înțelegea Petru, precum că e o dragoste mai mare ca viața.

Și nu e fir: e noul stâlp de foc, care conduce de două mii de ani neamul creștinesc prin pustia acestei lumi.

Din lumina Învierii e făcut Destinul care ne atrage Acasă.

Cine simte firul acestei lumini se mărturisește „străin și călător pe pământ. E un rănit de nostalgia Paradisului.

Prislop, Miercuri XXX

13.XII.49 Marcu 8,30-34

TAINA LUI ILIE ȘI IOAN

- 108 -

Unii din ucenici totuși au reținut cuvântul lui Iisus despre înviere, care i-a scăpat lui Petru, și se întrebau între ei: „ce poate să însemneze a învia din morți ?” Și nu găseau cu ce să se dumirească decât cu ce auziseră de pe la cărturari; deci L-au întrebat pe Iisus: „Pentru ce spun cărturarii că trebuie să vie mai întâi Ilie ?” – Se vede că Iisus provocase în sufletul cărturarilor întrebările îndoielilor ultime, care i-au determinat să ispitească Scripturile cu deadinsul. Ei așteptau pe Ilie, potrivit proorociei lui Maleahi 3,1, care să le confirme pe Mesia. Și a răspuns Iisus: „Adevărat, Ilie venind întâi, va rândui toate... Dar vă spun că Ilie a și venit, și au făcut cu el ce-au vrut – după cum e scris pentru dânsul.”

Îngerul Gavriil, vestindu-i Zahariei nașterea unui prunc – pe care-l cerea în rugăciune – preciza: „El va merge înaintea Domnului, cu duhul și puterea lui Ilie” (Luca 1,17). Fiul Zahariei știm că a fost Ioan Botezătorul. (Cine știe, dacă tatăl său ar fi știut că pentru copilul acesta va avea să moară ucis între templu și altar, oare l-ar mai fi cerut ? – E o rânduială că noi nu știm viitorul: am zădărnici rânduieli providențiale.)

Dar Ioan era reîntruparea lui Ilie ? „Cu duhul și puterea lui Ilie” n-ar putea merge și altcineva, de pildă Ioan ? A fost un singur suflet, o dată în Ilie, a doua oară în Ioan ? Ar fi prin urmare vieți succesive ? „Reîncarnarea” ar avea baze în Revelație ?

Astea-s întrebările și misterul.

*

Când Ioan a trimis din temniță o întrebare lui Iisus, cu prilejul acesta Iisus a mai precizat despre Ioan: „Ce-ați ieșit să vedeți ? – un prooroc ? Da, zic vouă, și mai mult decât un prooroc. Căci el este acela de care s-a scris: «Iată eu trimit înaintea feții tale pe îngerul meu, care va pregăti calea Ta înaintea Ta»”. Deci Ioan era Ilie sau era înger; sau Ilie era înger ?

Dacă după înviere toți vom fi ca îngerii, atunci răpirea lui Ilie la Cer să fi fost cauza transformării (strămutării – deși nu corespunde nici cuvântul acesta –) unui om în înger ?

Îngerii și oamenii sunt ordine distincte. Dogmatic.

Dar dacă Dumnezeu poate și din pietre să facă fii lui Avraam, sau pe măgărița lui Balaam să vorbească omenește ? – Cine-I poate pune hotare ? Că nu putea să fie înger mai înainte de aceea ne stau mărturie și cuvintele lui Iacov: „Ilie, om păcătos asemenea nouă a fost, dar cu rugăciune s-a rugat...” (Iacov 5,17). Dar ce mai înțelegem atunci prin „înger” ?

Întâi înțelegem făpturile cerești, cetele Îngerilor. Al doilea înțeles e cel de „trimis” al lui Dumnezeu – cu o misiune. Pentru acest al doilea înțeles găsim la Maleahi că și preoții sunt numiți îngeri, când zice: „Buzele preotului cuprind știința și din gura lui căutăm să iasă învățătura, căci el îngerul Domnului Savaot este (Maleahi 2,7).

Dar în ce privește pe Ioan Botezătorul, echivalența Înger = trimis, începe să nu mai fie mulțumitoare. Cuvintele: „Iată Eu trimit pe îngerul Meu înaintea feței Tale”, ar fi știrbite din înțeles. Apoi, la Schimbarea la Față a Domnului, vin de față și vorbesc cu Iisus, Moise și cu Ilie. Moise din iad. Ilie – din Rai sau din Iad ? Dacă considerăm pe Ilie independent de Ioan, atunci a venit din Rai. Dacă Ioan era Ilie, atunci știm din Predanie că Ioan a fost înaintemergător al Domnului și în Iad; în cazul acesta și Ilie a venit din Iad.

Că Ioan a fost înger, sau era Ilie transformat de Rai în înger, rămâne iarăși o întrebare: de ce Ioan e reprezentat în icoane de Biserica veche, îndată după tăierea capului (și cu el pe tava Irodiadei) printr-un Ioan cu aripi: – semnele firii îngerești ?

Deci îngerii pot reveni pe pământ în trupuri pământești, ori de câte ori sunt trimiși ? Reîncarnarea lor (deși numai unul, Ilie sau Ioan pune „problema” așa, – ca să nu generalizăm), nu mai e propriu-zis doctrina indiană a reîncarnării. Reîncarnarea se referă la oameni, – și deosebirea dintre om și înger e o deosebire de natură, nu numai de desăvârșire –, deci oamenii, forțați de karma, trebuie să se renască în vieți succesive, să-și ispășească, fără să știe, vinovății din viețile trecute, până când, învățând să se dezlipească de dorința vieții, nu mai contractă legături care să-i reclame, prin karma, la ispășiri. Purificarea aceasta, această „mântuire” indiană se face automat și necesită pentru un suflet

perioade de zeci de mii de ani. E o teorie a „mântuirii”, dar nu e mântuirea.

Dacă doctrina aceasta ar exprima adevărul, toată iconomia mântuirii omului, descoperită nouă prin Hristos, ar fi inutilă. Mântuirea era automată. Însăși venirea lui Iisus n-ar mai fi avut rost.

Dar, fiindcă a venit Iisus și a pus cu adevărat problema mântuirii omului, reîncarnarea – „mântuirea” automată – nu are nici o bază în Revelație. Mai spune ceva și sfântul Pavel – deci tot Revelația –: „... este rânduit oamenilor o dată să moară, iar după aceea să fie judecata” (Evrei 9,27), deci nu e rânduit să fie vieți succesive întrerupte de moarte.

Cu Ilie încă nu s-a terminat. El e prevăzut, ca Ilie, înaintemergător, dar al zilei celei înfricoșate a Domnului, pe la coptul neghinei pământului: „Iată Eu vă trimit pe Ilie proorocul înainte de a veni ziua Domnului, cea mare și înfricoșată” (Maleahi 3,23).

*

* *

Lăsat-am întrebările să se ciocnească de toate stăvilarele tainei și să-și dovedească zădărnicia, izbindu-se de limitele îngăduiului.

Dincolo este Împărăția marilor taine ale existenței.

Dumnezeu ține ascunse în mister rânduieli neștiute de îngeri și oameni.

Poate că, gândindu-Se la aceste taine ale Tatălui, și vorbindu-le foarte de departe cu câțiva ucenici, Iisus s-a transfigurat și transpus în mister până la așa măsură că, venind apoi la ceilalți ucenici și la mulțime, pe care i-a găsit aproape certându-se, „toți s-au înfiorat și au alergat să I se închine”.

Despre așa ceva nu avem știre să se mai fi întâmplat.

Poate că ei au dezlegat „înfiorându-se și închinându-se” cel mai bun răspuns, vrednic de Împărăția marilor Taine.

ÎMPĂRĂȚIA COPILOR

- 109 -

Copiii odihnesc și refac omul.

Chiar ei sunt o refacere a omului. Ei rezumă: gingășia și frumusețea; puritatea, nevinovăția și credința.

Chiar pe Iisus L-au odihnit copiii. Cei mari Îl amărau mereu. Nu ieșise bine din necredincioasa Betsaidă, unde Iisus abia tămăduise un orb, n-a izbăvit bine pe Petru de „milostivirea” Satanei, când a precizat curajul necesar și „riscurile mântuirii” (– o asemănare cu Iisus neapărat necesară: concluzia uceniciei –), când iată altă probă de micime sufletească:

În drum spre Capernaum uceniciei se priceau între ei, care ar fi mai mare ? (Cine știe dacă Petru a mai avut vreo pretenție ?). Când i-a întrebat Iisus despre ce vorbeau între ei pe cale, ucenicii „au tăcut”. Simțeau că au vorbit din ale cui nu trebuie. Acela se strămutase din Petru în ceilalți, pe altă temă a celor omenеști.

După atâtea, și de la atâtea – de la toți – Iisus avea nevoie de odihnă. Deci „șezând”, i-a chemat (– Și de câte ori i-a tot chemat ! –) și le-a zis: „De voiește cineva să fie întâi, să fie cel mai de pe urmă dintre toți și sluga tuturor”.

Mare înaintea lui Dumnezeu nu poate fi decât omul smerit. Oamenii ajung mari prin vitejii, bogăție, putere, chiar deșteptăciune, – dar acestea-s trufie și cu ea sperii lumea și așa ești mare înaintea lumii sau asupra lumii.

„Lumea” însă nu e cuprinsă în scoarțele Cărții cerești. Dar în schimb se scrie un pahar de apă dat unui drumeț, în numele dragostei de oameni.

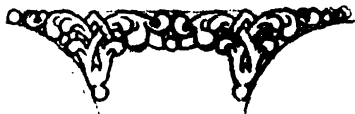
Și luând un copilaș în brațe le-a zis: „Cine primește pe unul dintre acești prunci în numele Meu, pe Mine Mă primește și pe Cel ce M-a trimis pe Mine”.

Cuvântul poate fi lărgit: Dacă mamele ar primi copiii în numele Domnului, ce străveziu ar fi în ei chipul lui Iisus ! Abia atunci și-ar da seama pe cine au primit prin copii. Copiii ajung în brațele lui Dumnezeu, fiindcă ei sunt cel mai aproape de El. Modul lor de-a fi e cel mai iubit de Dumnezeu. Înțelepții îl înțeleg pe Dumnezeu ca pe-o necesitate în explicarea lumii. Copiii îl au ca pe un bunic de pe celălalt tărâm. Iată de ce copiii sunt în adevăr, și înțelepții pe dinafara lui.

Găsești ceva și cu mintea, dar numai dacă ai o inimă de copil. Aceasta te duce de-a dreptul în brațele Adevărului. În ochii copiilor seninătatea e de culoarea cerului. Nu e Dumnezeu mai real în Împărăția copiilor decât într-un tratat de „Mecanică cerească” ? Dumnezeu și copiii au înrudirea pe care noi cei mari o pierdem.

Sfinții sunt niște mari copii. – Departe mai suntem de ei ! –

Prislop. Vineri XXX
15.XII.49 Marcu 9,33-41

STEAUA DESTINULUI

„O stea răsare din Iacov”

„Am văzut steaua Lui”

(Numeri 24,17; Matei 2,2)

- 110 -

Venirea lui Iisus în lume e pecetea de taină, scrisă pe istoria de extaz a 37 de secole.

Atâta a fost așteptat Iisus în Israel.

De multe ori și-au schimbat țara și numele ei; de mai multe ori și-au schimbat numele neamului, ba odată și religia se clătina, dar așteptarea lui Mesia era o făclie de taină ce se transmitea din neam în neam.

Descrierea vremii lui Mesia, strălucirea Împărăției mesianice era adusă poporului aminte în fiecare veac de oameni.

Însuși Mesia a fost descris cu de-amănuntul, și Sfintele Scripturi ale Profeților supraviețuiau inspirațiilor uciși, mărturie pe când va veni plinirea vremii.

*

Israel era destinat de Dumnezeu să fie un popor întreg de apostoli ai Mântuitorului în lume. Aceasta era steaua destinului său.

Ceea ce Avraam a fost în pământul pribegiei sale, ceea ce Iosif a fost în Egipt, la curtea lui Faraon, și Daniil în curțile din Babilon, aceea trebuia să fie tot poporul evreu pentru toate neamurile pământului.

Acesta-i sensul mesianic – sensul de destin – al cuvântului lui Dumnezeu către patriarhul Avraam: „Și se vor binecuvânta prin neamul tău, toate neamurile pământului” (Geneză 22,18), și cuvântul către Isaia: „Casa Mea, casă de rugăciune se va chema pentru toate neamurile” (Isaia 56,7). Ei erau destinați – „aleși” – să fie „norul de martori” (Evrei 12,1) ai lui Iisus în lume, – și aceasta cu atât mai vârtos cu cât toată coloana de strămoși au crezut nestrămutat în steaua destinului neamului.

Credința într-un viitor garantat de Dumnezeu, credința într-un Om al viitorului, în care să se îplinească proorociile, era nota cea mai caracteristică a acestui popor ales.

De aceea, în afară de iudaism, nici o altă religie nu făcea prozelitism.

Ei o făceau din fire. Prin ei așteptau și păgânii nașterea unui Zeu.

Sfântul Pavel definind credința și făcând un larg pomelnic de strămoși, care au ilustrat-o cu viața, la urmă dezleagă taina „norului de martori”: „Iisus e începătorul și plinitorul credinței”. (Evrei 11; 12,1-2).

Deci steaua destinului strămoșilor era „Steaua Lui”.

Iată idealul pribegilor pe pământ, aprins, moștenire de preț în inima urmașilor, din neam în neam, ideal al sfintei făgăduințe a venirii Mântuitorului, motiv pentru care Biserica Creștină i-a trecut printre sfinți.

Un sfânt ideal, trăit, te face sfânt: o stea a urmașilor.

„- Și nu e decât o singură tristețe: aceea de-a nu fi sfinți !” (L. Bloy).

Printr-o neînchipuită lucrătură a întunericului însă, poporul iudeu trăiește și tristețea aceasta.

La venirea Mântuitorului, așa cum a venit: învăluit în smerenie, poporul acesta și-a răstălmăcit destinul: Nu i-au făcut lui Iisus absolut nici o primire. – Și doar le era în ochi sfânta Fecioară Maria, cu care au făcut unica excepție, în toată istoria lor, de-a o duce în Sfânta Sfințelor, să stea acolo 12 ani.

Magii, înțelepții Răsăritului, căutători și ei de Dumnezeu, conduși de „Steaua Lui”, dăduseră pe la Irod Idumeul, regele Israelului, întrebând de Pruncul ce S-a născut, ca dovadă că pe umerii Lui atârna destinul mântuirii tuturor neamurilor pământului.

La auzul acestei vești, Irod, în loc să se bucure, „s-a tulburat, și tot Ierusalimul împreună cu el”; drept aceea „adunând pe toți arhierii și cărturarii poporului cercetă de la ei cu de-amănuntul: «unde este să se nască Hristos ? Atunci ei îi răspunseră: În Betleemul Iudeii, precum este scris»” (Matei 2,3-5).

Acesta este soborul care a răstălmăcit destinul lui Israel.

Irod văzând că Magii nu l-au mai băgat în seamă: – semn că au ținut Pruncul mai mare ca pe el – a pus mâna pe sabie împotriva destinului.

La aceasta soborul bogoslovilor a fost inexistent.

„Întru ale Sale a venit și ai Săi pe Dânsul nu L-au primit” (Ioan 1,11).

Care-i explicația, dacă este vreo explicație ?

*

Cel mai urgent interes al evreilor era scăparea poporului de sub stăpânirea romană. Potrivit acestui interes politic erau interpretate și profețiile. Astfel Mesia era identificat după profețiile care priveau A Doua Lui Venire, venirea în slavă, și erau refuzate profețiile „Omului durerii” (Isaia 53,3).

Deci, pe primul plan al așteptărilor în Israel nu erau adevărul și desăvârșirea interioară a omului – care se puteau foarte bine câștiga și sub stăpânirea romană, ba chiar cu atât mai asigurat –, ci așteptau omul care să ridice stăpânirea politică a lui Israel asupra tuturor celorlalte neamuri, iar în materie de religie, monopolizarea ei.

Nu așteptau Împărăția lui Dumnezeu; ei așteptau de la Dumnezeu împărăția lor. Aserveau pe Dumnezeu imperialismului.

Nu le plăcea smerenia pe care o aveau. Le trebuia trufia.

Și așa au rămas pe lângă ispita lor până în ziua de astăzi.

Aceasta-i „toropeala pe care le-a dat-o Dumnezeu” (Romani 11,8) și care începe cu soborul arhierilor și cărturarilor, convocat de Irod în Ierusalim.

Aceasta ar fi o explicație.

Explicația profetică o dă sfântul Pavel în scrisoarea către Romani:

„Oare lepădat-a Dumnezeu poporul Său ? – Ferească Domnul ! Dumnezeu n-a lepădat poporul Său, pe care dinainte l-a cunoscut. Așadar întreb: S-a poticnit oare ca să se prăbușească ? – Ferească Domnul ! Ci, prin căderea lor, neamurilor le-a venit mântuirea, ca Israel să râvnească la ele. Deci dacă înlăturarea lor a adus împăcarea lumii, ce va fi primirea lor la loc, dacă nu o înviere din morți ?” (Romani 11,1-15).

Căci precum în vremea lui Ilie, care credea că a rămas singurul credincios în Israel, Domnul i-a descoperit că are puși deoparte șapte mii de bărbați care nu și-au lepădat legea, „tot așa și în vremea de acum este o rămășiță, după alegerea darului” (Romani 11,5).

Aceasta-i rațiunea profetică pentru care creștinilor le e interzis antisemitismul. Poporul lui Israel e încă un popor ales, dar pus de-o parte pentru vremuri viitoare, ca „o rămășiță” a lui, care va împlini totuși destinele sale ultime. Până atunci însă neamul acesta duce în spate, și face, toate păcatele lumii, frământând lumea și izbind-o cu doctrinele lor, de toate limitele existenței și neantului.

Faptul acesta, considerat prin punctul de vedere paulin, le dă dreptul să aștepte pe Mesia, al lor, să-i izbăvească și pe ei de imensa povară a păcatelor, adunate de atâtea mii de ani.

Până atunci, râul de sânge ebraic, al cărui izvor e în jertfa lui Avraam și care crește mereu cu sângele proorocilor, până se revarsă lumii prin cele cinci răni ale lui Iisus, e Sângele sfintelor Potire, pentru mântuirea lumii.

Iată de ce Biserica Creștină i-a primit dreptii între sfinți.

Și „Steaua Lui” se îmbie destin fiecărei peșteri omenești, în care se naște Iisus. – Și aceasta până la capătul veacurilor.

Prislop. Duminica sfinților Strămoși

16.XII.949 Matei 1,1-25.

„O PRIVIRE ÎN RAI”

- 111 -

Dacă strămutăm pilda cu locurile la nuntă în spiritul pildei cu Nunta Fiului de Împărat, găsim printre sfinți întâmplări ca acestea: voiau să știe, câte unii, la ce măsuri au ajuns ?

Atunci Dumnezeu îi îndrepta la sfinți neștiuți de oameni, dar mai ales neștiuți în ochii lor, care împlineau lucruri simple din poruncile lui Dumnezeu.

Aceștia erau cu adevărat smeriți și smerenia lor îi aducea înaintea lui Dumnezeu la un loc mai de frunte la nuntă. Ba unii dintre ei erau socotiți drept neîntregi la minte, iar ei aveau o socoteală ascunsă: de-a aduna ocări, care-i umileau cu adevărat.

Însemnez aci – căci vrednic este – cugetul unei femei simple, dar plin de tâlc: ... „Pe mine păcătoasa, de m-ar lăsa Dumnezeu numai să mă uit puțin în Rai, și-mi ajunge...”

N-avem siguranța mântuirii în noi, în puterea noastră.

Aceasta îi este omului cu neputință: să-și asigure, el, eternitatea sa. Dar e cu puțință, și totul îi e cu puțință lui Dumnezeu. Dar chiar de-am fi siguri că Dumnezeu ne mântuiește și încă n-am scăpa de primejdie, fiindcă această siguranță nu s-a dat nimănui.

„Cui i se pare că stă, să ia aminte să nu cadă !”

De aceea stăm în provizorat, în nesiguranță, în atârănare de milostivirea lui Dumnezeu. Firea noastră nu e întărită ca să poată „sta”. „A sta”, până n-am ajuns în stare, – și n-am ajuns –, e înălțare, care se corectează cu căderea.

Descurajarea, depresiunea, de asemenea nu e starea de-a sta la masă.

O ardere în umilință, convins de binefacerea ei, pe mulți i-a folosit și la mai mari măsuri i-a adus, decât pe mulți dintre nevoitorii conștienți de sfințenia căii lor.

Folosește a te smeri pe tine însuși, dar când te smerește altul mai mult folosește. Când vom binecuvânta pe cei ce ne blastămă și ne vom ruga pentru cei ce ne fac nouă rău ?

Parcă în simplitatea sa, femeia simplă a spus o mare desăvârșire, în puține cuvinte, decât pot spune toate cuvintele...

Prislop, Sâmbătă XXX
16.XII.49 Luca 14,1-11.

O DESCOPERIRE ÎN VIS

- 112 -

Evangelistul Matei, scriind Evanghelia sa pentru evrei, are scopul de a dovedi că Iisus e Mesia cel așteptat și făgăduit de prooroci. Drept aceea aduce dovada istorică, înșirând de câte trei ori patrusprezece neamuri de la Avraam până la Iisus, între care, de două ori patrusprezece sunt de la David.

Tot acum se împlineau și cele șaptezeci de săptămâni de ani de la Daniil. Acum se împlineau toate proorociile venirii lui Mesia.

„Deci, dacă a venit plinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub lege, ca pe cei de sub lege să-i răscumpere, ca să dobândim înfierea” (Galateni 4,4-5).

Acum s-a împlinit și proorocia făcută prin Ieremia:

„Domnul va face ceva nou pe pământ: femeia va mântui pe bărbat !” (Ieremia 31,22).

Erau însă oarecari dispoziții aspre ale Legii.

Iisus Fiul lui Dumnezeu era născut mai înainte de veci, fără mamă din Tatăl; iar acum se naștea în veac, fără tată din mamă. Legea nu prevedea această unică naștere, decât că tot primul născut e închinat Domnului, întrucât unul din primii născuți poate să fie Mesia.

Legea nu-i prevedea nașterea mai presus de fire.

Deci ca să nu se întâmple neorânduiei, neorânduile erau pedepsite cu moartea. Orice fată necăsătorită care naștea un prunc, era ucisă cu pietre înaintea tatălui ei.

Dacă sfânta Fecioară n-ar fi fost logodită cu bătrânul Iosif, la fel ar fi pățit.

Dar Iosif, logodnicul Mariei, nu știa de Buna-Vestire.

Deci când s-a întors Maria de la Elisabeta, soția lui Zaharia, mama lui Ioan Botezătorul, trecuseră „ca la trei luni” și sarcina se observa. Bătrânul Iosif, știindu-se neprihănit, era într-o mare cumpănă:

să o mai ia de soție sau să o părăsească, să fie ucisă cu pietre. Deci se gândea să desfacă logodna și pe Maria să o lase în voia sorții.

Chiar dacă Fecioara Maria l-ar fi lămurit, și poate că tot nelămurit rămânea. De aceea a intervenit Providența.

Îngerul Domnului i s-a arătat lui Iosif în vis, zicându-i: „Nu te teme a lua pe Maria” sub scutul tău și a face să fie socotită de lume „nevasta ta”, pentru că sarcina ei nu e de la vreun bărbat, ci „de la Duhul Sfânt este”. Sarcina aceasta nu-ți este spre rușine, ci spre cinste. Tu ai menirea să o acoperi de asprimea Legii, scăpând-o de la moarte.

Tu ai menirea să scapi Pruncul ce se va naște, de asprimea tiranului Irod, care va umbla să-L omoare. Tu ai menirea să fii ocrotitorul Aceluia căruia îi vei pune numele Iisus, care se tâlcuiește Mântuitor, fiindcă El va mântui pe popor de păcatele sale.

Nașterea Pruncului din Fecioară e împlinirea proorociei făcută de Isaia: „Iată Fecioara va lua în pânțe și va naște fiu și vei pune numele lui Emanuel”, nume care se tâlcuiește și corespunde misiunii Lui în lume, adică: „Dumnezeu cu noi” (Isaia 7,14).

Adică Dumnezeu ia chip de om adevărat, ca să poată vorbi și suferi la rând cu oamenii, să petreacă între oameni, ca om, deși El e și Dumnezeu adevărat.

*

Iată un vis revelatoriu, care a liniștit pe Iosif și i-a dat curajul tuturor ostinelilor viitoare, pe care avea să le facă, și pentru care Biserica l-a cinstit printre sfinți.

- Una din cele mai fericite treziri din somnul indoielilor.

Prislop, Dumineca înainte de Nașterea Domnului
17.XII.49. Matei 1,1-25.

TÂNĂRUL BOGAT

- 113 -

Bogatul auzise că este viață veșnică.

El o dorea din cauza bogăției sale, cu care dorea să fie veșnic. Aceasta se vede din tristețea cu care a plecat de la Cel Veșnic.

Tânărul întreabă: ce are de făcut pentru a dobândi veșnicia ?

Iisus îi răspunde scurt: poruncile. Tânărul, vrând să atragă atenția asupra sa, întreabă, care ? – și apoi puțin îi pasă dacă la urmă minte: „Toate acestea le-am păzit din tinerețele mele !” Și mai nădăjduia și o laudă, de aceea mai și întreabă pe Iisus: „Ce dar îmi mai lipsește ?” Dar, în loc să primească o laudă înaintea poporului, primește o demascare. Zici că ai împlinit toate poruncile, că iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși; iată ai prilejul să dovedești cu fapta, lucrul care-ți mai lipsește: „Vinde-ți averile și le dă săracilor apoi vino de-Mi urmează Mie !”

La această întorsătură a lucrurilor nu se aștepta tânărul fariseu.

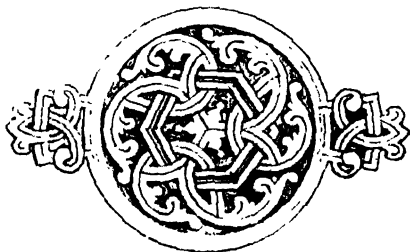
Averile sale nu erau adunate din iubirea de-aproapelui, ci din averea de-aproapelui. Pe urmă averea, care nu era toată legitimă, cerea și certificat moral, recunoașterea cinstei și corectitudinii și toată slava deșartă, la care a trebuit să renunțe rușinat.

Cu această lecție „a plecat întristat”.

Tristă bogăție. Pe urma întristării tânărului, Iisus arată marea piedică a lipirii inimii de bogăție, cu care nu se poate intra în Împărăție. Ucenicii auzind întreabă înspăimântați: „Atunci cine poate să se mântuiască ?” – că fiecare are câte ceva pe lângă inima lui. Dar Iisus le răspunde: „Ceea ce este cu neputință la oameni, este cu putință la Dumnezeu”. Și Dumnezeu are multe posibilități de a dezlega inima bogaților de bogăție. Vinovăția bogăției e că ține inima omului legată aici, și deformează omul încât nu mai iubește pe oameni, ci se înarmează împotriva lor. Pentru „cinstitul” bogat, ceilalți oameni sunt „hoți”. Bogăția mărește inegalitatea dintre oameni, care naște ura.

Atitudinea sufletului față de bogăție trebuie să fie ca a unui administrator al bunurilor altuia. Noi suntem iconomi. Câtă vreme economisim averile după legea iubirii de oameni, Stăpânul averii ne-o menține; dar dacă uzurpăm dreptul lui Dumnezeu, o pierdem și ne pierdem. Trebuie să fim cu avuția ca și cum n-am avea-o. „Cei ce se folosesc de lumea aceasta să fie ca și cum nu s-ar folosi de ea” (I Corinteni 7,31). Lumea întreagă, condusă după legi împotriva lui Dumnezeu, tot la Dumnezeu ajunge, dar la Dumnezeu ca „sfârșit” al lumii.

Prislop, Dumineca XXX și a XII-a
18.XII.49. Luca 18,18-27 și Matei 19,16-26

SMINTELELE, FOCUL ȘI SAREA

- 114 -

„Un om rău” a semănat peste noapte – pe când paznicii dormeau – neghină, zăzanii, smintele în țarină. Iar țarina este lumea.

Va fi sminteală, când faptele voastre nu corespund poruncii: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune să preamărească pe Dumnezeu” dar sminteala cea mai mare va fi când se va propovedui și impune ne-existența lui Dumnezeu. Iisus zice că mai ușor le-ar fi smintitorilor de și-ar lega de gât o piatră de moară și s-ar arunca în mare.

Impunerea ateismului e un păcat mai greu ca sinuciderea.

Dacă mâna ta (faptele), dacă piciorul tău (căile), dacă ochiul tău (punctul tău de vedere – principiul –) te smintesc, taie-le, scoate atare ochi de la tine.

În judecarea faptelor altuia se întâmplă iarăși o mulțime de sminteale.

Sunt mulți ochi de scos. Ca decât să vadă rău unde poate nu e, mai bine le-ar fi să fie orbi. De aceea a zis Domnul: „A Mea e judecata !” iar voi „Nu judecați !” De pildă o mulțime de fapte dumnezeiești și cuvinte ale lui Iisus au fost sminteală peste sminteală în Israel.

Smintelele sunt judecăți superficiale, prejudecăți. Acestea ignoră principiile. Căci dacă ai ști, ai trăi principiile divine, ai fi curat și nu te-ai sminti. Sminteala din ale sale grăiește. De fapt cel ce se smintește fără de voie se mărturisește.

*

Focul e al Duhului Sfânt, care sărează, păstrează firea nestrucată. Această păstrare e și o asceză voluntară, o jertfă de sine a firii.

Sarea e și nevointă și suferință și pocăință. Înțelepciunea încă e numită sare. Sare sunt și slujitorii lui Dumnezeu între oameni, ca să nu

se strice natura omenească. Deci dacă slujitorii nu mai au rolul de sare, (fiind cu risc acest fel de a fi) iată vor fi călcați în picioare. Cinstea lor va fi terfelită. Și de multe ori, pentru relele peste care au dat oamenii, se aude răsturnarea răspunderii în seama slujitorilor lui Dumnezeu.

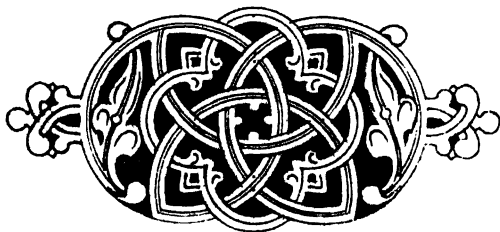
Vinovăția însă e pe din două:

„Pentru înmulțirea neascultării a luat Dumnezeu sfatul de pe pământ”.

Cuvântul a ajuns „predică în pustiu”.

- Cât foc și sare trebuie să ai, ca să înflorească „pustia” ca și crinul !

Prislop, Luni XXXI
19.XII.49. Marcu 9,42-50; 10,1.

CĂSĂTORIA

- 115 -

Chiar și după Legea Vechiului Testament căsătoria e de nedezlegat.

Știind aceasta „fariseii s-au apropiat de Iisus, ispitindu-L: se cuvine oare ca bărbatul să-și lase femeia ?”

Iisus îi provoacă la Lege. Ei răspund în sensul îngăduirii care a dat-o Moise, cu carte de despărțire. Dar Iisus, care era la zidirea omului, le-a spus rostul de la începutul zidirii, în care nu merge despărțire, fiindcă amândoi alcătuiesc o singură făptură. Iisus reîntărește căsătoria la rostul ei de la începutul zidirii.

Iisus nu putea pogori rațiunile creației din „motivele” lui Moise.

De aceea Iisus a ridicat căsătoria la rangul de Taină. Deci căsătoria dacă ar fi trăită de soți la valoarea și cuviința ei de Taină, ar da și roade vrednice de Tainele lui Dumnezeu. Dumnezeu a ridicat omul la cinstea de colaborator al Său în lume (I Corinteni 3,9; II Corinteni 6,1,4). Căsătoria susținută la rangul la care a instituit-o Dumnezeu ar trebui să realizeze în progresie geometrică posibilitatea acestei colaborări.

Dacă în Taina cununiei cei doi sunt o singură făptură, atunci „această făptură ce năzuiește ea ?”

- „Odrasle pentru Dumnezeu !” (Maleahi 2,15).

Răspunsul Revelației e simplu și categoric.

La ce e atunci „Hristos cap bărbatului ?” (I Corinteni 11,3) dacă nu pentru împlinirea unui suspin al firii: „Căci făptura a fost supusă deșertăciunii – nu de voia ei, ci din pricina aceluia care a supus-o – totuși cu nădejde: pentru că dorul statornic al făpturii așteaptă cu nerăbdare descoperirea fiilor lui Dumnezeu; de vreme ce făptura însăși se va izbăvi din robia stricăciunii, ca să se bucure de libertatea mării fiilor lui Dumnezeu” (Romani 8,19-21).

Fiarele uitau sălbătăcia lor la picioarele sfinților. Sălbătăcia din om e însă robie de fiară. Creșterea omului la posibilitățile sfințeniei, ieșirea omului la odihna „libertății fiilor lui Dumnezeu”, atârna hotărât și de atitudinea căsătoriților față de căsătorie, – fiindcă sfinții sunt și roadele căsătoriei, iar ei, mulți sunt „aleși”, tocmai din cauza atitudinii religioase a părinților, mai înainte de-a îi naște. Așadar căsătoria are multe motive să fie Taină.

Când familia nu va mai fi întemeiată pe Taină, oamenii vor fi o turmă de fiare destrăbălate.

Prislop. Mărți XXXI
20.XII.49. Marcu 10,2-12.

„S-A SUPĂRAT IISUS...”

- 116 -

Cât de puțin au înțeles chiar ucenicii sensul căsătoriei se vede din întâmplarea ce a urmat îndată după lămurire. Mai mult au înțeles mamele ce-și „aduceau la El pruncii ca să-și pună mâinile peste ei și să-i binecuvinteze”.

„Ucenicii certau pe cei ce-i aduceau”. „Iisus văzând aceasta s-a supărat și le-a zis: «Lăsați pruncii să vie la Mine și nu-i opriți !»”

Iată o supărare a lui Iisus: supărarea că, copiii nu-s lăsați, de mici, să vie la Iisus. E lucru știut că din copilărie aduce omul înclinarea pentru Dumnezeu, indiferentismul sau necredința. Rar când e altfel.

Copilăria e intervalul vieții mai apropiat de sfințenie, mai capabil de credință. Și oricum, în orice domeniu, „credința” e factorul pe care se clădește și pe care se contează. Dacă acest factor primordial e înclinat dintru început spre Dumnezeu, vom avea „credința în Dumnezeu”; dacă e înclinat împotriva Lui, vom avea „credința în ne-credință”, – și rar se aud cuvintele îndoielnicului de odinioară: „Cred Doamne, ajută necredinței mele !”

Filosofia, oricare filosofie, se bazează pe factorul primordial al credinței în rațiune, credința în știință, etc.

Împărăția lui Dumnezeu e făgăduită copiilor, oamenilor ce o primesc fără discuție, ca și copiii, oamenilor ce au venit la Iisus de copii. Deci cum să nu se supere Împăratul, când copiii sunt opriți de a veni la Iisus, când Iisus li-e interzis ?

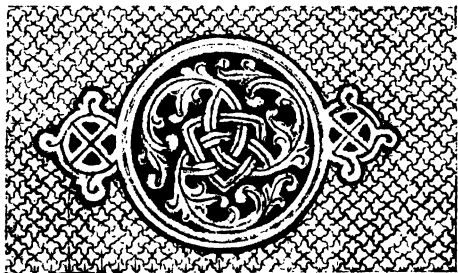
Știm însă că, indiferent cum e dirijată educația copiilor, tot Dumnezeu e Tatăl sufletului și, cele ce le lucrează educația pe dinafară, pot fi zădărnice de cele dinlăuntru.

Conștiința e un grai de altă natură de cum poate vorbi omul.

Cu toate că lucrurile pot să se desfășoare și în favoarea necredinței, totuși Dumnezeu rânduieste fiecărei generații libertatea de a se decide.

Mare e răspunderea celor ce opresc copiii de la Iisus: „Mai bine și-ar lega de grumaz o piatră de moară și s-ar arunca în mare !” (Marcu 9,42).

Prislop. Miercuri XXXI
21.XII.49. Marcu 10,11-16

TÂNĂRUL BOGAT

- 117 -

III

Sinceritatea acestui tânăr nu poate fi bănuită de fățarnicie, de vreme ce „a alergat și îngenunchind înaintea Lui L-a întrebat” despre viața veșnică.

Obişnuit fățarnicia nu cade în genunchi. Iar dacă ar fi fost așa de mare fățarnicie, altfel ar fi vorbit și Iisus. Dar, după ce-și mărturisește tânărul buna creștere în Legea Domnului, „atunci Iisus căutând la el, l-a iubit și i-a zis: «una-ți mai lipsește: mergi și vinde-ți câte ai și le dă săracilor, și vino de-Mi urmează Mie !»”

Era o chemare între cei 70 de ucenici.

Iubirea lui Iisus ar fi trebuit să-l desfacă de câte avea; dar, până în sfârșit, tot l-au desfăcut cele de după Înviere.

[Prislop: 22.XII.49. Joi XXXI, Marcu 10,17-27.]

„Cu anevoie va intra bogatul în Împărăția lui Dumnezeu”:

1. Bogatul de averi.
2. Bogatul de succese.

Despre succese se pot spune aceleași lucruri ca și despre bogății: că umflă. Și umflații nu intră pe ușa cea strâmtă, pe care mulți au redus-o la urechile acului. Beșica mândriei crește din fumul succeselor.

Poate că aci se va fi aflând rațiunea pentru care „sunt fericiți” înfrânții, dar nu prea ferți de înfrângeri.

Trebuie să învățăm a privi succesul și înfrângerea, ca pe doi soți nedespărțiți: doi mincinoși, care ne mint unde ne prind.

[Prislop, 24.III.50]

ÎNTREBAREA ÎNTREBĂRILOR

„Cine poate să se mântuiască ?”

- 118 -

Întrebarea aceasta: a „îngrozit”, a „însăimântat” și „înfricoșat” pe Apostoli.

Ei și-au pus întrebarea aceasta prima dată.

Omul nu poate să se mântuiască: nu-și poate asigura veșnicia sa. De aceea a răspuns Iisus: „Aceasta-i cu neputință la oameni, dar nu la Dumnezeu”.

Totuși de ce nu scăpăm de întrebare ?

Întrebarea e provocată de veșnicul din noi (cf. Ecclesiast 3,11).

Dumnezeu dezlănțuie în noi întrebări la care numai El poate răspunde.

Iar răspunsul nu-l dă nimănui în cursul vieții, căci cine știe, poate că ar sparge limitele de acum ale omului.

Calea mântuirii e arătată de Iisus.

Cine trăiește și moare ca Iisus, se va mântui.

Iată un răspuns.

Prin Iisus, Dumnezeu a dat omului răspunsul la întrebarea „Cine poate să se mântuiască ?”

Omul trebuie să ajungă el însuși un răspuns la întrebarea sa. De aceea e o întrebare îngrozitoare. Răspunsul îl costă uneori și viața. Lepădarea de sine, de avere, de toată rudenia lumii, de viață chiar, pentru Iisus și Evanghelie, toate sunt de fapt răspunsul la înfricoșata întrebare.

Toate aceste riscuri ale lepădărilor asigură „însutit” posesiunea lor „încă în viața aceasta, în mijlocul prigonirilor”.

Toată lumea e a ta, când ai renunțat la ea. Atunci ești mai tare ca ea și ea ascultă de tine. Această renunțare totală asigură „pentru veacul viitor viața veșnică”.

Fiecare om are țesut în destinul său răspunsul la întrebarea mântuirii.

Omul trebuie să-și actualizeze Sensul său în lume. Așa-și construiește răspunsul. De aceea întrebarea e perfect legitimă.

Mai greu e răspunsul răspunzătorilor de oameni:

„Ori te-or asculta ori nu, tu, fiul omului, să nu te temi de ei, și de vorbele lor să nu te sperii, deși ei vor fi pentru tine spini și ciulini și ai să trăiești între ei ca între scorpii, să nu te temi de vorbele lor și de fața lor să nu te sperii, ci să le spui cuvintele Mele, ori te-or asculta, ori nu te-or asculta” (Ezechiel 2,5-7).

Trădarea misiunii, sau chiar și numai împlinirea ei cu „nepăsare” (Ieremia 8,11) îți pune în pumni sângele oamenilor care mor pedepsiți cu dreptate, după păcatele lor, dar cu ei te pierzi și tu, că n-ai avut pentru ei iubirea, care nu i-ar fi lăsat să moară.

„Iar dacă tu ai prevestit pe păcătos să se abată de la calea lui și el nu s-a abătut, atunci el va muri pentru păcatele lui, iar tu ți-ai mântuit viața” (Ezechiel 33,9).

Întru atât răspunsul e atârănător și de om, întrucât ajută sau nu mântuirea oamenilor.

E răspunsul despre corelația în care ne găsim – trăim chiar, – ca mijlocitori între Dumnezeu și oameni.

E un răspuns de răspunderi.

Prislop. Vineri XXXI
23.XII.49. Marcu 10,23-32.

VIAȚA DE ÎNCERCARE

- 119 -

Tot ce putem aduna în viața aceasta: bogăție, slavă, cunoștință, putere, sunt egale cu o bogăție nedreaptă, neadevărată.

Totuși ni s-au dat acestea nedrepte și neadevărate, spre încercarea înclinației omului. Dacă omul se va lipi de acestea e găsit slujitor al mamonei și păgubaș de Dumnezeu. Dacă însă le considerăm ca o avere de încercare, ca pe o seamă de lucruri care nu corespund celui altă țărâm al ființei noastre, atunci Dumnezeu ne va da cele adevărate în locul celor mincinoase, cele proprii destinației noastre veșnice.

Cea mai bună interpretare a vieții acesteia este interpretarea ei ca o încercare, într-un mediu care nu-i al ei.

Dacă viața se va simți bine în pământ străin, o putem considera pierdută; dacă sufletul se va simți străin și călător prin viața aceasta, el este călător spre viața adevărată, pe care va și câștiga-o.

Viața aceasta, prin urmare, ni-e dată să se vadă cum ne-o interpretăm: Îi dăm un înțeles mărginit numai la lumea aceasta, sau înțelesul vieții trece de limitele lumii ?

“Fariseii, care erau iubitori de argint, râdeau de El.”

Finanța lumii “râde” de Iisus.

De cea mai bună interpretare a vieții, totdeauna se găsește cineva să râdă.

Râsul acesta este o reacțiune, care dovedește că cele adevărate “ard” cele neadevărate.

*

UN OM NOU SE NAȘTE „CARELE PENTRU NOI OAMENII... S-A FĂCUT OM”

- 120 -

Ca să ne dăm seama de semnificația cosmică pe care o are Nașterea din Betleem, o integrăm între marile referințe ale lui Dumnezeu la creație. Patru mari intervenții ale lui Dumnezeu fac lumea să aibă o noimă, o explicație și un sens. Acestea sunt următoarele:

1. Creația lumii;
2. Potopul ei;
3. Întruparea Mântuitorului, și
4. Sfârșitul lumii, sfârșitul istoriei.

Intervenții stihiale, după principalele Sale definiții. Astfel: de două ori Dumnezeu este „iubire”, și de două ori „sfârșit”.

I. „Dumnezeu este iubire”: 1. La zidirea făpturii, și 2. La refacerea făpturii în Iisus Hristos.

II. „Eu sunt... sfârșitul”: 1. Precum a fost la potop, prin apă, și 2. La sfârșitul lumii, prin foc. „Dumnezeu este și foc mistuitor” (Evrei 12, 29).

Aceste patru referințe mari ale lui Dumnezeu la creație se întrețes în următoarea ordine „istorică”:

I. CREAȚIA LUMII, din iubire, și după definiția: „Eu sunt începutul și sfârșitul (Apocalipsă 1,8). Deși a preștiut totul, dar văzând cât s-a înmulțit răutatea oamenilor, „i-a părut rău și s-a căit Dumnezeu că a făcut pe om pe pământ” (Facere 6,6) și a zis: „Sosit-a înaintea feței Mele sfârșitul a tot omul” (Facere 6,13). Așa „s-au deschis toate izvoarele adâncului și cataractele cerului” (Facere 7,11), și a fost:

II. POTOPUL. Dumnezeu și-a dezlănțuit „căința”.

Din nou fața lui Dumnezeu este iubire: „Așa a iubit Dumnezeu lumea, încât și pe singurul Său Fiu L-a dat, ca tot cel ce crede într-Însul

să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3,16). E mai mare iubirea aceasta decât iubirea care a creat lumea. De data aceasta stăvilarele dragostei se ridică, și aceasta se naște pe pământ, în persoana lui Iisus, pârlol de Cer în inimile oamenilor:

III. ÎNTRUPAREA lui Dumnezeu între oameni.

Aceasta e proporția cosmică a Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos.

De aceea azi se despică istoria omenirii în două și se începe cu „unu” numărarea timpului, în amândouă sensurile lui: spre începutul timpului și spre sfârșitul lui. Nașterea lui Iisus în istorie cumpănește istoria între început și sfârșit. De altfel numai întruparea Mântuitorului și e un fapt absolut istoric, dătător de Sens istoriei, iar începutul și sfârșitul creației numai Dumnezeu le știe (Iov cap. 38-42). Lumea și veacurile sunt un interval al existenței, învăluit de eternitate. Limitele de atingere ale lumii cu Dumnezeu, începutul și sfârșitul, nu mai sunt în știința omului.

*

Nașterea lui Dumnezeu ca om, e fapta iubirii nemărginite a lui Dumnezeu, care transfigurează istoria cu Sensul veșniciei. „Din Betleem – spunea profetul –, are să vină Acela a cărui obârșie e dintru început, și se suie până în zilele veșniciei” (Miheia 5,1). Pentru acest fapt, unic în creație, îngerii au propus oamenilor: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bună învoire” (Luca 2,14).

Cu Iisus începe era păcii.

Cântecul început de îngeri trebuia continuat de istorie.

Pacea pe pământ e condiționată de mărirea care se dă sau se refuză lui Dumnezeu. De asemenea și pacea sufletului atârână de aceeași condiție. Autonomia rațiunii, autonomia societății omenești nu se poate constitui ca atare decât cu prețul pierderii păcii; – ceea ce e de fapt o înfrângere sau, mai sincer, o mărturisire a neajunsului, a tragediei inerente construcțiilor fără Dumnezeu.

Pacea de frică e o reală pierdere a păcii. Iisus aduce omului pacea care vine de la Dumnezeu. Aceasta e un bun spiritual, care nu poate fi creat sau menținut de arme.

Dar nici nu s-a atins bine Dumnezeu de țărâna făpturii omenești și țărâna din Ierusalim s-a și cutremurat și a pus mâna pe sabie „în legitimă apărare” de Împăratul Păcii.

Nu tot așa s-au purtat păgânii. Cei trei Crai, înțelepți și magi ai Răsăritului vin și I se închină, Îi depun **aur** la picioare, în semn de dajdie, ca unui Împărat peste ei. Iar în calitate de Preoți Îi aduc smirnă și tămâie, ca jertfă adevăratului Dumnezeu. Dacă pe jidovi i-a cutremurat și înspăimântat și numai Nașterea Mântuitorului, și I s-au arătat dușmani, reprezentanții păgânismului în schimb I se închină ca unui Împărat și Dumnezeu.

Paradoxală primire i-au făcut oamenii: cei ce-L așteptau de mii de ani, L-au primit cu ura, iar cei ce nu-L cunoșteau, L-au căutat cu iubirea. De altfel și Iisus i-a nedumerit de la început: a lăsat tronul Cerului pentru un staul, și tovărășia îngerilor luminii pentru vitele din grajd. Cel ce a împodobit Cerul cu stele se naște într-o iesle. – Probabil locul cel mai curat pe care l-a găsit pe pământ; – cea mai aspră mustrare a trufiei omenești.

Numai Dumnezeu, adâncul smereniei, o putea face.

Nașterea Veșnicului în timp, a atotputerniciei în dulama smereniei, a Celui mai presus de ființă, prunc în brațele Fecioarei, nu putea rămâne un simplu fapt divers în filele timpului. Nașterea lui Iisus nu e un fapt oarecare ca să poată fi ros de dintele vremii, un fapt sortit învechirii.

Observăm că, cu cât timpul adaugă veacuri după veacuri, creând perspectivă, cu atât Iisus e mai mare și mai apropiat de noi. Cel născut de două ori, o dată din veșnicie și a doua oară în timp, a antrenat veșnicia în timp, încât veacurile repetă Nașterea Lui ca o renaștere a lor. Timpul inevitabil se învechește; numai veșnicia e nouă și mereu aceeași. Cu veșnicia a învăluit Iisus viața.

„Dumnezeu ne-a dat viață veșnică și această viață este întru Fiul Său. Cel ce are pe Fiul are Viața; cel ce nu are pe Fiul lui Dumnezeu nu are Viața” (I Ioan 5,11-12).

Deși smerit, Iisus nu e ca vreunul din oameni, – chiar dacă aceștia ar fi culmile omului – ca să cârpească cu petece de circumstanță zdreanța fericirii omenești. Iisus făurește o nouă ordine spirituală în om.

Iisus s-a integrat naturii omenești. De aceea El e mereu viu: și în Sine ca Ființă supremă, și e viu și în noi ca Viață veșnică și posibilitate nesfârșită de desăvârșire. „Nu știți că Hristos este în voi ? – afară numai dacă nu sunteți creștini netrebnci” (II Corinteni 13,5). „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine” (Galateni 2,20). „Pentru voi, copiii mei, trăiesc durerile de mamă, până ce Hristos va prinde chip în voi” (Galateni 4,19). Deci, cum spune Clement Alexandrinul: „Dumnezeu s-a făcut om, ca de la om să înveți, cum se face omul dumnezeu”. Acesta este omul cel nou, făptura cea nouă, omul născut de sus, omul cu reflexul veșniciei lui Iisus, răsfrânt în afară, în chip simplu, din toată ființa sa. Fiindcă Iisus e Omul Cerului și s-a ȧesut pe Sine în firea omenească, de aceea se impune El tuturor oamenilor și tuturor veacurilor, cu atât mai mult cu cât ar vrea unii să scape de El.

Iisus cere istoriei decizii existențiale.

Dar istoria s-a arătat neputincioasă din primele ei zile. Așa a rămas și mai rămâne. Prin faptul însă că Iisus s-a ȧesut destinului omenesc și prin faptul că omul trebuie să se decidă ce face cu Iisus, se explică de ce istoria omului e așa de zbuciumată și veșnicia lui așa de hărțuită și mușcată de șerprii îndoielilor și contrazicerilor. Așa se explică de ce „pentru Iisus oamenii s-au iubit și s-au urât; s-au măcelărit și s-au ajutat; au cunoscut extremitățile pasiunii și ale jertfei. De El a atârnat soarta știinȧei, a frumosului, a raȧiunii. El este forȧa interioară pe care veacurile n-au putut-o istovi” (Couchoud). „Amintirea Lui e vie pretutindeni. Pe zidurile bisericilor și în școli, pe vârful clopotniȧelor și al munȧilor, pe troiȧele drumurilor, la căpătăiul paturilor și al mormintelor. Distrugeȧi frescele bisericilor, luaȧi-i icoanele din altare și de prin case: viaȧa lui Iisus umple muzeele și pinacotecile. Daȧi foc liturghierelor, ceasloavelor și cărȧilor de rugăciuni: îi veȧi descoperi numele și cuvintele în toate cărȧile literaturilor. Chiar și cei ce-L blestemă nu fac decât să mărturisească, fără voie, prezenȧa Lui” (Papini).

„Răsunetul tuturor oamenilor mari ai lumii, le-a încetat odată cu zilele lor; și cine se mai gândește să moară pentru faima lor postumă. În jurul multora s-a făcut mult mai multă gălăgie ca în jurul lui Iisus; dar, după mii de ani, iată că numai în jurul lui Iisus își pun oamenii și astăzi problema pe viaȧă și pe moarte, ca în primele zile.

Numai Cineva, mai viu ca oamenii, și care e, cu adevărat, un ideal nemincinos al omului, poate înțelege lupta aceasta permanentă între oameni. Și astăzi, ca în ziua Nașterii Sale, unii-L iubesc și alții-L urăsc. Oamenii sunt antrenați, unii, într-o patimă pentru patimile Lui, iar alții într-o patimă pentru misiunea Lui” (Pr. Prof. D. Stăniloae).

Unii sunt în Destinul lui Iisus, alții fără destin, nici sens.

Deci, dacă întrebarea „Cine este Iisus ?” a crescut cu veacurile, și cere fiecărei generații un răspuns decisiv, noi nu putem răspunde decât într-un glas cu Tatăl, într-o vestire cu îngerii, într-o propoveduire cu apostolii, într-o mărturisire cu mucenicii și cu toți sfinții și într-o afirmare cu toată creștinătatea de două milenii:

Acesta este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii !

– Saltul permanent al fiecărui Toma, din îndoiala omenească în certitudinea dumnezeiască. Dacă cineva a ajuns la siguranța aceasta și o poate acoperi cu viața, în acela s-a născut Iisus, – naștere care-i deschide zarea veșniciei, încă fiind în veac.

Cu Iisus se naște și explicația omului și explicația lumii. –

Prislop, Nașterea Domnului

25.XII.49. Matei 2,1-12

PRIBEGIA COPILULUI

- 121 -

Crucea lui Iisus începe deodată cu nașterea Sa.

Între ai Săi a venit, dar ai Săi Îl așteptau cu mâna pe sabie.

Toți copiii din Betleem și împrejurimi: 14.000 de prunci până la doi ani, au fost condamnați la moarte. Așa au trebuit să plătească cu viața, cei mai mari nevinovați, copiii, nașterea lui Iisus printre ei. Patrusprezece mii de mucenici.

Crima aceasta, unică în istoria lumii, a fost prevestită cu vreo șase veacuri în urmă: „plângerea și tânguirea din Rama”.

Providența divină însă luase înaintea răutății omenеști.

Iosif a fost înștiințat de „Îngerul Domnului” în vis, despre planul ucigaș al lui Irod, motiv pentru care trebuie „să se scoale, să ia Pruncul și pe mama Lui și să fugă în Egipt și să stea acolo până va fi vestit din nou” ce are să facă.

„Îngerul Domnului” era Îngerul Pruncului, Îngerul Omului.

Iisus, întrucât Își ascunsese dumnezeirea, smerindu-se până la a lua marginile omului pământeau, avea nevoie de un Înger păzitor.

Îngerul fiind o făptură de gând, – și mult mai subțire decât gândul omenesc –, în temeiul tocmirii sale și a rosturilor superioare pe care are să le păzească, face deșartă ura ucigașă și planul protivnic.

Dacă în Vechiul Testament vedem intervenția îngerilor, ca păzitori ai vieții omenеști, dar numai unde și unde, în Creștinism Îngerii păzitori fac parte din economia mântuirii fiecărui creștin în parte.

Ei sunt păzitorii – în limitele libertății omenеști –, ai darurilor mântuirii.

Bătrânul Iosif avea acum motive temeinice să creadă prevestirii îngerești. Drept aceea, în aceeași noapte pregătește caravana pribegiei Fugarului Iisus. Aurul Magilor era foarte bine venit.

Călătorie foarte lungă, prin deșerturi, printre fiare și tâlhari, în țară necunoscută: fugă, nu călătorie; răspundere de soarta mântuirii omului:

n-o puteau face decât primii mari credincioși ai Copilului, sfânta Sa Mamă și dreptul Iosif.

Copilul fugar ! Dar dus în brațe !

*

Astăzi Irod s-a multiplicat: mai nu e familie în care Irod să nu-și ucidă copiii. Doar puțini copii fugari mai scapă cu viață !

*

Irod, „stârpitura deșertului” – căci nu era iudeu Idumeul – își omoară prima nevestă și toți copiii cu ea, de teama ca aceștia să nu-i ia tronul. Era deci un criminal care își temea domnia până și de propriii lui copii. A doua nevestă și cei trei copii cu ea, s-a întâmplat să scape.

Irod însă n-a scăpat de blestemele mamelor celor 14.000 de copii omorâți. Și blestemele motivate se prind. Astfel despre Irod se știe că la trei ani după Nașterea lui Iisus, a murit putrezit de viu, ros de boli rușinoase și împrăștiind o putoare pe care nimeni n-o putea suferi. A încercat să se și sinucidă; dar trebuia să fie osânda lui model pentru toată omenirea de pedeapsă dumnezeiască, pentru așa mari fărâdelegi.

Arhelau, urmașul său în partea Iudeii, e reclamat de iudei romanilor, care, la anul șase după Hristos îl exilează în Galia și țara i-o anexează Siriei. În timpul domniei lui Arhelau fugarii se întorc, după vestire îngerească, însă nu în Iudeia, ci în Nazaretul Galileii.

Evanghelistul Matei care scrie Evanghelia sa pentru iudei, nu scapă nici un prilej de-a le dovedi că în Iisus se împlinesc toate proorociile, până și cele de amănunte. – E impresionant câtă Scriptură știa vameșul acesta. – Astfel nu e trecută cu vederea proorocia Ieremiei despre plângerea și tânguirea din Rama; nu e scăpată din vedere chemarea Fugarului din Egipt și nici așezarea sfintei Familii în Nazaret.

Grija evanghelistului de-a dovedi Providența, adică purtarea de grijă a lui Dumnezeu de om, asistența Lui la micile și marile noastre decizii spre El, ne încurajează să călătorim și noi amărâta noastră viață de fugari, sub călăuza unui Înger.

Călăuza idealului, pentru care și Iisus a fost fugar.

Prislop, Nașterea Domnului II
26.XII.49. Matei 2,13-23

ȘTEFAN, MUCENICUL EVIDENȚEI

- 122 -

Primul mucenic al Creștinismului !

Faptul că Biserica îi prăznuiește pomenirea la Crăciun și nu la Paști, – cum ni s-ar părea mai firesc, după ordinea în care s-au întâmplat lucrurile –, ne face să ne gândim și la alte semnificații:

1. La concepția Bisericii despre mucenie, 2. la nașterea mărturisitorilor în Împărăția evidenței divine, 3. la noul curaj al urmării și asemănării cu Iisus. De fapt toate acestea sunt cam unul și același lucru.

Precum Iisus a lăsat slava Sa de Împărat al Cerurilor și s-a născut prunc sărac între fiii oamenilor, așa mărturisitorii mucenici lasă sărăcia și neputința vieții pământești ca să se nască în strălucirea cerească a Vieții veșnice.

Biserica a considerat mucenia un har excepțional: botezul sângelui, o consacrare a sfințeniei. Biserica veche n-a îndemnat niciodată creștinii să se expună prigoanelor în vederea muceniei, dar, pe de altă parte, a stat mult în cumpănă dacă mai e cazul să primească iarăși în sânul comunității creștine, pe cei ce se lepădau de Hristos, de frica muncilor, sau să nu-i mai primească. La mărturisirea lui Iisus și a Împărăției Sale nu se poate decide un necredincios, decât numai dacă se întâmplă și cu el o convertire: de la evidența și suficiența lumii acesteia, la evidența prezenței divine. Iar pe Dumnezeu nu-L poți avea evident decât prin Iisus Hristos și prin Duhul Sfânt.

De când Iisus S-a născut în firea omenească – și această naștere se repetă în fiecare creștin –, și de când Duhul Sfânt desăvârșește nașterea lui Iisus, Omul Cerului, în noi, oamenii pământului, de atunci putem avea această evidență interioară despre Dumnezeu, care ne dezleagă de lumea aceasta și de frica cu care vrea ea să ne țină în lanțuri.

„Ștefan, fiind plin de Duhul Sfânt, căutând la Cer a văzut Slava lui Dumnezeu și pe Iisus stând de-a dreapta lui Dumnezeu. Atunci a zis:

Iată văd Cerurile deschise și pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu” (Faptele Apostolilor 7,56).

Reținem de aci că Ștefan prin Duhul Sfânt a văzut pe Dumnezeu și Cerurile deschise. Deci așa e posibilă vederea sau contemplația lui Dumnezeu. Rațiunea, neluminată de Duhul Sfânt, numai prin bunăvoință Îl semuiește ca existent, ca într-o noapte fără lumină.

Ștefan le-a ținut judecătorilor săi o foarte lungă cuvântare, începând de la Avraam, care se transforma într-o acuzare, pe care sinedriul o asculta „scrâșnind din dinți. Și, deși toată vremea „toți cei ce ședea în sinedriu vedeau fața lui luminoasă ca fața unui înger” (Faptele Apostolilor 6,15), totuși, când l-au auzit mărturisind „că vede Cerurile deschise și pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu”, „a strigat sinedriul, și-au astupat urechile și au năvălit asupra lui toți deodată; și după ce l-au scos afară din cetate, au început a-l împrósca cu pietre” (Faptele Apostolilor 7,56-58).

Ce i-a înfuriat de și-au ieșit din fire toți bătrânii sinedriului, de și-au făcut ei lege să omoare pe Ștefan ?

- Singură mărturisirea Sfintei Treimi și fața lui de înger.

El vorbea din certitudinea interioară a prezenței divine.

Iisus prevestise până la ce măsură se țese Sfânta Treime cu omul duhovnicesc: „Dacă mă iubește cineva, păzi-va cuvântul Meu și Tatăl Meu îl va iubi pe el și vom veni la el și la el ne vom face locuință” (Ioan 14,23); și cuvântul „Tatăl vostru, cel din Ceruri, da-va Duhul Sfânt celor ce-L cer” (Luca 11,13).

Un locuit de Dumnezeu e strămutat în alte evidențe ale existenței.

Prezența lui provoacă lumea și o antrenează într-un conflict de limită. Lumea nu mai are ce-i face decât să-I omoare mărturisitorii, amăgindu-se că prin aceasta a scăpat de realitatea ce-i contrazicea și muștra cu liniștea.

Dar sfântul mucenic Ștefan ne mai învață ceva: Ultimele lui cuvinte sunt aceleași ca ale lui Iisus pe cruce. Iată o urmare până la deplina asemănare. În vreme ce sinedriul și cu o gloată la întâmplare îl omorau cu pietre, el se ruga: „Doamne Iisuse, primește duhul meu !” Iar pentru ucigașii săi „a îngenuncheat și a strigat cu glas mare: Doamne nu le ține în seamă păcatul acesta !” (Faptele Apostolilor 7,60)

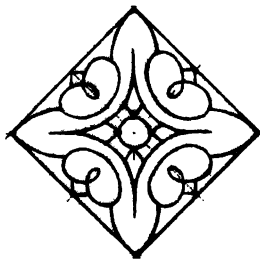
Aceasta era de fapt o desăvârșire: a scuza înaintea lui Dumnezeu crima ce o făcea o gloată înfuriată. Aceasta n-o poate face decât puțini

dintre fiii oamenilor: acei în care iubirea de oameni e mai tare ca moartea, pe care o primesc de la ei.

Iisus a făcut primul dovada atotputerniciei iubirii asupra morții, iar acum o face primul dintre ucenicii-oameni, sfântul mucenic, arhidiaconul Ștefan.

Prislop. Nașterea Domnului III

27.XII.49 Luca 21,12-19

CREDINȚA ORBILOR

- 123 -

Condamnat la întunec pe viață ! Asta e viața orbilor.

Când a înțeles orbul din Ierihon că trece Iisus pe acolo își striga nădejdea: „Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă !” Oamenii cei ce mergeau înaintea lui Iisus „îl certau să tacă”.

- E greu de priceput cum se poate ca mergând cu Iisus, să cerți totuși un orb ! – Dar multe nepricepute face priceputul de om. Orbul însă mai tare striga pe Iisus. Iar Iisus a poruncit să-l aducă la Sine și l-a întrebat: „Ce voiești să-ți fac ?” Iar orbul a răspuns simplu: „Doamne, să văd !”

Întrebarea lui Iisus nu-i fără rost. Deși era de la sine înțeles ce dorește un orb, dar Iisus aducea pe toți oamenii care-L rugau ceva, să-și precizeze dorința, să-și concentreze sufletul asupra lucrului pe care-l cer de la Iisus. Această precizare, această centrare sufletească, e tocmai factorul credință pe care-l trezea Iisus și mai viu în cei ce-L cereau ajutorul. Dovadă că e așa, sunt cuvintele simple din răspunsul lui Iisus: „Vezi !” „Credința ta te-a mântuit.” Și îndată a văzut orbul și a urmat pe Iisus, slăvind pe Dumnezeu. Și a făcut așa și tot poporul.

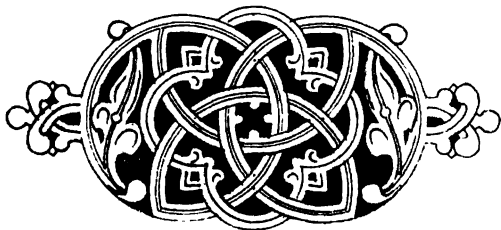
- Oare de ce suntem mai credincioși lui Dumnezeu numai când pășim câte una ? De ce numai atunci ne rugăm mai din adâncul ființei ? Grea e orbia orbilor, dar nu-s ușoare deloc nici celelalte orbii, care ne țin legați pe fundul mării necunoștinței. – Ca să ne împăcăm prestigiul rănit îi zicem „marea misterului”, „marele mister” al existenței, „ignoramus et ignorabimus”. Dar care din orbii aceștia ai rațiunii a rupt-o cu colegii lui, oamenii, și să cheme „misterul” pe numele lui adevărat: Dumnezeu, și de la El să ceară lumina rațiunii ?

Nu vedem până nu cerem lui Dumnezeu să vedem. Am pierdut simplitatea copiilor, deși mulți înțelepți mărturisesc că au înțeles mai adânc lucrurile, când s-au constituit copii.

Dar când vedem, ne luăm după Iisus (– dacă mai întâi am strigat după El și am înfruntat opreliștile oamenilor). Când ni s-au deschis, în sfârșit ochii, ne facem ucenicii Luminii.

Iisus a aprins și luminile stinse ale cunoașterii.

Prislop. Dumineca XXXI
28.XII.49 Luca 18,35-43

UN GRĂUNTE DE CREDINȚĂ

- 124 -

Religia se întemeiază pe grăuntele de credință. Credința e factorul sau datul pe care am clădit sau nu mântuirea. Cu credință cât un grăunte de muștar se dau ca posibile fapte mai presus de obișnuit. Dar de vreme ce faptele acestea nu se văd, se poate deduce slaba noastră religie, – căci „religie” înseamnă legătura omului cu Dumnezeu.

Noi, necredincioșii, așteptăm să avem o religie rațională; așteptăm să-L cunoaștem cu măsurile noastre, ca apoi să-i acordăm creditul sau credința. Rațiunea – s-a văzut – nu poate conferi omului certitudinea aceasta, – deși la obârșiile încercărilor ei, tot o credință o determină. De aceea scade credința.

Iisus, – răspunzând odată ucenicilor Săi, care-I „cereau mai multă credință” –, le-a spus: să înceapă prin a crede că o au și vor sfârși prin a o avea de fapt. Atunci și lemnele „v-ar asculta”.

E drept că nu e în natura omului – așa cum a mai rămas – ca să mute munții numai cu cuvântul (îi mută uneori cu munca), dar extraordinarul e cu puțință lui Dumnezeu. „Aveți credință în Dumnezeu ! că oricine nu se va îndoi în inima sa, ci va crede că ce va zice se va face, fi-va orice lucru va zice. De aceea, zic vouă: orice cereți, rugându-vă, să credeți că le-ați și luat, și le veți avea” (Marcu 11,21-24).

Aceasta e credința cât un grăunte de muștar. Aceasta ne-ar da să bănuim că, la temperaturile la care se alege aurul ființei noastre de zgura acestei ființe, în firea noastră apare modul divin de a fi, de-a voi și de-a gândi. Se știe că gândirea lui Dumnezeu și voința Lui e creatoare a realității. Credinciosul în Dumnezeu depășește limitele omului de rând, care e creator numai în ordinea conceptelor și a fanteziei, și intervine, ca Dumnezeu, în ordinea realului.

Grăuntele de credință e de fapt grăuntele de comuniune în care suntem cu Dumnezeu. E același grăunte numit pe alocuri de Iisus: comoară îngropată în țarină, mărgăritar de mult preț, sămânța căzută în

pământ bun, aluatul care dospește toată frământătura, Împărăția Cerurilor ascunsă înlăuntrul nostru, etc. – cu un cuvânt, e locuire mai presus de cuvânt a lui Dumnezeu în firea omenească. Această locuire în om a Sfintei Treimi, într-o nevăzută Chenoză, e vădită de semnele inevitabile ale botezului și ale credinței: „„Propoveduiți Evanghelia la toată făptura. Cine va crede și se va boteza se va mântui; cine nu va crede, se va osândi. Iar celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în numele Meu demoni vor scoate, în limbi nouă vor grăi, șerpi vor lua în mână, și chiar ceva dătător de moarte de vor bea, nu-i va vătăma; peste cei bolnavi mâinile-și vor pune și se vor face sănătoși” (Marcu 16,15-18).

Prin urmare, o credință în numele Evangheliei propoveduite, în numele Botezului primit, credință din credință, credință din Duhul Sfânt, credință din Iisus, credință în Dumnezeu !

Credința la măsura de fapte nu crește decât din fapte la măsura credinței. Dumnezeu nu ne cere minuni. Acelea le face El. Dumnezeu ne cere viața și conducerea ei potrivit Evangheliei. Aceasta-i minunea care se cere de la noi. Celelalte le face El.

Deci, dacă e așa, de ce așa de puțină credință se vede pe pământ ?

- Mai întâi nu știm sigur dacă e chiar puțină. Provocările o vor arăta-o. Din înmulțirea necredinței se poate deduce provocarea credinței.

O explicație ar fi că puține vieți i se predau lui Dumnezeu; puțini oameni Îi acordă lui Iisus stăpânirea absolută peste viața lor; – și nu opriți de frica opreliștilor, ci opriți de înșelăciunea amăgitoare a iubirii de sine, care crește ca o pălămidă în aria vieții.

Credința e un risc: „împotriva” rațiunii, „împotriva” vieții, „împotriva” limitelor omenești. Câteodată și împotriva „normalului”. De aceea sfinții se și fereau de a face minuni, deși în multe cazuri erau doar dovada iubirii de oameni și alinarea suferinței omenești. Suferința, până la un loc, e normală naturii omenești. E un factor de purificare.

Dar, ca unii ce trăiau în credință (nu numai vorbeau despre credință – ca noi), sfinții, ne-au dezvelit taina grăuntelui de muștar:

Cât ascuți tu de Dumnezeu, atâta ascultă și Dumnezeu de tine.

De cine ascultă de Dumnezeu, ascultă și munții și fiarele și ascultă și toată natura.

CA DE LA SINE ÎNȚELES

- 125 -

Așa vrea Iisus să ne însușim împlinirea poruncilor.

Precum nu mulțumești slujitorului tău fiindcă te servește, iar acela n-are nici un motiv să se supere, tot așa și noi, față de Dumnezeu, nu vom putea avea pretenția ca Dumnezeu să ne mulțumească pentru că l-am împlinit poruncile. E drept că El nu lasă nerăsplătit nici măcar un pahar de apă, dat cu dragoste vreunui însetat, în numele Lui, decum lucruri mai de seamă.

Iisus nu admite nici lauda de la alții, nici lauda de sine. A fost lăudat și Iisus de câteva ori, dar de fiecare dată a ferit laudele de la Sine. Iisus însă s-a bucurat de câte unii oameni.

Recunoștința era cea mai bună încurajare, – și Iisus o avea, deși în folosul omului era întoarsă.

Lauda de sine și lauda de la alții e slavă deșartă și ia faptei meritul de-a mai fi răsplătită de Dumnezeu. Iubitorii de slavă deșartă își iau plata de la oameni, aici. Cei ce vor lua plata de la Dumnezeu, lucrează pentru oameni ca pentru Dumnezeu, iar de la ei nu le trebuie plată deșartă, sau dacă aceia totuși le-o dau, ei o întorc lui Dumnezeu.

Iisus vrea ca fapta bună să izvorască natural dintr-o natură bună, într-un chip dezinteresat, cum crește bobul de grâu și cum izvorăște apa din stânci, fără să se preocupe de bunătatea lor. Fapta bună e bună numai dacă e acoperită de smerenie. (Nu de fățarnicia smereniei sau de interes acoperit.) Smerenia e ca dragostea: nu caută ale sale.

„Vreau ca omul să fie bun, chiar dacă n-ar fi Rai sau Iad”.

Cuvântul acesta a fost interzis pe vremuri (Charron, 1541-1603), din cauza spiritului sceptic care domnea în filosofia timpului, dar adevărul lui rămâne: voința unei naturi bune, care să facă binele ca pe-un lucru de la sine înțeles.

O natură bună (îmbunătățită) își simplifică de la sine principiile și îngrădirile. Omul s-ar apropia de natura originară, a cărei icoană printre noi, numai copiii o mai au.

Prislop. Sâmbătă XXXII
30.XII.49. Luca 17,3-10.

IISUS ? – NECUNOSCUȚ...

- 126 -

Iisus a dat și porunca aceasta: să fie necunoscut.

Tămăduia pe toți bolnavii gloatelor care-L urmau și le porunca să nu spună nimănui nimic. Evanghelistul Matei motivează porunca aceasta cu locul din Isaia proorocul, care-L descrie pe Iisus ca pe unul ce nu se sfădește cu oamenii, nu strigă pe ulițe, nu frânge slăbiciunea omenească, nu stinge nădejtile slabe, până când va aduce izbânda dreptății.

Dar și altfel Iisus nu iubea propaganda de vorbe, alarmele și zvonurile de tot felul și toate răstălmăcirile, inevitabile oamenilor.

Totuși oamenii cărora le făcea Iisus bine, chiar dacă tăceau ei – ceea ce e cu neputință de crezut –, nu tăceau cei ce-i cunoșteau.

În poporul de rând a fost cunoscut Iisus și atunci, și tot aci rămâne cunoscut și iubit mai mult, până când va mai fi credință pe pământ.

Cărturarii și fariseii vremii Sale erau cei mai nedumeriți oameni asupra lui Iisus. Porunca de-a nu fi făcut cunoscut, parcă le-a dat-o tuturor cărturarilor lumii.

Iată, în sfârșit o poruncă a lui Iisus pe care o țin și ei.

Care să fie cauza pentru care Iisus e totuși atât de necunoscut ? (Nu știe nici poporul de rând mai nimic despre Iisus, dar Îl iubește.)

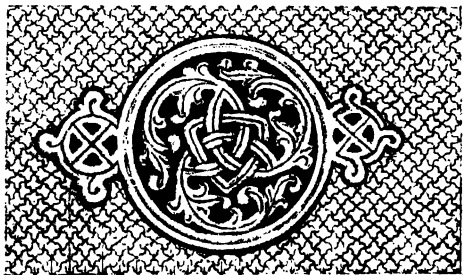
Cărturarii nu-L cunosc și Îl urăsc. De ce ?

Fiindcă viața lor e în contradicție cu Viața lui Iisus. „Faptele lor nu-i lasă să creadă în Dumnezeu” (Osea 5,4). „Înțelepciunea nu pătrunde în sufletul viclean și nu sălășluiește în trupul supus păcatului. Duhul cel Sfânt, povățuitorul oamenilor, fuge de vicleșug, se depărtează de mințile nepricepute și se dă la o parte când se apropie fărădelegea” (Înțelepciunea lui Solomon 1,4-5).

Trufia științei, autonomia rațiunii, magia necredinței, astea sunt temeiurile pe care stau cărturarii vremurilor și cu ele-L cenzurează pe Iisus.

Acestora, Iisus nu le va fi cunoscut niciodată.
De aceea Iisus a fericit pe cei simpli.

Prislop. Sâmbătă după Nașterea Domnului
31.XII.1949 Matei 12,15-21.

EVANGHELIA SAMARINENCII

- 127 -

Sau o călătorie misionară a lui Iisus.

O călătorie care iarăși i-a supărat pe iudei, fiindcă Iisus n-a respectat prejudecățile lor, de a nu trece prin Samaria. Iudeii predaniilor omenеști, când aveau vreo cale din Iudeia în Galileia, ocoleau Samaria, ca să nu se spurce.

Iisus, Samarineanul milostiv, a făcut această călătorie interzisă. Mai mult: intrând pe teritoriul samarinenilor, s-a oprit la Sichar, la fântâna lui Iacov, și a stat de vorbă cu o femeie, – și încă cu o femeie stricată. Ba i-a mai cerut și apă să bea. Închipuți-vă ce-ar mai fi tremurat de ciudă cărturarii și fariseii, văzând că Iisus așa le calcă dispozițiile în picioare – prejudecăți care-i țineau într-o nemaîntâlnită complicitate. Nici ucenicii, pe care-i trimisese în Sichar să cumpere pâine, nu erau tocmai dumeriți, văzând că Învățătorul lor „stă de vorbă cu o femeie”.

Inventarul smintelelor omenеști să-l terminăm aci. Aceasta e umbra, care va pune în valoare lumina. Omul cu umbra, Iisus cu lumina.

Iată acum lumina Samarineanului misionar.

Întâi, Iisus n-a ținut seamă de prejudecățile, de îngustimile sau de tâmpeniile care căscău prăpastii între oameni, sau ridicau ziduri absurde. Iisus a trecut, simplu, peste unele ca acelea, – cum ar trece și acum. Iisus n-a prea ales mediul, n-a așteptat prea mari înzeștrați la minte, nu s-a ferit de categorii morale dubioase, fiindcă Iisus credea în om. Iar ca să găsească omul (– omul de omenie ascuns și-ntr-un ticălos –), omul cu care vorbește Dumnezeu, ne dăm seama că pentru Iisus era lucrul cel mai ușor. O dovadă despre cât crede Dumnezeu în om ne stă Samarineanca, o femeie, și încă încărcată de păcate. Și cu aceasta a vorbit Dumnezeu. Femeii acesteia, ostracizata societății, Iisus îi încredințează revelații. Nu era capabilă prin fire și purtare de revelații, dar Iisus a trecut-o și peste neajunsurile firii sale, descoperindu-i că o

cunoaște, că-i știe păcatele, – ca oarecând descoperind lui Natanael taina copilăriei sale, pe când îl ascundea smochinul (Ioan 1,48).

- Văd că ești Prooroc, văzător de Dumnezeu, deci spune-mi unde-i Dumnezeu, ca să I ne închinăm Lui: în muntele acesta, sau numai în Ierusalim ?

Așa pedagogie are Dumnezeu: îți dă o dovadă că te cunoaște, – și încă mai bine de cum te cunoști tu însuși, ca să te salte într-o treaptă sufletească capabilă de revelație, stare extatică – totuși în stare de conștiință, în care cunoști și tu pe Dumnezeu.

Așa a făcut Samarineanca cunoștință cu Dumnezeu. Bucuria aceasta excepțională a făcut-o să-și uite de păcate, să uite de apa despre care nu pricepea nimic, să uite că trebuie să se întoarcă în cetate. Într-o așa stare de bucurie tâșnesc în sufletul omenesc întrebările ultime, întrebările veșniciei, – căci veșnicia ai dori-o fericirii tale, când te întâlnești cu Dumnezeu. Și aude Samarineanca Adevărul grăindu-i: „Femeie, acum a venit ceasul când adevărații închinători se vor închina Tatălui în duh și în adevăr; căci Duh este Dumnezeu, și cine se închină Lui, în duh și în adevăr I se cade să se închine” (Ioan 4,23-24).

Primind Samarineanca o revelație, care l-ar fi uimit și pe Platon, în făptura ei se stărnesc toate nădejdlile lui Israel, și-I spune lui Iisus credința sa în venirea lui Mesia „care ne va spune nouă toate”. Iisus îi înlătură și acest de pe urmă vâl de pe suflet, spunându-i deschis: „Eu sunt Acela” (Ioan 4,26).

La așa măsură nu s-a descoperit Iisus pe Sine decât numai în încă două împrejurări: unui orb din naștere care, după tămăduire s-a transformat în misionar al lui Iisus, făcând de rușine pe fariseii templului (Ioan 9) și pentru fapta aceasta a lui, Iisus i s-a descoperit cu proprie grăire: Fiul lui Dumnezeu. Iar a doua descoperire a Sa, pe față, a fost înainte de patimi, când a întărit pe ucenici zicând: „Să știți: Eu sunt Acela de care au grăit proorocii !”

Bucuria aceasta a descoperirii, pe care ți-o face Dumnezeu, nu te lasă unde te-a găsit: te strămută într-un misionar. Lași toate ale tale, ca Petru: corabia, peștii și nevasta și casa; așa a lăsat și Samarineanca găleata la fântână, – fără să bage de seamă că lasă și pe Iisus, dar pe care-L ducea acum în inima ei: făclie de lumină în cetatea Samariei. La așa transformare sufletească s-a trezit Samaria. Iisus se bucura cu Duhul pentru trezirea din Samaria.

Tocmai ajung și ucenicii cu pâinea. Dar Iisus le spune că alta-i mâncarea care-I astâmpără Lui foamea: Bucuria misiunii reușite, bucuria ascultării de Tatăl, a împlinirii rostului cu care venise tăvălug peste prejudecățile și gardurile omenești, acestea erau pentru Iisus, o adevărată odihnă, care stingea cu adevărat tânguirea neputinței, numită foamă. Când te sature sufleteste capătă și trupul puteri de supraviețuire. – Și aceasta ne învață Iisus.

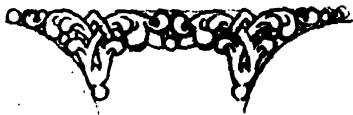
Dacă Samarineanca a avut o bucurie care a săltat-o până la întrebările veșniciei, bucuria nu l-a lăsat nici pe Iisus cu gândul numai în ziua aceea cu soarele în creștetul nămiezii. Deci Iisus vorbind cu ucenicii, care umanizaseră pe Iisus după ei, le lărgeste și lor gândul până la Secerișul lumii.

Dar iată că vine o delegație: mulți samarineni, care invită pe Iisus să rămână cu ei. Și a rămas Iisus cu samarinenii două zile (Ioan 4,40).

- Poate că, impresionat de sufletul samarinenilor, pe care ocolindu-i iudeii nu l-au putut strica, Iisus să-și fi însușit numele sub care s-a ascuns în parabola Samarineanului milostiv.

București,
22.V.49

Dumineca Samarinenții
Ioan 4,5-42

UN DESTIN ÎNȚELES

- 128 -

Pribegim mulți ani în viață până să ne lămurim un rost în lume.

Unii pribegesc toată viața fără rost, nici țință.

Alții îl caută toată viața fără să-l găsească, sau fără să știe că l-au găsit.

Înțeleg prin destin rosturile pe care le-a ascuns Dumnezeu în viața fiecărui om și pe care omul trebuie să le desfășoare la rândul-i între oameni. În fiecare ins e sădită o intenție a lui Dumnezeu care, prin om, trebuie să devină o creație. Sunt și destine colective. Încă din Vechiul Testament ni se atrage aminte: „Fiți luători aminte la menirea voastră !” (Agheu 1,5,7).

În creștinism omul e ridicat până la cinstea de colaborator al lui Dumnezeu; iar această colaborare e destin. Talanții – talentele – sunt înzestrările acestei colaborări ale lui Dumnezeu cu omul. Lucrând în sensul înzestrărilor, lucrezi în sensul destinului.

Omul e neliniștit câtă vreme nu știe ce vrea Dumnezeu cu el, ce vrea Dumnezeu de la el. Viața nu e un scop în sine; e numai mijloc; e numai cadrul unui destin, sau e în cadrul unui destin.

Mulți se tem de cuvântul destin, ca nu cumva să însemneze pre-destin, prin urmare să se trezească într-o doctrină fără libertatea voinței, deci fără conceptul specific creștin al responsabilității ultime.

Cum să nu răspunzi de ce ți-a dat Dumnezeu ?

Și cum să nu răspunzi, dacă n-ai făcut ce ți s-a dat să faci ?

Lucrătorii viei, angajați de Dumnezeu iconomi ai creației Sale, nu aveau să răspundă pentru că și-au interpretat arbitrar destinul ? Mazoreții din Ierusalim, care aveau această istorie unică în lume, istorie mai mult a viitorului decât a trecutului – Scriptura –, nu sunt cu atât mai răspunzători, cu cât n-au înțeles destinul ascuns de Dumnezeu în neamul lor, în sensul lui Dumnezeu, ci în sensul unei împărății pământești ?

Marea răspundere a lui Israel a rămas tocmai vinovăția că nu s-a integrat în viitorul pe care i-l destinase Dumnezeu în Scripturi.

Dar iată că vine Cineva, de Praznicul Paștilor, în Ierusalim, un copilăș de 12 ani, „plăcut la chip, cu ochi frumoși și păr bălai” – ca odinioară strămoșul Său David (I Regi 16,20), care-și înțelesese destinul și s-a integrat în el, vrând încă de mic, să-și aducă și rabinii Templului la reala interpretare a destinului lui Israel. Lucrurile s-au petrecut astfel:

Toți capii de familie din Israel erau îndatorați, prin Lege, să vie la Ierusalim de trei ori pe an. Printre aceste trei zile era și Praznicul Paștilor. Paștile iudeilor însemnau ieșirea din robia egipteană, dar mai însemnau și ultima zi a robiei, când așteptau îmbrăcați de plecare porunca lui Faraon de punere în libertate. Mai era menținut în Praznicul Paștilor și Jertfa pe altarul Templului a mielului pascal, sângele căruia era semn pe ușa fiecărui israelitean: apărare de îngerul morții, care pedepsea Egiptul.

Când a văzut copilășul Iisus jertfa și arderea mielului atunci, Cel ce era personificarea iubirii, s-a identificat durerii mielului și deodată I s-a deschis taina ce o preînchipuia această jertfă.

Această puternică impresie a jertfei unui miel nevinovat a organizat deodată, într-o lumină nouă, de viitor, întrebările ce avea să le pună rabinilor, de îndată ce-i va putea prinde la vorbă.

De aceea, după praznic, Iisus nici gând n-avea să se întoarcă acasă, până nu afla tot ce-L ardea pe El.

Cum Iisus avea 12 ani – vârsta de trecere dintre copii între tineri și vârsta de admitere în școala rabinică a Templului –, printre tinerii care ședeau la picioarele bătrânilor era și Iisus.

Într-o aripă a Templului, preoții și rabinii țineau cursuri de îndrumare în Scripturi, prin întrebări și răspunsuri, în felul cum erau de demult școlile profeților.

Iisus era printre mazoreții Templului, întrebându-i și răspunzându-le din Scripturi, despre venirea lui Mesia. Bătrânii ascultau copilul și se minunau de înțelepciunea Lui. Ei nu-și puteau da seama că ei vorbesc cu un copil care și-a înțeles destinul – misiunea pe care o avea în lume: de-a înlocui cu Sine mielul de jertfă. Cu umilință de copil, Iisus repeta texte din Profeți, arătând înțelesuri mai adânci, pe care mazoreții le scăpaseră din vedere. Bătrânii tâlcuiău numai locurile care dezveleau

slava Împărăției mesianice. Copilașul îi întreba mai ales despre locurile din Isaia care priveau suferințele lui Mesia și din Psalmi despre jertfa Mielului lui Dumnezeu. Ce rost au jertfele Templului decât că sunt o preînchipuire a jertfei Mielului lui Dumnezeu.

Dacă de la această întâlnire a lui Iisus cu mai marii Templului s-ar fi mers înainte, s-ar fi trezit un mare interes pentru religie și, când Iisus ar fi început, la 30 de ani, (– vârsta legală a dreptului de a învăța –), ar fi găsit căpetenii care să-L primească drept o împlinire a Scripturilor. Bătrânii vedeau în El mari făgăduințe, dar nu le vedeau decât în cercul lor îngust. Copilașul le mișcase inima, cum poate n-o făcuse nici un om până la El. Dumnezeu încercă să le dea Învățătorilor lui Israel o nouă lumină a Scripturilor, folosindu-se de nevinovăția de copil a Fiului Său, – singura cale care nu le rănea îngâmfwarea lor de rabini în Israel. Ei nu admiteau ca cineva să-i învețe. De aceea Iisus le-a dat impresia că ei sunt învățătorii, iar El școlarul. Era singura cale atunci, de-a le arăta că profețiile mesianice mai au și un alt înțeles. Dar trufia lor nu le îngăduia să recunoască și altă interpretare a Scripturilor decât aceea care le gâdila pofta lor de dominație. Dacă L-ar fi ascultat, tâlcuirea locurilor mesianice, ar fi suferit o radicală reformă, în sensul vederilor dumnezeiescului Copil.

*

Dar trecuseră fără veste patru zile pentru Iisus, dar nu și pentru Iosif și Maria, care-L căutaseră deznădăjduiți. Când Îl găsiră între bătrâni, Mama Îi face o duioasă dojană: – „Ce ne-ai făcut ? Tatăl Tău și cu mine Te căutam !” La aceste cuvinte ale Mamei, Copilașul le răspunde într-un grai neînțeles: „Nu știați că în Casa Tatălui Meu Mi se cade să fiu ?” – Ce le răspundea, cu alte cuvinte ? – Că El nu e fiul lui Iosif, ci Fiul lui Dumnezeu.

Iisus aflase cine era El și ce avea de făcut în lume.

Iată un destin înțeles la 12 ani.

Întâlnirea cu jertfa Templului și cu rabinii, i-a fost lui Iisus revelatoare a destinului. Deși aceia ar fi trebuit să recunoască Copilul – și după Scripturi destinul – iată că Iisus și-L cunoaște împotriva lor, fiindcă cunoașterea lor era orbită de prejudecăți politice și nu era orientată spre năzuințele desăvârșirii.

Dreptul Simeon Îl cunoscuse pe Copil acum 12 ani, în același Templu, dar urmașii dreptului nu mai aveau viața lui ca să-L cunoască și ei.

*

A crește din copilărie, ars de-o rază a destinului, înseamnă să te pregătești pentru o operă mare și severă; iar pentru cucerirea locului ei în istoria oamenilor, înseamnă să te aștepti la cele mai crâncene împotriviri. Oamenii însă nu știau cu ce răbdare și îndârjire lăuntrică a înzestrat Providența Copilașul acesta, căruia i-a încredințat marea misiune a mântuirii omului. De atunci nu este între oameni destin mai mare ca al lui Iisus. Iar Iisus și-a asociat la același destin al Său, pe toți ucenicii Săi de peste veacuri.

A fi gura Lui, a fi inima Lui, către orice necăjit al lumii, e a face din viața ta viața lui Iisus, așa cum și Pavel își interpreta destinul: „Mie a viețui este Hristos; iar a muri (pentru Acesta) dobândă”.

De atunci Iisus dă omului destinul și toată energia lui divină.

Iisus e un destin întruchipat. Cine-L ajunge, știe ce are de făcut !

Prislop,
1.I.1950

Anul nou
Luca 2,20-21; 40-52

„NU EȘTI DEPARTE DE ÎMPĂRĂȚIE”...

- 129 -

Aceasta e poziția cărturarului care L-a întrebat pe Iisus: „care e cea mai mare poruncă din Lege ?” Se vede că avea cărturarul îndoielile lui privitoare la valoarea jertfelor și arderilor de tot, despre care s-a și exprimat că n-au nici un preț.

În fața cărturarului dispăruse și rostul de simbol și rostul de icoană nedesăvârșită a ceea ce avea să vie: adevărat cu rost și cu putere. Simplificase jertfele, ceremoniile, tipicul, formalismul și cine știe până unde ar mai fi mers cu cenzura.

Iisus îi răspunde la întrebare, rezumând Legea în cele două porunci: iubirea de Dumnezeu și cea asemenea acesteia, a iubirii de oameni, pe care Iisus le unifică. Deși Iisus le-a repetat din Lege, cuvânt cu cuvânt, totuși e semnificativă exprimarea acestei porunci: iubirea lui Dumnezeu e poruncă, dată de împlinit „din toată inima”, din „tot sufletul”, „din tot cugetul” și „din toată puterea”. O poruncă repartizată și pe facultățile sufletului, dar dată și totalitar sau colectiv sufletului ca întreg. E dată și conștiinței și cunoștinței; și sentimentului sau entuziasmului și voinței sau chiar iușimii.

Căutarea lui Dumnezeu, urmărirea lui Dumnezeu, potrivit cu fiecare facultate în parte și cu toate unificate, e o poruncă inițială sau fundamentală. Poate că tocmai această căutare a lui Dumnezeu, la tensiuni ultime și totalitare, e ceea ce crește sufletul din împărăția veacului acestuia în Împărăția lui Dumnezeu. – Decât că nu-i destul numai să știi aceasta, ci mai trebuie să fii și existențial angajat în această dramă a iubirii și cunoștinței.

Cărturarul a „confirmat” răspunsul Mântuitorului, cam din oarecare „superioritate” a omului care-și permite să cântărească până și răspunsurile lui Dumnezeu.

Iisus, văzând că are cumpănă critică și deosebește bine porunca iubirii de practicile jertfelor, i-a zis: „Nu ești departe de Împărăția lui Dumnezeu”...

Enigmatic cuvânt. Poate tocmai de aceea cuprinde o mulțime de răspunsuri.

Între oamenii sortiți potopului și Noe din corabie, nu erau la mijloc decât suta de ani, cât a lucrat Noe corabia, în ochii lor, și grosimea corăbiei. Între cele cinci fecioare înțelepte și cele cinci nebune, diferența era o aprovizionare de ulei. Între cei doi tâlhari de pe cruce, diferența între destinele lor veșnice erau doar câteva cuvinte. Cărturarul avea Împărăția lui Dumnezeu în față și vorbea cu ea, dar n-o vedea de ochi.

Nu era departe de Împărăția lui Dumnezeu, dar nu era în Împărăție. Ce folos că, urmărit de-o fiară, scapi până la ușa unei case de adăpost în pădure, dar n-ai avut grijă să iei cheia de-acasă.

Iar Iisus e nu numai cheia, ci și ușa Împărăției de scăpare.

*

Sunt mulți cărturari „aproape de Împărăția lui Dumnezeu”. Sunt toți cei ce cred în Dumnezeu, dar nu cred în Iisus Hristos. Cărturarii moderni au simplificat tot aparatul religiei, depășind cu totul pe cărturarul antic, care a vorbit cu Iisus. Aceștia au rămas cu un Dumnezeu abstract, care nu le mai cere nimic, nici măcar recunoașterea existenței. Drept aceea se mulțumesc foarte bine cu un Dumnezeu pe care îl deduc ei, creat de ei chiar, un Dumnezeu al lor, fie absolut inaccesibil, fie chiar gelos pe propria Sa creație care, în ordinea existenței are, fie valoarea de postulat (presupunere ce se impune cu necesitate logică), fie valoarea de pură fantezie.

*

Fără Revelația lui Dumnezeu în Iisus Hristos, și fără angajarea în toate consecințele concrete ale acestei Revelații, cărturarii rămân aproape pe dinafară de Împărăția lui Dumnezeu.

BOTEZUL LUI IISUS

- 130 -

Viața publică a lui Iisus e cuprinsă între cele două botezuri: Botezul în Iordan, de la Ioan, și Botezul sfințelor Sale pătimiri, de la iudei.

Alarma pe care o dase Ioan, din pustia Iordanului, străbătuse toată Palestina; și oameni simpli o aduseră și în atelierul de tâmplărie al lui Iosif din Nazaret.

Iisus recunoscuse chemarea. Timpul Lui venise.

Deși era văr bun cu Ioan, nu s-au cunoscut, nu se văzuseră.

Lui Ioan i se descoperise doar atât: că și Mesia va cere botezul său. Deci în zilele acelea a venit Iisus din Nazaretul Galileii la Iordan, amestecându-se în mulțimea care se boteza.

Iisus n-avea vreo vinovăție de spus, dar s-a făcut una cu păcătoșii, mergând pe calea pe care ne-o va da de urmat.

Ioan, care auzise tot pomelnicul fără-de-legilor, s-a mirat că înaintea lui vine un Om fără prihană, a cărui sfințenie o simțea sufletul și privirea sa aspră.

Deci Ioan Îl oprea pe Iisus, simțindu-se el păcătos și cerându-i botezul. Trebuia însă împlinită Dreptatea – adică Legea –. Căci toată predica lui Ioan, botezul cu care boteza mulțimea, nu aveau alt rost decât, după înseși cuvintele lui Ioan: „...ca (Iisus) să fie arătat lui Israel”. (Ioan 1,31). Ioan s-a supus rânduiei dreptății.

Mâna de țărână a zidirii a botezat creștetul Ziditorului făpturii.

Iisus, neavând nimic de mărturisit, se ruga.

În fața Sa se deschidea o eră nouă: era creștină.

Cerurile se deschid. Lumina dumnezeiască se revarsă peste făptură și Fiu; iar deasupra capului lui Iisus, Duhul Sfânt, luând chip de porumbel și învăluindu-l fruntea, simbolizează Domnului Păcii o cunună.

Iar glasul Părintelui Îl mărturisește: „Fiul Său prea iubit”, în care a pus toată iubirea Sa pentru oameni.

Aceasta e Teofania creștină (Arătarea lui Dumnezeu în Treime).

Ioan a văzut acestea și a mărturisit că „Acesta este Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii. Acesta este Fiul lui Dumnezeu” (Ioan 1,29-34).

Cu această mărturisire, sub autoritate de prooroc, misiunea lui Ioan se încheie: „De acum El trebuie să crească, iar eu să scad !” (Ioan 3,30)

Dacă la botezul lui Ioan, Iisus n-a avut de mărturisit nici un păcat, misiunea Lui avea să-L încarce – pe nedrept – de toate fărâdelegile lumii. El, sfințenia întruchipată, avea să se facă – pentru noi – „păcat”, pe care avea să-l ținuiască pe cruce, spălând omul în al doilea botez al Sfântului Său Sânge. Căci deși era Domn al Păcii, venirea Lui era străfulgerare de sabie a unei alte Împărății decât cea așteptată de Israel. Deși El era temelia întregului ritual ebraic, deși spre El conduceau toate umbrele, simbolurile și jertfele Templului, Iisus va fi „găsit” și „strigat” vrăjmașul și distrugătorul lor, de către victimele „umbrelor”. Deși El dase Legea lui Moise în Sinai, Iisus va fi arătat la tot pasul ca un călcător de Lege. Deși venise ca să strice lucrăturile diavolului, va fi vorbit că lucrează cu mai marele dracilor, că are pe Belzebul.

Nimeni nu L-a înțeles; de aceea toți s-au simțit datori să-L stea împotrivă.

Dar El s-a făcut om, una cu noi: trebuia să ia povara păcatelor și a blestemelor omenești. Cel fără de păcat trebuia să sufere ocara păcatului. Iubitorul de pace, dătătorul păcii trebuia să rabde la un loc cu vrăjmășia; chipul adevărului trebuia să sufere palmele minciunii; floarea neprihanei, gunoiul spurcăciunii.

Pentru Iisus tot păcatul era o tortură.

Pe umerii lui Iisus, care-Și lăsase slava Sa de Dumnezeu, ca să îmbrace slăbiciunea omenească apăsa, ca pe-o temelie, răscumpărarea lumii de sub tirania păcatului. De brațul Lui atârna mântuirea omului, iar cealaltă mână o întindea să prindă atotputernica iubire a lui Dumnezeu.

Acestea se topeau în rugăciunea lui Iisus pentru oameni, în apele înfiorate ale Iordanului. „El a luat asupra-Și durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat” (Isaia 53,4).

Confirmarea glasului lui Dumnezeu L-a întărit pe Iisus pentru destinul Său în lume, care avea să fie apoi întărit cu al doilea botez, pe cruce. Cu aceasta Iisus a fost încărcat de Dumnezeu cu „fărădelegile noastre ale tuturor” (Isaia 53,6). Iisus mărturisea acum toate păcatele omului.

Și iarăși S-a rugat Iisus de iertare, pentru om: – ucigașul lui Dumnezeu.

Prislop,
12.I.50

Botezul Domnului
Matei 3,13-17

IOAN, CAPĂTUL PROOROCILOR

- 131 -

Ioan era ultima solie pe care a trimis-o Dumnezeu lui Israel.

El avea misiunea să arate pe Mesia – Iisus – și să-I netezească înaintea calea, spre inima lui Israel.

Cum Ioan era „în duhul și puterea lui Ilie”, – cel mai mânios prooroc – se înțelege dintr-o dată și asprimea lui sălbatecă asupra păcatelor.

„Dumnezeu nu trimite soli pentru a linguși pe păcătoși, – soli de pace, ca să legene pe oamenii răi într-o siguranță de pace cu Dumnezeu. El pune poveri grele pe conștiința făcătorului de rele și-i străpunge sufletul cu săgețile remușcărilor. Trimișii lui Dumnezeu aduc la cunoștința păcătoșilor judecățile Lui îngrozitoare, ca să adâncească simțul stării lor nevoiașе, ca să le scoată din adâncul inimii strigătul: «Ce să facem ca să ne mântuim ?» Atunci, mâna care ți-a umilit fruntea până în țărână, ridică pe cel pocăit; glasul care a muștrat păcatul și a făcut de rușine îngâmfarea și ambiția, întreabă cu cea mai duioasă iubire: «Ce dorești să fac pentru tine ?»” (White).

Ura împotriva Romei mocnea la culme.

În pustia Iordanului, Ioan striga răspicat și plin de nădejde: „Pocăiți-vă căci s-a apropiat Împărăția Cerurilor !” „S-a apropiat”; – până aci proorocii o prevesteau ca pe-un fapt al viitorului îndepărtat; acum Împărăția mesianică era înaintea porților.

Ioan denunța corupția națională de la talpă până la coroană.

Înștiințările solemne de la Dumnezeu i-au alarmat pe toți.

Mulțimile veneau să-și mărturisească păcatele și să se boteze de la Ioan. Printre gloate se strecurau și mulți cărturari și farisei, care nu voiau să piardă prilejul de-a se arăta, tot ei, în fața mulțimilor, ca oamenii cei mai sfinți. Tainele lor vinovate nu rămăneau ascunse de ochii lui Ioan. Duhul lui Dumnezeu îi descoperea proorocului că aceștia-s oportuniști. Făceau pe prietenii, ca să-și asigure demnități când va veni Mesia.

„Pui de vipere !” „Ce credeți, că scăpați de urgia viitoare ?” N-aveți scăpare fără roade de pocăință ! Avraam nu vă va putea scăpa, fiindcă faptele voastre nu sunt faptele lui Avraam. Acum securea stă la rădăcina pomilor netrebnici și focul așteaptă alături. Valoarea unui pom o hotărăsc roadele, nu numele ce-l poartă. Mărturisirea credinței fără îndreptarea vieții, n-are nici o valoare. Pentru păcat, Dumnezeu este foc. Deci, sau te desfaci de păcat sau vei fi ars cu păcat cu tot. Și cum era multă viță sălbatecă, mulți pomi pădureți și foarte multă pleavă în Israel, mulți începeau să simtă focul lui Dumnezeu arzându-i. Într-unii se aprindea focul pocăinței; într-alții focul mâniei și al fărâdelegii. Irod, ars de mustrarea proorocului, făcea parte dintre cei din urmă.

Prislop,
12.I.1950.

ÎN PUSTIA CARANTANIEI

- 132 -

Precum în ordinea naturală a lucrurilor, așa și în ordinea spirituală, a destinelor, nu lipsesc verificările. Oriunde te afli trebuie să-ți știi puterile și să-ți cunoști împotrivirile.

Deși Iisus își avea un destin lămurit, încă de la 12 ani în Templul din Ierusalim și confirmat în pustia Iordanului la 30 de ani, totuși n-a fost scutit de verificarea lui în pustia Carantaniei.

Între aceste două pustii cresc marile destine. Într-una se nasc, în a doua se verifică. Abia oamenii marilor singurătăți pot să învingă, ca pe-un lucru cunoscut, singurătatea lor între oameni.

Oamenii mărunți, bursierii vieții, se acomodează lumii, – n-o combat ieșind din ea în pustie. Oamenii împovărați de un destin însă, caută să acomodeze lumea la ei. De aceea ei ies din lume și-și meditează destinul în liniștea marilor singurătăți. Ei trebuie să iasă în pustie.

„Duhul L-a mânat (pe Iisus) degrabă în pustie” (Marcu 1,12).

Deci Iisus a mers în pustie din ascultare, „mânat de Duhul Sfânt”.

Nu El, de la El, a mers să postească – și încă până la istovire.

Nu El a chemat ispita. Ea trebuia să vină, ca la tot omul.

Simți o misiune ? – Împotrivirile te-așteaptă !

De aceea ai nevoie de post și rugăciune către Cel Atotputernic, care ți-a dat misiunea, să o sprijinească. Acestea oțelesc sufletul în fața adversităților, în fața jertfei.

Cunoaștem pustia Iordanului: Ioan învăța pe oameni lupta cu ei înșiși, lupta pocăinței. În pustia Carantaniei, coama unui munte uscat, nu locuiau decât fiarele, vulpile și șacalii. Aci a venit Iisus. Iar la sfârșitul celor 40 de zile, cu a căror număr s-a numit însăși pustia, a venit și fiara cea mare: diavolul.

Fioroasă întâlnire: Iisus și diavolul: antipozii singurei dialectici ireductibile. Singurii între care e exclusă, din principiu, orice înțelegere sau compromis.

Atunci de ce s-au întâlnit ?

- Ca această neînțelegere absolută între Dumnezeu și Satana, să devină neînțelegere absolută și între oameni și Satana.

Ei s-au mai întâlnit odată, înainte de zidirea omului pe pământ. Atunci a plănuit Lucifer uzurparea lui Dumnezeu: dar cu aceasta „ca fulgerul a căzut din Cer” (Luca 10,18). Pe pământ a găsit omul, prima pereche de oameni, pe care i-a înșelat și i-a scos din ascultarea lui Dumnezeu în ascultarea sa. I-a scos din starea fericită a contemplației lui Dumnezeu, în nefericirea de-a-l vedea pe el, și pe ei înșiși goi. I-a aruncat în tragedia cunoașterii contrazicerii, a cunoașterii răului, a neființei sau nimicului.

Diavolul ținuse minte metoda cu care a câștigat la început: îi strecurase omului îndoiala în Dumnezeu.

Cu aceeași perfidie se furișează și acum înaintea lui Iisus, acestui Om nou, care nu venise în lume pe calea poftelor firii și care, deși la 30 de ani, nu făcuse nici un păcat. Diavolul veni „ca inger al luminii” să-I propună primul păcat: îndoiala.

De sorții acestei întâlniri fioroase, a lui Iisus cu Satana, pe câmpul de luptă al acestei lumi, avea să atârne soarta mântuirii omului. Satana, dușmanul lui Dumnezeu, era și dușmanul omului, căruia îi falsificase orientarea în lume, îl robise și pe om destinului său decăzut.

„De aceea a venit Iisus în lume, ca să strice lucrările diavolului”. „In hoc apparuit Filius Dei ut dissolvat opera Diaboli” (I Ioan 3,8). Acesta e unul din înțelesurile „mântuirii” – izbăvirea de sub tirania diavolului.

El nu putea să nu vină să-și apere „stăpânirea”.

El „trebuia” să facă și pe Iisus să „cadă” în îndoială de Dumnezeu, în „stăpânirea” sa.

„Dacă ești tu Fiul lui Dumnezeu” arată-ți puterea ta și ieși din cleștele acesta grozav al foamei, „poruncind pietrelor să se facă pâini”.

Propunerea diavolului cuprindea toată perfidia răului: voia să arunce pe Iisus în îndoială de dumnezeirea Sa. Diavolul întindea lui Iisus o dilemă: dacă crezi despre Tine că ești Fiul lui Dumnezeu, fă pâini din pietre. Dacă nu faci, e semn că Te îndoiești; dacă nu poți face e semn că te-a părăsit Dumnezeu, te-a mințit. Dacă vei face, Tu părăsești pe Dumnezeu și-ți grijești singur de viața Ta. De fapt aceasta și urmarea

diavolul: nu urmărea să se convingă el că Iisus e Fiul lui Dumnezeu, ci voia să-L compromită pe Iisus, împingându-L prin foamea firii, să facă o minune pentru Sine. Aceasta n-ar mai fi fost o minune pentru iubirea de oameni, ci una pentru iubirea de Sine.

Dar în Iisus nu se află iubirea de Sine. Îndoiala de Dumnezeu nu l-a putut-o strecura în inimă. Iisus nu i-a făcut minunea cerută, deși putea să facă din pietre nu numai pâini ci și fii lui Avraam și putea și pe el, pe diavolul, să-l încremenească într-o piatră a pustiei.

Dar Iisus n-a venit în pustie în Slava Lui de Dumnezeu, ci în firea smerită a omului, ca în aceasta să bată pe diavolul. Iisus nu avea acum să lichideze pe diavol, ci avea să dezrobească libertatea omului de sub tirania lui, chiar sub focul ispitelor sale și chiar în condiția aceasta de oameni, cu fire slăbită de păcat.

Un răspuns totuși i-a dat Iisus: „Scrie este: nu numai cu pâine va trăi omul, ci și cu tot cuvântul ce vine de la Dumnezeu”.

Cel ce ține în suferințe neamul omenesc, propunea lui Iisus minunea ieșirii din suferință.

O propunere la aparență rațională.

Acestei „rațiuni” perfide Iisus îi răspunde cu „Scrie este”, îi răspunde cu Revelația.

Vicleanul ia și el Scriptura. Căci dacă n-a isprăvit nimic cu acul îndoielii, încearcă o săgeată mai ascuțită: ispitirea de Dumnezeu: verificarea concretă a Scripturilor: altă îndoială ! „Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos de pe aripa Templului, că «scrie este»: Îngerilor Săi va porunci să Te sprijinească, să nu lovești piciorul Tău de piatră”.

Dar capătă răspunsul categoric: „Și iarăși «scrie este»: ispitirea de Dumnezeu e interzisă !” – Până aci cu îndoiala, – această „virtute” a rațiunii.

Nu-i mai rămânea diavolului decât legitimarea nebuliei sale: cumpărarea lui Iisus. Deci, de pe vârful unui munte înalt l-a arătat, într-o clipită, toată strălucirea împărățiilor pământului, – toată slava lor deșartă, toată minciuna lui îmbrăcată în trufie –: „Toată Ți-o dau Ție, închină-Te mie !”

Diavolul credea (și crede nebunește) că de la căderea lui pe pământ și mai ales de la căderea omului în „lumea” aceasta a lui, lumea

aceasta e a lui. Acum făcea marea concesiune: voia să i-o dea lui Iisus. – „Și așa ai venit să mi-o iei. Închină-Te mie și Ți-o dau”.

Trufia dă lumea (deși era o danie mincinoasă și perfidă) numai să rămână ea deasupra.

Iisus îi răspunde diavolului că cere o închinare interzisă: „Singular lui Dumnezeu se cade să I te închini”.

„Înapoia Mea satano !”

Atunci i-a simțit Satana puterea dumnezeiască, căreia a trebuit irezistibil să se supună și să se plece.

Și a plecat Satana „până la o vreme”; până când, prin oamenii robiți de el și slugi ale sale, L-au dus pe Iisus în a doua pustie fioroasă: dealul Golgotei și i-au spus aceleași cuvinte ale începătorului răutății: „Dacă ești Tu Fiul lui Dumnezeu, pogoară-Te de pe cruce și vom crede în Tine !” (Matei 27,40)

Răspunsul lui Iisus a fost Învierea. Dar pentru ei nici acesta nu era răspuns fiindcă ei nu erau fiii învierii, ci fiii diavolului

*

Diavolul a fost luat de unii drept delegat al rațiunii, care cere lui Dumnezeu evidențe. Iisus i-a refuzat diavolului orice dovadă a dumnezeirii Sale.

A concede diavolului delegația rațiunii, „a celui mai înalt for omenesc”, înseamnă a nu fi departe de raționamentul demonic: a-ți încredința rațiunea diavolului și nu lui Dumnezeu, înseamnă a lua locul diavolului împotriva lui Iisus.

Orice răspuns ar fi dat Iisus, altul decât a dat, nu dovedea diavolului nimic. De aceea nu i-a răspuns.

Aceasta e rațiunea divină.

„Rațiunea” demonică cere lui Dumnezeu „dovezi”.

Rațiunea divină rămâne în certitudine, în atârnare și închinare de Dumnezeu.

*

De atunci aceste două rațiuni se luptă în pustia fiecărei vieți omenești. Dacă ești om și vrei „dovezi” trebuie să te lupți cu Dumnezeu, ca într-o noapte, Iacov.

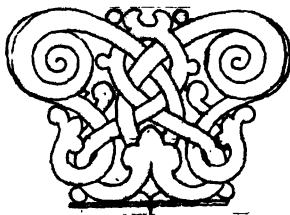
Vai de tine de vei învinge tu pe Dumnezeu:

Vei constata pe câmpul tău de luptă că învingătorul a fost diavolul, moartea.

Iată ce a „câștigat” Iuda.

Prislop,

5.II.950; 24.III.50

ÎN DUMINECA ORTODOXIEI

- 133 -

Sunt doi Toma în viața lui Iisus. Unul e Natanail la începutul activității Mântuitorului; iar al doilea e Toma la sfârșitul ei. Primul îl recunoaște Împăratul lui Israel și Fiul lui Dumnezeu. Al doilea îl recunoaște Domnul său și Dumnezeul său.

Natanail recunoaște în Iisus persoana ideală a lui Mesia.

Iisus se numește pe sine Fiul Omului, adică omul așa cum îl gândise Dumnezeu la început, – omul pe care trebuie să-l ajungem.

Natanail recunoscuse în Iisus icoana omului !

*

Precum la început Iisus era ținta lui Israel, pe care-l așteptau ca pe ultima nădejde a unui popor oropsit, așa acum Iisus este așteptarea istoriei. Relele pe pământ așa de mult vor strânge oamenii, încât nu mai rămâne istoriei altă soluție decât sfârșitul ei.

Cei ce-L așteaptă pe Iisus, aceștia se poartă în istorie ca El.

Pentru scurtarea suferințelor lor – fiindcă nu poți fi în lume și să crezi în Dumnezeu fără să fii prigonit ca El – pentru aceia zice Sfântul Pavel, așa să vă purtați, răbdând cu credință și **grăbind** venirea Domnului.

O trăire a vieții lui Iisus, a primejdiilor la câte te expune aceasta, grăbește sfârșitul.

*

În veacul al VIII-lea al erei creștine a fost, printre altele, o mare luptă pentru icoane. A trebuit un sobor ecumenic, ultimul sobor, al VII-lea, să apere cinstirea sfintelor icoane. Atunci erau iudeii care pârau icoanele la împărați, precum că sunt chipuri cioplite și închinare la lemne. Deși atunci s-a pus capăt răutății și multe veacuri icoanele au fost în cinste, astăzi iarăși li se găsește vină. Atunci li se zicea că-s o

închinare greșită lui Dumnezeu. Azi vina lor e că amintesc de Dumnezeu.

Dar mai e o icoană în primejdie: icoana lui Iisus, pe care o avem în noi în fiecare; – căci de la Botez fiecare suntem destinați să fim o icoană a lui Iisus. Împotriva acestei icoane a lui Iisus în om, se dă azi o luptă mai vrăjmașă ca odinioară împotriva sfintelor icoane.

Se dă o luptă împotriva icoanei omului !

- Unde-i sunt apărătorii !?

*

<u>Prislop,</u>	<u>Dumineca I-a din post</u>
26.II.50	Ioan 1,43-51

NEBIRUITELE ARME POSTUL ȘI RUGĂCIUNEA

- 134 -

Pocăința ninivitenilor e o pocăință cu răsunet.

Mai aveau 40 de zile și-i aștepta soarta Sodomei. Iona proorocul a fost forțat să se ducă să le spună, să se pocăiască, altfel peste 40 de zile toți vor pieri. Cetatea era păgână, Iona evreu. Pântecul chitului și fundul adâncului l-au făcut să treacă peste îndoielile sale misionare și astfel să dea lumii, pentru toate veacurile sale, acest model de rugăciune și post care, în ultimele zile dinaintea dezastrului, au schimbat osânda morții înfricoșate, în model de ascultare de Dumnezeu.

Fărădelegile puternicei cetăți ajunseseră până la Cer. Iona le vestește pieirea: „Mai sunt 40 de zile și Ninive va fi pierdută !”

„Atunci ninivitenii, ne spune Scriptura, au crezut în Dumnezeu, au ținut post și s-au îmbrăcat în sac, de la cei mai mari până la cei mai mici.” A ajuns vestea până la împăratul Ninivei. Acesta s-a sculat de pe tronul său, și-a lepădat veșmântul împărătesc, s-a acoperit cu sac și s-a culcat în cenușă. A trimis crainici în cetate să dea ordin împărătesc: „Oamenii, ca și dobitoacele, vitele mari ca și cele mici să nu mănânce nimic, să nu pască și să nu bea apă. Iar oamenii să se îmbrace în sac și către Dumnezeu să strige din toată puterea, și fiecare cu pocăință să se întoarcă de la calea lui cea rea și mâinile lui să nu mai săvârșească fapte silnice. Cine știe, poate că Domnul iarăși se va îndura și va opri în loc iuțimea mâinii Lui, ca să nu mai pierim !” (Iona 3,5-9).

Tălcuirea cea mai bună a acestei pocăințe colective o dă sfântul Ioan Gurădeaur, zicând: „Era ciudat să vezi cum sacul se bucură de mai multă trecere ca purpura. Căci ceea ce n-a putut face porfira a izbutit sacul, ce n-a putut duce la bun sfârșit coroana, a izbutit cenușa. Căci beția și lăcomia au zguduit cetatea și era să o dărâme; iar postul a pus-o în picioare când se clătina și era gata să cadă” (Sfântul Ioan Gurădeaur, „Despre pocăință”, Sibiu, 1938, p. 49).

În fața marelui Babilon al lumii moderne mai sunt numai două zile: O zi de milostivire „Astăzi” (Evrei 3,7,13), și „o zi a mâniei” lui Dumnezeu (Isaia 61,2) – ziua judecății de pe urmă, care poate fi mâine.

Prislop,

19.II.950. Matei 6,14-21

LEPĂDAREA DE SINE

- 135 -

Este în noi o mică – uneori chiar mare – contrazicere.

Este duhul iubirii de sine care jertfește oamenii și duhul jertfirii de sine pentru iubirea de oameni.

Amândouă vor să ne mențină în viață; decât că duhul iubirii de sine vrea să ne mențină în viața aceasta pământească, de cele mai multe ori prea stricată și plină de păcat; pe când duhul jertfirii de sine caută să ne câștige viața cea fără de sfârșit și cu desăvârșire sfântă. E o mică vrajbă în noi: între vremelnicie și veșnicie, între sfințenie și păcat, între Dumnezeu și diavol.

Sunt două conștiințe în noi, care, fiecare caută să câștige stăpânire asupra celeilalte: „conștiința eului” și „conștiința religioasă” propriu-zisă. O conștiință că totul ești tu și faci ce vrei tu, nu atârnă de nimeni, și conștiința că atârnă de Dumnezeu. Acestei situații de vrajbă îi zice Dumnezeu: „Cela ce voiește să vină după Mine, să se lapede de sine, să-și ia crucea sa în fiecare zi și să-Mi urmeze Mie”

Nu poți urma pe Dumnezeu urmându-ți ție. Trebuie să alegi între tine și Dumnezeu. E o alegere care te poate pierde; dar tocmai această pierdere pentru Dumnezeu te câștigă. Alegerea aceasta „dacă vrei” e darul libertății cu care a cinstit Dumnezeu pe om, făcând și de el atârnătoare mântuirea sa. Primul care a adus știrea, i-a făcut conștienți pe oameni de libertatea lor, este creștinismul. Libertatea este un excepțional de mare dar, însă, pentru cine se iubește numai pe sine, e tot așa de mare primejdie. Iubitorul de sine își înclină libertatea spre fărădelegi, la care ajunge rob și din om neom.

Libertatea își câștigă însă valoarea de mântuire numai dacă trece prin jertfă. Jertfa acelei iubiri de sine e vama ei de verificare. Liber ajunge numai cel ce se leapădă de toate și în primul rând de sine. Ucenicii lui Iisus sunt oameni liberi.

Libertatea aceasta presupune o austeritate a vieții.

În împărăția religiei, libertatea nu e un concept abstract, ca în câmpul cunoașterii în general, aci ea e o structură a omului devenit spiritual, străbătut de adevăr, încă din veacul acesta. Unul ca acesta, chiar de-ar tăcea, mărturisește înaintea oamenilor pe Iisus, Cel ce l-a făcut liber.

Aceasta e ceea ce urmărește Iisus, când ne cheamă să-I fim ucenici, începând de la libertate !

Prislop. Dumineca a III-a a postului
12.III.50 Marcu 8,34-38

RUGĂCIUNI NEPOTRIVITE

- 136 -

E de neînchipuit cât e de mare nepotrivirea între ce cer oamenii lui Dumnezeu și între ce cere Dumnezeu oamenilor. Sau, mai bine zis, nu e potrivire deloc între ce cer oamenii de la Dumnezeu și ce-ar dori Dumnezeu să ceară oamenii. Evanghelia de astăzi e un model de decepții de amândouă părțile. În vreme ce Iisus le prevestea ucenicilor apropierea pătimirii Sale în Ierusalim, cu amănunte, ca atunci când le vor vedea să nu cadă pradă deznădejzii, ei, doi dintre ei, îi cer lui Iisus ranguri de primi-miniștri (primii de-a dreapta și de-a stânga Împăratului).

De atunci au trecut aproape 2000 de ani, dar aceleași, și mai nepotrivite cereri se aud și astăzi: Cutare se roagă lui Dumnezeu să câștige un serviciu; cutare, să i se descopere hoții; unul, să i se risipească dușmanii; altul să câștige la loterie; una, să despartă Dumnezeu pe cutare de la cutare; altcineva, de la țară, să nu i se mai împungă vitele; iar un școlar să reușească la examene...

Lucruri pământești, trecătoare, nimicuri.

Sunt însă unii care-I cer lui Dumnezeu socoteală de cum conduce lumea. Aceștia vor să asculte Dumnezeu de ei. – Altă nesocoteală. Alții nu-I cer nimic; ba chiar Îi cer să tacă: să nu existe în fața lor !

- Altă socoteală de dat la reparat.

Oamenii, fiecare în felul lor, cer lui Dumnezeu lucruri potrivite cu icoana – concepția – ce și-o fac despre Dumnezeu. Apostolii, fiindcă-L doreau Împărat pe pământ, Îi cer posturi înalte în Împărăție; săracii Îl văd pe Dumnezeu ca pe un bogat și-I cer unele ca acestea, etc. Dumnezeu e văzut prin „patimile” și „pătimirile” lor, ca prin niște ochelari colorați, și-I cer să le scutească patimile de pătimiri, – ori El e altfel. Cred că cea mai deformată ființă din capul oamenilor a ajuns Dumnezeu.

Dar ce ne cere Dumnezeu nouă ? Ce-ar dori să cerem ?

Să fim ca Iisus; în care S-a îmbrăcat El, dându-ni-se model și viață. Dumnezeu pune apăsul pe „a fi”, noi pe „a avea”. De aceea noi înaintea lui Dumnezeu mereu suntem în trista situație de cerșetori, pe când de fapt trebuie să fim în situația de fii.

Deci chiar așa rău stând lucrurile, să-L cerem pe Iisus, Omul care să ne învețe să fim, deocamdată oameni, și pe urmă fii.

Prislop, Dumineca a V-a din post
26.III.50 Marcu 10,33-45

PAHARUL ȘI BOTEZUL

- 137 -

Cei doi ucenici doreau ranguri în Împărăția lui Dumnezeu.

Ei nu știau prin câtă umilire avea să treacă Însuși Împăratul până „să intre în slava Sa”. Drept aceea Iisus îi întreabă: „Putea-veți bea paharul pe care Eu îl beau și putea-vă-veți boteza cu botezul cu care Eu Mă botez?”

Și nedându-și seama, au răspuns ucenicii, naiv: „putem”.

Răspunsul a fost totuși confirmat profetic de Iisus, căci de fapt soarta viitoare a ucenicilor în lume așa a și fost: numai pahar de suferințe și botez de mucenici.

*

Tâlcuind cuvintele acestea ale lui Iisus, prin cele întâmplăte, nu după multe zile, înțelegem că paharul pe care avea Iisus să-l bea era mai amar decât cupa cu cucută pe care atenienii o deteră lui Socrate.

În paharul lui Iisus erau adunate toate fărădelegile oamenilor, care odinioară dezlănțuiseră potopul, toată scârnăvia păcatului și toată văpaia de ură împotriva vieții Sale, împotriva lui Dumnezeu. Tot sângele spurcat – puterea dracilor – care curgea prin oameni, l s-a turnat în potir ca să-l bea Iisus, singurul Om fără prihană. (Și când se umple paharul fărădelegilor trebuie să se găsească cineva să-l bea, căci altfel se varsă și, sau se potoape pământul sau se aprinde și-i vine sfârșitul.)

Fierea și oțetul, puse-ntr-un burete, sunt nimica față de paharul fărădelegilor omenești, pe care a trebuit Iisus să le bea cu Sfânt Suflul și Trupul Său și să se „facă pentru noi păcat” (II Corinteni 5,21) și să ia El, nevinovatul, pedeapsa păcatului de la Dumnezeu, ca să ne câștige cu aceasta și răscumpărarea sau mântuirea.

Sfântul Său Trup era un potir văzut, dar pe care erau acum încărcate toate fărădelegile omului și băute, nu din înclinarea voinței

spre vreo fărădelege, ci din nesfârșita iubire de oameni de-a-i izbăvi de păcat. Aceasta era cea mai înfricoșată încercare a iubirii.

A urmat pedeapsa ei; întâi de la oameni: toată mucenia crucii, pe care ura a răstignit iubirea.

Iubirea de oameni nu s-a frânt pe cruce.

Acesta era botezul; botezul sângelui.

A venit apoi și cea mai grea încercare cu putință, părăsirea lui Dumnezeu:

Iubirea lui Iisus de Dumnezeu nu s-a stins nici pe crucea părăsirii. S-a întunecat și soarele și s-a zguduit și pământul la această înfricoșată osândă. Acesta era botezul spiritului, – întrucât în Iisus era și suflet omenesc adevărat.

Iisus, din iubirea de oameni, luase asupra-Și toată povara păcatului, – care printr-un om a intrat în lume –, și astfel Fiul Omului s-a făcut țintă a urgiei divine, cea asupra păcatului, care lovea de moarte și persoana omenească ce și-l asumase, dar izbăvea pe ceilalți oameni de aceeași osândă și urgie.

Acum, din sfântul Său Potir: jertfa de pe cruce, ne-a izvorât nouă „Sângele cel curs prin milostivire din coasta Sa”, sângele cel dătător de viață al Sfintei Împărtășanii.

Acesta-i darul ce ne-a dat Iisus în schimbul paharului ce i L-au dat oamenii; schimb care să ne hotărască și pe noi să ne schimbăm. Darul acesta al Sfintei Împărtășanii să ne hotărască odată pentru totdeauna să nu mai băgăm noi fărădelegi în Potirul lui Iisus.

„Nu știți că nu mai sunteți ai voștri ? Că ați fost răscumpărați ?”

Paharul și Botezul Domnului, pe care El ni le-a întors în binecuvântarea Sfintei Împărtășanii ar fi bine să ne întipărească în minte întrebarea care să ne însoțească înainte de toate faptele noastre:

„Oare ce-ar face Iisus, acum, în locul meu ?”

De ne va urmări pretutindeni întrebarea asta: „Ce-ar face Iisus în locul meu ?” cred că nu l-am mai băga atâtea fărădelegi în pahar !

*

* *

Tâlcuirea sfântului Maxim Mărturisitorul:

„Prin «Botezul Domnului» se înțeleg toate ostenelele noastre de bună voie pentru virtute. Acestea șterg petele de pe conștiință și omoară înclinările noastre spre lumea simțurilor.

Prin «Paharul Domnului» se înțeleg toate încercările fără de voie, care ne vin asupra în răstimpuri de strămtorare, pentru că stăm în slujba adevărului. Răbdând acestea punem dorul după Dumnezeu mai presus de viață.

Deosebirea dintre pahar și botez este aceasta că botezul omoară aplecarea voinței spre plăcerile vieții, de dragul virtuții; iar paharul convinge pe credincioși să pună adevărul mai presus și de viață.

Paharul e înainte de botez, pentru că virtutea e pentru adevăr, iar nu adevărul pentru virtute.

De aceea, cel ce cultivă virtutea, având în vedere adevărul, scapă de săgețile slavei deșarte; pe când cel ce urmărește virtutea ca scop al vieții, chiar câștigându-o o face culcuș părerii de sine și e rănit de slava deșartă” (Filocalia vol. III, pp. 114-115).

*

O viață cu totul dezinteresată în slujba lui Dumnezeu – căci El e Adevărul –, cu cât ne aduce mai grele amărăciuni și stridențe cu viața decăzută a lumii, cu atât ne apără mai bine câștigul ce ni-l va da Dumnezeu, în slavă adevărată, „la zidirea din nou a lumii” (Matei 19,28).

Prislop.

27.III.50. Marcu 10,33-45.

„CINE POATE SĂ SE MÂNTUIASCĂ ?”

(Matei 18,25)

Acela care se va putea lepăda de sine, care va birui “lumea” și va putea călca peste toată puterea satanei; acela se va mântui. Dar acestea toate se pot numai întru Hristos Iisus, căci mai mare este Cel ce este întru voi, decât cel ce este în lume. Când însă iubirea de sine devine ea cale de urmat, adică egoismul devine normativ de viață, acesta poate crește și crește până la lepădarea de Dumnezeu, și omul se descumpanește la minte. Orice egoist e, în străfunduri, un antihrist. Dacă însă lepădarea de sine – prima condiție a urmăririi lui Hristos – a devenit, ea în noi, o realitate statornică, cunoaștem aceasta când vedem, cu bucurie, că nu mai avem vrăjmași, că putem face bine celor ce ne fac nouă rău, că putem iubi pe cei ce ne urăsc, că putem ierta din inimă pe cei ce ne greșesc, cu alte cuvinte că ne menținem în creștinism. Acesta-i numai primul pas peste puterea satanei. Am ascultat de Domnul Hristos și nu de el, “domnul” veacului acestuia, “nesupunere” egală cu declarația de război. Și vai de cine n-a învățat războiul nevăzut. Nici supraapreciere că duce la obsesie, nici subestimare, că devine nepăsare.

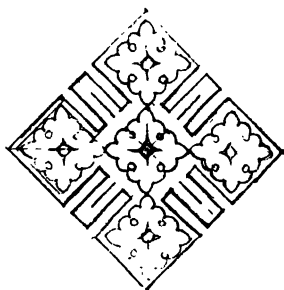
Iată temeiul sf. Simeon Noul Teolog: “Fiecare dintre noi trebuie să cunoască pe Dumnezeu, pe sine însuși și pe demoni... pe demoni pentru că ei sunt de fapt vrăjmașii noștri tăinuți și pentru că ei luptă împotriva noastră prin mijlocirea noastră însăși.” Cu minți curate, luminate de Duhul Sfânt și întărite de Adevăr, cu virtuți ale voinței asupra firii, flăcări ale dragostei de Dumnezeu și de oameni, mai adevărat zis: flăcări ale iubirii divine revărsate spre lume, prin smerită inima omenească, însușiri acoperite cu o “prăpastie de smerenie” – virtuți de integrare în creștinism –, cu de aceștia numai se războiește satana, pentru că de “vederea” lor, care-l arde, nu mai are cum să se ascundă. Pe noi, “creștinii cu numele” nici măcar nu ne trezește din “somn”. Cu noi, se luptă patimile noastre.

Mântuirea este Darul Mântuitorului care întâmpină nevoița omului. Dar aceasta, oricât de mare ar fi, nu poate “merita” sau “cumpăra” Darul. La sfârșit, după Învierea cea de obște, cununa biruinței definitive asupra răului și morții, o vor primi toți cei ce au ostenit pe pământ pentru Adevăr. Asemănarea cu care a fost omul zidit, acum va străluci în toți fiii lui Dumnezeu, când El va fi totul în toți. Mântuirea este îndumnezeirea. Totul plecase de pe pământ, de la un “amănunt”: lepădarea de sine, sau iubirea de sine... două direcții ale unui... cuvânt.

*

(Text inedit aflat între manuscrisele Părintelui Arsenie de la Așezământul monahal de la Sinaia, pe care am socotit de cuviință să-l rânduim ca pe o sinteză și concluzie a cuvintelor duhovnicești ale Sfinției Sale, publicate în acest volum.)

CUPRINSUL

I. Precuvântare	5
1. Tânărul bogat	9
2. Mânași mai adânc	12
3. O întrebare iubirii	14
4. Ziua Crucii	16
5. Oameni care au lăsat totul	18
6. Sfântul Vasile	20
7. Zacheu vameșul	25
8. Cananeanca	26
9. Vameșul și fariseul	28
10. Fiul risipitor	31
11. Evanghelia Judecării	34
12. Lumina de pe munte	41
13. Chemări la apostolie	46
14. Tămăduirea și iertarea	55
15. Buna-Vestire	60
16. Marele examen	64
17. Surzii și mușii	72
18. Maria Egipteanca	74
19. Floriile	77
20. Moartea care dobândește Învierea	79
21. Cuvântarea despre ploaie	83
22. Mironosițele	88
23. Orbul din naștere	92
24. Cunoașterea de Dumnezeu	97
25. Unde mai sunt limbile de foc ?	99
26. Credința sutașului	101
27. Proorocul de foc	103
28. Iisus și slăbănogul	105
29. Hulitorii și mărturisitorii	107
30. Schimbarea la față	109
31. Iisus pe mare	113
32. Maica Domnului	121
33. Lucrători ucigași, vie sălbatecă	123
34. Viață și viață veșnică	124

SUPRINSUL.

1. Unutul bogat	1.
2. Mănești năi odată	3.
3. O sărbătoare la biră	5.
4. Zina Crucii	7.
5. Oamenii care au lăsat totul	9.
6. Sfântul Fante	11.
7. Zădărnă mănăstire	16.
8. Căminăria	17.
9. Mănăstiri și fanișorii	19.
10. Fie! risipitor	22.
11. Evanghelia Judecești	25.
12. Lumina de pe munte	31.
13. Cheamă la apăsătoare	36.
14. Tălmășirea și țerțarea	45.
15. Buna-țără	49.
16. Mărele arădău	53.
17. Jura și mure	61.
18. Maria Episcopului	63.
19. Florile	66.
20. El oare care totuindose înțere	68.
21. Căminăria de pe planie	72.
22. Ultimele zile	74.
23. Orbul din mănăstire	78.
24. Căminăria de Oamenii	83.
25. Oda mea din mănăstire de faniș ?	85.
26. Căminăria mănăstirii	87.
27. Proorocul de faniș	89.
28. Dima și dămină	91.
29. Băieții și mănăstirii	93.
30. Săminăria la faniș	95.
31. Dima pe munte	99.
32. Mărele Oamenii	106.
33. Lucrători ucigători, vie mănăstire	108.
34. Faniș și mănăstire	109.
35. Porțile mănăstirii	111.

35. Porunca desăvârșirii	126
36. Osândirea iertării	129
37. Dincolo de chip	130
38. Suprafață și adânc	132
39. Cine e Iisus ?	134
40. Două socoteli	136
41. Omul, dumnezeul fără vreme	138
42. Semănătorul Cerului	140
43. Semănătorul	142
44. Întrebarea întrebărilor.....	144
45. Asceza rațiunii	145
46. Amărăciune divină	147
47. Vârstele libertății	149
48. Miei, misionari între lupi	151
49. Smerenie romană.....	153
50. Bogatul și săracul	154
51. Copii înțelepți și înțelepți fără sens	158
52. Un ideal în rugăciune	160
53. Cereri cu tâlc	162
54. Sfântul mucenic Dimitrie	164
55. Victorii fără victorii	165
56. Războiul nevăzut	166
57. Rostul încercărilor	168
58. Duhurile rele. Gadarenii și sufletul	170
59. Semnul lui Iona	174
60. Iisus în fața prejudecăților	175
61. Conflict declarat	177
62. Fățarnicia și răspundere.....	178
63. În fața haosului	180
64. Cei mai bogați săraci	181
65. O minune furată	182
66. „Rădeau de Iisus”	183
67. Crinii pustiei	184
68. În ierarhia răspunderilor	186
69. Ultimul motiv	188
70. Dincolo de întâmplări	189
71. Ucigașa Cetate.....	191

36.	Oașdirea ierlăvă.	113.
37.	Diacele de chip.	114.
38.	Suprașfii și adămur.	115.
39.	Cine e Dumnezeu?	116.
40.	Doi cocoteli	117.
41.	Cum, Dumnezeu! fă-mi oarece.	118.
42.	Semăntura Cereului.	119.
43.	Semăntura.	120.
44.	Întrebatul iubitorilor.	122.
45.	Acum răsună	123.
46.	Simțirea dinuă.	124.
47.	Întrebatul liberă.	125.
48.	Alina, misionari iubire.	126.
49.	Simțirea română.	127.
50.	Boala și marea	128.
51.	Copii albi și albiștii fetei mea.	129.
52.	Un deal de timpuriu.	131.
53.	Cereri cu lă.	134.
54.	Sf. Ilieșul dinuă.	135.
55.	Întrebatul fetei iubire	136.
56.	Întrebatul iubire.	138.
57.	Rădăna iubire.	139.
58.	Întrebatul iubire și iubire.	141.
59.	Semăntura dinuă.	144.
60.	Întrebatul fetei iubire	145.
61.	Întrebatul dinuă.	147.
62.	Întrebatul și răspundere.	148.
63.	Întrebatul iubire.	149.
64.	Cei mei băieți iubire.	150.
65.	O iubire fetei	151.
66.	Întrebatul dinuă.	152.
67.	Cine iubire.	153.
68.	Întrebatul iubire.	154.
69.	Întrebatul iubire.	155.
70.	Întrebatul iubire	156.
71.	Întrebatul iubire.	158.
72.	Întrebatul iubire și iubire.	159.
73.	Întrebatul iubire.	160.
74.	Întrebatul iubire.	161.
75.	Întrebatul iubire	162.

72. Vieți năruite și sfinți	193
73. Samarineanul	195
74. Răsplata în lumină	197
75. Condițiile uceniciei	198
76. „Prietenul păcătoșilor”	199
77. Iconomul nedrept	200
78. Era creștină	202
79. Respinși, chemați și trimiși	203
80. Cuvinte interzise	205
81. Împărăția nevăzută	207
82. Nebunii	209
83. Nemărginita iubire	212
84. Sfințenie	214
85. În conflict cu idealul	215
86. Talanții Împărăției	217
87. Bucuriile lui Iisus	219
88. Semne de sfârșit de Sâmbătă	221
89. Tristețea Împăratului	224
90. Ocuparea Templului din Ierusalim	226
91. Dilema din Templu	228
92. Piatra unghiulară	230
93. Ispititorii cu dajdia	233
94. Țara de obârșie	235
95. Haina de nuntă și sfatul din iad	237
96. Istoria chemărilor	242
97. Fiii Învierii	245
98. Taina răbdării	247
99. Sfântul Ierarh Nicolae	249
100. Măsurile vremilor	252
101. Siguranța absolută	254
102. „Marcele” Iuda	256
103. Împărăția aruncată	259
104. Pedepsa cu lepră	261
105. Neam fără semn	264
106. O minune cu anevoie	266
107. „Cearta” lui Iisus cu Petru	268
108. Taina lui Ilie și Ioan	271

PĂRINTELE ARSENIE BOCA

76.	„Prietenul pălășilor”	163.
77.	Jenoveul nedrept.	164.
78.	Era croșiană.	165.
79.	Reopraz, cloușii și înimii.	166.
80.	Cuculele iubite	167.
81.	Împărăția ucenicii	168.
82.	Metană	170.
83.	Monarhia iubite.	172.
84.	Sfințenie.	173.
85.	În confesiile cu înaltul	174.
86.	Talazii Împărăției	175.
87.	Quarta lui Ios.	177.
88.	Jenove de sfârșit de sântărie.	178.
89.	Trideta Împărăției.	180.
90.	Compara Templea din Ierusalim	182.
91.	Stilica din Temple.	184.
92.	Alina maghiară.	185.
93.	Împărăția cu dădă.	187.
94.	Taru de obștie	188.
95.	Alina de unchi și sfârșit din in.	190.
96.	Istoria cloușilor.	194.
97.	Șii iubite.	196.
98.	Taru rădăni.	198.
99.	Sfârșit de Iosif Niclae.	200.
100.	Alina de unchi	202.
101.	Stilica absolută.	204.
102.	Alina de Ios.	206.
103.	Împărăția armonică.	208.
104.	Pădăria cu lepra.	210.
105.	Alina fără Ios.	212.
106.	O minime cu auevete.	213.
107.	„Canta” lui Ios cu Ios.	214.
108.	Taru lui Ios și Ios.	216.
109.	Împărăția cuprinsă.	219.
110.	Sfârșit de Ios.	220.
111.	O primărie în Ios.	223.
112.	O dezamărire în Ios.	224.
113.	Taru lui Ios.	226.
114.	Sfârșit de Ios, Ios și Ios.	227.
115.	Alina de Ios.	228.

109. Împărăția copiilor	274
110. Steaua Destinului	276
111. O privire în Rai	280
112. O descoperire în vis	282
113. Tânărul bogat	284
114. Smintelele, focul și sarea	286
115. Căsătoria	288
116. „S-a supărat Iisus”	290
117. Tânărul bogat	292
118. Întrebarea întrebărilor	293
119. Viața de încercare	295
120. Un Om nou se naște	296
121. Pribegia Copilului	301
122. Ștefan, mucenicul evidenței	303
123. Credința orbilor	306
124. Un grăunte de credință	308
125. Ca de la sine înțeles	310
126. Iisus ? – Necunoscut	312
127. Evanghelia Samarinencii	314
128. Un destin înțeles	317
129. „Nu ești prea departe de Împărăție”	321
130. Botezul lui Iisus	323
131. Ioan, capătul proorocilor	326
132. În pustia Carantaniei	328
133. În Dumineca Ortodoxiei	333
134. Nebiruitele arme	335
135. Lepădarea de sine	337
136. Rugăciuni nepotrivite	339
137. Paharul și Botezul	341
138.	
139.	
140.	
„Cine poate să se mântuiască”	344

116. „Sa auziati dinu ?	209.
117. Măreți bogat.	220.
118. Interpretare uicerebitor.	231.
119. Bieța de uicereare.	233.
120. Ua din uia ce uiafa.	234.
121. Biețea capitolui.	238.
122. Ștefan, uimicatul eu de uia.	240.
123. Crediția uicitor.	242.
124. Ua quiciale de crediția.	243.
125. Ca de la uia uicitor.	245.
126. Dinu ? - Memoricat.	246.
127. Eumetrica Samantionei.	247.
128. Ua de din uicitor.	249.
129. „Ua ești pui de dinu de Jucuricite.”	252.
130. Dinu, capitol pui de dinu.	256.
131. X Biețea lui Dinu.	257.
132. In pui de Cavanfauia.	257.
133. In Cavanfauia uicitor.	261.
134. Biețea de uia.	262.
135. Capitol de uia.	263.
136. Biețea de uia.	264.
137. Biețea de Biețea.	265.
138.	
139.	
140.	

